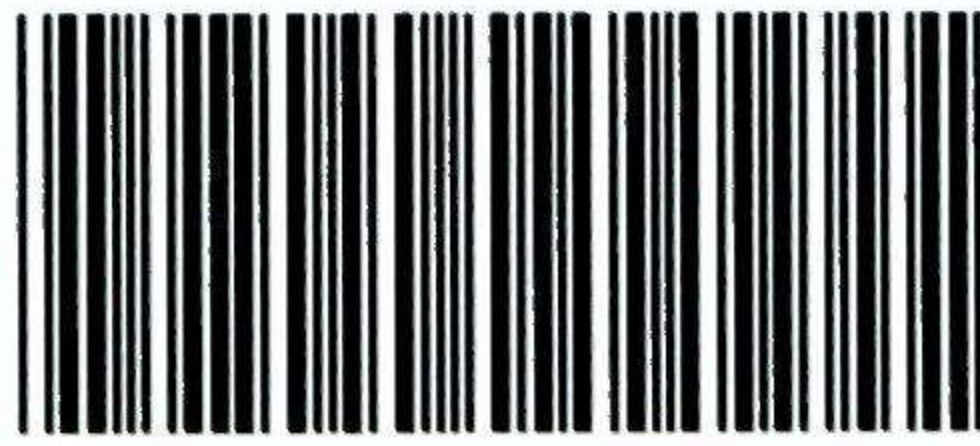

משרד הביטחון

ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון

התחלת תיק

7554991

מספר משלוח/תיק : 291 - 383 / 1975

תאריך המסמך המוקדם : 12.07.1966

תאריך המסמך המאוחר : 13.01.1974

סימון התיק :

הכנסת

ועדת החוץ והבטחון
היושב-ראש

ירושלים, יום' בטבת תשל"ד
13 בינואר 1974

לכבוד
השופט שמעון אגרנט
גטיא בית המטפס העליון,
יושב-ראש ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים
ירושלים

א.נ.ג.

בעקבות העדות שמסרתי בפני ועדת החקירה ביום 6.1.1974, ובהתאם לבקשות חברי הועדה, הריני מביא בפני הועדה מידע נוסף ומסמכים, כמפורט להלן:

1. סמכויותיה של ועדת חוץ ובטחון הן כסמכויותיהן של שאר הועדות הקבועות של הכנסת. סמכויות אלה מוגדרות בתקנון הכנסת; הסעיפים העיקריים של התקנון בנושא זה נחתמים בנספח "א". תחולת העיקריות הן:

(א) שר חייב - בעצמו או על ידי נציגו - למסור לוועדה "הסברות וידיעות" - סעיף 13(ב).

(ב) הקשר של ועדה עם מסרד ממסלתי הוא באמצעות הסר בלבד - סעיף 82; והועדה רשאית להזמין עובד מדינה אך ורק "באמצעות הסר ובהסכמתו" - סעיף 80(ד).

(ג) ועדה רשאית להזמין מומחים (שלא מעובדי המדינה) ונציגי גופים ציבוריים מעוניינים - סעיף 80(1) ו-2.

2. (א) בתקופת כהונתה של הכנסת החמישית (1962 - 1965) הופיע ראש אמ"ן בפני ועדת חוץ ובטחון פעם אחת בלבד. הופעות ראש אמ"ן בפני ועדת חוץ ובטחון בכנסת השישית (1966 - 1969) התחילו רק בתקופת ההמתנה שקדמה למלחמת ששת הימים (מאי 1967). מראשית הכנסת השביעית התחילו - עפ"י הסדר בין שר הבטחון ובין יושב-ראש הועדה - הופעות סדירות של ראש אמ"ן בפני הועדה; ובמסך הקופת כהונתה של הכנסת השביעית (1963 - 1968) הוא הופיע בפני הועדה 31 פעמים.

(ב) ראש המוסד הופיע בפני ועדת חוץ ובטחון -

- בכנסת החמישית - אין הופעה.
- בכנסת השישית - 2 פעמים.
- בכנסת השביעית - 11 פעמים.

(א) ראש כירות בטחון כללי הופיע בפני ועדה חוץ ובטחון -

בכנסת החמישית - 5 פעמים

בכנסת השישית - 3 פעמים

בכנסת השביעית - 6 פעמים

3. בסנים 1973 - 1972 קיימה הועדה 9 ישיבות בהשתתפות מלומדים-מומחים מסודרות להסכלה גבוהה. נושאי הדיונים והמלומדים שהשתתפו בהם מפורטים בנספח "ב".

4. (א) סכומה של הועדה המשותפת של ועדה הכספים וועדה חוץ ובטחון לענין תקציב הבטחון קבועה בחוק התקציב. ראה, למשל, סעיף 6 לחוק התקציב לסנת הכספים 1973, חס"ל"ג-1973, שהתקין מצורף לזה כנספח "ג".

(ב) תקציב הבטחון לסנת 1972/73 נדון בדלקמן:

(1) במליאת הועדה המשותפת - בקריאה ראשונה - ב-2 ישיבות, בהשתתפות -

סד הבטחון, מר משה דיין
הרמטכ"ל, רב-אלוף דוד אלעזר
עוזר סד הבטחון, מר צבי צור
תת-אלוף נחמיה קיין, היועץ הכספי לרמטכ"ל

(2) בוועדת מסנה משותפת - ב-4 ישיבות בהשתתפות -

תת-אלוף נחמיה קיין, היועץ הכספי לרמטכ"ל
מר א. קליין, ראש אגף בינוי ונכסים במסד הבטחון

(3) במליאת הועדה המשותפת - בקריאה שניה וסלישית - ב-3 ישיבות, בהשתתפות -

תת-אלוף נחמיה קיין, היועץ הכספי לרמטכ"ל

סוכומי הועדה המשותפת ניתנים בנספח "ד".

(א) תקציב הבטחון לסנת 1973/74 נדון בדלקמן:

(1) במליאת הועדה המשותפת - בקריאה ראשונה - ב-3 ישיבות, בהשתתפות -

סד הבטחון, מר משה דיין
הרמטכ"ל, רב-אלוף דוד אלעזר
עוזר סד הבטחון, מר צבי צור
תת-אלוף יצחק אלרון, היועץ הכספי לרמטכ"ל
מר ארזון גפני, הממונה על אגף התקציבים במסד האוצר

(2) בוועדת מסנה משותפת - ב-4 ישיבות בהשתתפות -

תת-אלוף יצחק אלרון, היועץ הכספי לרמטכ"ל
אלוף מסנה עוזי עילם, ראש מחלקת אמצעי לחימה בצה"ל

הכנסת

- 3 -

(3) במליאת הועדה המשותפת - בקריאה שנייה ושלישית - בישיבה אחת, בהשתתפות -

תת-אלוף יצחק אלרון, היועץ הכספי לרמטכ"ל

סוכומי הועדה המשותפת ניתנים בנספח "ה".

5. בעדומי הזכרתי דברים שאמרו בכנסת על הצורך בכלים לבדיקת תקציב הבטחון. העתק מדברים אלה - שנאמרו בדיון על התקציב ביום 6.3.1972 - מצורפים לזה כנספת "ו" (דברי הכנסת, כרך 63, עמוד 1633).

6. מצורפים לזה הפרוטוקולים מהישיבות הבאות של ועדת חוק ובטחון:

(א) ישיבת הועדה/18.5.1973^{מיום} בהשתתפות הרמטכ"ל וראש אמ"ל (נספח "ו") וישיבת הועדה מיום 22.5.1973 בהשתתפות שר הבטחון (נספח "ה") - בהן נדונה הערכת המצב הסנתית.

(ב) ישיבת הועדה מיום 6.7.1973 בהשתתפות ראש המוסד (נספח "ט").

(ג) ישיבת הועדה מיום 14.9.1973 (נספח "י") - שהיתה הישיבה האחרונה של הועדה עם ראש אמ"ל לפני מלחמת יום הכיפורים.

(ד) ישיבת הועדה בהשתתפות ראש הממשלה, שהתקיימה במוצאי יום הכיפורים (6.10.1973) (נספח "יא") וההודעה שנחפזתה מטעם הועדה אחרי אותה ישיבה (נספח "יב").

7. להדגמת עבודת ועדת חוק ובטחון הזכרתי בעדומי את מסקנות הועדה בעקבות הדיון בהצעות לסדר היום בנושא ההתקפה על המיכלית "קוראל-סי" במיצרי באב-אל-מנדב. המסקנות היו מקצתן פומביות ומקצתן סודיות. המסקנות שהונחו על שולחן הכנסת מצורפות לזה כנספת "יג"; והמסקנות הסודיות - שהועברו למסרדי הממשלה הנוגעים בדבר - מצורפות לזה כנספת "יד". בעקבות סעיף 5 של המסקנות הסודיות, קיבלה הועדה מסר התחבורה את תוצאות הבדיקה (נספח "טו").

8. בדקתי אם וכיצד השתקפו בדיוני ועדת חוק ובטחון המלצות ועדת ידין-סרף בענין מבנה שירותי המודיעין, ושירותו של מר איסר הראל כיועץ ראש הממשלה לענייני מודיעין; ואלה הדברים שמצאתי:

(א) המלצת ועדת ידין-סרף נדונו בישיבות ועדת חוק ובטחון מיום 11.9.1963 ומיום 7.10.1963; הפרוטוקולים הנוגעים בדבר מצורפים לזה כנספת "טז" ונספח "יז".

הכנסת

ועדת החוץ והבטחון
היושב-ראש

- 4 -

(ב) מר איסר הוראל נחמנה לתפקיד יועץ ראש הממשלה לענייני מודיעין בספטמבר 1965 והחמטור מתפקידו ביוני 1966. בתפקיד זה הוא לא הופיע אף פעם אחת בפני ועדת חוץ ובטחון.

(ג) החפירותו של מר איסר הוראל מתפקיד היועץ הועלתה בישיבות ועדת חוץ ובטחון מיום 5.7.1966 ומיום 12.7.1966. הפרוטוקולים הנוצעים בדבר מצודתים לזה בנוסח "ה" ונוסח "יס".

אני עומד לרשות ועדת החקירה בכל ענין נוסף שאירד.

בכבוד רב,

חזמל
חיים י. צדוק

ד ט י מ ת ה נ ס מ ת י ם

ת א ו ר

ס י מ ן

סעיפים בתקנון הכנסת הנוגעים לסמכויותיהן של הועדות הקבועות.	"א"
ישיבות ועדת חוץ ובטחון בהשתתפות מלומדים-מומחים ממוסדות להשכלה גבוהה - תאריכים, נושאי הדיונים ושמות המלומדים.	"ב"
סעיף תקציב הבטחון (סעיף 6) בחוק התקציב לשנת הכספים 1973, חשל"ג-1973	"ג"
שכמי הועדה המשותפת של ועדת הכספים וועדת חוץ ובטחון בענין תקציב הבטחון לשנת התקציב 1972/73	"ד"
סיכומי הועדה המשותפת של ועדת הכספים וועדת חוץ ובטחון בענין תקציב הבטחון לשנת התקציב 1973/74.	"ה"
דברי ח"כ חיים צדוק על תקציב הבטחון בדיון על התקציב ביום 6.3.1972 (דברי הכנסת, כרך 63, עמוד 1638).	"ו"
פרטיכל ישיבת ועדת חוץ ובטחון מיום 18.5.1973	"ז"
פרטיכל ישיבת ועדת חוץ ובטחון מיום 22.5.1973	"ח"
פרטיכל ישיבת ועדת חוץ ובטחון מיום 6.7.1973	"ט"
פרטיכל ישיבת ועדת חוץ ובטחון מיום 14.9.1973	"י"
פרטיכל ישיבת ועדת חוץ ובטחון מיום 6.10.1973	"יא"
הודעה שנחתמה משעם ועדת חוץ ובטחון אחרי ישיבתה מיום 6.10.1973	"יב"
המסקנות הגלויות של ועדת חוץ ובטחון בענין "קוראל-סי"	"יג"
המסקנות הסודיות של ועדת חוץ ובטחון בענין "קוראל-סי"	"יד"
תוצאות הבדיקה שנערכה במשרד התחבורה בענין "קוראל-סי"	"טו"
מתוך פרטיכל ועדת חוץ ובטחון מיום 11.9.1963	"טז"
מתוך פרטיכל ועדת חוץ ובטחון מיום 7.10.1963	"יז"
מתוך פרטיכל ועדת חוץ ובטחון מיום 5.7.1966	"יח"
מתוך פרטיכל ועדת חוץ ובטחון מיום 12.7.1966	"יט"

י"א"

חקנון הכנסת

		12.	(א)	ואלו הן הוועדות הקבועות והחופשי ענייניהן:	הוועדות הקבועות וענייניהן
	(1)			ועדת הכנסת.....	
	(2)			ועדת הכספים.....	
	(3)			ועדת הכלכלה.....	
	(4)			ועדת החוץ בבטחון מדיניות חוץ של המדינה, כוחותיה המזוינים ובטחונה.	
	(5)			ועדת הפנים.....	
	(6)			ועדת החוקה, חוק ומספט.....	
	(7)			ועדת השי רוחים הציבוריים.....	
	(8)			ועדת החינוך והתרבות.....	
	(9)			ועדת העבודה.....	
	(ב)			הכנסת רשאית לבחור מזמן לזמן ועדות קבועות נוספות.	
	(ג)			ועדת הכנסת היא המוסמכת למסוק ביילוקי דעות בעניין סמכויות הוועדות.	
		13.	(א)	הפקידי ועדה קבועה בתחום העניינים המפורטים לה הם דיון בהצעות חוק, בתקנות לאחר שהחקנו, בבקשות של תושבים שהוגשו לכנסת או שהוגשו לממשלה והועברו על ידיה לכנסת לדיון ולמסקנה, וכל עניין אחר אשר יימסר לדיונה על-ידי הכנסת.	הפקידיה וסמכויותיה של ועדה קבועה
	(ב)			הוועדה רשאית לדרוש מאת אשר הנוגע בדבר הסברה וידיעתה בעניין שנמסר לדיונה או שנכנס לתחום הפקידיה, והשר חייב, בעצמו או על-ידי נציגו, למסור את ההסברות או הידיעות המבוקשות.	
		80.		ועדה קבועה רשאית להזמין מזמן לזמן לישיבותיה -	הזמנה מומחים וכו'
	(1)			מומחה לשאלה טבה דנה הוועדה, בין שהוא חבר הכנסת ובין שאיננו חבר בהן	
	(2)			כל אדם, או בא-כוחו של גוף או חוג מסודים, שיש לו עניין בשאלה שהוועדה דנה בה, לסמוע את דעתו ולבקש ממנו תשובות על שאלות שהיא תמצא לנכון להציג לו;	
	(3)			באמצעות אשר הנוגע בדבר ובהסכמתו - עובד המדינה האחראי לשטח פעולה מסויים.	

81. שר רטאי להביא לדיוני ועדה את הפוזרים שהוא
זקוק להם, או להיות מיוצג על-ידי קוזר שהשר מילא את י
ידיו לבך.

י יצוג
של
שר

82. הקטר בין ועדה מוועדות הכנסת לבין סכוד ממשרדי
הממשלה הוא רק באמצעות חקר הנוגע בדבר.

קטר
עם
משרדי
הממשלה

דוח ממוסדות מחוץ למסדדי המעלה ביעיבות ועדת החוץ ובטחון

בכנסת השביעית החלה הוועדה לקבל דיווחים והערבות ממומחים באוניברסיטאות ובמכוני המחקר, במסגרת זו דנה הוועדה בנושאים דלהלן:

<u>מדינה</u>	<u>נושא</u>	<u>תאריך</u>	
	סין ומעמדה בעולם	18.1.72	.1
דר' צ. שיפריין, ראש החוג ללימודי סין ויפאן באוניברסיטה העברית		15.2.72	
מר י. שיחור, חוקר במכון ללימודי סין ויפאן באוניברסיטה העברית			
מרומ' ש. סמיר, ראש מכון שילוח לחקר המזרח התיכון	זרמים סוציו-פוליטיים במזרח	18.2.72	.2
מר ד. דיסון, חוקר בכיר במכון שילוח לחקר המזרח התיכון			
ד"ר יאושפט הרכבי, מרצה בחוג ליהודים בינלאומיים באוניברסיטה העברית בירושלים	התפישות הרדיקליות בעולם הקרבי והספקותיהן האפשריות	2.5.72	.3
דר' א. רבינוביץ ודר' א. דן, ממכון שילוח לחקר המזרח התיכון	מפלגת הבע"ח והמסחרים בעירק ובסוריה	29.5.72	.4
דר' א. שגר, מנהל הכללי של בנק ישראל, מרצה בכיר לכלכלת המזרח התיכון באוניברסיטה העברית	הסוסנציאל הכלכלי של מדינות ערב והנפל הכלכלי של הבטחון	5.12.72	.5
דר' א. יפה, ראש החוג ללימודי סין ויפאן באוניברסיטה העברית בירושלים	הצבא והמערכת הפוליטית בסין לאחר המהפכה התרבותית	23.3.73	.6
דר' ט. פרידגוט, ראש המכון למחקר על ברית המועצות ומזרח אירופה באוניברסיטה העברית	לחצים על צמרת הכלטון בברית המועצות והשמעתם על מדיניות החוץ הסובייטית	15.5.73	.7
ודר' גליה גולן, מרצה בכירה במכון למחקר על ברית המועצות ומזרח אירופה באוניברסיטה העברית			

חוק התקציב לשנת הכספים 1973, תשל"ג-1973

תקציב
הבטחון

6.

(א)

הסכום המוקצב בסעיף הוצאה 15
"משרד הבטחון" ייקרא להלן "תקציב
הבטחון"; חלוקתו של תקציב הבטחון
לסעיפי משנה ולפרטי הוצאה תיקבע,
לפי הצעת הממשלה, על ידי ועדה משותפת
של ועדת הכספים וועדת החוק והבטחון
של הכנסת.

(ב)

תקציב הבטחון יכול שיכלול סכומי הכנסה
מיועדת ותקציב למפעלים עסקיים, ובמקרה
זה יחולו הוראות סעיפים 7 ו-9 בתיאומים
המחוייבים.

(ג)

לענין תקציב הבטחון - כל מקום בחוק
זה שמדובר בוועדה יקרא כאילו מדובר
בוועדה משותפת האמורה בסעיף קטן (א).

תקציב הבטחון

6.6.72

ועדת משותפת של ועדת הכספים וועדת החוץ והבטחון בראשותו של זה.
י. קרגמן סיימה היום את דיוניה בהצעת תקציב הבטחון לשנת הכספים 1972, להלן הסיכום שנחקבל:

1. לאשר את התקציב הבטחון לשנת הכספים 1972 על מרטי.
2. הוועדה מביעה את הערכתה על המאמצים שנעשו על-ידי מערכת הבטחון להגברת היעילות והחסכון. הוועדה קוראת למשרד הבטחון לשקוד על הגברת היעילות והחסכון במערכת הבטחון.
3. עריכת התקציב הוועדה מציינת את השיפורים והתכלולים שחלו בעריכת תקציב הבטחון והפירוטו לטעימים ולטובי ההוצאה המגוונים שבו.
4. רכש, פיתוח וייצור אמצעי לחימה הוועדה מציינת בסיפוק את הקדימה הגבוהה הניתנת בתקציב לרכש, לפיתוח ולייצור אמצעי לחימה עבור צה"ל, אכר בשנת התקציב 1972 יגיעו לממדים שאין להם תקדים בתולדות המדינה ומערכת הבטחון. כן מציינת הוועדה את ההתקדמות הרבה שחלה בפיתוח ובהעמקת הייצור המקומי עבור מערכת הבטחון ואת המאמצים הנעשים להרחבתו המתמדת.
5. בינוי (א) הוועדה דנה בהתחבה בכל סוגיית הבינוי במערכת הבטחון ומציינת לחיוב את העדיפויות בביצוע פרויקטים בבינוי שנקבעו ע"י מערכת הבטחון, לאור מגבלות התקציב.
(ב) הוועדה מדגישה את הצורך בהקפדה על ההוראות והנוהלים המקובלים במשרדי הממשלה במסירת עבודות התכנון והביצוע של הבינוי במערכת הבטחון.
6. שירות מילואים הוועדה מציינת לחיוב את ביצוע תכניות צה"ל להקל במידה ניכרת את עומס השירות המסיל מעל חיילי המילואים וכתוצאה מכך מעל המסך, הן ע"י הקטנת אורך השירות והן ע"י ייעול העסוקתם של חיילי המילואים הנקראי לשירות מילואים.
7. הסעת חיילים (א) הוועדה מעריכה את ההתקדמות שחלה בסדרי הסעת חיילים ע"ח תקציב המדינה וממליצה להרחיב את קווי ההסעה כדי להקל על חנופת החיילים.
(ב) הוועדה חוזרת ופונה אל ציבור הנוהגים ברכב להגביר את גילוי נכונותם לאסוף חיילים הממתינים להסעה בכבישי הארץ.

8. שכר חיילי חובה הוועדה ממליצה לבחון את שיפורי שכר החיילים בשירות חובה לאור החתייקרויות שמקדו את הסק. דיווח על כך יוגש לוועדה תוך שלושה חודשים.

9. תברואה הוועדה ממליצה דו"ח על מצב התברואה בצה"ל ועל מקרי התחלואה הנובעים מהרפלות מזון. הוועדה רשמה לפנייה הודעה כי הרמטכ"ל נחן חוראה לגקוט באעדים מידיים לסימור המצב. הוועדה תקבל דיווח על האעדים שנקטו ועל מוצאותיהם.

10. גוער קשה הסתכלות הוועדה מאיינת בהערבה את החתקדמות שחלה בקליטת גוער קשה הסתכלות לשירות בצה"ל ובהקטנת ממדי מליטתו של גוער זה על ידי חכשרתו, תוך כדי שירות בצה"ל לחינים אנרחיים תקינים. הוועדה ממליצה על המשך פעולה חיובית זו.

תקציב הבטחון - 22.5.73

הוחלט:

לאשר את הצעת יו"ר ועדה הכספית ויו"ר ועדה חו"ב לסיכום דיוני הוועדה המשותפת לתקציב הבטחון לשנת הכספים 1973, כדלקמן:

1. הוועדה מאשרת את תקציב הבטחון לשנת 1973 על פרטיו.

2. הוועדה מציינת את הפיגורים הנוספים שחלו השנה בעריכת תקציב הבטחון, המחבטאים בריכוז הנתונים והשוואות הנוספות שהקלו על הוועדה בדיוניה. כן מציינת הוועדה בחיוב את האופן המפורט בו הוגשן לוועדה הכניות המיתוח לסד"כ צה"ל, אשר כלל הסבר יסודי של משמעותן לגבי השנים הבאות.

3. הוועדה מציינת את העובדה שצרכי הבטחון השנה באו על סימנים תוך השמטת נטל קטן יותר מתוך התוצר הלאומי הגלמי ותקציב המדינה, וזאת למרות רמת התעצמות גבוהה של צה"ל השנה.

4. הוועדה ריכזה השנה את דיוניה בעיקר בשלושה נושאים: היקף כוח-אדם, חכירות בינוני, וההצטיידות. לגבי נושאים אלה:

א. הוועדה מחליטה לאשר את הצעת הממשלה בדבר העלאת משכורת החיילים בשירות החובה מ-34 ל"ל 42 ל"ל לחודש, דמי החסכון מ-1.25 ל"ל ל-9.50 ל"ל לחודש, מענק השחרורים מ-23 ל"ל ל-45 ל"ל לחודש, ומ-40 ל"ל ל-50 ל"ל לבודד. הוועדה תקיפה את החלטות בשכר ובמחירים כדי להתאים את הסכומים הנ"ל מדי פעם להתפתחויות במשק.

ב. הוועדה רושמת לפניה את ההודעה שנמסרה ע"י ב"כ משרד הבטחון בעקבות סיכום הוועדה מלפני שנה שהמשרד מקסיד על ההוראות והנהלים המקובלים במשרד הממשלה במסירת עבודות בינוני.

ג. הוועדה חוזרת ומציינת בסיפוק את הקדימה הגבוהה הניחנת בתקציב להתעצמות צה"ל הן בתחום הרכש מחו"ל והן ע"י המסך ההעמקה של הייצור הבטחוני המקומי.

ד. הוועדה מציינת את המאמץ הנוסף שנעשה ע"י מערכת הבטחון לצמצם את מספר ימי המילואים למינימום ההכרחי וע"כ לקהל הן על חיילי המילואים והן על משק המדינה. הוועדה מציינת במיוחד השנה את צימצום קריאת רכב אזרחי לשירות מילואים.

לדעתי יש עניין מדאיג שההשקעות בדיוור גדולות יותר מאשר ההשקעות בסקטור היצרני. ואף-על-פי שזהו הכרח המציאות — בגלל העלייה שאנחנו רוצים לקלוט ובגלל הפתרונות שאנחנו חייבים לתת לשכבות העניות, ועל כך שמענו גם היום — בכל זאת זה צריך להדאיג אותנו. רצוני לומר שזה מחייב אותנו למחשבות נועזות יותר. עלינו לזכור, החוב הלאומי גדל, ולאור כל מה שנעשה הוא עוד יגדל. הוא גורם, ויכול לגרום עוד יותר, לאינפלציה. שום איש לא יגיד שנפסיק את הפעילות הריביתיות ביותר שאיננו יכולים לעשות בלי הגדלת החוב בשנה הקרובה; נשמור לפחות שהחוב לא יגדל אף במשכו מעבר להכרחי.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת. נדמה לי שמתוך הסתכלות על הפעילות של הממשלה אנחנו צריכים להגיד כי גם השנה שתבוא עלינו תהיה שנה של הישגים נוספים. אבל זה תלוי גם בהתנהגות הציבור. אמרתי כבר פעם שאין לי שני בתים, אחד הסתדרותי ואחד כללי-לאומי. אנחנו צריכים לדון על בעיות השכר והמחירים גם יחד. יש שהמחירים אינם תוצאה של השכר, ויש שהמחירים הם תוצאה גם של גידול השכר. אנחנו צריכים לשמור שהמחירים לא יעלו מעבר לנחוץ, וגם שהשכר יישאר באותה מסגרת שנקבעה בהסכם כללי. אם אין עושים זאת, אנחנו מסכנים דברים רציניים ביותר, וקודם כל מסכנים את עליות כוחן של השכבות העניות. מצד אחד לדבר על שכבות עניות והעלאת כוחן ומצד שני לקחת משאבים שחסרים למדינת ישראל למען האמידים, ואף יותר מאמידים, פירושו לגזול אמצעים מאותן שכבות נמוכות. צריך להבין, אחת לתמיד, את התלות הקיימת בין השניים. אין אפשרות לפתור את כל הבעיות. אם רוצים לדאוג להקטנת הפער, צריך להפריש יותר משאבים לשכבות הנמוכות.

אני רוצה לסיים את דברי ולומר בסיכומי של הדיון כי התברר בשנה השלישית שהספינה הכלכלית שלנו נמצאת בים סוער שמביא אתו גם סכנות, אבל הנוטים הם חזקים. הנווט הראשי הודיע לנו היום שהוא רוצה לפרוש בסוף הקדנציה, אינני יודע להגיד אם זאת תהיה שמחה או צרה בשעתה. כאשר הדבר יהיה אקטואלי — גדון עליו, ובינתיים נאחל לו שימשיך לנווט את הספינה בהצלחה.

הי"ד מ. ביבי:

רשות הדיבור לחברי הכנסת צדוק.

חיים יוסף צדוק (המערך, עבודה-מפ"ם):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. כאשר אנחנו משיקים את האחרון על ההתפתחויות במשק בשנים האחרונות מזדקרת שנת 1970 כשנת מיפנה. אותה שנה נבלמו שתי מגמות מסוכנות של השנה הקודמת, והן: גידול מהיר בצריכה הפרטית ודילול מהיר של יתרות מטבע-חוץ. ההישגים שציינו את שנת 1970 היו: ייצוב הצריכה הפרטית על-ידי מדיניות מחושבת של ספיגת אמצעים מן הציבור, מדיניות שבוצעה בתבונה, בתושייה ובאומץ, והצלחה בולטת בגיוס אמצעים במטבע-חוץ.

כשסקרנו לפני שנה את שנת 1970 היתה בלבנו דאגה: האם המגמות החדשות, החיוביות, שנסתמנו ב-1970 יימשכו ויחזקו, או ששנת 1970 תהיה רק בבחינת אפיזודה חולפת? היום ניתן, לדעתי, לסכם גם את שנת 1971 סיכום חיובי. אפשר לומר ששני נושאי-יסוד של המשק, הצריכה הפרטית והצריכה הציבורית,

5) הקטנת הפער בין שכבות אוכלוסיה. התקציב הזה, שניסו לצמצם אותו ככל האפשר, מבטיח תמיד את שני היעדים הראשונים. למרות הקיצוצים שחלו, הוא מבטיח את צרכי-היסוד של הבטחון ומבטיח את קליטת העלייה לפי הערכה שיש היום בדינו. יש סימן-שאלה אם אמנם הוא מבטיח את שלושת היעדים הנוספים: קיום רמת חיים הוגנת, פיתוח משקי נאות, הקטנת הפער בין שכבות אוכלוסיה. לפי התיכנון מבטיח התקציב גם את היעדים האלה, אבל האם יכולים אנו להגיד בבטחון מלא שיעדים אלה מובטחים בכל התנאים? הרי התנאים יכולים להשתנות. חברי-הכנסת ארליך היה האחרון בשורה של אנשים שחזרו על אותו פזמון: "באופק יש כבר תקציב נוסף". אינני יודע אם לא יהיה תקציב נוסף, אבל אני רוצה לשאול: אם יהיה שינוי בתנאי הבטחון ודרושים יהיו עוד אמצעים לבטחון — אתה וחבריך תתנגדו לכך? האם תתנגדו לתקציב נוסף לבטחון, ואפילו יהיו בו סכנות אינפלציוניות חמורות, אפילו הוא יגדיל עוד יותר את החוב, שכבר עכשיו קשה מאוד לשאת בו? האם אפשר להבטיח שהכל ילך כשורה? אם תהיה עלייה גדולה יותר — ואנחנו רוצים שתהיה עלייה גדולה יותר — האם גם אז תגידו שזה פשע, שזה לא בסדר להביא תקציב נוסף? מה קורה פה? יכולים לקרות גם דברים אחרים. לא אנחנו שליטים בשוק העולמי. שינויים בשוק העולמי יכולים לגרום שינויים בתיכנון שלנו. הפיחות והתקציב הנוסף בעקבות הפיחות האם היו רק פרי של מעשינו כאן? לא קרה שום דבר בעולם? האם אין תהליכים מסויימים באירופה, באמריקה, בעולם כולו? האם הכל בדינו? הכל בידי שר האוצר? האם אנחנו יכולים היום להבטיח שלא צפויות שום סכנות? שר האוצר לא אמר זאת.

שר האוצר כינה את נאום התקציב שלו בשנה שעבר רה בכותרת "סיכום, סיכון וסיכוי". הסיכום בכל שנה חייבי יותר. הסיכון לא פוחת, כי היעדים גדולים יותר ורבים יותר. הסיכוי גדול יותר — מפני שאנחנו חזקים יותר.

ההתפתחויות תלויות בהתנהגות נבונה וביצוע עקבי, התנהגות נבונה לא רק של הממשלה ושל נווטי המדיניות הכלכלית — דרושה גם התנהגות נבונה של הציבור. יש דברים שתלויים בממשלה, ויש דברים שתלויים בציבור. צריך להדק את הקשר בין נווטי המדיניות הכלכלית ובין הציבור. לעתים קרובות למדי לא רק שאינכם עוזרים — בדברי אלה אני פונה כלפי ימין — אלא גם מפריעים, ועל-ידי כך מסכנים את ההתנהגות הנבונה של הציבור.

הממשלה הזאת, לפי הישגים ממשיים, האם איננה ראויה לכך שיאמינו לה שתנהג בתבונה בעניינים אלה? רשוב, לא הכל שפיר, אבל יש מאזן. המאזן של ההתנהגות הכלכלית בשנה האחרונה — גם לפי המחמירים ביותר — מצביע על תוצר לאומי גלמי לפי התחזית, גידול מתון ביותר בצריכה הפרטית. גם אתה הודית בכל הישגים האלה, חברי-הכנסת ארליך. גידול בהשקעות בענפי-יסוד של הכלכלה, גידול מרשים בייצור. אני לא רוצה לגזול את זמנכם בשעות המאוחרות של הדיון ולהביא מספרים. אין בעיות? יש הרבה בעיות. לא כולן ניתנות לפתרון. הצריכה בסקטור הציבורי היא אחת הבעיות. רממשלה מבטיחה לעשות הכל כדי לרסן בשטח זה. אמרתי כבר שלא הכל תלוי בממשלה, גם בסיבה שזה נוגע לבטחון ולקליטת עלייה.

חוברת כ', ישיבה רע"ז
ים 1972 (ארלץ, גמון,
ביבי, גרשוני) —

ביותר לנוכח העובדה, כי עבודה ענפי קיים חשש זם ייהפך לפיסת נייר וק"ההסתדרות מעודדת אי-

ות לסכנות נוספות: לזע-אינפלציה, עירעור שארית במחירים וביטול כל תכ-זוי המעוות הקיים. המומ-מסוגלת להשליט סדר ויש גתיד הקרוב.

סת גרשוני, ואחריו לחבר-

מפ"ם):

ית נכבדה. יש לי הרגשה ששנה ישית של הכנסת המדי ותוך בטחון פנימי מתמדת, הישגים נוספים זגם הסכנות אינן פחותות מלנו מכל הצדדים, אבל יש בעיות, אם כי עוד רבות אנשים שיש להם דעות שו-לאנשים שעולים בזה אחר על בעיות שהיו קיימות לפני נה שום דבר.

אום שלהם הם מציינים את השני הם אומרים שזו מדי-י היקר והנכבד חברי-הכנסת המלאכה הזאת.

ואת הצל. אני אובייקטיבי.

ה-מפ"ם):

אפשר בחלק הראשון לדבר לק השני לסיים כפי שאתה

משותפת לדון מתוך אחריות הכי צריכה להבטיח את בטחון החיים, את הזאת. אי-אפשר לדון בעניין זה גרידא. צריך להתייחס לעני-גם את הצדדים החיוביים וגם יש מאזן. המאזן הוא חיובי. הישגים גדולים, אם גם יש שגי-ך לתאר את התמונה כפי שהיא, ייב המשימות. האחריות מחייבת

ציוניות קטנות בכנסת שמענו יים רציניים הרבה יותר מאשר בתוכנו, ואני מצטער על כך. וגש לנו מציג יעדים אחדים, ושר (1) שמירה על צרכי-היסוד של ליה לפי הערכה שנתונה עכשיו חיים הוגנת; 4) פיתוח משקי;

חוברת כ', ישיבה רע"ז
- חוק התקציב לשנת הכספים 1972; חוק תקציב הביניים לשנת הכספים 1972 (צדוק) -

אשר בשנים קודמות הכל דיברו על הצורך לרסן אותן אך במציאות הלכו ועלו בעלייה תלולה ומסוכנת - כמו במזג האוויר שהכל מדברים עליו ואיש אינו עושה דבר כדי לשפר אותו -- בשני נושאים אלה השנים הללו הן שנות מיפנה. שנת 1970 היתה שנת מיפנה שבה נבלמה הצריכה הפרטית, אך הצריכה הציבורית עדיין המשיכה במגמת עלייה תלולה; בשנת 1971 נשמרה יציבות יחסית ברמת הצריכה הפרטית, ועם זאת הואטה העלייה בצריכה הציבורית; תקציב זה, לשנת 1972, הוא תקציב של בלימה בתחום הצריכה הציבורית.

אמרתי קודם: יציבות יחסית ברמת הצריכה הפרטית, כי בשנת 1971 היתה עלייה של 1.5% בצריכה הפרטית לנפש, ומאחר שהאחוז הזה הוא העלייה הממוצעת הרי, על רקע היציבות המוחלטת כמעט של שנת 1970, עלייה ממוצעת של 1.5% בשנת 1971 היא למעשה עלייה של 3% בין ראשית השנה ובין סוף השנה. אין זה שיעור גידול מסוכן, אך יש בו כדי להצביע על מגמה שאם תגבר בשנים הבאות, היא עלולה להחזיר אותנו שוב למצב שממנו נחלצנו במאמצים גדולים בשנת 1970. אין לגרוע עין מן ההתפתחויות בתחום זה.

אשר לצריכה הציבורית, הרי לכל ריסון בתחום זה יש חשיבות ציבורית-מוסרית. בפעם הראשונה, כך נדמה לי, בתולדותינו מספקת הממשלה בתקציב זה הוכחה שהיא לא רק נאה דורשת אלא גם נאה מקיימת, היא לא רק מטילה על הציבור ריסון הצריכה הפרטית, אלא גם מרסנת את הוצאותיה שלה.

יש היום במשק לחצים אינפלציוניים. יש מחסור בידיים עובדות. היתה ונמשכת עלייה תלולה באמצעי התשלום. בנסיבות אלה נדרש מן התקציב שיהיה בולם-אינפלציה. מניעת האינפלציה היא מטרה לאומית כשלה-עצמה, מפני שהאינפלציה היא סכנה למחירים, ליצוא, לרמת החיים של השכבות החלשות.

אדוני היושב-ראש, אילו נענה שר האוצר, אילו נענתה הממשלה לדרישת המשרדים השונים, היתה הש"גה הבאה עלינו מחזירה את ישראל לעידן של אינפלציה זוהרת דוגמת זו שחיות בה כמה מן המדינות של אמריקה הדרומית.

התקציב שלפנינו, של 16 מיליארד לירות בערך, מבוסס על אומדן ריאלי של ההכנסות, בתוספת גרעון בממדים צנועים יחסית שאנחנו יכולים להרשות לעצמנו. לא ניתן להגדיל באופן משמעותי את ההכנסות, כי בתחום המיסוי הישיר הגענו עד קצה הגבול, ואף עברנו אותו עד כדי פגיעה ברצון לעבוד ולהתאמץ, ובתחום המיסוי העקיף, שהגענו גם בו לממדים ללא תקדים, כל הגדלה נוספת שכרה ייצא בעליית מחירים ובהגברת המגמות האינפלציוניות.

אשר לגרעון, הרי כל מיליארד נוסף של גרעון היה מתגלגל לכדור-שלג אינפלציוני שהיה מדרדר את המשק.

לא נותר לי אלא לחזק את ידיו של שר האוצר, שיעמוד על שמירת מסגרת התקציב בביצועו בלא חריגה ממנו - כשם שעמד על קביעת המסגרת.

אדוני היושב-ראש. הדיונים והמאבקים שליוו השנה את גיבוש הצעת התקציב בתוך הממשלה, לרבות תקציב הבטחון, השתקפו גם בדיון ציבורי-פומבי, חריף לעתים, במידה שלא היתה כמוה מאז הקמת המדינה. יש הרואים בכך טעם לפגם. אני אינני נמנה עם אלה.

יש בכך טעם לפגם כאשר חברי ממשלה מתווכחים ביניהם בפומבי על תקציבי משרדים שונים; מקומו של ויכוח זה הוא בתוך הממשלה פנימה. אך יש תועלת וברכה בליבון פומבי של קווי המדיניות המנחים את הכנת התקציב בתחומים שונים, לרבות תקציב הבטחון. חשוב שהציבור יהיה שותף לדיונים על המעמסה המוטלת עליו, ויהיה משוכנע, ככל האפשר, שהשימושים שכספי הציבור נועדו להם הם שימושים חיוניים, הכרחיים.

הקווים, אדוני היושב-ראש, שצריכים להנחות אותנו בקביעת התקציב, ובכלל זה תקציב הבטחון, חייבים, לדעתי, להיות אלה: ראשית, יש לקבוע מסגרת כוללת - "גג", "תקרה" - לתקציב כולו, כפי שנעשה - נדמה לי זו הפעם הראשונה - השנה. סכום ה"תקרה" חייב להיקבע לפי שיקולים כלכליים ו"תקרה" זו אין לפרוץ.

שנית, יש לבחון בחינה יסודית את תקציב הבטחון, שהוא כ-40% מן התקציב, מתוך מגמה לוותר או לדחות כל דבר שאיננו חיוני, ולחסוך ולייעל ככל האפשר כדי להעמיד את תקציב הבטחון על הסכום המספק את צרכי הבטחון החיוניים ביותר, תוך ניצול יעיל ביותר של האמצעים.

ושלישית, את סכום התקציב מחוץ לתקציב הבטחון יש לחלק בין השימושים השונים לפי סדר עדיפויות לאומיות, כשבראש הסולם - המטרות המסורתיות שלנו: עלייה וקליטתה, שירותים סוציאליים ופיתוח המשק.

אני אומר דברים אלה כדי להדגיש, שבעוד שאני מחייב חסכון וייעול מקסימליים במערכת הבטחון - ואני בטוח שאפשר עוד לחסוך ולייעל - ובעוד שאני מחייב קיצוץ של דברים שאינם בדרגת חיוניות גבוהה, הרי משקבע הסכום הדרוש לצרכי הבטחון החיוניים - יש לראות סכום זה כעדיפות לאומית ראשונה הקודמת לכל השאר, ואין לראות את הבטחון כאחד הנושאים שבמעלות העליונות של סולם העדיפויות בעל עדיפות שווה עם האחרים.

אמרתי שיש לבחון את תקציב הבטחון כדי להעמיד אותו על הסכום הדרוש, ההכרחי, לצרכי הבטחון החיוניים. לבחינה כזאת דרושים כלים. כלים אלה קיימים היום בתוך מערכת הבטחון, אך אין היום מחוץ למערכת הבטחון כלים המאפשרים בחינת תקציב הבטחון. אינני מתכוון לסמכויות חוקתיות. סמכויות מלאות נתונות בידי הממשלה הקובעת את היקף תקציב הבטחון במסגרת התקציב כולו; סמכויות מלאות נתונות בידי הכנסת, הפועלת בעניין זה על-ידי ועדה משותפת של ועדת הכספים וועדת החוץ והבטחון, שהיא הרשות המאשרת את תקציב הבטחון. אני מדבר על כלים ממשיים לעריכת בדיקה יעילה. כלים כאלה אין היום לא לרשות שר האוצר ולא לרשות ראש הממשלה ולא לרשות ועדת הכנסת. לדעתי דרושים כלים כאלה. כשאני אומר זאת אין בכך כל פיקפוק במהימנותם או ביעילותם של הכלים שבמערכת הבטחון עצמה. אך הממשל שלנו מבוסס על מערכת של בלמים ואיזונים, על מערכת של רשויות מציעות, רשויות מחליטות ורשויות מאשרות, וכדי שכל אחת מהן תמלא את תפקידה כראוי - צריך שיהיו לכל אחת מהן כלים משלה. לגבי תקציב הבטחון דרושים - בנוסף על הקיים במערכת הבטחון - כלים אשר יהפכו את הדיון בנושא זה - בממשלה ובכנסת - לדיון משמעותי.

כ' אדר תשל"ב
- חוק התקציב
מסמכים שונים

אדוני היושב-ראש, בראשות השופט המינוי היה דבר ניה של הוועדה, הפירסום לעבודת מגישה את המלצות חברה וגיבוש בושים בעבודת עיון ראשון ב-5 יכול לקבוע שהרצינית, מקיפה ו לשמש חומר מו בשנים הקרובות. לה לדון בהמלצות רכת המסים. אם

אני מחייב להעלות את סף בסולם שיעורי המס ברמות ההכנסות כמה רבבות במס הכנסה יוצא ממס. בזאת תושג לאת רמת החיים ההכנסות.

כשאני מדבר לאלה אשר משתנים רות לחודש. דרג העובדים האקדמאים. הוא כולל ובחרושת, מנהלי - למעשה את רוב המאומן, אותה שכ המשק והחברה שלו טל על שכבה זו כו מאשר בארץ כלשהי כאן הכרחי שינוי ההכשרה המקצועית מות בעבודה.

ועדת אשר מח ההכנסה ליחיד בהט הפסד ההכנסות לא הכנסה. עקרונית אני מס שהצליח בארצו גבוה, מס בעל שיע מינהלית. עם זאת נצ

היו"ר מ. ביבי:
נשמע עתה הודעת הן הכנסת.

מזכיר הכנסת ה. ליאור
ברשות היושב-ראש ט"ז באדר תשל"ב - הכנסת לקריאה שנייה בצבא הגנה לישראל

חוק התקציב לשנת הכספים 1972; חוק תקציב הביניים לשנת הכספים 1972 (צדוק, ביבי); מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת (ביבי, ליאור) -

רבה לכל פרטיה וצדדיה, בעיקר כדי לאתר את עליית המחירים אשר מן ההכרח שתבוא בעקבות הטלת המס, וכדי לנטרל ככל האפשר את פגיעת המס בשכבות האוכלוסיה העניות.

אני רוצה להוסיף כי שינויי-מה לטובת בעלי ההכנסות הנמוכות והבינוניות - יותר נכון: הנמוכות והבינוניות-נמוכות - יוכל להיעשות גם לפני שיונהג מס ערך מוסף, אם תבוא העלאה מסויימת, ולו צנועה, בסף החיוב במס ומיתון-מה בסולם שיעורי המס; ואני מדגיש שניים אלה בלבד ואינני מוסיף בשלב זה הפחתה כל-לית של שיעורי המס. יש לבחון מה "המחיר" לאוצר של "רפורמה-זוטא" כזאת, שמא יתברר שהיא בחשבון ארוך כדאית.

אדוני היושב-ראש. אני רוצה לעמוד עוד על נושא פיסקלי אחד, והוא האפליה הקיימת בשיטת המס שלנו בין עובדים שכירים ובין עובדים עצמאיים, לרעת העצמאיים. מומחים חישבו ומצאו שעובד שכיר שהכנסתו השנתית היא 24,000 לירות, והוא נשוי ואב לשני ילדים, ואשתו אינה עובדת - נותרת לו הכנסה פנויה של יותר מ-16,000 לירות. עובד עצמאי בעל אותה הכנסה של 24,000 לירות לשנה, באותו מצב משפחתי - נותרת לו הכנסה פנויה של קצת פחות מ-11,000 לירות. כדי שהעובד העצמאי יגיע להכנסה פנויה של שכיר המשתכר 24,000 לירות לשנה, צריך שהכנסתו השנתית תגיע ל-39,000 לירות. זוהי אפליה שאין הדעת סובלת אותה. המדובר איננו בבעלי הכנסות גבוהות, אלא בעובדים עצמאיים העובדים לעתים, הם ונשותיהם, עבדה קשה במקצועות חפשיים, במלאכה, במסחר, וממלאים תפקיד מועיל במשק ובחברה.

גם אם נכונה ההשערה שאחוז משלמי מס-אמת הוא - מטבע הדברים, בגלל שיטת הניכויים במקור - גבוה יותר אצל השכירים מאשר אצל העצמאיים, גם אז המסקנה חייבת להיות חתירה למס-אמת אצל עצמאיים משתמטים - ויש כאלה - ולא הענשת אלה מבין העצמאיים המשלמים מס לפי החוק כדת וכדין.

הגיע הזמן ללכת בכיוון של ביטול האפליה. ועדת אשר המליצה המלצות מסויימות בעניין זה - אני רואה אותן כהמלצות חלקיות בלבד - במסגרת הדין-וחשבון שלה על שאלות המיסוי הקשורות בביטוח הסוציאלי. אני חושב שיש להמשיך במגמה זו.

היו"ר מ. ביבי:

חברי הכנסת, תם הדיון. תשובת שר האוצר תינתן מחר.

ד. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

תשל"ב-1972 - שחזר מוועדת העבודה; (ב) חוק לתיקון פקודת הסטטיסטיקה, תשל"ב-1972 - שחזר מוועדת החוקה, חוק ומשפט.

היום הוגח לדיון מוקדם: חוק השבות (תיקון), תשל"ב-1972 - הצעת חבר-הכנסת יעקב נחשתן.

כן הוגחה חוברת "דין-וחשבון על משרד התיירות לשנת הכספים 1971/72".

אדוני היושב-ראש, לפני שנה מינה שר האוצר ועדה בראשות השופט שלמה אשר לבדיקת מערכת המסים. המינוי היה דבר בעתו. לא תמיד שבענו נחת ממהלך דיונייה של הוועדה, מן הפירסומים וההדלפות מדיוניה. שעת הפירסום לעבודתה של ועדה כזאת היא אחרי שהיא מגישה את המלצותיה ולא תוך כדי תהליך הדיונים בין חברה וגיבוש ההמלצות. אני מודה: חששתי שהשיבושים בעבודת הוועדה יפגמו בפרי עבודתה. עכשיו, אחרי עיון ראשון ב-5 הדינים-וחשבונות שהוועדה הגישה, אני יכול לקבוע שחששותי נתבדו. הוועדה עשתה עבודה רצינית, מקיפה ויסודית והדו"חות שלה יוכלו ללא ספק לשמש חומר מנחה לבניית מערכת המסים בישראל בשנים הקרובות. עוד יהיו לנו הזדמנויות בכנסת ומחוצה לה לדון בהמלצות ועדת-אשר בתחומים שונים של מערכת המסים. אסתפק הפעם בהערות קצרות.

אני מחייב את המגמה של המלצות ועדת-אשר להעלות את סף החיוב במס ולמתן את קצב העלייה בסולם שיעורי המס. שתי מגמות אלה יקלו את עומס המס ברמות הכנסה הנמוכות והבינוניות.

כמה רבבות של בעלי הכנסות נמוכות החייבים היום במס הכנסה יוצאו ממעגל משלמי המס ויהיו פטורים ממס. בזאת תושג המטרה הסוציאלית החשובה של העלאת רמת החיים של שכבות האוכלוסיה שבתחתית סולם הכנסות.

כשאני מדבר על בעלי הכנסות הבינוניות, כוונתי לאלה אשר משתכרים מ-1,000 עד 2,000-2,500 לירות לחודש. דרג זה של הכנסה כולל כמעט את כל העובדים האקדמאים בארץ, אבל לא רק את האקדמאים. הוא כולל גם פועלים מקצועיים רבים בבניין ובחרושת, מנהלי עבודה, עובדים מקצועיים בשירותים - למעשה את רובו המכריע של כוח העבודה המקצועי המאומן, אותה שכבת עובדים שעליה בנויה הרמה של המשק והחברה שלנו. מומחים סבורים שנטל המס המוטל על שכבה זו כבד אצלנו יותר - ובמידה ניכרת - מאשר בארץ כלשהי מן הארצות שנהוג בהן מס הכנסה. כאן הכרחי שינוי כדי ליצור לשכבת העובדים בעלי ההכשרה המקצועית תמריץ למאמץ בעבודה ולהתקדמות בעבודה.

ועדת אשר מתנה את המלצותיה לגבי שיעורי מס הכנסה ליחיד בהטלת מס ערך מוסף, כדי לאון את הפסד ההכנסות לאוצר שייגרם על-ידי ההקלות במס הכנסה. עקרונית אני מחייב הנהגת מס ערך מוסף - מס שהצליח בארצות שהונהג בהן, מס בעל פוטנציאל גבוה, מס בעל שיעור אחיד, מס נוח לגבייה מבחינה מינהלית. עם זאת נצטרך עוד לשקול סוגיה זו בקפדנות מות בעבודה.

היו"ר מ. ביבי:

נשמע עתה הודעה על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.

מוזכר הכנסת ח. ליאור:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע כי ביום ה' ט"ז באדר תשל"ב - 2 במארס 1972, הוגחו על שולחן הכנסת לקריאה שנייה ושלישית: (א) חוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גימלאות), (תיקון מס' 6),

כ', ישיבה רע"ז 197. (צדוק) -

יה מתווכחים בי-ונים; מקומו של . אך יש תועלת יות המנחים את ז תקציב הבטחון. ל המעמסה המו-פשר, שהשימושים שים חיוניים, הכ-

כים להנחות אותנו הבטחון, חייבים, בוע מסגרת כוללת ו, כפי שנעשה - ה. סכום ה"תקרה" ו"תקרה" זו אין

את תקציב הבטחון, גגמה לוותר או ל-ולוי: כל האפשר על: ום המספק זוך ניצול יעיל ביותר

חוק לתקציב הבטחון: י: סדר עדיפויות לאו-ז המסורתיות שלנו: ים ופיתוח המשק.

להדגיש, שבעוד שאני במערכת הבטחון - לייעל - ובעוד שאני בדרגת חיוניות גבוהה, י הבטחון החיוניים - ימית ראשונה הקודמת ט:חון כאחד הנושאים ועדיפויות בעל עדיפות

יב הבטחון כדי להעמיד, לצרכי הבטחון החיו-ים. כלים אלה קיימים אין היום מחוץ למער-בחנית תקציב הבטחון. נ. סמרייות מלאות נתו-ז הי תקציב הבטחון זת נהגות נתונות בידי-ידי ועדה משותפת של טחון, שהיא הרשות המ-מדבר על כלים ממשיים אלה אין היום לא לרשות זמשלה ולא לרשות ועדות כאלה. כשאני אומר זאת ז או ביעילותם של הכלים הממשל שלנו מבוסס על על מערכת של רשויות שויות מאשרות, וכדי שכל יה כראוי - צריך שיהיו לגבי תקציב הבטחון דרו-רכת הבטחון - כלים אשר - בממשלה ובכנסת -

לשכת הפרוטוקולים	
דף 1	מחיק 6 דמים
עותק 6	מחוק 6 עותקים

הכנסת השביעית
מושב רביעי

287 פרוטוקול מס'

של ישיבת ועדת החוק והבטחון
גיבור ו' ס' ז במספר תשל"ג, 18 במאי 1973, בשעה 10.35, בתל-אביב

נ כ ח ו:

מברי הנוכחים:

- ח. צדוק - היו"ר
- ש. ז. מברטוב
- ס. בגין
- י. בן-מאיר
- א. בקר
- ג. האוזנר
- ז. המר
- י. חזן
- א. ידלין
- ס. יערי
- ס. כרמל
- י. צבון
- ח. לצדאן
- א. דיטלס
- י. דמאל

ג. פ. מ. ה.:

- א. אליאב
- ס. בן-מזרח
- ג. הלוי
- י. הררי

מזכירים:

הרסטק"ל רב-אלוף ד. אלעזר
אלוף א. זעירא - ראש אמ"ן
דס"ן ח. אלון - שליח הרסטק"ל

מזכיר הנוכחים:

א. דראי

ג. פ. מ. ה.:

ש. כוזנב"ק, "חבר המתרגמים"

כדר היום: הערכת מצב שנתי של צה"ל.

18.5.73

גנרל ת. זדורוב:

אני פותח את הישיבה. הישיבה של היום תהיה סקדשה לנושא שבטעם החילה מסי ראש אמ"ן ואחר כך - מהרמטכ"ל. בבקשה, אלוף זעירא.

ראש אמ"ן א. זעירא:

אני רוצה להקדיש כמה מילים להיסטוריה של המדיניות המצרית החל מ-1952. המדיניות המצרית הייתה מבוססת, החל מ-1952, על ניצול הסכסוך בין מצרים-הברית לבריט-הסועצות, על סנה לחשיב את מירב המישרים, כאשר ההצלחה הצדולה ביותר הייתה ב-1956, כאשר מצרים הצליחה להפוך את הכשלוך הצבאי לבטעט (הייתה אומר) נצחון סוליסי.

א. רימלתי:

למה בטעט?

ראש אמ"ן א. זעירא:

אני אומר בטעט, כי בכל אופן, לפחות בשארם-א-שייך, סמו לא ישבו מצרים, עד ה-23 במאי 1967. זאת אומרת, מ-1956 ועד 1967, בכל אופן, מצרים לא ישבו בשארם-א-שייך; האזור היה פתוח, כך שלא הייתה אומר שהנצחון הסוליסי של נאסר אחרי 1956 היה סוף.

על כל פנים, אחרי סתלה 1967 התוכנית של נאסר הייתה לחזור בדיוק על אותו תרזיל. בלי להיכנס עכשיו לסידור, כי זו פרשה ארוכה, מדוע הוא לא הצליח בכך ומה בלי להצליח בכך, בקיץ 1970 - עובדה היא שעד שנאסר סה הוא לא הצליח לחזור על תרזיל 1956.

בסוגריים אומר את דעתי בענין זה. אני חושב שזה נבע מנצחונה של ישראל במלחמת ההמשך, נצחון סוליסי וצבאי.

כאשר נאסר סה בלי להצליח לחזור על אותו תרזיל, התחילה להתבשל בעולם תופעה חדשה, שאנחנו קוראים לה היום: עידן ההתדרדרות בין מצרים-הברית לבריט-הסועצות. היות והמדיניות המצרית עד 1970-1971 הייתה מבוססת על ההתדרדרות בין מצרים-וברית לבריט-הסועצות, והיות והחל מ-1971 החל עידן ההידברות - הדי הבסיס שעליו הוסתתה המדיניות המצרית בסטן עשרים שנה נגזר. והיום, ב-1972-1973, הבעיה שעומדת בפני מצרים היא איך להתפטר, איך ליסצר, מדיניות חדשה. לפי הערכתי, עדיין אין למצרים מדיניות חדשה. זוהי בעצם הסרובלטה שלהם במדיניות חוץ.

נזה אני כאילו ספטיק לדבר על עשרים השנה הללו, אם כי זה נושא סמו חשוב ועמוק. רק דציה לומר הייתה למצרים מדיניות מסוימת בסטן עשרים שנה. היא לא נשמה פרי בשנת 1967 עד 1970-1971; היא נשמה פרי סוב סמו ב-1956. נכנס עידן והידברות ויחד אחר נצמרה המדיניות הזאת. היום אין למצרים מדיניות.

עכשיו אנחנו נמצאים ב-1973. היום מצרים נמצאת בסכב סמור. יש לה שני סוגי בעיות: בעיה ראשונה היא בעיה מדיניות הפנים או בעיה הפנים. למצרים ישנן בעיות טניף שאין בכוחה לפתור אותן. במקביל, יש למצרים בעיות חוץ, שבהן אין אפשר היום לפתור. בעבר הצליח נאסר לסייח את הסורמל המצרי על ידי נצחונה או כביכול נצחונה בעולם. הוא הצליח לתת

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מחך	דמים
עותק	מחך 6 עותקים	

18.5.73

א. זעירא

למצרים את ההדגשה שאסנם בעיות הפנים לא נפתרות, אבל, בכל אופן, כבר עשר שנים בונים את הספר הצבאי, ובכל אופן מצרים היא סדינה הטובה בעולם - ואני מזכיר את הקומת העולם השלישי, ועידת בטנדונג שבה שלושה הגדולים היו באסר, גהרו וטיטו. בכל אופן, בנושא זה נאסר העליה לתת לעם המצרי גם תקווה, גם כיוון וגם השליטה של השתייכות לעם גדול. סכל הדברים האלה לא נשמר כלום. לסמדת אין עולם שלישי, אין מנהיגות - והוא והעם ניצנים בפני בעיות הפנים והחוץ במערומיהן, בלי שום אפשרות למיניהם.

והיום, כאשר העם - ואני שוב חוזר לבטח את הסטודנטים - העם טוען כי יש בעיות פנים, יש בעיות חוץ, אנחנו לא רואים מנהיגות ולא רואים כיוון לפתרון - על הרקע הזה מטמא, שקר שמיפתו היא להיסטור נשיא, מחפש דרך איך להתקיים, ואז לאחרות, ב-26 במרס, הוא יצר את סיסמת העיסות הכולל, כאשר העיסות הכולל תפקידו ליצור אורורה, גם כלפי פנים וגם כלפי חוץ, שיש כיוון, שיש מדיניות ושש תקווה.

הוא אומר לעם: אנחנו מתכוונים למערכת וכלי משאבי האומה דרוסים לכך. לטרות זאת, אמצא פתרונות סטטיים לבעיות הכלכליות. זאת אומרת, אם היום העם בא ואומר לו: הן לנו פתרון לבעיות הכלכליות - הוא אומר: תראו, אנחנו מתכוונים למערכת. נשמע כוונות למערכת, אי אסר להקציב משאבים פוטנטיים לבעיות פנים; לטרות זאת, אפתור לכם חלק מהבעיות. ואז הם אומרים: תודה שלטרות ההתכוונות לעיסות הכולל, אתה כלל אופן פותר לנו בעיה ומטיב לנו שלוש מאות אוטובוסים או משיג תרומות נגד כילהרציה - לטרות ההתכוונות למערכת. אם הוא לא היה מתכוון למערכת, מה הוא היה אומר להם?

נוסף לכך, הוא אומר את האצולה האינטלקטואלית הרוחנית, היינו העתונאים והסופרים, שתוקפים אותו, ואומר לתב: איך אתם סטובלים ביום לתקוף אותי, היינו את מצרים; לערער את מצבי, היינו את מצבת של מצרים - כאשר אתם יודעים שאני מתכוון למערכת, גם צבאית וגם פוליטית? כי בזה שאתם תוקפים אותי ואת מצרים ומחלישים אותנו מצבנו הפוליטי והצבאי הולך ונחלש. במלים אחרות, היום לתקוף אותי או בגידה, ובעד בגידה בעצמיתם.

במקביל, הוא לוקח ששים-שבעים איש ומוציא אותם מהמטרות שעשויות להשטיע על אמצעי התקשורת. הוא לא מגדש אותם - רק הוא מוציא אותם מהמפלגה. והיות והעמדות האלו - בדיון, בטלביזיה ובעתונות - הן לא עמדות אישיות, אלא הם מופיעים שם כנציגי המפלגה, הרי בזה שהוא מוציא אותם מהמפלגה, הם חייבים גם לעזוב את מטרותיהם, ובמקומם הוא שם אנשים שנאמנים לקו.

עם זאת, וכדי לתת מטיבות לפה שהוא קורא העיסות הכולל, גם כלפי פנים וגם כלפי חוץ, נעשות במצרים הרבה פעולות שלכאורה מובילות למלחמה. ראשית, ישנה תוכנית, והתוכנית הזו סלברת על התכוונות בתוך מצרים נגד המצאות אוידיות, על צירת כלאים לשעת חירום, על תרגילים בתוך הסדינה ליצור את האוירה המתאימה - שאתן דוגמה. לטעם, לפני כמה שבועות סגרו גשר ראשי על הנילוס, שממבר את קהיר המזרחית עם במערכת, ונחנך נתון, שהוא תוסף ונהרס על ידי היל האויר הישראלי - ומשטרות התנועה כיוונה את התנועה לצברים אחרים. ברור שלפ היה פצרי של

לשכת הסרוטוקולים		
דף	מתוך	דמים
עותק	מתוך	עותקים

18.5.73

א. זעירא

ידע שיש טיבושים בתנועה, כתרגיל המצפה ישראל. זה בהחלט מכניס את אגודת העיסות הכולל לתוך קהיר.

אבל, מלבד זאת, נוצרה אגודת ויש תוכנית להתכונן לסלחמה בישראל, והיא תוכנית ריאלית. התוכנית הזו אומרת שצריך לרתום לסלחמה הזאת את המידע של קאדיטי, את ההאנטרים של העירקים ואלו גם לייטנזים של הסקורדים והכווייטים, וחטיבת טוראנית עשויה להגיע למצרים, וחיל סלוח סרוקטי עובר כבר לסוריה - בקיצור, ישנה תוכנית סלחמה, שהולכת ומתגלגלת. היא הולכת ומתגלגלת בעיקר בזכות הבין-לאומיות, הגלויות, שכולם שותפים בגלוי וכולם רואים את זה. ההתכוננות ברמת הטאקטיקה והאופרטיביות בתוך מצרים וסוריה קיימת, אבל היא לא כל כך מוחשית ואימפונטית כמו העברת הסטוסים.

בסקביל ליצירת גלגול תוכנית המלחמה בנורדים שאותם ציינת - זאת אומרת, העברת הסטוסים והתרגולים המנימיים וההתכוננות של הצבא המצרי וההתכוננות של הצבא הסורי, דברים שקיימים - מתגלגלת גם אופנטיבה פוליטית, כאשר ההתחלה היא גיצול הדיון בסועצת הבטחון על המשימה לביירות; כאשר הלבנונים בכלל לא רצו להביא את זה למועצת הבטחון, המצרים הכריחו אותם ולקחו את האוטוטרופיות על כל העניין בעיר ניו-יורק. כאשר יארנג צריך להכין דו"ח, ומועצת הבטחון צריכה לדון באאאאג ברו"ח הזה בתאריך סטלי - 4 או 5 ביוני - ותסתכן גם בדיקה באו"ם של כל נושא 24. זאת אומרת, איזה פתרון ואיזו פרשנות לתת לו, כי הרי יש כל סיני פרשנויות וצריך לתת פרשנות רשמית, וסנקציות מהבריטים שהם חנו את הפרשנות, כי הם היו האוטוטרופים של כל העניין. נוסף לכך, הפגישה בין ניכסון לברז'נייב שתוכננה ל-18 ביוני, בקיצור, חודש יוני יהיה חודש של פעילות דיפלומטית ערבית רצינית מאד נגדנו, כאשר לפחות אותה פעילות שהיא בתחום האו"ם יש סבירות רבה מאד שבה מצרים תבחול נצחון - כמו שכל פעילות ערבית באו"ם עד היום נחלה נצחון. אז שזה היה עם וטו אמריקאי, ואז קרה כבר שבהחלט הערבים אינם מתנגדים לו - הם מראים לכל בעולם, ובעיקר לאמריקאים: חראו, מה שמציל אתכם זאת ישראל, הנרודה שלכם, הוא הווטו שלכם. בסך הכל, אתם וישראל בודדים נגד כל העולם - הערבי, הקומוניסטי והאירופי. כי יש הנאה סיוחדת למצרים להציב את צרפת ואנגליה מול אמריקה, ולחזור ולהגיד לאמריקאים: חראו, בגלל ישראל אתם בודדים לא רק בעולם הערבי, אלא בכל העולם הנאור. על זה הם ילכו ופה הם יכולים בהחלט להצליח, כמו שהם תמיד מצליחים באו"ם. למוסם בעתונות כצרים בודדנו את ישראל ואמריקה ונצחנו את ישראל ואמריקה בפרוץ הבין-לאומי הגדול הזה - זה בהחלט נצחון גדול. זה נותן לערבים, ובעיקר לסודא, קצת נשימה.

אבל מה שתכניס העניין איתנו הוא נושא הסלחמה. כפי שאמרת, יש תוכנית שמתגלגלת להיסמה, וסודא רוצה עקרונית בסלחמה. אני חושב שהסיכויים שהיא יפתח בסלחמה או הסבירות שהיא יפתח בסלחמה היא סבירה גמורה. למה? בעיקרו של דבר, בגלל סיבה אחת: בגלל העובדה שהיא יודע שהיא יכולה בסלחמה. היא חושקת מספיק מפילו בקנה מידה סוגבל - אם היא יפתח בקנה מידה סוגבל - היות ואם היא רוצה לעשות סלחמה, על סנת לעודד את הבעיה ולהגדיל את כוחו כלחץ על ארצות-הברית וברית-המועצות, זה טוב כל עוד ישנה אגודת ישראל. כרגע שפרצה הסלחמה, אם היא יפסיד בה - הדי לחץ שלו יקטן ויהיה הרבה יותר גמון ממה שהיא קיים היום. כך שהיא יכול להרויח מייצירת האגודת; הוא יכול

לשכת המרוטוקולים	
דף	מתוך דפים
עמ'ק	מתוך עמ'קים

18.5.73

א. זעירא

להרויח סיסטמה הסתייגות; הוא לא יכול להרויח מכסלון. לכן, כל עוד שמדמה יודע שבמלחמה הוא יבשל, כל עוד הוא יודע - ואני מקווה שהוא בטוח בזה - שגם אם הוא יחיל במלחמה בקנה מידה קטן, תשובת ישראל תהיה בקנה מידה גדול - יש לה אלפנט סרתי. לעומת זאת, ברבע שהוא יכניס לעצמו לראש שהוא יכול לטחוח במלחמה סוגבלת באזור התעלה, ומדינת ישראל תצביח את עצמה לכללים שלו - הוא ימתח במלחמה סחר בבורק. לפי דעה, ההרעה היחידה שיש לנו היא שהוא חושב שאנחנו לא נקבל את הכללים שלו של מלחמה סוגבלת. ברבע שתהיה לו הרגשה שהוא יכול לנהל מה מלחמה סוגבלת, באותו רבע הוא ימתח במלחמה. חשוב לנו - אם אנחנו רוצים למנוע מלחמה - להחזיק אותו בהרגשה שגם מלחמה סוגבלת שלו תתקל בתשובה כוללת ישראלית. זו ההרעה היחידה שיש לנו.

לכן, אני אומר, בטוח קצר ובטוח ארוך מניה של מצרים למלחמה, דבונה במלחמה, היא סוגבלת את תוכניה המלחמה - היא תפתח במלחמה, לפי דעה, בסכירות בטוחה, בגלל החשש שלה מכסלון, בגלל החשש שלה שגם פעולות סוגבלות תתקלנה בתשובה ישראלית מאסיבית שיכולה להביא לסלח מצריה כוללת, כולל גם לסלח אישית של שמדמה, שיעוף מהשלטון.

ה. לגדאן: אם כן, מה המטרה שלו? הוא מסתיר במלחמה מראש כשהוא יודע שזה מביא אותו לאובדן שלטונו? הוא משיב לחץ מדיני?

היו"ר ג. צדוק: אני מבקש שהאלוף זעירא ימשיך במקירתו, כפי שהכין אותה; אני כבר רשתי את חבר-הכנסת לגדאן, ויגיע תורם של כל החברים.

ראש אמ"ן א. זעירא: בטוח יומר סמוך, הייתי אומר טווח של שנתיים, שלוש, ארבע שנים, אני רואה תהליך של התקרבות מצריה למערב. ההתקרבות הזו למערב תקבל צורה של שתי תוסעות מקבילות בזמן: התופעה הראשונה תהיה יצירת שוק לגשק מערבי. מצרים תלך ותקנה יותר ויותר גשק מערבי. בשלב ראשון, לא ישירות, אלא דרך לוב וסעודיה; בשלב שני, אולי גם ישירות. כאשר בזה היא חשיב - א) לחץ מאד מוחשי על אנגליה ועל צרפת, היות והיום לחץ מולטי מירושו שוק כלכלי; היות והיום אירופה מתנהגת לפי כללים כלכליים; ב) גשק מערבי, לפי דעה, יותר מהאיים ללחיסמה נגד ישראל מאשר גשק מצרי, לפחות בנושא האווירי, וזה יתן למצרים גם סיפור מסוים בלוחם האווירי.

בנושא המולטי - היות ויש עידן הידברות וחיות והתברר למצרים, ללא שום ספק, שלברית-הסועעות אין כוח מסטיק כדי להביא את אמריקה ואת ישראל לכפיית סחרון, הרי מצרים תלך יותר ויותר אל אמריקה, על סנת לחוץ על ארצות-הברית להביע לאיזה שהו אל חץ של ישראל בכיוון של סחרון מדיני. לכן, כללית, מניה של מצרים מערבה, בהסתייגות הצבה: זה יהיה לאט וזה יהיה בצורה סבובת; ובהתחלה זה יהיה סלונה בחדמות ובגיודוסינו בכלי התקטורת המצריים - אבל, כללית, מניה של מצרים מערבה, בקצב איטי. מערבה - זה אמריקה, בעיקר מבחינה מולטיטית; זה צרפת ואנגליה, מבחינה חיסוסיית.

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מתוך	דפים
עוקף	מתוך	עוקפים

18.5.73

א. זעירא

במסגרתו של טרם זה, מנייה של מצרים למלחמה. היא נרמעת מהמלחמה בגלל חשש מהפסד. היא יוצרת את המורסה, אבל תחת שליטה - המורסה הזאת איננה מורסה מהרצת. עיקר מטרתה של המורסה היא להביא לסגת שחוקים עוסקת בבעיית המורסה התיכונה ולא ישכח את מצרים. לפי דעת, סבירות המלחמה קיימת, אבל היא מאד נמוכה - אלא במסגרת התדרדרות. יכולה להיות התדרדרות.

אתן דוגמת של התדרדרות -

ואני חוזר לענין לבנון, כי זו דוגמה טובה. התפתחות מסוימת בלבנון יכולה להגדיל את סיכויי המלחמה. לדוגמה, אם הסורים יכנסו לתוך לבנון, ואם מדינת ישראל תחליט להתערב, ואם הסורים והשח"ע והלובים וכל העולם ירצו אל סודאט ויבידו לו: השמע, אתה מוכרח לזה של את המצב, המנה את להצד על ישראל על מנת לעזור לסורים ולפח"ע להתארגן נגד ישראל - זה יכול להביא להתדרדרות למלחמה; לא לדבר מתוכנן, אלא להתדרדרות. וזו בדיוק הסיבה שגם הרוסים וגם המצרים רצו אל הסורים, ואל הלבנונים ואל האסיר עראמת ועשו כל מאמץ שלא תהיה התפתחות יותר מסוימת בקרבנות בלבנון. מי שהיום מאד לא מעוניין בהתערבות סורית בלבנון זה, בדאש ובדמשוק, בריית-המועצות; במספר שתיים - מצרים, כי מצרים במידות לא רוצה שמישהו יכתוב לה מהי היא העמוד תחת להציע להתערבות צבאית. ואם היו הסורים לנו, הייתי אומר, עדיפות גוטפות לאי רצונה של מצרים להיגרר למלחמה עכשיו - הרי זה טוב הוכח על ידי הלחץ המצרי על סוריה שלא להיגרר למלחמה בלבנון. כאשר לבריית-המועצות - לגבי העובדה שהיא איננה רוצה כרבע במלחמה, לכך אינני חושב שאנו זקוקים כרבע להוכחות נוספות.

לגבי סוריה - הסורים עומקים

בצורה די יעילה, על כל סנים בצורה עקבית, בטיטול בבעיות סנים. לא נועד להם לקבל מהר בבוקר חזרה את רמת הגולן, ובתחילת לא נועד להם להגיע להסדר מדיני עם ישראל. הם יכולים לחיות אלף שנה במצב הנזכר. להזכיר, השליטה בסוריה היא בידי העלאונים ובכדי מלכת הבעת. זאת אומרת, עלוואים, שהם סיעות, וסיעות נחות; בעת, שזו מלכת הילוגית, כאשר רוב המדינה הוא רוב דתי. על הרקע הזה ועל רקע המתוות שהיו בחודשים האחרונים בין המוסלמים, גם הדת, ובין השלטון החילוני - יש ענין לסוריה לחזור ולהתבטט יותר ויותר בבעיות סנים.

מכאן המלחמה, היא אומרת

למצרים: מתקצאו למלחמה - אנחנו נצא מתכנן. היא מוכנה לרוסים ומקבלת מהם הרבה מאד חיסוס, בעיקר הגנת נ.ס. וטמניקים. אבל כל זאת בלי להשתעבד לרוסיה ו בלי לחתום את אותו חוזה שהמצרים נאלצו לחתום. היא רוצה לסייע למלשתחנאים - אבל במקרה; היא רוצה לקבל גושטנקא של מדינת חילונית ולקבל כמסים - אבל כל זאת תחת בקרה, על מנת לא להסתכן אצ יותר מדי עם ישראל.

בסך הכל, למרות העובדה שסוריה

סוענת שהיא תלך יחד עם מצרים למלחמה, הערכתה היא שהיא תעשה את זה בזהירות רבה. תיכף אסרט אין אני רואה את הדברים. כך שבטיכום, אם תפרוץ מלחמה - ושוב, אני אומר, זה במסגרת נמוכה

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מתוך	דפים
עומק	מתוך	עומקים

18.5.73

מ. זעירא

מאד כובד יזום, כל עוד האיטמג' של ישראל הוא שזו מדינה שנים על דבר מוגבל הגיב בקנה מידה גדול; וכל עוד לא יהיו דברים שיביאו להתדרדרות, כגון התערבות סורית וישראלית בלבנון - הרי אז, בתחום הסבירות הנמוכה הזו, אני רואה שלוש אפשרויות: אפשרות ראשונה, צליחה כוללת של העלת סואץ, על מנת להגיע לאיזה שהוא מרחק מהתעלה ומזרחה והיאחזות והיטמרות באזור הזה. אפשרות שנייה היא מלחמת התשה - חזרה על מלחמת ההתשה. אפשרות שלישית, פעולה יותר מצנטזסטת ממלחמת ההתשה, הייסגו סיקוריים, טורביים ופסיטות, מתוך הנחה שעל דברים ש וראויים כמלה קשה מאד יהיה למדינת ישראל להגיב הצבה טמטיבית. בעוד שבעולם ייאמר: מצרים חידשה את המלחמה. בטבלת לא יודעים לדיוק מה זה מארב מוצלח ומה זה מארב לא מוצלח; מה היא שיטה קטנה ומה היא שיטה גדולה; מה היא חידוש טובה ומה היא חידוש גרועה. כך שבעולם ובמצרים אמצעי התקשורת יצרו אופירה שאכן יש מלחמה.

לפי דעתי, הסבירות היא לפי סדר הפוך ממה שאמרת. זאת אומרת, אני חושב שהסבירות הגדולה היא לדברים הקטנים ביותר והסבירות הקטנה היא לדברים הגדולים.

לגבי סוריה - אם תפרוץ מלחמה יש לסוריה בהחלט דימחה אם להתערב או לא, העם לקחה חלק בדבר או לא. כאשר לא לעשות שום דבר, מאד פטובך - אם כי הסורים מסוגלים לזה; להסתכן, כל עוד לא תברר שאכן מצרים מצליחה - גם כן מסוכן מאד. כך שאני חושב שסוריה תוקוס בפעולות מסמעותיות - כגון נסיון לכבוש מחדש את רפת הגולן - דן עם תברר לה שמצרים מסס מצליחה בפעולותיה במזור התעלה.

בסוגריים ברצוני לומר שנוח צבאי סורי יש - גם כוח טאנקים בכמויות גדולות מאד, וכוח ברמה טובה מבחינת הטאנקים, כוח סודרי; גם הגנה נ.מ. טובה; החולשה בנויה על שני אלמנטים: אחד, חיל אוויר סדי חלש, שחיל האוויר שלנו מסוגל להטמיד אותו הוך מספר שעות; שניים, העובדה היא שמבחינה צמפופרמית, סקונזיסורה ועד דמסק המרחק קטן ואין מכשול קרקעי, כמו העלת סואץ, בינינו לביניהם. הסורים בהחלט ערים לדבר הזה. כך שהאפשרויות הפתוחות למלחמה כיוזמת מצרים הן שלוש האפשרויות שפניתי; גם את תגובה סוריה מניתי.

בסיכומי של דבר, אני רואה לחזור ולומר שמבחינת מצרים, יזום מלחמה הוא דבר שיש בו הרבה מאד חסרונות. אני רואה אותו בסבירות נמוכה; אני רואה היום תוכנית של גלגול לקראת מלחמה, כשההערכה היא שבגלל לקראת הסוף תהיה הירתעות ספתיהה בטש - אלא עם תהיה התדרדרות.

הדברים האחרונים פתיחיים לסעצמות. אני חושב שארבעת המאפשרים לאזור - מצרים, ישראל, ברית-המועצות וארצות-הברית - אינם מעוניינים בשינוי המצב של היום. מצרים חלטה, ולכן לא מעוניינת במשא ומתן מסמעותי, כי היא תצא מעמדה חולשי. לכן, לפי דעתי, בסיכומי של דבר, לפחות כל החסרונות, במצב של היום הכי גרוע לה. זה הרע במיעוטו. ישראל רואה את מצרים מאד קיצונית, ולכן אני לא חושב שישראל צריכה לגלגל צברים כאשר מצרים מתחמרת בעמדות הקיצוניות ביותר שיש לה. ברית-המועצות וארצות-הברית יש להן עניינים בילמטרטליים מאד חשובים ואין להן שום ענין שמלחמה באזור הזה תחדד את היחסים בין שתי המעצמות. לכן, עם כל החסרונות בצבא, תזוזה מסמעותית היום לא נוחה לאף אחד, בגלל העמדה

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מחיק	דמים
עוקם	מחיק	עוקים

28.5.73

א. זעירא

הקיצונית של מצרים והרצון של ברית-המועצות וארצות-הברית לא להסתכן במזור. לטובת זאת, כולם יצטרכו לשלם מס שטתיים ולבצע כל מיני חוזות, קוליטיות וצבאיות, עד למלחמה - ואני חושב שזו תהיה מסוגת הקיץ הקרוב.

הינר ה. גרום:

תודה רבה. בבקשה, הרמטכ"ל.

הרמטכ"ל ד. אלעזר:

הייתי מעדיף שאלות ותשובות על קירותיו של האלוף זעירא.

הינר ה. גרום:

אני חושש שניכנס לסיכוב של שאלות ואז החלק שלך יכול להתקשה - ואז

מה שאתה רוצה להגיד, ואחר כך ניכנס לחילופי דברים.

הרמטכ"ל ד. אלעזר:

אני מקבל בעיקרה את הערכת הסודיעין ואבטס את דברי בעיקרם על הערכת

הסודיעין -- אם יש בינינו כמה ביוניטים, ואוסר שתי השנות. האחת, מיני סתיחה לסבירות המלחמה כאל עונדה קיימת, שהיום צריך לנתש אותה או להעריך אותה. אני חושב שסבירות המלחמה חוצה תהליך מותנה. הוא מותנה בטורה של התפתחויות אשר יעלו את הסבירות או יצטמצמו את הסבירות. אני חושב שסבירותה של המלחמה מותנית, בדאש ובדאשונה, בהתפתחות המדינית בין המעצמות, במזרח התיכון; בהתפתחויות המדיניות בין ארצות ערב למיניטון; בצעשה בתוך מצרים. כלומר, ישנה טורה של תהליכים אשר יכולים להעלות או לצמצם את הסבירות.

גם לאסיבות ההדדעה שלנו יש תפעה על סבירותה של מלחמה. אותן ההצטרות בגד מלחמה התחשה, עם הבהרה למצרים שמלחמה לא יכולה להיות מוגבלת, שלא יכול להיות להם בטחון במלחמה מוגבלת - הן חלק מהגדלת ההדדעה וסחן יתר אסיבות להדדעה.

כך שכל הדברים האלה, בסוטו של דבר, יקבעו את סבירותה של המלחמה.

אני מסכים שהסבירות, כפי שהיא

נדאית כרגע, היא סבירות גסוכה - אבל הסבירות הזאת יכולה להעלות.

אם היא צירוף לא מוצלח של התפתחויות באותם התחומים שהזכרתי - כלומר, מכיבה מצרים גמורה מטגישת ניכסון-ברז'נייב, חוסר כל התקדמות פוינית, הגברת הלחצים בתוך מצרים, יתר התלכדות ארצות ערב סביב מצרים וגם מיזו שהיא אטלטיה אופרטיבית, שעליה מדבר - אלה הדברים יכולים להביא אותנו לידי מלחמה. כלומר, אני מקבל את ההערכה שהסבירות היא גסוכה; אני רק מצניע על כך שקיימת סכנה. הסכנה הזאת מחייבת התנהגות מושכלת שלנו בתחומים שהזכרתי, וסבחינתי היא מחייבת הבנות, כדי שנהיה מוכנים והיה וזה יקרה באחד הימים הקרובים או לא רק קרובים.

השאלה היא מה היא סטרתה של

מצרים אם היא מקחה במלחמה מה אני מצניע על ההבדל השני שניני לבין הערכה עם. אני מקבל את החלוקה בדבר שלוש האפשרויות של חידוש האש: האחת, בפעולות ספורדיות - כלומר, להפגין את חידוש האש פעם על ידי מסיטה, פעם על ידי תקיפת מניה, פעם על ידי הפלת מטוס - ועל ידי זו לקיים כאילו את חידוש האש. האפשרות השנייה - לחדש את

לשכת המרוטוקולים	
דף 7	מחיר 11 דמים
עותק 6	מחיר 6 עותקים

18.5.73

ד. אלעזר

את סלחמה ההתשה, האפשרות השלישית - לחקור במלחמה כוללת סמכרים ומטוריה. אני רוצה את הסבירות בדרך ההסוכה, כלומר, מן החסור אל הקל - וזאת מתוך הערכתי את שרות המלחמה של סמכרים, תייתי אומר שסמכרים יכולה להגדיר לעצמה את המטרות: א) בעצם חידוש המש, ביטול הקטנון והמגנת מי ההשלמה עם הסגב הקיים. זאת היא המטרה הרוטונה, ואת זו לכאורה מטטר להטיק בכל צורה של פעילות, מפילו בפעילות ספורטדית.

המטרה השנייה היא גריסת אנכיות ונזק מכסיפאליים לישראל. זאת מטרה שיכולה להגביר את רצון המטרה והוויחור בחור ישראל, וכמוצאה מזה מטטר לרמות את ישראל כמטורטנד יותר במיש בכל צורה של פעמים סדיגיים אשר יבוטו בעקבות המלחמה הזאת. גם את המטרה הזאת מטטר להטיב במלחמה סובבלת או במלחמה התשה.

המטרה השלישית היא לפייה את

המלחמה הזאת או במצב שיש בו שיטור, ולו סיזערי, של הסגב הצנטי - אני מבזים לצרכי הבהרה ומטטר שיהיו רק כמה דונאסטים נוספים בצד השני של התעלה ושהיא יזוה קילומטר אחד ברמת הגולן. כלומר, לספר במידת מה את סגבם הצנטי - או לפחות לפייה את המלחמה בלי הרעה במצבם הצנטי. לדעתי, בפעולות ספורטדיות ובמלחמה ההתשה אין בטחון שיושב הדבר השלישי; אין בטחון שיושב שיטור כלשהו, וקיימת סכנה גדולה שתהיה הרעה. לכן, דרך המעולה השלישית - כלומר, הדרך שמצנטיים את הכל; יש למצרים צבא גדול, יש לסוריה צבא גדול; שני הצבאות האלה לבדם מביעים היום לארבעת אלפים טנקים, ולסניגים יחד היו ב-1967 כמלף וחמש מאות טנקים; שני הצבאות האלה יותר מטטר הכפילו את חילות המורד שלהם - בסוריה, שלא היו לה טילים במלחמת ששת הימים, יש 26 סוללות טילים. כלומר, חלה המורה שמטעותית סאד בעצמתם של שני הצבאות האלה. אני בטוח שההתעצמות הזאת לא פביטה אותם לכלל טעות לחשוב שיחסי הכוחות השתנו לטובתם - אבל היא עלולה להביא אותם לכלל טעות, שהקפה טמטינית, גו-זמנית, מתוצמתו שמתיעה במידה מסויימת, של שני חילות המורד בבת אחת, עם כל העצמה; של מיזה המט-סט דביזיות התוקפות גו-זמנית בתעלה; מיזה שלוש דביזיות התוקפות גו-זמנית ברמת הגולן - כל זה יחד, כשספעיל את כל העצמה, יכול להביא לכלל מטלייה שמטטר יהיה לתפוש כמה דונאסטים בשני הקצוות האלה ומטטר יהיה להטיב את שלוש המטרות. האחת, היה חידוש מש, לא השלמתו; השנייה, גרסנו אנכיות ונזקים לישראל. ביקטנו הפסקת מש, ונכסוץ על גרוטיים והמטריקאים, אשר אינם מעוניינים בהתחמקות, שהם יכפו המסקה מש, וסצננו הצנטי לאורך הקוויים מפילו השתמטר סיטה - באופן בלתי שמטעותי מפילו, אבל מטטר לנטח את זה, מטטר לפרסם את זה מטטר להגיד את זה. זה טקל על כל התפתחות סדיגנית לאחד מלחמה כזאת; זה עולה אנכיות, אבל זה דבר מעוט ערד, בלתי חשוב לעומת המטרות המוטטבות; זה נותן מרחב טחיה לסטראת לעוד שנים אחדות; זה מטטר למצרים לשמור על מקומה המכובד בעולם הערבי - היא פתחה ש לחמה. כלומר, איזו שהיא חזרה להגטונגיה הסורית מלפני שנים דים ה.

זה כל מה שאני רוצה לומר כמטלפת ושוני שיש ביני לבין המערכה הסוריעעית.

מכאן אני עובר להערות שלנו. מכאן והלאה אינני מדבר על סבירותה של מלחמה, אלא אני מדבר על מה שאנו צריכים לעשות. אני מטטר מלומר מפילו כאן שאינני מוטטב שיש לנו ענין במלחמה ושצריך לעשות הכל כדי לטנוע מלחמה ולהרתיק

18.6.73

ד. מלעזר

מטלתה. יש לנו דילמה מסוימת בתחום ההדחקה וההכנות; כלומר, אנחנו חייבים למצוא את שניל הביניים הנכון כדי - ראשית, להתכונן למלחמה; שנית, להרחיק את האויב ולדעת שאנחנו מוכנים למלחמה; שלישית, לא לעזור לו בהגברת המתיחות ומסיכנות מלחמה ופאניקה מלחמה בעולם. אפשר, מרוב דאגה להיות מוכן ולהרחיק, אפשר לעטות דברים שיביאו נזק מדיני. אנחנו חייבים את שניל הביניים הזה, ונדמה לי שאנחנו שופרים על קנה המידה. אמרנו שזה יכול להיות, אבל מצד שני לא עשינו מזה הרעות בחלום; אנחנו מתכוונים, אבל לא בייסנו סילואים. כלומר, יש מה מזה שהוא פאנץ למצוא את האיזון הנכון בין שלושת האלמנטים - והוא יכול להסתנות כל יום. כלומר, בכל יום אנו יכולים להחליט על הגברת תחום זה או אחר, בהתאם להסתחויות.

מה צריכה להיות מטרת המלחמה

שלנו, והיא והיא קרה? אני סבור שמטרת המלחמה שלנו צריכה להיות: (א) לפגוע כל הישג צבאי מן האויב; (ב) להנחיל פטלה צבאית לשני הצבאות האלה, שמבוססת על השמדת הכוחות או השמדת כוחות (איינזי אופר השמדת כל הכוחות), ומסתיימת ב"תרוונות צבאיים גורספים. יש קרול ציפה מסוימת בין השמדת כוחות לבין "תרוונות צבאיים גורספים. אני בטוח אומן לא הייתי אומר שמטרת מלחמה - והיא והיא קרה - היא לסדר את קווי המסקת האש. קווי המסקת האש הם פשוטים. אני לא אומר לשמר את קווי המסקת האש. אבל אני סבור, אוטורטיבית, שהשגת שתי המטרות הקודמות - האחת, לפגוע מהם הישג כלשהו ולהשמיד כוחות - תהייב מעבר קווי המסקת האש, לא במטרה במני עצמה, אלא כדי להשיג את שני הדברים האלה. המטח הישגרותם בקווי המסקת אש שונים - והיא ועברנו את אלה - זאת היא סונקציה של המלטה מדינית. כלומר, היא איננה הכרה צבאי של שימור קווי המסקת האש.

מה הן הנחות היסוד שצני מסתים

עליהן את התמיסה האוטורטיבית שלנו? האחת, לא נזכר לפתוח במלחמה סובעת, אלא שהשלב הראשון יהיה שלב של בלימה - לכלום כוחות; אני אומר לא מלחמה סובעת, אם כי יכול להיות שנימצא במצב ידיעות כזה, עם סתיחה המלחמה, שנזכר להנחית מכה סקבילה או שבאופן שאקטי נזכר לשחק עם הידיעות הוודאיות - אבל לא מלחמה יזומה ו מלחמה סובעת.

השנית, שמצרים תהיה יוזמת המלחמה

ולא סוריה, וטוריה הצטרף. יכול להיות שהיא לא הצטרף בדיוק נפרץ לפי המתוכנן, אבל אנחנו צריכים להתכונן לאפשרות הגדועה והיא התקפה גו-זמנית של שתיהן.

אני יוצא מתוך הנחה שירדן לא

הצטרף בשלב ראשון, אבל זה יכול לקרות במשך הזמן, ולכן אנחנו רואים אותה כשלב שני, והיא והיא הצטרף. היא יכולה להצטרף אם יהיה מיהא רועם של הצלחות ראשוניות או אם יקרה משהו לטובן הנזכתי - אבל אנחנו איננו רואים אותה בשלב הראשון.

על סך הנחות אלה אנחנו בונים

את התמיסה האוטורטיבית שלנו על שלב הנתי ראשון, שמבחינה סקצועית לנו יש מונחים שמבחינים בין בלימה להכלה (קונטיין); אלה הברקות צבאיות - אחת מרשה לאויב הדירה, כניסה לשטח מסוים; אחר כך סכתר ומססיד. אנוננו לא גורסים את הגישה הזאת. אנחנו גורסים בלימה מסידיה, על סנת למנוע כל הישג, ולו סיזערי, בשלב ראשון - אלא אם תהיה לו הצלחה חלקית במקום זה או אחר. אנחנו רואים את השלב

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מתוך	דמים
עותק	מתוך	עותקים

18.5.73

ד. אלעזר

הזה כשלב קצר ביותר, שצריך להיות סלונה במתקפה מווידיה פאסיביה ומכסימליה, שבקבוצה במה מתקפה יבשתית בשתי החזיתות. אנחנו מסוגלים לבצע גם את המתקפה המווידיה וגם את המתקפה היבשתית, מבחינה מודרטיבית, בו-זמנית בשתי החזיתות. כשאני מוסר מודרטיבית, זה לא מחייב מבחינה טקטית - כי אני יכול להתחיל עם בשמורה בנוקר ופה בשתיים-עשרה בלילה. כלומר, יכולים להיות מוסים טקטיים שונים, אבל מבחינה מודרטיבית, אלה כוחות המוקצים מרגש לשתי החזיתות, ואין לי צורך בהעברה נקודת הכובד מהזית אחת לחזית השניה, זה בתחום המווידיה ומיבשה, כאשר גיט אין לנו חוכמיות מרעננות. יש לנו חוכמיות הגנתיות - כלומר, לטנוע נחיתה על חופים שלנו, גם גיט הקיכון וגם גיט סוף, ומיבוע הדמעה מוגבל, אבל לא התמודדות קוללת עם גיט המווידיה.

מבחינת ההכנות המוגנות, אנחנו ערוכים למספר מצבים. המצב הראשון הוא המצב הנזכר בסדיר, שמוגבר כבר במידה מסוימת. פה אני חייב לציין במספור שהעובדה של התחלנו בקיצור הסירות היא שממפרת לנו היום לא לגייס סילואים. לו קיצרנו את הסירות ממחד במטריל, היום היו מנוייסים, לפי הערכת, לא פחות משרת אלמים איש אנשי סילואים - ואינני יודע לכמה זמן, כל זמן שהיה המצב הזה. כך שהשלב הראשון הוא שלב שבו אנחנו מקיימים או הכוננות באמצעות הצבא הסדיר.

יש לנו שלב שני - של הגברת כוננות, וזה היא על ידי הצבא הסדיר. זה על משך קורסים, בתי ספר ועוד כל מיני חידות סדירות - דבר שמוסיף לנו כוננות יותר גדולה. או זה לא הטעלנו עוד.

יש לנו שלב שלישי, שהוא כבר שלב של כוננות גבוהה מאד - כוננות שכבר מונעת המתעה, שמחייב גיוס סילואים בתוסף מוגבל. פה יש כמה ווריאציות. זה יכול להתחיל בסורי גודל של כמה אלמים, ועד עשרים-שלושים אלף איש.

והשלב האחרון, שלב הגיוס הכולל.

בכל המצבים האלה - אנחנו כרגע נמצאים במצב הראשון, ואם נעלה למצב שני, הוא עדיין יהיה ללא גיוסי סילואים.

אנחנו כן נעזרים במילואים, על ידי איסוף אלי חידות סילואים שהיו מתוכננות בלאו הכי להתגונן השנה. פה שאנו כן עושים בתקופת הקיץ הזה - אנו מצומטים את המילואים, כלומר, גם חידות שהיו מתוכננות להתגונן בתקופה יותר מאוחרת היתאמנה בקיץ, ובקיי אנחנו נגביר את כמות החידות המתאמנות. זה מאפשר לנו לא לגייס במיוחד אנשי סילואים לצורך הגברת הכוננות.

היג'ר ח. יונתן
אני רוצה להודיע לוועדה שזה עכשיו קיבלתי ידיעה שאברהם שלובסקי נפטר הלילה. אנקש מחברי הוועדה לקום רגע לזכרו.

(רגע דומיה - חברי הוועדה עומדים)

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מחן 11 דמים
עותק	מחן 6 עותקים

18.5.73

א. רימלס

א. רימלס:

יחכן שלא הבינו את כל נכונותה
 דברי האלוף זעירא, אבל נדמה לי
 שלא רק סוגי דבריו עומדים קצת בסתירה להיזה שלו, שטין למצרים
 סדיניות חדשה, לפחות טקסטית, אלא גם הפעילות המדינית של מצרים
 סוכיחה שיש לה סדיניות חדשה, טקטיקה חדשה מדינית. לא רק
 שבניגוד ל-1956, כפי שהוכיח האלוף זעירא, מצרים שוממת להתקרב
 לפערב - וזה קו חדש - אלא גם הפעילות המצרית במירוסם, במדינות
 המירוטיות, ובדמשק צרפת ולא פחות מולי אנגליה, שהורה פתיחה-
 חדשה. ב-1956 הן היו מויבי מצרים. כנראה, שמצרים ומדינות ערב
 רוצות לא רק נשק צרפתי ואנגלי, אלא גם לחץ מדיני, יסיר ועקף,
 על מדינות-הברית. העמדה האנטי-ישראלית החריפה של נציג בריטניה
 בישיבה המדינית של מועצת הבטחון המתיעה לא רק את ישראל; היא
 המתיעה גם את מדינות-הברית. מה רוצה מצרים בדיון החדש במועצת
 הבטחון? - להשיג או לתקן או למדש באופן מוסכם את החלטת מועצת
 הבטחון 242. כמו שלמצרים יהיה ניהא מולי שמדינות-הברית חסיל
 וסו על איזה דבר, אינני משוכנע אם זה לא נוח גם לצרפת, ואולי
 גם לבריטניה, שרוצות כעת לחדור, וחודרות יותר, במסצרות סכירות
 נשק, לארצות ערב. המוידרה כלפי השתיים השתנתה מאד במדינות ערב.

הואיל וכך, צריך לתניא בחשבון -
 אם מנחנו שוקלים את המצב המדיני - שמדינות-הברית החקשה להסיל וסו
 על כל דבר, מפני שהיא אינה מעוניינת בכך. סופסידו והמסלה האנגלית
 יופיעו כפי שעוזרים לערבים - ומדינות-הברית לא תרצה להיות במצב כזה
 של עימות, כי גם היא רוצה בייחסיים מסוימים עם מדינות ערב מסוימות.
 זוהי הטקטיקה המדינית החדשה של מצרים. בדיון שיתקיים פתי שיתקיים
 תהיה איזו תזוזה. נכון שלמצרים לא נוח לנהל טשא ומן היום, אבל
 אינני חושן שם צרפת - שמאד מעוניינת בהחייאת הארבע, זה הופך אותה
 טוב לגורם - חדרוש את זה, מצרים תהגבר לכך, מתוך-הנחה מצרית שישראל
 תעשה קטינו.

לכן, אינני רואה, בדבר מצו
 טראש, שהחליטה מועצת הבטחון, אם תהיה החלטה כזאת, לא רק היתן
 מירוש מוסמד אחד, איזה שינוי, להחלטה מועצת הבטחון, אלא גם תחליט
 על הקטה וניה או על החייאת הארבע - מתוך זה שעל כך מדינות-הברית
 לא תוכל לוחיל וסו. זה יתכן ואין להיסנע מזה, כלומר מן הסיקוף.
 מכאן, אם תהיה החלטה - מעודפלת, קצת מאוזנת יותר, לא בדיוק הכל -
 מדינות-הברית יכולה להיסנע מהצבעה, ואינני יודע אם היא חסיל וסו,
 אם לא תהיה החלטה ברורה לשנות את החלטת-מועצת הבטחון; כי המורסולה
 הכריע ולא הסובסטנץ ולא התוכן, במס לוסו אמריקני.

לענין הסקירה המסלמית של הרמטכ"ל -
 זה קטור קנז למה שאמר האלוף זעירא. האלוף זעירא אמר, בצדק, שמעדת
 היה מתחיל סיד בפעולה לוחמת אם היה בטוח שזה יישאר במסגרת של פעולות
 מוגבלות. אני רוצה להוסיף שיש עוד תנאי אחד, לדעתי, שלא יוכל
 להיות מושג היום-או-מחר, פתי מצרים תפתח באש - אם יהיו לה כלים
 להפעלות בעומק מדינת ישראל. אם היא תקבל סטוטטים מירופים היכולים
 לתניא להפעלות עד לריכוזי הישובים - אפילו אם זה בדרום הישובים
 בקו הירוק - אני, לפי הערכתי, סבור שמדאת יתחיל.

נכון הדבר שפתיחה במעולה דארוחנית-
 הפגנתית בהנאים מסוימים יכולה להתקיים או כאשר תהיה מכזבה פסיכולוגית
 סוטאלית מן הדיונים המחודשים של מועצת הבטחון, במידה שיש סיכוי לכך.

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מחיק	דמים
עותק	מחיק	עותקים

18.5.73

א. רימלס

אין כאשר תזיה החלטה מאד פרו-ערבית. אני רואה סכנה נוספת, שתוך כדי דיוני מועצת הבטחון יעשה מאדמת איזו פעולה הפגנתית - מתוך הגנה שזה ימקד עוד יותר, ואחת היא אם יקבל מכה נגדית, כי הרבה זמן זה לא יכול להימשך, כי מועצת הבטחון יושבת. לא צריך לזמן אותה, לא צריך פגעים - כי האנשים יושבים. במקרה כזה זה ממקד את הסכסוך. לסי מה שבני סבור - ואין בזה פילוקי דעות - אצא האלמנט של אשליוחתגבר ועלול להתגבר על כל שיקוליהם. סתיחת מש, עם כל הסיוון, בזמן שיבת מועצת הבטחון - אח זה לא הייתה מוציא מכלל אפשרות.

הערה לדברים האומדניים הסדיניים הרמטכ"ל פרש אותם. אני הבנתי, בצדק, לדעת, שאם הערבים יסורו באש או שיהיה מצב כזה שיהיה ברור לשיקולינו - ומאחר שכולים רציונאליים וללא משליות - שהם מתכוונים למכת אש, ותפרוץ לזמנה. הרמטכ"ל העיר, בצדק, שהמסרה איננה לשנות את קווי המסקת האש - אבל הבינתי ממנו שלא נתגזר פיתרונות צבאיים נוספים; כלומר, גם בתסישת שטחים נוספים, גם מתוך מחשבה שאפשר יהיה מהם לסגת לקווי האש הנוכחיים.

א. ברמל:

למשל.

א. רימלס:

אני לא סוצייר ספות.

הגסיון הוכיח כשהלכנו לטיני להשמיד את הכוח הצר, שהתוצאה היתה שיפור המצב הצבאי והשמדה מסוימת של כוח מצרי, שמצדים יכולה להתמושט ממנו. לא תמיד אפשר להשמיד כוח גם אם המטרה היא בזאת. שני הדברים כאחד נותנים גם אפשרות לתסרוך מדיני;

הינר ת. דומי:

רציתי להעיר לגבי התחומים של הדיון הזה. סקירות הפתיחה ששמענו פותחות לפנינו את כל המרחב של כל הבעיות הסדיניות והצבאיות של מדינת ישראל. אני, בכל זאת, הייתי מציע לחברים שידברו אחרי חבר-הכנסת רימלס, שנבטח להתזיק את הדיון בתחום שני נושאים: האחד, ההערכה על סבירות הידוש פעולות לחיסול; השני, כוונותנו לקרוא האמשרויות השונות. גרסה לי שאלה הם שני התחומים שהם התחומים הלגיטימיים של הפורחים שלנו היום - ולא הייתי רוצה שנפליג מעבר לתחומים האלה לתחומים שהם יותר עניין לדרג המדיני, שגם אתו יהיו לנו חזמנויות להיפגש.

א. לגראון:

אחרי הערה היושב-ראש לפעשה אין מה להוסיף; ההנחות האלה מקובלות. בזאת שיהיה לנו הכי נוח בכל מצב אשר ירוצד ולהשיג בכל מצב אשר יהיה, אם יהיה, כאשר הסבירות היא נמוכה מאד, לסי הערכתי, להשיג את הסבירות האפשרית במינימום של תשלום ומחיר מצדנו אנו. אני מקבל את הדברים האלה. הם בדורים לחלוטין.

אני סבור, למשל, שכל מערכת ההכנות הסבירות והאיומים אשקטלוריים ויתלוו להכנות האלה הם כולם פרלוד ללחץ מדיני, אשר הולך בכיוון אירופה, מצד אחד. על הכיוון השני אני רוצה להציג שאלה - אשר בימים אלה מקבלת אולי טשטעות

לשכת הטרנסקוליים
דף מתוך דפים
עותק - מתוך עותקים

18.5.73

ח. לנדאו

מססיח יותר לגבי ארצות-הברית, ולא מן הבחינה שהזכיר כאן האלוף זעירא, שסיכח שוק נשק חדש בארצות-הברית ובאירופה - אלא מנקודת ראות גפסיח. האם באינטורסציות ובהערכות שיש לנו יש מיזה שהוא כוח סוליטי ערבי גפסי? כלומר, ניתן לארגן את הרזרבואר הזה של הספקת גפס ללחץ מדיני על אירופה ועל ארצות הברית יחד, ולהסוך את זה למנוף ללחץ מדיני כלשהו. האם יש מאחורי הדברים שהיו לאחרונה - למשל, השבירה הסלית שהיתה בטאריז, הפסקת התפקה הסלית - האם זה "סיירוקס" או סימוק עצמי והוכחה ספנסים להילחם מערכה מדינית-כלכלית או ואם יש מאחורי זה משהו מססי יותר?

י. ח. לנדאו

קצת קשה לי עכשיו להתרכז בדיון הזה, אך אומר כמה מלים.

הסבירות ההגיונית היא לצדו של זעירא; הסבירות המעשית היא לצדו של הרטוב"ל. אילו היה פועל באזור שלנו ההגיון - זאת היא סבירות נמוכה, ובאמת הם מתלבטים ויודעים שינחלו מפלה, ולוחצים ולא יעשו כלום. אני חושב שהסבירות גבוהה.

אגב, אני מזכיר שבדיוק דיון כזה קיימנו ערב מלחמת ששת הימים, וגם אז אמרו לנו שהסבירות היא נמוכה. והדאייח, נאמר סעביר בטומן ראווהני את הצנאות שלו דרך קהיר. מי כתובנן למלחמה בצורה כזאת? נאמר מכריז על כך שהוא יעשה דבר מה - מי יכריז גפסינו על מלחמה למני שהוא עושה אותה? הכל כאילו אמר: זאת היא ראווהנות! יכול מאוד להיות שנאמר בהתחלה רק התכוון לכך, אבל הראווהנות הזאת התגלגלה והתגלגלה, וברגע מסוים החברר שטין סוצא זולת מלחמה. הוא העמיד אתנו במצב כזה שלא היתה לנו אפשרות אחרת.

ובכן, דעתי היא שאנו עומדים במני אותה התפתחות בדיוק גם היום. הייתה מיעץ שננתם באופן הגיוני את המצב, נגיע למסקנות שהסבירות היא נמוכה - ונתכוונן למלחמה. אחרי שהגענו למסקנה שהסבירות היא נמוכה נתכוונן למלחמה שיכולה לפרוץ כל יום. גם כאן, לפי דעתי, מנחנו, בכל זאת, איננו מסוגלים לרדת לסוף מחשבתו של סאדאת. מנחנו דנים על סאדאת כשאנחנו מעמידים את עצמנו במקומו - ואז הדברים הם הגיוניים מאוד. אבל אינני יודע אם אצל סאדאת פועלת אותה מערכת של הנחות לוגיות ומסקנות לוגיות. אני יכול לתאר לעצמי שסאדאת חושב שאם הוא יצליח לעבוד לשעה אחת התעלה ולתאחז לשעה אחת, ואחר כך יזרק - (א) הוא יודיע שהוא לא יזרק; הוא רק הוכיח לעולם שאם הוא ירצה, הוא יעבור; אחרי שהוכיח, הוא הלך בחזרה. הלוא כל כוונתנו היא לזעזע את הסטטוס-קוו.

אני לא מקבל הנחה אחת - שסצרים יכולה להיות במצב הזה של סטטוס-קוו אסילו מאה שנה. אני חושב שסצרים איננה יכולה לשאת את הסטטוס-קוו לאורך ימים. היא מוכרחה כל הזמן לצנות, באיזו שהיא צורה, לזעזע את המצב הקיים - בצורה מדינית, בצורה צבאית. למעשה עכשיו היא מנהלת מדיניות משולבת - מדיניות של לחץ מדיני, ובכפי שהלחץ המדיני יהיה אפקטיבי, הם מחמסים את המצב המלחמתי. יכול להגיע רגע שהסצרים יגיעו למסקנה שהאפשרות היחידה לתמסין כלחץ המדיני היא להוסיף לו גם לחץ צבאי. הם יכולים לעשות זאת גם בקרוב. מבטח להם נצחון במועצת הבטחון -

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מתוך / דפים
עמק	מתוך * עותקים

18.5.73

חזן .*

אין לי בזה כל ספק. יהיה רובן אפילו אם יהיה וטו אמריקאי - טובתם לתם נצחון, כי הרוב יהיה בעד הסקנות המרחיקות לכת נגד ישראל. אני מתאר לעצמי שאמריקה תסיל וטו אם ירצו לשנות את 242; אינני בטוח שבכל המקרים היא תסיל וטו. אם לא תהיינה סנקציות, רק יהיה איזה סיכום מאד קשה לגבי ישראל - אמריקה תימנע והודיע שהיא נמנעת, כמו שעשתה אז. עד היום קיימת שם קדושה מיוחדת בסינה לגבי ענייני הווסו. ואינני יורד לסוף דעתם; מדוע בריה-המועצות יכולה להסיל סאהמפסיים וטו, ואמריקה מונעת את זה אחד לאחד. אני חושב איטווא שתנצחון הזה בטוח.

מה תהיה התוצאה של הנצחון הזה? יכול להיות שמצרים תגיע למסקנה: גיבחנו - צריך לדחוף מלמה את העניין הזה. אם יוצאים מהנחה שמדאת עוסק רק בדבר אחד - הוא רוצה לקיים את שלטונו וינצל את הנצחון הזה בכדי להרויח שנה נוספת של שקט במדן - אז, כמובן, יהיה נצחון מדיני; מנחנו גאמר, כמו שאנו אומרים תמיד: טוענת המטחון, מו"ם שטום, מנחנו הולכים הלאה. אבל אני חושב שיכולה להיות התפתחות אחרת לגמרי. מדאת יאמר: הגעתי לנצחון מדיני, הגעתי למפשרות לבודר את ישראל ואת אמריקה - עכשיו הגיע הזמן לדחוף את זה הלאה, ולהעמיד את העולם בפני הצעות הזה: הסורה הקרוב יכול להתלקח. הוא יכול להניח שעל אף כל האיומים של ישראל, בכל זאת ישראל לא תעז לעבור את החלטה בכוונה גדולה ולעשות שם טלחמה גדולה. הוא גם יכול לבנות על כך שבאותו רגע שתהיה טלחמה, אחרי שתיים-עשרה שעות, טענת הבטחון מתכנסת וקובעת הפסקת אש. או שהוא יאמר בסמאחז קטן או שהוא יעבור, ואז, שוב: הוא לא יאמר שמנחנו זרקנו אותו, הוא יאמר: הוכחנו וחזרנו, כי עוד לא התחלנו בטלחמה גדולה - אבל, הנה, יש לכם הוכחה שמנחנו יכולים להתחיל בטלחמה הזאת.

אני מציע שלא נבנה את בטחוננו על כך שלא תהיה טלחמה בכך שמצרים לא תחיל בטלחמה כל עוד שאין לה ספציפיים שיגיעו אלינו. היא יכולה גם להתחיל על ידי כך שאיורונים סורים יעברו ביעף את החתיכה הקטנה שיש להם לעבור - בדרך יזרקו את המצבות ויטו הלאה. תיאום כזה בוודאי יכול להיות, מנחנו בונים אמנם על כך שמורים לא יעשו זאת כיוון שמנחנו קרובים לדמשק, אבל אני מניח שגם על זה לא נבנה את בטחוננו. הסורים יכולים לעשות זאת.

הדמבל ד. אלעזר:

אולי רק נתון טכני: טווח המירמז' שיטנו במצרים הוא עד תל-אביב ו חזרה.

לא

חזן .*

ובכן, אני חושב שמנחנו לא צריכים לבנות את בטחוננו על הלוגיקה שלנו. זה אחד הדברים המטעים אותנו ביותר. מנחנו היים בעולם שיש לו דרכי מחשבה אחרים לחלוטין טלנו. הלוגיקה שלהם אחרת לגמרי. יכול להיות שיתברר בעתיד שהיא אפילו יותר אנושית ויותר טה הלוגיקה המערבית, אבל בכל אופן היא אחרת לחלוטין. מה שמנחנו לא היינו עושים הם יכולים לעשות. אני לא אדם של טאניקות, אני לא הי בשם איסות - אני הי בתרשה ובהכרה שמנחנו צריכים להיות מוכנים כל יום להתפרצות טעשי איבה. הם יכולים להניח, אחרי שמנחנו מוכיחים להם - ואני חושב שזאת היא היתה נכונה - שככל שהם יהיו יותר בטוחים שישראל תגיע על טעשה איבה לא בתנחה מתאימה, כי אם בתנחה טלמה סתרתית גותם - ויש יכולים להגיע למסקנה שאלה הם איומים של ישראל, וישראל לא תעשה את הדבר הזה, ולא תחמק בחזרה. בפרט כשהם יודעים שהתנחה הישראלית הפעם צריכה להיות מאד דפטיט מבהינה מדינית - זהו טעבר של החלטה אל הסריסוריה המצרית. זאת היא טלחמה, גם מבהינה בן-לאומית, אחרת לחלוטין מאמר הטלחמות שניהלנו עד עכשיו. גם מדבר סיני - עם כל העיבדה

18.5.73

י. חזן

לשכת הפרוטוקולים
דף 16 מתוך 36 דפים
עו"ת 6 מתוך 6 עותקים

שזאת היא טריטוריה מצרית - הוא בספק, זה מדבר סיני. מעבר לחעלה - מצרים. הם יכולים לכבוש על ההנחה שישראל, בכל זאת, לא תעז לעשות את הצעד הזה.

מתוך כך, אני מציע שנמשיך בנייתוהים לוגיים של המדיניות המצרית, שנקבל לתשומת לב שהסבירות קטנה מבחינה לוגית - מבחינה מעשית נבנה את כל חיינו על כך שהסבירות גדולה מאד ובהכונן לסבירות הגדולה הזאת.

י. רפאל:

אני חושב שהדיון הזה הוא דיון

בזמנו. כל אחד מאתנו מקדיש

מחשבה לכל האיומים הנשמעים - איומי סאדאת, וכל הטאמרים המצריים

שממציאים לנו בשפע ודאי גורמים יותר מחשבה אצלנו, כי אנחנו קוראים מאמרים מצריים יותר מאשר מאמרים ישראליים.

הוויכוח הוא בעצם על המטרה של

המתיחות כרי סאדאת; אם המטרה היא מדינית או מלחמתית. כלומר, אם הוא מתכוון להשיג על ידי העמדת פנים, איומים ונאומים כל יום שני וחמישי, נוסף על כל השליחויות המדיניות, איזה שהם פירות מדיניים - או הוא מתכוון להכשיר את דעת הקהל העולמית למעשה צבאי.

מה אמר לנו היום ראש אמ"ן?

ראש אמ"ן, בקיצור, כפי שהבנתי, אומר כך: סאדאת רוצה בכל מחיר לקיים את בשיאותו, אבל יש לו הרבה בעיות מבפנים: יש לו לחצים, יש סטודנטים, אי שביעות רצון של חלקי האוכלוסיה. לכן הוא מעתיק את נקודת הכובד לנושא המלחמה, יוצר כתיחות, מעלה את סיסמאת העיסות הכולל ומבטיח שתוך האווירה המלחמתית יתן גם פתרונות חלקיים לאוכלוסיה, כדי להרגיע אותה. כלומר, מה הוא הסיכום של ההערכה של ראש אמ"ן? הסיכום הוא שלמעשה סאדאת נוקט בטכסיס, טכסיס לקיום בשיאותו ומימשלו. לו יכול היה לקיים במנוחה את הנשיאות שלו - אין לו אופוזיציה, המצב באוכלוסיה שכיר, אין לו הפגנות סטוחשים - אזי לא היה איכפת לסאדאת שהיהודים יושבים בסיני, והחעלה סגורה, ויושבים על התעלה. או, למשל, אם הוא ישיג איזה שהוא מוצא מתוך המתיחות, כפי שכבר מצא, כפי שראינו בעבר, ותינתן לו ארכה - הוא יניח גם לסיסמה המלחמתית המחודדת שלו. כך אפשר לקבל את הסיכום מהערכת הרמטכ"ל.

אני אומר שאיפכא מסתברא.

אני יכול גם להעריך מתוך כל הנתונים האלה - והנתונים אינם חדשים, גם היום לא שמענו שום נתונים חדשים - כהערכה מבוססת על יסוד המידע הכולל של אמ"ן ושל כולנו (כי אנו יודעים את כל הידיעות, פחות או יותר, ממה שאנו שומעים וקוראים מתוך העתונות) - הערכה אחרת. קודם כל, למעשה אין כל ודאות שסאדאת מתכוון להרגיע את הציבור. זאת אומרה, אנחנו צריכים להניח שהציבור במצרים רוצה במלחמה. זה עוד לא הוכח. אין עדיין הוכחה שהציבור הגדול משמש גורם לחוץ למלחמה.

א. רימלט:

הציבור הגדול בכלל איננו מהורה גורם.

י. רפאל:

כוונתי לציבור שיש להתחשב בו - העירוני, לא הפלחים, לא האוכלוסיה

הכפרית. כאמור, אין עדיין ודאות כזאת.

לשכת הסרוטוקולים	
דף	מתוך דפים
עותק	מתוך עותקים

18.5.73

י. דטאל

שנית, לו סאדאט היה ספנה את כל הטמטמים שלו למתרון בעיות מניסיות במקום להטנותם לכיוון המלאכה - רגנית שיש עליו לחצים מניסיות ויש לו בעיות מניסיות - ובמקום מתרון חלק קטן מהבעיות המניסיות, הוא בוודאי היה מרגיע יותר את דעת הקהל מבטמים. לו זאת היתה הכוונה - להסיר מעצמו לחצים - על ידי המנייה טמטמים ומטמטים בלפי פנים, הוא היה יכול להשיג יותר.

אני יכול גם להניח שסאדאט בלאומני - אנחנו יודעים שסאדאט לאומני קיצוני ודתי קיצוני, יותר מטור היה באסד; את זה שמענו כל הזמן ואנחנו קוראים כל הזמן, וזוהי המסורת הנוצרה, ואני חושב שאיש אינו בא לערער כיום על הדעות הזאת - מטמין בטמט ורועה במתרון מלחמה. בזה שהוא היטל אופוזיציות מבטמים הוא בעצם היטל אופוזיציות שהיו תלויות יותר בבדיה-המועצות. הרי אנו יודעים שבדיה-המועצות היא בעצם בלם בדרך למלחמה. זה ידענו כבר אז וזה אנו יודעים גם היום, ועוד יותר אפילו. מדוע קנאמו הוא הכריז שהוא סוכן לסני סיליון קרבנות. בכל זאת, מבטור לא שטעו טיסמה בזאת אף פעם, שהוא סוכן לסני סיליון קרבנות, שלא לדבר על כך שאחד אסד שהוא סוכן לשלוטה סיליון קרבנות.

יתכן גם שסאדאט, הרואה את העצמה המצרית הגדולה - וכולנו יודעים שהיא גדולה ונדולה פי שניים מאז מלחמת ששת הימים - מתחיל להתמסין שהוא יכול לנצח. באסד הממין אז שהוא ינצח; גם סאדאט יכול להתמסין שהוא ינצח. ינצח באופן חלקי, יצליח לפגוע בנו, לחבל בנו בטוטן רציני, להתנקם. טועל אצלו יצר הנקמה. יכול להיות שגם זה.

וכאן הנפקא מינה בנייתוחים הללו היא לגבי המסקנה, בנוגע לסדר העדיפויות, שנקטר אליו יש ללוקי דעות בהערכות בין ראש אמ"ן ובין הרמטכ"ל, מה נמצא בדגש טולם המבירות, אם כך, מתקבל יותר על הדעה שבדגש המבירות הנטייה והרצון שלו לטבוע, קודם כל, מנפעה גדולה המבנתית - כנקמה וכמניעה. והוא אולי מטמין שהוא יכול להשיג את זה. ואם הוא מטמין, הוא טוכן להסתכן. לא שאיננו מטמין שאנחנו נסיב לו חשובה נקמה - הוא מטמין בכך; לכן הוא טוכן לסיליון קרבנות. לו היה מניח שאנחנו רק נסיב לו בצורה סובבלת, לא היה מניב כך. הוא מניח שניתן ו חשובה כוללת - נתקיף את המרכזים המצריים. מה פירוש הדבר? - שני סיליון קרבנות, והוא מדבר על שני סיליון קרבנות. זאת אומרת, הוא מניח את זה במשבון.

הוא בוודאי מניח שאם אנחנו ניחצו במצב קשה ארצות-עברית תמוך להציל אותנו. לכן, מנחמתו, המלחמה תהיה קצרה והוא ישיב הישגים במלחמה קצרה.

לכן, אני יכול - אינני בטוח - להעריך גם הערכה כזאת ולסכם שהמטרה שלו איננה מטרה מדינית, אלא מטרה צבאית. לכן - וזאת אסרתי בטמט הישיבות הקודמות בהקשר אחד - לדעת, המבירות המלחמתיות היא מבירות צבואת.

18.5.73

א. ידלין

א. ידלין:

אני סבור שבטיסואציה הנוכחית, לקראת הקיץ אין לנו תיזה בטיסית אבל אין לנו למעשה תיזה בטיסית לווזיכוח, והטיחור מביא כל אחד להעיר הערות. כדי לקבל החלטות או לסכם סגמות - ועל המנסות אין ויכוח.

יכול להיות שבגדל-הכנסת חזן צודק שהטיסואציה ביום דומה לסמי 1967. אבל יש הגדל סודי...

א. ידלין:

יש הרבה הגדלים.

א. ידלין:

יש הרבה הגדלים, אבל יש הגדל יסודי: אז היתה ההתלבטות לנקוט יוזמה נקד מקדימה - לירות את היריה הראשונה; היום ברור לנו שאנחנו לא יורים את היריה הראשונה, גם אם כל הידע המודיעיני שדוכזו מאלנו אומר שמערכות טילים מוכנות, הצבא מתארזן, הדיביזיות מתקדמות. לא קיבלנו שום אינפורמציות מסשיות - זה הדבר הכי מעניין מבחינה אינפורמטיבית; הגם יש לנו ידיעות אם אמנם מתארזן שם משהו? הגם אנו סטובלים לדעת על היערכות של חמש דיביזיות ושל חיל האוויר? כמה זמן אנו יכולים לדעת על כך לפני נקודת הטיחור? אבל גם אם נדע את כל זה, לא יומדת השאלה אם אנו יורים את היריה הראשונה או לא. לכן, ב-1967 היה על סה להתווכח - גם על השאלה העקרונית וגם על שאלת העיתוי; הסוג - לא. היום, אני חושב, אין הצעה שאומרת זאת, צא אין סה לסכם, כי סה שלא תהיה הסבירות למלחמה - ואגיד גם משהו על הערכת - זה ל מתכוזן אליה, כמי ששמענו, ויש תוכנית פעולה לחגובה הממסבית, שעיקרה בלימה, השמדה והשגת תרונות.

כלומר, אנחנו בסוג שאיננו יכולים להניח שהמלחמה היא בלתי נמנעת. זה לא נכון; המלחמה היא לא בלתי נמנעת, לא בקיץ הזה ולא בכלל. יכולים להיות מהלכים, גם גלובליים וגם אזורים, בהתעצמות ישראל ובהתפכחות הערבים, שלא מוכרחה להיות עוד מלחמה - אבל היא תמיד אפשרית, ובכל רגע היא אפשרית, ובקיץ יותר מאשר ברגע אחר, ובקיץ שתיערך בו אופנטיבה דיפלומטית - כמו שאומרים שטלחמה היא המסך המדיניות, המדיניות זקוקה גם לאיזו שהיא תמיכה מלחמתית, והיא בהחלט אפשרית בכל רגע, למרות הניתוחים הלוגיים.

ללוציקה עוד אגיע, אבל אני רוצה להעיר הערה דווקא לנושא שהיושב-ראש הגבי ל אותנו שלא להתייחס אליו. אני רוצה לומר סדוע אני סתייחס - לא ספני שאני סחפסמות מעבר לגבולות המסקת הגם. אני לא שאף התמטשות ורוצה סדינה יחורית, ומשאומתן על שלום כשיגיע - לכל אחד יש תפיסה על גבולות הבטחון המסטרטגיים שבהם הוא רוצה, כדי להבטיח שאחרי חוזה שלום לא תהיה מלחמה. אבל למת, בכל זאת, גם נושאים סצריים לחשוב עליהם - לא מוכרחים לדבר עליהם סה בוועדה, אבל עולות שאלות שמוכרחים לתת עליהן את הדעת? היעד העליון שלנו הוא לסנוע את סרוץ המלחמה. אנחנו לא זקוקים למלחמה, למ רוצים בה - גם אם אפשר לבצע בהז למסיקסנה תרונות. כדי לסנוע מלחמה - גם כן לית סמן דחליג שדרוטה הכרזת הרחעה ברורה, לא מעורמלת, לא סתפרטת לשת סנים; לא מיסטריה ולא דרטטית - אבל צריך סיהיה ברור שתהיה תגובה ישראלית ממסבית גם לעומת פעולות סוגבלות. הייתי אומר, גם אם תהיינה פעולות קומנדו, תהיה תגובה ישראלית ממסבית. אם סכריזים על הרחעה ממסבית, היא צריכה לנוא כמטר במ חגירוי - והוא יכול לסרוץ. לכן, צריכות להיות תוכניות, גם צבאיות וגם מדיניות.

18.6.73

א. ירליון

במלחמת ששת הימים מישחו זרק את הבטיחה של הר הדרוזים - האם צריך להביע מליו או לא צריך להביע מליו? זוהי שאלה שקיימת.

שנית, קיימת השאלה: צריך להיות משהי ברוח התעלה, מולי כדאי לפתוח אותה? יש שאלות; אני לא מחוזה דעה, לא התעסקתי בזה - אבל, למי דעה, היות זרק הרתעה מאסיבית מבטיחה את השלום, רק הרתעה מאסיבית מבטיחה שלא תהיה מלחמה - ואינני רוצה מלחמה, גם אם אפשר להטיק סכנה יתרונות - אזי אם יגרו אלתנו, התגובה המאסיבית הזאת תבוא, ואז המלחמה קיימת, ואז סוכרחים לדעת מראש מה רוצים. לכן, זה בהחלט דלבנטי.

יכול להיות שאני סועה בהערכתי, ואני בהחלט מוכן לטווע. סוף סוף, אנחנו יודעים לומרם בישיבות כאלה כאשר חורצים גורל, אני סבור שיש עקביות במדיניות שמדאית מאז עלייתו לשלטון. במדיניות טוב, כשמתגורר נסיבות, הוא מסעיל אמצעים טובים. אני מעיז להגיד שמדאית שקול יותר מנאסר וחרמי יותר מנאסר, ולא מסתכן כאשר לא עומדים לרשותו בתנאים מערביים. הלוזיקה של מדאית, לדעתי, חבד-הכנסת חזן, היא מערבית ולא מזרחית.

ג. האוגרין
לרבות גירוש הסובייטים?

א. ירליון:

לצורך גירוש הסובייטים, זה פרק בעקביות של אורינטציה לאפריקה; כי התברר שהרוסים לא יעשו את התירוץ הכפוי, אלא האפריקנים יעשו את התירוץ הכפוי. אם הם יושבים שם ולכן לא רוצים לאפשר לו לפתוח במלחמה, כי זוהי מלחמה בלונאלית וזה בניגוד לאינטרסים שלהם - אזי הוא לא צריך אותם; ובעיקר, כשיש אי שביעות רצון - הוא מדינאי גם של עמו. אמנם העם לא יכול להתבטא באופן דמוקרטי - ואינני יודע אם חבד-הכנסת רפאל צודק בכך שהעם רוצה מלחמה או לא רוצה; יש שרוצים, יש שלא רוצים, יש שאינם סהוים גורם. אלה שמתווספים גורם - האינטליגנציה, הצורה הרוחנית - חלק רוצה במלחמה, חלק אינו רוצה. כשהיתה אי שביעות רצון בצבא סליטה רוסיית - ויש מה איזו באווג מצרית, אני מכבד אותם על זה - אז מדאית פתר שתי בעיות. זה לא היה מהלך שטוהי - זה היה מהלך לוגי. ספילא הרוסים לא יעזרו לי - הם נשארים פה בשביל לבלום אותי; שנית, לעם המצרי יש גם כבוד עצמי...

א. ירליון:

אנחנו היינו סקיימים בעניין זה ששא ומתן ממושך עם אפריקה, כעת נקבל בעד גירוש הרוסים. הוא המסיד את הקלף הזה. האם זו לוגיקה?

א. ירליון:

פה מולי הוא עשה שביעה, אבל הוא חשב שהתרוסה האפריקנית תבוא. אנחנו מנענו את התרוסה האפריקנית, על ידי איזה גם, שמצריקה ידידותית.

זו ההתרשפות שלי מסמדאית. לדעתי, הוא שקול יותר מנאסר. שמעתי סכמה בורטים - זה עוד לא בדוק - שהיתה לו גם השפעה מרחיקת לכת בימי נאסר. כל התיאוריה הזאת, שמדאית הוא איש חלש, שלא תפיע, ושהוא היה סופעד משרה - גם היא עומדת בסימן שאלה, על ידי כמה מומחים. ודאי יש גם דעות אחרות.

מדאית, אם כן, ודאי לא להוט למלחמה שהוא לא משובצע בנצחון בה; והוא ודאי לא חושב על מלחמה סוטאלית, אלא רק על מלחמה שיש בה נצחון סמלי - אבל, למי דעה.

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מחיק	דמים
עותק	מחוק	עותקים

18.8.73

א. ידלמן

בלוגיקה הזרביה, הוא זקוק למלחמה, לרעה, סוגבלת, כדי לסייע לו באוטונומיה המדינית. אבל הוא יודע שמלחמה סוגבלת יכולה להתדרדר והוא שוקל.

המדיניות המצרית נאמנה לעצמה במטרות היזריות; רוצים להחזיר את ישראל לבנולות הקודמים, ללא שלום אמיתי, ולהמשיך לבצל את הבטיחה המלחמתית להסך הלחץ על ישראל. לכן, לא הסדר כולל ולא הסדר חלקי - אבל בהחלט הולכת ופתעצבת מדיניות חדשה; לא להסליך את היפב על העיסות המדיניות - אמריקאית, ולא על הפיצול במערב, בין אמרוסה ובין אמריקה; ונסיון להבטיע את החזית המערבית המדינית, ההידידותית לישראל, ואז צריך להפעיל לחץ על אמריקה ופיתוי על אמריקה. לחץ - אולי דרך הנפס; פיתוי - על ידי אמירה לאמריקאים: עם הערבים יש לך מעמד יותר רציני, עם ליכוד העולם הערבי סביב ארצות-הברית יסלכם מעמד יותר רציני.

אני חושב שהלוגיקה הזאת מוסרת: צריך להתכוון למלחמה, זה חשוב למערכת המדינית. בשלב מסוים - תלוי מיד המערכת המדינית התמתח - רצויה גם פעולה צבאית, והוא מתלבט. דעי לא הכריע; אם פעולה סוגבלת שלא תביא חגובה ישראלית - אזי מוטב סוגבלת. הוא ודאי גם שוקל בהערכות מודיעיניות - מה כותבים בעוננים בישראל, מה מצהירים ומה הוא יודע. ואם יתברר לו שהחגובה תהיה פאסיבית, אז יתכן שהוא יירמע או שיביע לידי ספקנה שבאפנסיה הדיפלומטית בלי החגובה הסאסיבית, גם אם יש בה סיכונים, מפילא הוא לא סרויח.

אבל בכל הנסיתוחים האלה אין טעם שאנחנו נקבל החלטות לפני שמאדאם קיבל אותן. מיזו החלטה שהוא לא יזבל - בדמה לי שברור שצריכה להיות הכרזת הרמעה ברורה. בכל טעם צריך להזכיר את זה, וצריך לעשות מה ששמענו שעושים - בעצם, מתכווננים, בלי המטריקה, מה שמתחייב מהידע המודיעיני, ועם תוכנית צבאית ברורה במקרה של מלחמה סוטאלית, צבאית ומדינית.

ג. האוונגו:
גם אם אין סקנות צבאיות או מדיניות
בו כוללניות סתדיון שלנו - ואני
מניח שאין. סטניסין חילוקי דעות - בכל זאת, יש חשיבות לחילומי הדברים.

בענין הצבאי, מעיר הערה אחת. אם נגזר שתהיה מלחמה, אזי, במידה והדבר ניתן, היה חשוב שהערבים יפסידו לא רק דברים שיש להם תחליף קל לבניהם. כוח אדם לא חשוב, נשק הם מקבלים - כואבים דברים אחרים שהם מפסידים; הדברים המדיטוריאליים כואבים להם מעד.

הרסטכל ציין שלוש נקודות כיעדים לפעילות כליחמתית שלנו. זאת היא נקודה מספר שלוש במסדרותיו.

אני עובר לניחוח האחר, כפי שאנחנו קוראים את העובדות ומנסים למענה אותן. אני מקבל מדבריו וסניתוחו של אלוף זעירא נקודה פרנזית אחת - שמטרה המיידית של מצרים היא לתקוע סריז בין ארצות-הברית וישראל, סמוך מסוגה שבלי ארצות-הברית ישראל תצטרף להתקפל. ואז, אם יצלחו לתקוע סריז,

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מתוך דמים
עותק	מתוך 6 עותקים

10.5.73

ג. האוזנר

יש להניח שתכנון מלחמת התשה מדינית, לא צבאית, מפני שהתערבות צבאית מצריחה במקרה כזה תשים לאל את ההיסטוריה המדינית שלהם - אם אכן יצליחו להרחיק אותנו מארצות-הברית. במקרה של מלחמה, אמריקה עלולה, מבחינתם, לשנות את הקו המדיני ושוב לחזור ולהתיישב ליסטין ישראל - ואז הפרוגנוזה של סבירות נמוכה של מלחמה תהיה צודקת, אם אכן ארצות-הברית תהרעק מאתנו. התרחקות אמריקנית הם יכולים לראות בדרכים שונות. הם גם יכולים לדמות פעולות אמריקניות או היסנעויות אמריקניות מסוימות כראשית התרחקות מישראל.

אני רואה את הלחץ הגדול עכשיו על ארצות-הברית בכל מערכת ההסברה הערבית. כל ניצול מטעם האמריקני, כל האיומים בהסמכת הדלק; מפילו באופן טטלי, כשהם רוצים לסמל עשרים וחמש שנים להקמתה של ישראל - אזי הסימן הוא הטמנת שטיבת דלק. כל אלה הם דברים שיש להם איזו מטענות בעולם הערבי. גם ההסתערות על פועצת הבטחון בצהל הביך את אמריקה ולהביא אותה לידי כך שלא תוכל ללכת אחנו כל הדרך והצטרך לגטוש אותנו באיזה מקום שהוא באמצע.

אם יצליחו כזה - אני מקבל את הפרוגנוזה של הסבירות קנסוכה; אם לא יצליחו כזה - אני חושב שהפרוגנוזה של הרסטכ ל עלולה להתאמת, שמהר מאוד בעבור לסבירות גבוהה, של מלחמה, ראשית, מפני שזה יהיה אז הקלף האחרון להזיז את האמריקנים; שנית, מפני שבסופו של דבר, כמה זמן יכול גם מטעם להלעים את העם שלו במלים, בסלים מלהיבות, אצלנו מלהבות, מדרבנות, ובסופו של דבר לא לעשות כלום? אני פה לא מתווכח עם חבר-הכנסת ידלין על הערכתו של מטעם - זה לא נחוץ לנו לוויכוח. לי יש הערכת שונה לגמרי. אני חושב שהוא הולך מדחי אל דחי ומסביבה לטביחה. אני אינני רואה את גדולתו לא כמדינאי ולא כמנהיג עם. אני חושב שהוא סתבך טעם לטעם בייעדים אולטימטיביים שהוא קובע לעצמו ולא יוצא מזה.

מסוג כן, מאד מאד יתכן שאם ההיסטור על הלחץ המדיני הנוכחי של הרחקת אמריקה מישראל לא יצליח, הוא יהיה נטלן, בחוקף הדיאלקטיקה שהוא עצמו יצר, לעבור למעילות אחרת. זה יכול להתברר מהר מאוד, אולי תוך שבועות או חודשים אחרים. לכן, טוב שדאגה את המערכה המדינית שלפנינו. אני חושב שהיא תהיה הנסיון המצרי האחרון לפנוע מלחמה. כמובן, הרבה מאד תלוי בגורם הסובייטי, שעליו האלוף זעירא המעים לדבר; הוא רק דיבר על האינטרסים של ארבעת הגורמים וסימן אינטרס סובייטי שלם תהיה התלקחות. אני מניח שזה נכון. הוא לא אמר לנו מה היא הערכתו במקרה ובכל זאת, למרות האינטרס הזה, תהיה התלקחות ומיזה תפקיד יטלו על עצמם הסובייטים במקרה כזה. אני לא חושב שהם יחזיקו את המצרים אחורנית. אני חושב שהם יתנו למצרים ללכת, ומפילו לשבור את הדגש - ואולי זה לא כל כך איכפת להם; ואולי מטעם איננו הסנהיג המצרי הכי מקובל עליהם; ויכול להיות שהם לא יפסערו על מלחמה. גם אני אינני יודע מה התחליף למטעם - איזה כוח יבוא לידי ביטוי במצרים כאשר מטעם יילך טעם. יכול להיות שיגונו כוחות לא יותר טובים ממנו. יכולים להיות כאלה. אבל אני לא סתור לעצמי שהסובייטים יעשו איזה דבר דרמטי כדי לפנוע מלחמה.

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מחך	דמים
עוקם	מחך	עוקים

18.5.73

ג. האוזנר

על כן, הואיל ואני מאמין שאנחנו נוכל להחזיק חזית מדינית אחידה עם ארצות-הברית; ואני מאמין שאמריקה לא תעזוב אותנו והגסיון לתקוע סריז בינינו ובין האמריקנים לא יצליח - אני רואה בהחלט סבירות לא מבוטלת לאפשרות שתעמוד אז בפני הפצרים והיא האפשרות המלחמתית.

מ. ברמל:
שתי שאלות לאלוף זעירא וכמה הערות בעקבות דברי הרמטכ"ל וחברי הוועדה.

אני לא בטוח אם הגינותי נכון את אלוף זעירא; לפיכך, הייתי מבקש הסבר נוסף לתיזה כאילו מצרים טעוניתית בטסטוס-קרו יחד עם הגורמים האחרים, ושזה בבחינת הרע במיעוטו, מבחינתה של מצרים. אם זו דעתו של אלוף זעירא, הייתי בטוח; דוגמה לקבל הסבר, כי לי ברמה שתדבר האחרון שמצרים טעוניתית בו הוא הטסטוס-קרו ושהטסטוס-קרו הוא הרע ברובו, מבחינת מצרים, והוא הדבר המציק לה ביותר. כל המטעים המדיניים הדיפלומטיים של מצרים וכל ההכנות הצבאיות שלה אינם אלא מכוננים לשינוי הטסטוס-קרו.

שאלה שניה: הייתי רוצה לדעת אם יש איזה אינדיקציות מודיעיניות - לא השערות, אלא אינדיקציות מודיעיניות - לצבי מחלטים צבאיים אפשריים על ידי המצרים והטורים במקרה שיפתחו בפעולות. אני מבדיל בין הערכה לבין ידיעות, שכל סוג שהוא, כולל התבוננות בשטח.

כמה הערות דווקא לצד הצבאי. עם כל המשמעות המדינית שיש גם למהלך הצבאי. ביסודו של דבר, אני חושב שגישת הרמטכ"ל, כפי שהוא ביטא אותה פה, שהיא ודאי גם גישת הממשלה, היא גישה נכונה, והיא כוונות, וכוונות עולה, לפי הצורך, מבלי ליצור איזון שהיא בפלה, לא בתוך הארץ ולא מחוצה לנו. לעמוד בסוג אם תהיה התפתחות אצלם מלחמתית.

אני בדעה שאין חשיבות גדולה לזויכות אם הסבירות גבוהה או נמוכה; מספיק שיש סבירות. מספיק שיש סבירות שהמצרים והטורים יכולים לפתוח מלחמה, ואפשר בהחלט לסמוך על זה, לפי גיסיוננו, שהוא יודע לעקוב אחר המתרחש מעבר לקוים ולהעלות את הכוונות שלו בהתאם למה שמתרחש שם, ולא מעבר לגחון; ולא מתחת לגחון - כי שני הדברים עשויים להזיק.

אני חושב שזוהי הערכה נכונה, שבטיסואציה העכשווית - שלא כמו ב-1967 - אין מקום לפעולה מקדימה מצדנו. כמו כן, הייתי מוסיף לזה שהעיתוי, אטילו אחר שהערבים יפתחו בפעולות, ואם יפתחו בפעולות - העיתוי הוא מאד מאד רביע וצריך מאד להיזהר מבחינה זו של הסוד של כניסתה שלנו לפעולה - ביחוד שכל כניסתה שלנו חייבת להיות כניסה בהיקף וסוחצת מאד.

פה אני רוצה לומר שלטי דעת, קווי הסניקת האש שאנחנו יושבים בהם עכשיו, הם הקווים הטובים ביותר לסדינת ישראל, וכל מי שרוצה לתקן אותם רק יקלקל אותם. לא מחוץ מזה הוא מחוץ טוב; זה לא אוסר שלא יכולים להיות הגאים שנצטרך

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מחיר	דמים
עותק	מחיר	עותקים

18.6.73

פ.כרמל

לשנות בהם, מפילו מבחינה משפטי-אסטרטגית. גם יותר מזה הוא מחות טוב וגם מחות סזה הוא מחות טוב.

הואיל ופה היו רמזים, כאילו, על מעבר התעלה והתיישבות בצד השני של התעלה; או הדבר הכי כואב לאויב זה שטחים ועל כן ניקח סמנו יותר שטחים - אלה מהלכים בלתי רצויים בתכלית ואינם צריכים להיות כלולים במסגרת מסודת המלחמה שלנו, אם תהיה מלחמה. אנחנו צריכים לעמוד איתן בגבולות הקיימים; אנחנו צריכים להעביר את הקרב אל שטח האויב; ואנחנו צריכים לשוב את הכוח הצבאי המצוי. זה מבחינה צבאית.

אני גם סבור שמבחינה מדינית היה הדבר מביא נזק גדול לישראל, לו היינו, בעקבות התסודדות צבאית, משתלטים על שטחים נוספים והיינו נותנים בזה אישור לגורמים בין-לאומיים שונים, שהנה, מדינת ישראל רק ציפתה להזדמנות נוספת לצורך התפשטות ושהתפשטות שכזו איננה ההתפשטות האחרונה, ויש לה פגמות של התפשטות. אני חושב שאין לנו פגמות של התפשטות מעבר לקווים שאנחנו יושבים בהם עכשיו.

אם יהיו פעולות צבאיות, ברור שאנחנו לא נראה את עצמנו קטורים למהלכים של האויב ולא נשחק לתוך ידיו, מבחינת הסוגבלות של הפעולות, ולא מבחינת המקום והשיטה. אני סבור שאם המצרים והסורים יפתחו נגדנו במלחמה - איזו מלחמה שהיא - אנחנו צריכים, ככל שרק ניתן ובלתי הגבלה, לעשות לשבירת כוחו הצבאי של האויב באופן שיוציא, לפחות לטווח שנים נוספות, את הסיכוי שהם יוכלו לחדש שנית | מפילו פעולה סוגבלת נגד ישראל.

ענין מברית אני אסתפק בשתי שאלות. אלוף זעירא ציין שני אלמנטים שיש בהם פסום ריסון לגבי טאדאח: האחד, הבעיה הכלכלית; השני, החשש ששלטוננו יתמוטט אם ייכשל במלחמה. לגבי השאלה השנייה - האם זוהי הנחה מבוזבזת, שאם הוא יכשל במלחמה, גם שלטוננו יתמוטט? נדמה לי שפסיד שמענו שאין בעצם אלטרנטיבה כיום במצרים לשלטוננו של טאדאח ואין כוחות רציניים שיכולים להתגבש על סנת להחליף אותו בשלטון.

האם זו באמת הנחה מבוזבזת שהבעיות הכלכליות הן כל כך חסרות ובלתי רגילות, שהן, כשלעצמן, תהיינה אותן לגקוט באיזו פעולה?

במפורט את צורת תלחיסה המפורטת מצד המצרים, נצעה במלטרנטיבה האחרונה והיא: מפילות מצריה מצד מצד סוגבלת. הבעיה איז מורה שנעמוד בפני בעיה, האם ניתן יהיה להגיב כפי שאנחנו רוצים להגיב, אם ההגנה תהיה מעבר לכל פרופורציה, בהתחשב בסוגבלות היוזמה המלחמתית המצריה. האם יש לנו מחשבה איך לעול אז, כאשר הפעילות המצריה תהיה סיניטאלית שבסיסימלית או סמלית ברידא?

לפי החיזה שלך תהיה פניה ערבית-מצרית פעיבה, בצורה מיטית, אבל סתודת. מה תהיה ההשלכה של המיטנה הזו לגבי בריח-המועצות?

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מתוך דפים
עותק	מתוך עותקים

18.5.73

• גבו

• גבו

לגבי סדרות הערבים, כפי שהן באו לידי ביטוי בעיקר במצרים, אבל לא רק שם - אני מנסה להיזכר; המוטיבים העיקריים החוזרים ונשנים הם שניים: האחד, שחרור האדמות הכבושות. בדרך כלל, זה בא עם סיסמה שכבר נאסר טבע אותה, שמה שנלקח בכוח יוחזר אך ורק בכוח. יחד עם זאת, יש מוטיב שני חוזר ונשנה כל הזמן, וראיתי היום בעתון שבנאוסו של מאדאט במרלמנט, מה ששחרור למרסום, נאסר שיש להכוח באיב טבה קשה. זה גובל עם מה שמר רטאל הזכיר לפני כן - גקטם. אני אינני בטוח שהמטרה העיקרית שלהם, על ידי פעולה מלחמתית, היא המטרה הראשונה - שחרור האדמות הכבושות בכוח הנשק. אני חושב שלענין זה הם יוכלו יותר לסמוך, ירצו יותר לסמוך, על לחץ מדיני. היה לזה קצת בסיס בעבר - ב-1966, כאשר ישראל נסוגה מסיני בלחץ מדיני, כסובן עם כוח או"ם וכמה הנבלות. תוכנית רוג'רס, בזאת או אחרת, עליה מדברים אמילו האמריקנים, ידידי ישראל. עכשיו משהו מתחיל לחיות מחדש. כך שאינני מעריך שירצו להשקיע את כל האמצעים הצבאיים כדי להשיב את המטרה המוצהרת הזאת, למחזור את השטחים הכבושים בכוח הזרוע. ל זה יתכן שהם חוששים יותר מדי, כי זה יכול להביא מפלה, מוחצת, סופית וכדומה.

לעומת זאת, אני מעריך שהמטרה השנייה, שחוזרת ונשנית, היא להכות בישראל מכה קשה; לגרום לה נזק; להפסיק אותה. אילו יכלו להגיע לתל-אביב, זה היה שיא המאורעות - להפסיק את תל-אביב! המודת השנת מטרה זו, גם אם פירוש הדבר לקבל מכות מישראל, הסכנות וכדומה - זה סתם כדאי. אמילו מנהיג ערבי כמו חוסיין, אשר, אם סה דיברו על לוגיקה מערבית, הרי הוא, יותר מאחרים, ותחנך באנגליה ויש לו, לפחות כלפי חוץ, ביטויים של לוגיקה מערבית - אתה רואה שלפני ספטמבר השחור הוא נשמ נאום (שמעתי אותו), שבו אסר, בין היתר: אין מוצא אלא מלחמה; ו גם אם אני בטוח או יודע שתוצאות המלחמה זה גזרון ישראלי ומפלה גדולה שלנו - הרי מוטב למות כצברים בשדה הקרב מאשר לחיות בהשמלה ובבזיון סידי הישראליים. הוא לא עלה את זה; אינני אומר שאחרים, שמדברים בלוגיקה אחרת, כן יעשו את זאת - אבל זאת נימה שעוברת כחוט השני בדברי מסוררים ערביים, סופרים, עתונאים. אם הערבי מקבל מכה מהיהודים, זה לא מסון, אם גם היכה אותם. כפי שנוהגים לומר: אני מוכן שיוציאו לי שתי עיניים - העיקר שאעקור לו עין אחת. יש דבר כזה.

לכן, אינני מקבל את ההגדרה של תרנסכ"ל לגבי החלק הזה של דוגמא מה ודוגמא שם. אינני חושב שזו המטרה שלהם, שיוכלו על ידי פעולה להצביע על כך: הגה, קיבלנו עוד איזה שטח אדמה. זה איננו נותן את שחרור האדמות הכבושות.

לעומת זאת, אם הם יוכלו להצביע על כך שמטוסיים שלהם הגיעו לחיפה, לתל-אביב, אמילו לאילת, ולהפסיק, ונהרגו הרבה יהודים - זה יכול בהחלט לתת תשובה לאותם לחצים ולדחיות את המתרון הכולל, המדיני, של שחרור השטחים, לזמן מסוים.

מתוך הנחה, לפי דעתי, שישראל לא תחצה את התעלה, לא תכבוש את סוריה, את עבר הירדן ואת מצרים (מה תעשה ישראל בשטחים האלה? חוסיין על עצמה עוד בעיות?) מנחנו מכירים קצת תיאוריות שלהם: אדרבא, כמה שיהיו יותר ערבים בשלטון ישראל, יהיו לה יותר צרות ויותר בעיות; ומתוך הנחה שיגוא סיד לחץ מדיני, מועצת הביטחון, ועכשיו כוחות שונים ונוספים לבריית-המועצות לאלץ הפסקת אש וחזרה למקומות הקודמים ולנסות למצוא לחץ מדיני. בינתיים חשינו גקטם. הרבו יהודים, הרביצו, המציצו. כך אני מעריך, אלא אם כן יבוא ינקותהיה אינפורמציה אחרת.

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מחיר	דמים
עותק	מחיר	עותקים

18.5.73

י. גבון

בשולי דבריו של חבר-הכנסת רטאל, העניין של הקדמת המאמצים של מדינת ישראל לפתרון הבעיות הפנימיות - וזה היה מסתורי אותו מן הצורך לעסוק בנושא הזה - לפי דעתי, זוהי טעות, מפני שהעניין של המלחמה בישראל, כל הנושא הזה, הוא עניין פנימי סובייקטיבי. זה שונה ממשהו ב-1967. היום התעלה הנושא - אז היה היתה פתוחה; היום יש פליטים מצרים מערי התעלה - למעלה מהצד מיליון. יש מאות אלפי מצרים שהיו בערי התעלה ונמצאים עכשיו במחנות של פליטים. יש פליטים מצריים. זה לא מה שהיה פעם. עניין השטחים לא היה קודם. הן היתה בעיית פלסטין; ישראל סרטן בלב האומה הערבית. היום מדבר סיני הוא בעיניהם שטח מצרי כבוש. לכן, היום מי אפשר לדבר על כך שטלה עניינים חיצוניים - ומילוי את העם המצרי לא כעניינים אלא עניינים פנימיים. זה עניין פנימי שנפנימי, סובייקטיבי. לכן, הלחץ הפנימי הוא חזק מאד, לפי הערכתי - לא רק בחוגים של צבא או סטודנטים. אני חושב שגזל כל מצרי היום הבעיה של העיסוק עם ישראל היא בעיה - לרוב העם המצרי, בין שהוא כפרי, בין שהוא פירוני.

באשר לנושא השני, דהיינו המטרות שלנו, ההגדרה של אחת המטרות לשבור את הכוח של האויב - אני מעריך (כל המטלה הצבאית שלי היא מ"כ, קודם הכנה לס"ט בימי ההגנה) שאי אפשר לשבור כוחו של אויב מסוים אתה לא עובר לשטחו וכובש אותו ושם עושה סדר. רק על ידי הפצרות והפגזות אינך שובר את כוחו של האויב. זו איננה יכולה לשמש מטרה. אם הם מתכוונים, באמת, לכבוש שטחים...

שמה לב שבגלל פטורים הרטטכ"ל השמים את הא הידיעה; הוא לא

היגיון ציוני

אמר "את הכוחות", אלא "כוחות".

אם זה כך, אם הכוונה להכות אותו סכה קשה - זה אפשרי.

י. גבון

לגבי סוגי המטרות להתקפותינו ולמכות שלנו - אני מניח שאוסר דברים סיוחריים, אבל אני כבר אוסר אותם היום ומדברים על כך. אצאצאצאצא היות וההנחה של דוכנו היא שלא נחצה על פנת להישטר, אזי יש מטרות שאם אתה סכה בהם יש להם ערך הרבה יותר מאשר ערך צבאי. דרך מסל, אם משתקים את הרדיו ואת הטלביזיה במצרים - זה שקול כנגד הרבה פלוגות ונדודים, את כל הצבא המצרי לא תספיד, אלא רק כוחות. אני טוען שזה כוח, כוח חשוב ביותר. הוא נכנס לכל בית. שיתוק של רדיו וטלביזיה, למשל, יכול להיות סוג של מטרה, שהמכה בה עלולה להיות יותר חשובה מאשר כמה גדודים. לא אלוך למרט מטרות מסין אחר, שיטבן במדינות הערביות. זה, באמת, נושא למחקר סיוחוד - לאיזה סוג של מטרות יש השפעה. כי אחר שייגמר הסיכוי הזה, אם אמנם כך תפתחו פני הדברים - דהיינו, יש פתיחה באש חזקה, הפצצה, הפגזה, תגובה שכנגד, ואחר כך יקרה לסדר והם יעשו עכשיו את החשבון - אם היכיה והשטת כמה פלוגות או כמה גדודים, את זה העם המצרי לא יידע. אבל יש סדרות שכל אחד יכול לדאוג אותן, כל אחד יכול לחוש בהן. לגבי המצבן הסופי של אותו כיבוש, אם יהיה, כאשר יהיה - זה מאוד מאוד חשוב.

אני רוצה לסיים בטענה, אני

מניח שהשובי במערכות בין ראש אמ"ן והרטטכ"ל נובע סכך שאין אינטרמדיה בדורה לגבי מה שרוצה האויב לעשות בדיוק. האם תערכה שלנו היא שלו היתה להם תוכנית בדורה, האם סביר להניח שהיינו יכולים לדעת זאת או לא?

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מתוך דפים
עותק	מתוך 6 עותקים

10.8.70

ס. בגין

מ. בגין

מבקש שליחה על הקודרי מן הישיבה לפני שראש אמ"ן סיים את סקירתו; הלכה להיווצרה וחזרה מסנה. אבל את סקירתו של הרמטכ"ל שמעתי במלואה היות לאדיבותו של שכני וידידי.

יש מונחים טכניים, רבות, אשר כתוצאה מ השימוש בהם הם מתחילים לחיות את חייהם שלהם. זו הסיבה שבגללה היתי מסליץ לא לחשש במונח סבירות נמוכה, אטילו אם הוא נוספע במובלים סבורים כמו המטה, המסלה, ועדת החוץ והבטחון. המונחים האלה, בדרך כלל, יוצאים מן המעגלים ויורדים. אני, כמו כן, לא בט ליטון שבגלל השימוש במונח סבירות נמוכה לא תהיה כוונות בצננת או איחלש - חלילה, אבל המונח הזה יוצר אוירה מסוימת, שאיננה דרושה לנו. אינני בט ליטעון שיש סבירות גבוהה לשתיה אש בקרוב פחד על ידי המצרים או על ידי שילוב מצרי-סודי - אני חושב שהכתיבה באש מצד המדינה יתכן, וזה מספיק. ואז המסקולציה ביחס למידת הסבירות איננה דרושה לנו לשיקולנו.

אני גם לא הייתי מסליץ לומר בארצות-היורית, כפי שאמר שר החוץ, שהסכנה לפרוץ מלחמה היא אפס. זה לא טוב, לדעתי, אטילו מבחינת השמעת הודעה כזו על האדיב. מבחננו הדי איננו רוצים בטלחמה - אז מה צריך להשמיע דברים כאלה במזג האדיב, כדי שתוא יציר: הדעה אין שדמל מתנפחת, נשחה בעצמה, אופרת שום הסכנה הזאת - ואנחנו נראה להם. לא, לא זה ולא זה - אלא, בטח, בשיקול.

אין לומר שמאדאח אינו שוקל, כי מלמא היה שוקל היה פותח בטלחמה בשנתיים המחרונות. מדוע הוא לא פתח בה? זה לא כל כך נעים לאדם כמוהו - סוף כל סוף, דודן, התלוי בצבא - לשמוע מדי פעם שמלות המנסרות גם בחלל האוויר של ארצו ובעולם כולו. למה פספסטה, כמה פעמים כבר אמרת שזוהי שנה התכרעה, הודש התכרעה? אנחנו שמענו כולנו ראיון בטלביזיה - האנגלי רמיון סופר, פזמונאי ומשורר רציני מאוד, והוא לא הרפה מהם: אז מה מדבר סמאדאח שלכמץ? מה הוא מוכח כל פעם שהוא פותח בטלחמה? - וכלום לא קורה? זה מביע שמאדאח. הוא דוחה פרסטיז'ה בארצו ובעולם. הוא שבר אותה במינה מסוימת. זה לא נעים לו לשמוע דברים - ואף על פי כן, הוא לא פתח באש עד היום. סוף כל סוף, אין לשכוח שמה המסקת באש קיבל גאסו על עצמו, ומאדאח עדיין לא עשה שום צעד מסשי כדי שהיא תיעלם לח וטיון. הוא הכריז הכרזות. פירוש מדבר שהוא כן שוקל. מלמא היה לגמרי בלתי שיקול, מילו היה כולו אנטי-דיזינאלי - היה בוודאי מסה כבר להצות את התעלה עם צבאו והיה נוהל מסלה גדולה.

לכן, עלינו לשיקול את שיקוליו. כמו כן, כל אחד מאתנו יכול לטעות - בסודיעין, במטה, במסלה, בוועדה. כל אחד מאתנו יכול, בשיקול השיקולים של המדינה, להגיע למסקנה לא נכונה, כי, בסופו של דבר, ההחלטה שם תהיה מצלנו במניס. אבל מטטר לעשות נסיון.

יש סיפפה אחד גדול, עדיין בסופני, לדעתי, לא ניתן לו ביטוי מספיק על ידינו. אינני סגיעים למסקנה שהם אינם יכולים, בעתיד הנראה לעין, לצנח את ישראל.

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מתוך דמים
עותק	מתוך 6 עותקים

18.5.73

ס. בקין

הם אומרים את זאת. זה סבבה. לא היה עד 1967 ועד ימים אלה. תמיד, כשהכריזו על כך שיהיה ישראל, היו בטוחים שיזקו אותה היפה וישתאזו ויטבחון.

איך זה סבבה? חומיין אומר: מסור לפתוח - אין שום ספק שנובם. קאדאפי אומר כמעט את אותו הדבר: אמנא יתכן שלא תהיה ברירה - אבל נובם. סאדאת מאשר את ההגחה הזאת. הוא אומר כך: אנחנו צריכים להסב לאויב אנכיות גדולות בנפש, מסום שידוע לנו שהאויב הזה, היהודים, רגישים לאנכיות ומאנחנו מאשרים את החיזה הזו שלו בגלוי, ובצדק. בזה עצם סבבה סידת התרבות של האומה - רגישות לאנכיות בנפש. לכן, בטבת, מוזר מאד היה לשמוע את אותו משורר אומר: סיליון, שני סיליון, ללושה סיליון. "לט אם בי דיפסטד" - הוא אמר באנגלית המודגשת שלו - אבל צריך לזכות סלחמה.

ובכן, סאדאת פעם אחרת אומר: גם כן סבלי להתחשב בתוצאות של הסלחמה, צריך יהיה לעשות את זה. זה סיפנה גדול. הם אינם אומרים שישראל מצחה את הערבים באופן טרסי - לא, אבל הם היום סכריזים שהיום ישראל היא בלתי סנוצחת.

א. דימלס: והם טרסיים: בגלל העזרה האמריקנית.

ב. בגין: אנחנו יכולים לומר: זוהי התוצאה של הסבב האמריקני החדש שבא לנו בעקבות מלחמת ששת הימים, וכמובן ההתעצמות הצבאית. שני הגורמים, הרי, שלובים אחד בשני.

פעולם לא הוטעמו דברים כאלה סמי הערבים: מאנם נעשה סלחמה, אבל סיכוי לנצח, רבותי, אין לנו.

כתוצאה מן ההנחה הזו לגבי השיקול הערבי, אנחנו צריכים להסיק מסקנה שאם יפתחו באש, שיקולם יהיה סדינע. זו תהיה לחימה למען סדיניות. ואם לומר את הדברים בסליצה יותר יפה: לוחמה לשם של הסדיניות. זה סביר. עכשיו נלך לקראת האדיכים סזויפיים ולקראת האמטרויות הסונות. אני סובר שחודש יוני הוא תהליך סביר. אם לא יקרה שום דבר בסטן חודש יוני, כולנו נהיה סאושדים. אני אפילו לא אצטרך להודות בטעותי מסום שאני אומר סרשט: יתכן ולא יקרה. היחכן הוא בשני הכיוונים. מדוע חודש יוני הוא סביר? ראית, הסמליות, והיא חשובה. הארבעה ביוני, האמטישה ביוני עד האחד-עשר ביוני - יש בזה משהו. שש שנים תסימות עברו - עכשיו כבר נוכחה שאין הפשע (כמו שכתב הייכל בסריה של טאמריס) של לש שלום ולא סלחמה. שנית, יש סועצה הבטחון, ולקראת הישיבות של סועצה זבטחון יתכן שידעו להוכיח את החיזה שעליה חוזרים האמריקנים, שהמזרח התיכון הוא עדיין חומר נסך. גם במקורות האמריקניות הרשטיות האחרונות נאמרו הדברים באותן התערבות: המקום היחיד שבו יש סכנה וכדומה וכדומה. שלישי, יש הסגישה ברז'נייב-ניכסון.

לקראת כל האירועים האלה - האחד, ספלי, שניים פעשיים - יתכן מאד שהשיקול יהיה: אנחנו איננו יכולים לכבוש את הול-אביב ואיננו יכולים לנצח את ישראל; כל זה נכון. אבל הוכחה שתמצב סטוכן - למה לא ניתן אותה?

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מתוך דפים
עורך	מתוך עותקים

18.6.73

ס. בנין

כתוצאה מן השיקולים האלה, הייתה ספליץ בפני הרטסק ל שחודש יולי יהיה חודש כוננות מוסלמת, וביחוד בתעלה. אני מתכוון לכך שהחיסולים יקבלו הוראה להתנהג במסך שלוש-ארבעה שבועות כמיילוי היתה אש. בפלים אחרות, נסמך הולך רק מי שמוכרח ללכת, ואין בהסתובבות. זה לא קל מבחינה פסיכולוגית - הצבלות על הכוונים - אבל, לדעתי, עלינו לקבל את זאת. משום שלא היינו רוצים שבגלל ההסתובבות - ובתנאים רגילים, אין אש, מישהו מסתובב שם - יקרה מה שאני עומד עוד מעט לתאר, כאפשרות סטוייסת, ונצטוו אבידות. ומאותו דגש ננקוט בצעדים כדי למנוע היסטנות המבידות הללו.

אני רוצה לחזור ולספר את הדוגמה בזר ששק בכדורבול שהיה בשנת 1968 או 1969 על שפת התעלה, בין שתי קבוצות חיסולים - וסבלנו נמכה אחת אבידות רציניות מאד.

בקיצור, אני רוצה לומר שוב: יש צורך בכוננות מוסלמת, שיישבו בבונקרים, וסי שמוכרח לעבור שיעבור. יש להחזיק מעמד בזה כמה שבועות. סוף כל סוף, מה נפסיד מלבד המתח שיהיה? אם לא יקרה שום דבר - נישא, אז מתחננו, אבל אם, חלילה, יקרה - לא נסלה לעצמנו.

אם אנחנו מפסיכים בשיקול הזה, אני מניע למסקנה שמכת אש מעבר לתעלה היא המפשרות המתקבלת ביותר על הדעת, בלי הפצצה טכני הצודים ובלו לחיטה דראסטית. כמובן, לו סמדת יכול היה להגיש שאוירוציו, יחד עם הסטוייסת הסודיים, יכולים להגיע ללב הדרך ולגרום לנו אבידות נכבד, למאות או לעשרות, ולחזור - אין שום ספק שהיה עושה את זה. אבל יש לי רושם שהם יודע שהסטוייסת מולי יכולים לטוטל יכוונים אלה, להגיע לנקודות סטוייסות, להסיל טחור - אבל לחזור הם לא יוכלו. בכל זאת, השיקול הזה, שאין לו יכולת מסיימת לגרום לאבידות גדולות, יכול לעמוד לפניו. כמובן, צריך לקחת את הדבר הזה בחשבון - אבל אני מריי נכנס להגיי לטיזו שהיא מסקנת על סמך שיקולים של שיקולים.

מאדא חושש שבגלל כשלון צבאי רציני הוא עלול לחיות סופל. הוא לא נאמר. נאמר היה קרוב מאד לספלה, ולכן הוא גם התמסר באופן מוסרי וכו'. אבל הוא לא נאמר. ספלה צבאית מסילה בדרך כלל כל דיקטטור - והוא כבר עם מוסטיז'ה סבועה. לכן, אני חושב שזה כל כך מתקבל על הדעת, מבחינת השיקולים האלה, שסמדת יעביר צבא מעבר לתעלה מתוך הנחה שצבא זה יושמד. אני מסער שגם את זאת הוא יודע, מפילו סקורות מודיעיניים שלו.

לעומת זאת, מהלומה אש, שעדיין לא ידוע לה מה תהיה תחמתה - אבל צבת אחת, נכנסה אלפי קנים של תותחים ושל טנקים, בשעה סטוייסת... מהו קרה. אם עוד יקרום אבידות לצבא בחיסולים - בוודאי. הוא יכול, אצב, לשעון שהוא לא סתם באש. הדבר הזה ידוע לכל אחד. בצבא סטוייסת הוא יכול לשעון שאי שם הישראליים הפרו את המסקת האש בצורת התעלה - והוא הטיב, והוא יעשה כך תמיד וכדומה.

אני מניח שאת זאת צריך לקחת בחשבון בעתיד הקרוב. בוודאי שאין שום יסוים ואצדקה לבהלה, אבל יש הצדקה לכוננות. אין צורך לדבר על סביירויות אלו או אחרות - צריך לקחת את זאת בחשבון.

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מתוך	דמים
עוקבות	מתוך	6 עותקים

18.6.73

ס. בנין

ההרעה היא הסכרעת. לדעת, אם אנחנו רוצים לסיים דגש על ההרעה, היה מולי כדאי להסתמך בהגדרה הזאת: אם טמאמת פתח באש, תקוף - הוא עלול לאבד חלק גדול של ציוד צבאי. זה מסמך לנו את כל האפשרויות ואת כל האידות. אגב, זה על פי מה שסיפר הרמטכ"ל - אני שמעת את דבריו באזניות - זה בחלק כלול בתוכניתנו. אבל מדוע זה חשוב מבחינה מסיכולוגית? בגלל היחסים החדשים בין רוסיה לבין מצרים, אין להניח שטמאמת יכול להיות בטוח שגם הוא יאבד חלק גדול של הציוד החדש, תהיה רכבת אוויר כמו שהיתה ביולי 1967. הוא עלול לעמוד בלי חלק גדול של כלים - ובשביל זה יכול להיות שיקול רציני מאוד. נראה לי שהגדרה כזאת - ואין פה שום חוקטנות או הודעות חריפות מדי; שלא חשוב שפתחה באש זה ענין של התשה, הצבא שלו יאבד חלק גדול של ציודו - היא סמאטמה. הרוסים גם כן יכולים, מבחינה זו, להטות ארזן קטנה. סוף כל סוף, זה ציוד שלהם; עוד פעם סכה לפרטטיז'ה של הנשק הסובייטי.

אני מסכים ואוסר שלקראת החודש הבא דרושה לנו כוונות מכסימאלית.

הינ"ר ה. צדוק: זה שלא נסיים היום - זה ברור, אלא אם החברים ידברו בקיצור.

המר: אשאל רק שאלה אחת. ראש אמ"ן מנה אמטרות של העלאת הסבירות

או הסכנה של המלחמה במקרה של התדרדרות. ההתדרדרות הזאת הודגמה על ידו במקרה מסוים שבו, בעצם, ישראל יורה את היריה הראשונה. זה המקרה שבו סביר שישראל תירה את היריה הראשונה - המקרה של התערבות כורית בלבנון, שתגדור התערבות ישראל גם כן. נדמה לי שבוועדה כל הסהלך הזה של התערבות ישראל בסוריה, במקרה שתחדב בלבנון, לא לוכן ולא הוכתר אף פעם. אם הכוונה היא רק להפחיד ולהרתיע ואין כוונה רצינית מצד ישראל לתקוף את סוריה במקרה כזה - זה סיפור אחד ויש לו התשלכות שלו; אבל אם הכוונה שלנו היא לתקוף את סוריה או את לבנון במקרה שסוריה מתערבת - האם יש לנו איזו מערכת שיקולים או ציפיה של יעדים ומהלכים בכיוון הזה?

הינ"ר ה. צדוק: חשבה שהסיכום חשוב ביותר לדיון

סקייסנו הוא "הום סוד דה בטט אנד סריסור פור דה בטט" (לקוח לטוב ביותר ולהתכוון לרע ביותר). נדמה לי שזה מתטמת את הדברים השונים שנאטרו כאן; לקרות שלא יפרצו קרבות ולהיות מוכנים לכל מצב.

במסגרת החלק השני של הטסט הזה - להיות מוכנים לגרוע ביותר - היה לי הרשם שבדברי הרמטכ"ל היתה בענין זה תשובה בקונטכסט של מלחמה, של מערכה צבאית המתנהלת בשדה. כלומר, המצרים מתחילים - אנחנו מחזירים להם; הם לא יכתבו לנו את ההיקף, ואנחנו מנסים להגיע לאותן שלוש המטרות שהרמטכ"ל סנה אוחן, שתיים מהן - לסנוע כל הישב צבאי שהאויב ולהכות בטויב סכות נטרצות - הן מטרות צבאיות מובהקות, והשלישית - אם הבנתי נכון - היא אי שם על הגבול בין המטרות הצבאיות המובהקות ובין מטרות מדיניות, וזה ל, כמסמך צבאי, צריך להיות מסוגל לבצע גם מטרות מדיניות של מלחמה, לכסיוחלט על ידי הדג המדיני. אני כאן רוצה לבקש תשובה על השאלה, ההולכת בעקבות דבריו של חבר-מכנס נכון. מעבר להיערכות הזאת במערכה, עם המטרות האלה, מה יכולים, לפי הערכהנו, לגרום לנו המצרים והסורים בהתקפות על האוכלוסייה האזרחית - ובלי להיכנס לפרטים צבאיים או פרטיביים, מה סידה כוונותנו לקטע זה של המערכה?

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מתוך	דמים
עוקצט 6 מתוך 6 עוקצים		

18.5.73

ח. צדוק

זה כל מה שרצייתי להגיד בשלב זה. אני רוצה רק להוסיף עוד הערה אחת. מולי הייתה צריכה להקדים את הדיון הזה, לפני שאורחיינו פקחו בדבריהם, ולומר שהדיון הזה איננו דיון שנוגד על רקע התרחשויות וגאוסים ואיננו של הסכנות האחרונות - אלא הוא דיון על הערכת המצב השנתית של צה"ל, שאני מקווה שאלה מבינינו ישימו במועדת החוץ והבטחון בכנסת הבאה ישמעו אותה כדי שבה בשנה בעתיד; ויתכן מאד שאילו הקדמתי את ההערה הזאת, היו החברים רואים את הדברים שנאמרו במרספקטיבה יותר רחבה ולאורך דיוק במרספקטיבה של דיון המתחייב מהנאמרים האחרונים או מההלכיהם המדיניים האחרונים של הסודים או המצרים.

ראש אמ"ן א. זעירא:

סלל סנך הדברים אני סחפס את השאלות. לא מכנס לדיונים וויכוחים על דעות, כי הזמן קצר - ואני סחפס פה את השאלות הקונקרטיים. אתחיל בסדר הפוך מסדר הדברים. מצאתי שאלות קונקרטיים ברורות אבל חבד-הכנסת מביטוב.

השאלה הראשונה היא: האם יש בסחון

סממנת ירחלף אם הוא יכול במלחמה?

ואם יש בסחון - מה היסוד להנחה הזאת?

א. זעירא:

ראשית, אין בסחון, אבל יש סבירות גבוהה, שאם הוא יכול כשלון רציני במלחמה, הוא לא יחזיק מעמד. (בסוף דברי מתייחס גם לנושא הסבירות).

ראש אמ"ן א. זעירא:

השאלה השנייה היא: מה היא ההשלכה של המניס המצריה מערבה על ברית-המועצות? ברית-המועצות יודעת שהיא איכזבה את מצרים. המצרים אמרו לרוסיים: אתם איכזבתם אותנו בשני דברים - ראשית, בכך שאינכם מוכרים לנו גסק התקפה; שנית, בכך שלא שעבדתם את המינטרס הרוסי, שמתבטא בשיפור יחסים עם ארצות-הבריה, למינטרס המצרי שאומר שצריך להיכנס לקונמליקט עם ארצות-הבריה ולהכריח אותה לכמות הסדר שלום על ישראל, לפי התנאים המצריים-רוסיים. על זה סביר שהרוסיים אמרו להם שכל חבד במחנה המתקדם, האנטי-מייספריאליסטי, הסוציאליסטי, צריך להבין שהוא צריך לכמוף את המינטרס הצד שלו למינטרס הגלובאלי של ברית-המועצות. לכן, זו לא טענה של מישהו שצריך למחנה, אלא מישהו שהוא סחוף למחנה.

זה בתחלף לא ספסק את מצרים, וזוהי אחת הסיבות שמצרים מוכנה מערבה. אין לי שום ספק שרוסייה מעוניינת להיות שותפה לכל הסדר במזרח התיכון, היות והיא רואה את עצמה כמעצמה גלובאלית בעלת מינטרסים ברורים במזרח התיכון. היא טמך לא תהיה שבעת דצון את ארצות-הבריה ומצרים יביעו להסדר ביילאטדאלי. הצד השני של אותה מטבע הוא שאמריקה כן מעוניינת בכך. אין בכוחה של ברית-המועצות לבוא היום לקצרים ולהגיד לה: אנחנו סחבדים שחמנו לארצות-הבריה. היא יכולה להגיד למצרים: אתם יכולים לפנות - הרמו שלא יצא לכם מזה שום דבר ואז תבואו חזרה אלינו. למצריים אני מניח שברז'נייב יציד אחרי ה-18 לחודש יוני: חשמעו, זה לא סחמאים ליחסים בינינו שאתם תביעו להסדר עם מצרים בלעדיו. ומוז ארצות-הבריה תצורך לסקול את בתמונה הכללית היא תהיה מוכנה להביע להסדר עם מצרים בלי ברית-המועצות או לא. יכול להיות שהיא תביע למסקנה שהיא תבוא למיזח הסדר או תתקדם ובמקביל, תחזיק את ברית-המועצות בתמונה ותדעה להביע למיזח הסדר שלא יהיה כולו בגד ברית-המועצות.

לשכת הסרוטוקולים	
דף	מחך דמים
עותק	מחך עותקים

18.5.73

א. זעירא

כ"י, בסך הכל, גם לארצות-הברית וגם לבריית-המועצות זורלה של מצרים
 איננו עומים בדאש החוד. כך שתעסק בכלל לא פשוט. גם ארצות-הברית
 אינה רוצה להגיע להסדר עם מצרים תוך כדי שבירת כלים עם בריית-
 המועצות. הענין הוא מסובך, כי לכולם יש אינטרסים גובעים.
 מה שאני יכול להגיד בצורה בהירה לגמרי הוא שדוסייה תעשה הרבה
 דברים כדי שלא יהיה שום הסדר במזרח התיכון בלעדיה.

אתה גם שאלת מה תהיה התגובה
 הישראלית על פעולה כזו מוגבלת. את התשובה לכך אני משאיר לרמטכ"ל;
 זו טיפנה שאלה מודיעינית.

השאלה הבאה היא של חבר-הכנסת
 גבון: אילו הייתה למצרים תוכנית, האם מנחנו היינו יודעים עליה?
 קשה לי לדעת. אני מניח שאם הייתה להם תוכנית או תוכניות, משהו
 היה מסתבך לאויריה. אין לי כלל בסחון שאנחנו יכולים לדעת את
 התוכנית המצרית למרטיה, עיתוי, מקום, שיטה. אני מעריך שהסיכויים
 לכך הם קטנים. לעומת זאת, אני מעריך שיש לנו סיכוי טוב ובטחירות
 צבוחה שסיכויים מעידים יגיעו אלינו. זאת אומרת, אם הצבא המצרי
 יתכונן לצליחת התעלה, מנחנו נדע. לא שנדע את התוכנית, אלא יהיו
 לנו סיכויים מעידים על שלב ההתכוננות: ריכוז כוחות וכל מה שקשור בכך.
 זאת אומרת, אינני מושב שיכולה להיות הפתעה לצליחת התעלה. לעומת
 זאת, אני מושב שיכולה להיות הפתעה לאותו הסינארי שהיאר חבר
 הכנסת בנין, שמתאום יסתחור באש. אני לא יכול להבטיח התראה על זה.
 אני יכול להבטיח התראה על זרוע הצליחה. אבל על פתיחה באש או
 על פשיטה, על סארב, צליחת התעלה בכוח של מחלקת והצנחן סארב מוקשים -
 זה בתחילת יכול להתבצע ללא התראה, אלא אם הם ינקטו בפעולות סארב
 רחבות שאויריות: מנחנו כבר עכשיו נחכונן למה שהישראלים יעשו לנו
 סארב, היות ומנחנו רוצים לפתוח באש הערב. אם בבוקר הם יעשו
 פעולות רחוקות של התכוננות ונראים הרבה סיכויים של סינוי באורה החיים
 בתעלה - הוי אז זה יכול להדליק אצלנו גורה אדומה. אבל אם מראש הם
 יבואו ויגידו: מנחנו לא עושים שום פעולות הכנה ומנחנו לא מניבים
 את החזית ולנו לסמיצה - וזוהי הנקודה המכרעת; אם סאדאת יאמר:
 אינני מכין את עצמי למסיבה, אני ממשיך את אורה החיים כמו שיש
 ומני לוקח ה הסיכון של פתיחה באש ללא התכוננות - הוא יכול לעשות
 את זה, לסי דעה, ללא התראה.

2. רמאל:

האם הוא לא מכין את עצמו לסמיצה
 רק במזרז התעלה, שלבניו תהיה לנו

התראה מידית, או גם במצרים מניסיה?

ראש אמ"ן זעירא:

הוא נמצא כמש תחת הצפייה. רק למני כמה ימים הרמטכ"ל היה שם עם המטה
 שלו ואיפה שהם הסתובבו, אזי בכל פעם החיילים המצריים, שהלכו כולם
 בלי זשק, וזמנו לסלום. זו לא בדיוק אוירה מלחמה, אבל זה לא מרטיע
 לו בקהיר ליצור, אצלו במשרד, אוירה מלחמה; לטלמן למסקר החזית ולהגיד
 לו: בעוד גלוש פעולת תפתח באש. זה לא הכי מניר, אבל מבחינה סכנית הוא
 יכול לעשות את זה.

חבר-הכנסת לצדדו שאל על השפעת
 הנפט. אם יש דבר שבשנים הקרובות יפסיק הרבה על העולם, על ארצות-
 הברית ועל אירופה, זה הנפט; אולי לא רק הנפט או לא כל כך הנפט כמו

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מחיר	דמים
עותק	מתוך 6 עותקים	

18.5.73

א. זעירא

הכוח הכספי, הפינננסי, הרזרבות הפינננסיים והולכות וגדלות בידי הערבים. אני חושב שזה ישפיע גם לצדדים של ענין וגם בחיבור בידי חוגים טרו-ערביים ללחץ על גישא ארצות-הברית. אני בהחלט ער לענין. אילו היינו יכולים לרכז איוז קבוצה של סוחות יהודיים, שהיו, חוץ שנתיים-שלוש או פחות מזה, מוצאים תחליף, על ידי פיתוח סקורה ארצית אחרים - היינו עושים צעד חשוב.

חבר-הכנסת ירלין שאלה מה חסב

בשטח מבחינת כוונות האויב למלחמה, שוב, מה אני רוצה להפריד בין שלושה פיסורים: המיסור הפוליטי - כולם מדברים על מלחמה; המיסור הגין-ערבי - מדברים על מלחמה ועוסקים בחוכמית. אנחנו רואים סימנים לכך שיטנה תוכנית. יותר מזה, סיראז'ים והמנטרים הגיעו כבר. ובין המיסור הטקטי-אופרטיבי בקרב החזית, שם עדיין איננו רואים שום סימנים של התכוונות למלחמה בזמן הקרוב. אין מצב כוונות התקפית בחזית הסורית מסת, שוב, זה יכול להשתנות בן-לילה. הם יכולים לקבל סקורה איוז להיכנס לכוונות, על סנת לפתוח למלחמה תוך כמה ימים.

לשאלתו של חבר-הכנסת מסר מה

כוונתנו בהתערבות במקרה שסוריה נכנסת ללבנון - זו שאלה שאני מסאיר לרסטב"ל.

חבר-הכנסת כרמל שאל: איפה ההביון

שהמסרים יאיו מעוניינים במסמכים-קור. לא אומר שזה מצב טוב - זה מצב רע. יש לי חשש שכל האלטרנטיבות הן יותר גרועות. כי מה הן, בעצם, באומן צם, האלטרנטיבות? אינני מתייחס להעלאת הבעיה באו"ם כאל אלטרנטיבה - זה טיח לחודש, חודשיים, שלושה. האלטרנטיבות הריאליות היום הן רק שתיים: או מלחמה או שלום. שלום פירושו היום והיום מצרים לא גלחמה וביא חלטה; יחסי הכוחות בינה ובינינו גרועים מבחינתה; יחסייה עם גרית-המועצות לא טובים; יחסייה עם ארצות-הברית בוודאי לא מסופרים - אם היא היום נכנסת אל טשא וסתן על שלום או על הסדר חלקי, היא לא תשיג הישגים גדולים, כי היא חלשה. על כל פנים, הסיקול של סמדת היום צריך להיות: או סטטוס-קו עם טיח ורעש או מלחמה או שלום. לפי הערכת, היום, אם אלו שלוש האופציות הריאליות שלו, אזי הסטטוס-קו הוא הרע במיעוטו. הוא איננו מצב טוב, אבל הוא הרע במיעוטו, כי, לפי דעה, אם הוא יפתח היום במלחמה, הוא יעשה טעות; ובשלום הוא איננו רוצה. הוא, מסוט, אינו רוצה לעשות שלום.

הוא לא רוצה או לא יכול?

הוא לא רוצה או לא יכול?

ראש אמ"ן זעירא:

זו כמו השאלה אם הוא יכול אחרי שיכשל במלחמה. עובדה היא ששלום איננו רוצה לעשות היום, ויש לו שיקולים. אחד השיקולים הוא שהוא ספחד שיומל. אבל הוא לא רוצה לעשות שלום. להי טך, היום בדיבוריו הוא הרבה יותר קיצוני ממה שהיה לפני שנה. כשבן אדם מתחיל לדבר בצורה לא קיצונית על איוז שחם הסדרים, אפשר לחשוב שיש לו כוונות רציניות והוא מתייחס לכך באופן ריאלי. כשהוא מדבר בצורה מנד קיצונית, אני אין לו כוונה. אם מישהו נכנס למשא ומתן מעטרה מנד קיצונית והוא מתעקש על זה - אזי ברור לטנטנר מהצד השני שהוא לא רוצה שהמשא ומתן הזה יגיע לסיום, היום סמדת, ובעיקר חמטז איסטעיל, יוסרים בפירוש: שום הסדר חלקי. הם לא מדברים על שום דבר אם איננו קשור באומן ברור עם הסדר סופי, שפירושו 242 לטי הסרשנות הוצרית. יותר מזה, הם אופרים היום: אולי גם זה לא.

לשכת הסרוטוקולים	
דף	מתוך 6 דפים
עומץ	מתוך 6 עותקים

18.5.73

א. זעירא

השאלה היא אם לא לקטור את זה בצורה מוחלטת עם סחרון הנבייה
המלטינאית. כשהם כל כך קיצוניים, אני מביע למסקנה שהיום הם
אין רוצים להגיע לשם הסדר.

אם יש לאדם שלוש אפשרויות -
או הסדר או מלחמה או סטטוס-קוו - הוא יכול לסייל שהסטטוס-קוו
הוא טראגי ויכול לרוץ לאו"ם, אבל באופן דיאלי אינני רואה אותו
במצב שיעדיף את אחת מפתח האופציות האחרות. לכן, עד כמה שזה
נראה סוזר, אני חושב שבטבילי זה היום הרע במיעוטו. כשאני
אומר היום, כוונתי שהדברים נכונים לחודש-חודשיים. אמרי שייצמר
המהלך באו"ם - כולל שיחות ביכסון-ברז'נייב - נצטרך לבדוק את
עצמנו מהטנד ועד הטפחות ולראות אם לחודש יולי (כי אני חושב
דווקא שהחל סיולי יכולות להיות בעיות) ההערכות שלנו נכונות.
לקראת חודש יולי נצטרך לבדוק את עצמנו מההחלטה. כך שההערכה
שנתתי איננה הערכה טבע שנתתי אלא הערכה למא-יובי. לא אמרתי
את הדברים בתחילת דברי, אבל אני רוצה להבהירם עכשיו.

לענין אינדיקציות סודיעיניות
ומהלכים צבאיים בשטח - על כך דיברתי.

אני רוצה פה להוסיף משהו.
כאשר התחיל סאדאת לעורר את ארצות המלחמה, ההערכה שלנו הייתה
שאחת המטרות שלו היא שמנחנו כן ניכנס לפאניקה וכן גביים סילואים
וכן גרוץ לארצות-הברית ונביד לה: הולכת להיות מלחמה - תעשו משהו.
ואז האמריקאים היו באים אלינו ואומרים: אינכם רוצים מלחמה - אתם
צריכים לעזור לנו במשא ומתן שלנו עם הסורים. פירושו של דבר,
חזו לנו חבל. חזו לנו חבל סירוסו וחזו.

אני חושב שאלה עיקר הדברים
שאני יכול לראות בהם שאלה ולענות עליהם, ולא דיין או ויכוח.
לא מכנס עכשיו לדין וויכוח על דעות.

לאחרונה, הערה לחבר-הכנסת בנין
בקשר לכבידות נמוכה. אני מבין מדוע יש חסרונות שהאוויריה בעם או
בצבא ובכל מקום אחד תהיה שהטבירות היא נמוכה - כי זה יכול להביא
לשמננות ולחוסר כווננות. בסך הכל, הצבא הזה מתכוונן לא לפי ארצות,
אלא לפי מקודה - והסקוזה היא להתכוונן בצורה חדצינית ביותר. סוד
שני, די מסובך לראש אמ"ן להיות יותר מדי לא נהיר. אולי זה שזה
מבחינת ראש אמ"ן באופן אישי להשאיר את כל האופציות פתוחות, ואז
הוא תמיד יצדק - אבל אינני חושב שזה דבר אחראי. אני חושב שלפחות
בפורום סניסי - ואני רוצה את ועדת החוץ והבטחון כפורום סניסי -
ובוודאי בהערכה שאני גותן לרמטכ"ל, בטיא האחריות, אבל גם בטיא
האובייקטיביות, השיקולים של חונת הדעת המודיעינית צריכים להיות,
אם אפשר, ברורים. אם הערכה אמ"ן היא שהטבירות נמוכה, מי אפשר
לבוא לרמטכ"ל ולהגיד: תסע, זה סביר, נקודה. אז הוא ישאל אותי
בצדק: סביר הרבה או סביר מעט? אם זה סביר הרבה, אז צריך לגייס
סילואים ולהזיז שאנשים. לכן, אני שואף, אם אפשר, להיות נהיר,
כי קשה מאד לשים לרמטכ"ל תיזה מעורפלת. אחד כך הוא צריך לדרוש
מעצמו החלטת בהירה. הרמטכ"ל צריך להתחיל, והתחלפות שלו צריכות
להיות בהירות. הסיוד הסוב ביותר שראש אמ"ן יכול לתת לרמטכ"ל -
אם זה ניתן מבחינה אופייטיבית - הוא לתת לו הערכה בהירה וחדה
עד כמה שאפשר. נכון שבכל שההערכה יותר בהירה ויותר חדה, אם היא
טעות, אזי זו טעות בהירה וחדה - אבל זהו כבר הסיכון של ראש אמ"ן.

לשכת הפרוטוקולים	דף	מתוך	דמים
	צותק	מתוך	6 צותקים

18.5.78

ד. אלעזר

הרמטכ"ל ד. אלעזר:

מינני סתכונן להיכנס לדיון - זה גם לא התפקיד שלנו. התפקידנו היה לספור את ההערות שיש ולהשיב אם יש אי בהירות או שאלות. אזטפצם רק לזה.

ביחס למטרות המלחמה, כפי שאני מייחס אותן לאויב - להערתו של חבר-הכנסת גבון, שמטרה אינה דוונם פה ודונם שם. אני רוצה לחזור על מה שהגדרתי במטרות האויב. אמרתי, א) זהו עצם חידוש האש וביטול הקמרון והפצנת אי ההשלמה עם המצב הקיים; ב) גרימת אבידות ונזק לישראל, שזו מטרה קדושה כשלעצמה. יש לה גם תוסעות לזוואי, כמו לעודד את הנמישות הישראלית יותר גכונות לפשרה ולויתורים. ג) לספור שהמצב הצבאי לא יהיה יותר גרוע בזמן המלחמה ולנכות שהוא יהיה גם יותר טוב. לא אמרתי, אבל כמעט ואמרתי, שדונם פה ודונם שם זה בכלל נונום. כך שלא נכוץ יהיה לייחס לי את הדונם פה, דונם שם, כמטרה המלחמה. את כל אלה אני רואה כקודמים למטרות המלחמה שלהם.

מ. ברמל:

הם נהחלט כלולים במטרות המלחמה של המצרים. כיבוש שטח הוא דבר חשוב מאין דונסתו עבור המצרים.

הרמטכ"ל ד. אלעזר:

אני חושב שלטאדאט אין חלום יותר גדול מאשר לכבוש את כל השטח, כולל את הל-מביב. אין חלום יותר גדול מזה. אני רק מעריך שהוא לא מביע לידי טעות כל כך דרסטית, שהוא מקווה שהוא יכול לעשות את זה. לכן, אני מייחס לריאליזם הצבאי שלו, שהוא לא מקווה שהוא יכול לכבוש את כל סיני, ואם הוא קובע לעצמו מטרות - הוא קובע לעצמו מטרות סובבלות מבחינת השטח. מינני חולק על הרצון הגדול לכבוש את הכל, אבל אני חושב שכאשר הוא סגור את המטרות לעצמו הוא אומר: אנחנו נכה, ימותו הרבה יהודים, גם מצרים - אבל אנחנו יכולים להרשות זאת לעצמנו; ואם גם נכבוש איזה שהוא שטח, זה סתרון יוצא מן הכלל.

באשר למטרות שלנו - הגדרתי שתי

מטרות צבאיות והוספתי שלישייה; אמרתי שהשלישייה היא כבר טונקציה מדינית. אמרתי: מבחינה צבאית, אני סגור לעצמנו למנוע כל הישב צבאי מן האויב; שנית, להנחיל מטלה צבאית לאויב, הטונקציה על המטרה כוחות (והשטח את הא הידיעה) והדיסת השתייה צבאית. בקודה. שלישייה, אמרתי, כתוצאה מראיית את המלחמה, כדי להשיג את שתי המטרות האלה, אני חושב שצריך לעבור את קווי-ההפסקת האש, וסוף המלחמה ימצא אותנו מעבר לקווי הפסקת האש הנוכחיים. אז אני סבור שהשיקול הדומיננטי יהיה שיקול מדיני, והוא יהיה מוחנה בתנאי הפסקת האש. האם נרצה לקבל את הפסקת האש וגשוב באופן חד-צדדי לקו הפסקת האש הנוכחי או שנחנה תנאים לטובנו לקו הפסקת האש הנוכחי או שנקבל הפסקת אש בקווי הפסקת אש חדשים - באופן דומיננטי, זהו שיקול מדיני, כי, כפי שאמרתי, קווי הפסקת האש הנוכחיים הם טובים ולא שיפורם הצבאי הוא שיבת-לב בעדיפות ראשונה. בעדיפות ראשונה זה יהיה שיקול מדיני. אם יהיה שיקול מדיני להישאר בקווי הפסקת האש החדשים, יש לי כמה הצעות שיכולות להיות שיפור צבאי.

מה היא התגובה הישראלית במקרה

של מעולה סובבלה מאד? - אין לזה גונסחה מדינית. אנזים לצרכי הבהרה ואומר שאם מחר העלה סכונת שלנו על מוקש בחעלה - אני לא מציע להצות את החעלה. כלומר, השאלה היא כמה סובבלת. אבל אם אתה שואל אותי עקרונית, אני אמליץ על תגובה לחלוטין בלתי פרופורציונאלית.

לשכת הפרוטוקולים	
דף 32	מחיק 30 דמים
עותק 6	מחוק 6 עותקים

18.5.73

ד. אלעזר

זה מה שהמלצתי בשנה האחרונה בסוריה. הצעות לחלוטין בלתי פרוטורגיוואליות - והתוצאות שהשגנו בסוריה היו כמעט מעבר למה שאני בעצמי ציפיתי שגשיג.

השאלה האחרונה מתייחסת לסוריה וללבנון בהקשר ללבנון. גם כאן אין לי מודל מוכן מראש. זו סוגיה של צירוף מצבים. הלוי מה העסק סוריה בלבנון. בנסיבות סטטיסיות אני חושב שיהיה מוצדק להיכנס ללבנון. יש שאלה - והיא תהיה השאלה המכרעת - מה תהיה הצמידות בין שתי ההתפתחויות, בין ההתפתחות בלבנון והדירה סוריה ללבנון לבין ההתקרבות שלנו לפתיחת מלחמה. אם תהיה צמידות גדולה, ולכן תהיה התראה מעבר למה שאמר ראש אמ"ן באופן הכי צנוע - ראש אמ"ן הבטיח את עצמו מה בהתראה טיניסאלית טיניסאלית; אבל אם לא תהיה התראה טיניסאלית ואנחנו נהיה במצב ידיעות יותר טוב, ואנחנו נדע שאנו עומדים לפני מלחמה חוד שבוע או שבועיים - הסכירות של התקרבותנו בלבנון כנצד סוריה תעלה בהרבה בלי ספק; כי כבר יכולה להיראות כחלק מן הפלחמה שעומדת לטרון בזמן הקרוב. ככל שזה יהיה יותר רחוק, אני חושב שבטוחות רצון נרצה להגיש שם להתדרדרות. אבל זה תלוי, כאמור, במה שקורה בלבנון; מה עושים הסורים בלבנון וכפי זה צמוד לפתיחת המלחמה.

דבר אחרון, ביחס לכוננות. אנחנו ערים לענין הכוננות. אנחנו כבר הגברנו הרבה מאד דברים. אינני יכול להגיד שנעשה את זה אוטומטית באופן קאלנדארי דווקא לחודש יוני ובאיו החמרה, כי אני צריך להיות ער גם למשטעות האנקאלמטיבית של פעולות שלנו. למשל, הידום להפסיק חנועה, להכניס את כולם לבונקרם - זה סיד אמקלטיבי; זה מחייב גם אותם לעשות את זה. כפי שאנחנו היינו עושים את זה - ברצף שהם נכנסים, סימן שעלול לקרות משהו וגם אנחנו נכנסים. כך שאתה צודק בעקרון; אני רק צריך להקמיד שזו תהיה מספיק כוננות בלי לתרום יתר על המידה למסקלציה.

יש סכירות גבוהה שאססוך על התקודה שלך.

ב. גנין:

אני מודה מאד לרמטכ"ל ולראש אמ"ן.

הינ"ר ח. צדוק:

(רמטכ"ל וראש אמ"ן עוזבים את הישיבה)

אני רוצה לקרוא לפני הוועדה סכתב שקיבלתי מחבר-הכנסת אבנרי:

הינ"ר ח. צדוק:

"הריני מציע בזה לוועדה החוץ והבטחון להזמין אותי לישיבתה כדי לספור בה דין וחשבון מוסמך וסטורט על דיוני ועידת בולוניה ועל המבעים שהתנהלו סמוכה לה, וכן כדי להציג במניה את המסמכים הרלבנטיים. בוועידה ובמבעים מועלו הצעות ורעיונות אשר, לדעתי, יש לוועדה ענין בהם ואשר מן הדין הוא שהמוסד המוסמך של הכנסת יחן את דעתו עליהם.

לצער, מורסמו בעתונות ידיעות כזב וסילומים רבים - כולל נוסחאות כוזבות של סמכיים, והדבר יוצר תמונה הרחוקה מאד מן האמת. גם עובדה זו מחייבת, לדעתי, מסידת דין וחשבון מוסמך.

לשכת הפרוטוקולים
דף 36 מתוך 36 דפים
עורך 6 מתוך 6 עורכים

18.5.73

ח. צדוק

מעטוד לרשות הוועדה בסועד

המקאים לה.

סה דעה החברים על המנייה הזאת?

נחשוב קצת.

ג. גנין

לא, לא צריך לחשוב - צריך להחליט.

הי"ר ח. צדוק

אני מציע שהיושב-ראש יקבל את המסמכים.

מ. גנין

האם יש דעה אחרת?

הי"ר ח. צדוק

אני מציע שנשמע אותו.

א. יודלמן

למה שלא נקבל את המסמכים? למשל, אני מעוניין לדעת מה באמת כתוב

מ. גנין

אני הייתי רוצה לקרוא את הקונסיקטס. הידיעות היו מקוטעות. הקונסיקטס בשלמותו.

אתמול פורסם בעתונים הגרסה המלא.

ג. גנין

אם הוועדה בדעה שלא צריך להזמין אותו לישיבת הוועדה - ואני שוחף

הי"ר ח. צדוק

לדעה הזאת - אזי אני מציע שהשובתי תהיה כזאת: אין הוועדה צוהגת בנוטיבות כאלה להזמין משתתפים. אם הוא רוצה להביא דברים לפנינו, יביא אותם בכתב. ואם יש איזה חלקים בחוץ דבריו, שהוא אושב שהם סודיים, אזי יציין אותם ואנחנו נשמור אותם בסוד.

מ. גנין

את הפסקה האחרונה לא הייתי מכניס.

ג. גנין

אם חברי הוועדה ירצו, בעקבות

קריאת המסמכים, לשמוע, להעיד הערות או לשאול אותו שאלות נוספות - אז נשמע אותו.

הי"ר ח. צדוק

אני משיב לו עכשיו שאין צוהג כזה, ואני מבקש שאם יש לו משהו למסוד,

ימסוד בכתב. המסמכים האלה יועמדו לרשות חברי הוועדה. אם אחר כך יימצא משהו מחברי הוועדה שירצה להציע שחבר-הכנסת מבנרי יוזמן - יציע זאת בבוא העת. אבל עכשיו זה לא צריך להיות חלק מהשובתי לחבר-הכנסת מבנרי.

א. אבדמובי

אבל חבר-הכנסת מבנרי ביקש לא רק למסוד מסמכים, אלא לשמוע מסנו

דין וחשבון. הייתי מציע שהוא יביא לא רק מסמכים, אלא כל חומר בכתב שימצא לנכון.

הי"ר ח. צדוק

בהחלט. חודה רבה,

שיבה זו נעולה.

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מתיך	דמים
עיתק	מתוך 6 עותקים	

-סודי-

ועדת החוץ והבטחון

22.5.73

288

פרוטוקול מס' 1
 סיימה שתיקיה ביום 21.5.73, כ' באייר תשל"ג - 22.5.73
 בשעה 10.00

נ כ ח ר :

- ח. צרוק - יו"ר
- א. אליאב
- ש. ז. אברסוב
- א. בקר
- ס. בנין
- ז. הסר
- ב. הלוי
- ג. האוזנר
- א. ידלין
- ס. יערי
- ס. כרמל
- ח. לנדאו
- א. רימלט

חברי הוועדה:

סוזמני"ם:

- ד"ר ג. בולן } לס' 1
- ד"ר ט. פרידבוט } לס' 2
- שר הבטחון ס. דיין } בסה"י
- ח/א רביב
- ס/א גראון
- א. רדאי

סזכיר הוועדה:

ר ש ס ר :

- א. אולר
- ס. קוטלר

סדר-היום:

1. לחצים על אמרת השלטון בבריה"ט והשמעתם על סדיניות החוץ (המסד);
2. דיון במדיניות בטחון.

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מתן	דמים
עותק	מתן 6 עותקים	

22.5.73

היו"ר ח. צדוק:

אני פותח את הישיבה.

1. לחצים על צמרת השלטון בגרמניה ובהשפעתם על פריגניות החוץ

היו"ר ח. צדוק:

נשמע היום ספי ד"ר פרידגוט וד"ר גולן חשובות לשאלות ששאלו

חברי הוועדה כישיבה הקודמת.

ד"ר פרידגוט:

הייתי רוצה לענות על השאלות שהוצגו כאן, ואדבר קצת על בעיות הפנים, ואילו ד"ר גולן חובר אח"כ על השאלות שנתעוררו בענייני חוץ.

היו"ר שאל אותנו כיצד ניגשים הסובייטולוגים לעבודתם, מניין הם יוצאים אינפורמציה. הכל גלוי, אין סודות. לרוב אין לנו גישה לחומר סודי. לפעמים בא אפשהו דרך אנשים שיט להם גישה, אבל הרוב הברזל פשוט הוא תוצאה של קריאה טרזנה בסקורות הסובייטיים, כל אחד בהתאם להתעניינותו והערכתו. אני סנסה להתרכז בנושאים ספציפיים שאוכל להתעסק בהם עד כמה שאפשר, ובקשר לחמוגה הכללית של המסטר הסובייטי - להסתמך על הדייג'סטס הרבים ועל הקצורים של סאחרים או באוסים, כדי שאוכל לבחון משהו חשוב כשהוא יץ בעתונות. זה פשוט ענין של התעניינות ונסיון, ופיתוח חושים סטטיסטיים.

אנחנו סנסים גם לעמוד בקשר הדוק עם כל סיני אנשים בחו"ל העובדים בנושא זה. ירוסלים היא סרכז העולם כבר סזמן, אבל בנושא הסובייטי כעת - היום יותר סאי-סעם, ויש לנו כאן סידע סעניין וחשוב לגבי אספקטים שונים של המסטר הסובייטי, עם העליה שבאה אלינו. זה סושך כל סיני אנשים, לפעמים טובים יותר ולפעמים טובים פחות, אבל סבחינת ידיעת המסטר ופעילותו היום-יומית אנחנו סוצאים שהעליה מביאה לנו עכשיו הרבה חשובות על שאלות שלא ידענו קודם. על כן העיקר הוא לעבוד בהתמדה, לקרוא ולנסות לעבוד ביחד עם המורעות, ולא יותר סדי אחרים.

את השאלות שנשאלנו חילקתי לכמה סוגים: החברה, הפוליטיקה, בעיות כלכלה, בעיות של לאומנות, ולסוף - השאלה היהודית ועליית היהודים. וניסיתי להתרכז בשאלותיהם של חברי כנסת סונים לפי הסוגיות והכוותרות הללו, כדי שאוכל לענות עליהן ולחת סמונה שלמה יותר בכל סוגיה, ולא לדבר בנטרד על כל שאלה ושאלות, כי השאלות לפעמים דוסות וקשורות זו בזו.

ח"כ חזן שאל על דעות העיר והשפעת דעותיה של העיר הסובייטית על החברה. כאן אני חושב שהוא נכנס לבעיה חשובה: התסורה יחלה בחברה הסובייטית, וגם התסורות שלא חלו בה. כלומר, כשהבולשבטיקים עלו לשלטון ב-1917 הם היו מפלגה שהחייסרה לייצג את הסדולטריון העשיתי העירוני, והם חסשו את השלטון בארץ שהייתה חקלאית, ש-85% מן האוכלוסיה בה היו כפריים-אכרים. סמו חל עיור סהיר סאד. ב-1926 היו 26 סיליון אנשים בערים; כעת יש 142 סיליון. זה כבר כעשר סנים שרוב האוכלוסיה צרה בעיר; המאזן נסה לצד העיר. כעת חיים 56% מן האוכלוסיה בעיר, וחלק ניכר בערים גדולות, ערים של 100 אלף ויותר. אבל עדיין הנידול באוכלוסית העיר בא מן הכפר.

בשנים 1926 עד 1961, כסנוצר הרוב העירוני, היחה זו הגירה הסונית של כפריים אל אעיר שלא היחה קיימת. לא היחה חסחית חברתית שתקלוט את הכפריים הללו, ולכן הסכה העיר לסין כפר סגודל של אנשים ששינו משהו יסודי בדרך חייהם, אבל הביאו אהם את כל המסען הכפרי שלהם. וזה עדיין טספיע. הנידול בעטור האחרון בערים, גידול האוכלוסיה, הגיע ל-36 סיליון אנשים, כ-16 סיליון סתוך אותם 36 סיליון הם סהגרים מן הכפר. כלומר, האלטנס הזה שהוא פחות סטכיל, שיט לו דפוסים חברתיים פארוכיאליים יותר, ססורחיים יותר, הוא עדיין גורם חזק סאד בעיר. והדבר מתבטא בדגרים רבים.

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מחך / דמים
עותק 3	מחך 6 עותקים

22.5.73

ד"ר פרידגוט:

האינטליגנציה שנוצרה בעיר לא באה ורוקא מבני הדור הראשון בעיר. הדור הראשון הוא מעמד הפועלים שבאו מן הכפר ניוון שבעיר יש אפשרויות של טרנספר והם משתכרים בעיר טוב יותר מאשר בכפר. הנאי החיים והאפשרויות הרבות, הנידור וההתקדמות טובים יותר, אבל האינטליגנציה באה בעיקר מאלה שבמצאים זמן רב יותר בעיר, שכבר התקדמו בסולם החברתי, ונוצר ט"ן פער. זהו חלק מן ההסתוריה הרוטית, שיש פער בין האינטליגנציה לבין המוני העם, והדבר מתבטא כעת במידה רבה בחוסר יכולת מצד אותו חלק קטן של האינטליגנציה השואף לריפורמות פוליטיות וחברתיות לסטוך את העם אליהם ולהשפיע עליו. יש חיבורים המתורגמים במסיזודט, במטרות הבלתי רשמיות בבריה"ם, הדנים בסוגיה זו וטוענים שהעט הרוסי איננו מבין צדק וחופש; דברים פופסטיים אצל רחוקים ממנו. חלק מן התוצאה הוא שחלק גדול מן האינטליגנציה כבר החייאשו מהנסיון להתקשר עם העם, וט אומרים: טוב שהשתחררנו מאאאאא סחלת-הילדות של הסופוליסט, של הליכה לעם ונסיון להשפיע עליו. עכשיו הענין הוא בפרט, בחופש שלו, בחופש הביטוי וחופש היצירה שלו. וזה מבכיר את הפעה בין האינטליגנציה לבין שכבות העם.

יש נסיה והכרם לחזק את הדבר הזה מסעם השלטון. בפקולטה לטשטטים באוניברסיטת מוסקבה (אינני יודע אם זה כללי או לא, אני סנמה עכשיו לאסוף ידיעות בענין זה, אבל כרגע אני יודע זאת על הפקולטה לטשטטים באוניברסיטה של מוסקבה) יש הוראה לקבל לא פחות מ-20% בני פועלים ואכרים לפקולטה, והפקולטה לטשטטים ספיקה את עובדי התביעה, עובדי האדבוקטורה, עובדי המסורה (עובדי סינהל וחוקרים במסורה), כל אותם אנשים הקשורים בשמירת הסדר והשלטון. בכיוון זה מבנים במוסדות המפלגה לנייים מאצאאא אנשים משכבות הפועלים, ופחות מן האינטליגנציה. במקומות אחרים, באוניברסיטאות אחרות, יש מאאא הרבה פחות מ-20% בני פועלים ואכרים שלופרים, אם זה בסדעי הסבע, אם זה בסדעי הרוח, ברפואה וכו'.

ה. לנגראן:

אם לא בני פועלים שהם עירונים ברובם - סי הם אפוא 80% האחרים? אם 20% הם בני פועלים ואכרים - סי הם יתר ה-80%?

ד"ר פרידגוט:

בני טקירים, בני סנהלים - המעמדות העירונים היותר גבוהים, אלא לא אלה שבאו זה עתה או לפני עשר שנים מן הכפר והיו לפועלים במפעלים או אצא פועלי בניה. אלה אנשים שיש להם כבר מסורת בעיר.

ה. יערי:

הם נכדים של פועלים.

ה. גנין:

הם יכולים גם להיות נכדים של גנרלים צאריים. הם נכדים של סישהו.

ד"ר פרידגוט:

נכון. אבל הרוב הגדול הם אלה שכבר התאקלטו בעיר, אבל עדיין יש לך יותר מ-50% שהם אנשים שבאו ישירות מן הכפר (אם כי יש היום מצע חברתי בעיר שקולט בעיר ורוצה עיר יותר מפותחה מבחינה תרבותית ומבחינת השירותים, שיכוץ, בריאות וכו'). עדיין הטסקל הגדול הוא של אנשים שבאו זה מקרוב מן הכפר, ואחת התוצאות היא השמרנות, הציות למשטר והתנגדות לכופרים.

יש לנו ערות לפסל לכך שבהפגנה שנערכה מחוץ לביה"ד בו נשפטו המופרים ב-1967 באו אנשים לבקש שהמשפט יהיה פומבי, לדרוש צדק פומבי. ובאו אנשים סובייטים מבתי-חרושת להביע התנגדות; המפלגה הקומוניסטית גייסה סטבינים נגד האינטליגנציה שהפגינה למען צדק ודימוקרטיה, אבל הצטרפו למפגינים מסעם המפלגה גם

לשכת הסרוטוקולים		
דף	מחיק	דמים
עווק	מחוק	עווקים

22.5.73

ד"ר סרידגוס:

עוברי-אורח, פועלים שלא היו סגוריים, שלא היה זה חסידים ללכת מן המטעל להסגין שהם נאמנים למשטר אבל הם הצטרפו סרצונם והתנגדו בחריפות לאותה אינטליגנציה שהפגינה. זוהי בעיה קשה מאד בשביל אלה החושבים על ריטורסה של המשטר מחוץ למפלגה.

ח"כ בקר העלה את ענין השימוש באמצעים מרעיים כדי לברוק מה מעיק על נפשו של האזרח הסובייטי (זה בעקבות הערה בעבודתי בכתב על מחקר דעה-קהל), ושאל כיצד נעשים הדברים. השיטות במחקר סוציולוגי בכלל החפשו בעשור האחרון. בין היתר יש סכון למחקר סוציולוגי של דעה-קהל מסעט המפלגה, הקשור לוועד המרכזי, והמחקרים מתשששים הן בהיקטם והן בסיבם. בהוטעות של סוציולוגים סובייטיים בכנסים בינלאומיים ניכר שהם התקדמו מאד. הם פגינים את העבודה ומשתששים בכל אותם כלים המקובלים בעולם כולו, והם יכולים להטיק תועלת מן הדבר. חלק גדול מן הדברים יוצא-לאור, ומחננו יכולים לקרוא את הריבוי בכפר, על שביעות רצוננו של הפועל בכמה וכמה שטחים; אבל יש גם מחקרים המשששים למנהיגות והם סודיים יותר ואינם מתרשטים במלואם. אחד הדברים שהיינו יכולים להגיע אליהם סתוך העליה שלנו הוא שאנשים שהשתתפו במחקרים אלה הגיעו מרצה ומוכנים לספר לנו כיצד הדבר נערך.

ח"כ בקר שאל גם בקשר לאפוקא במשטר או בעתונות. הדבר נחקר עי"כ ששאלו אנשים מה הם קוראים, מנין הם שואבים את האינטורסציה שלהם. ויש לנו ערות על שני מחקרים, אחד שנערך במוסקבה ובו נשאלו כ-12 אלף איש. חלק מהשאלונים כלל את שם הנשאל, וחלק לא. בחלק ששם הנשאל היה רשום בסופם מצאו שעד 6% מן האנשים רשמו שיקר האינטורסציה הם שואבים טסידורי חוץ. כשנדקו את השאלונים ללא שם - מצאו שהאחוז עולה ל-17%. במחקר רומה במולדגיה, שהיה ללא שמות בכלל, מצאו ש-16% מהנשאלים רשמו שאת עיקר האינטורסציה שלהם הם שואבים טסידורי חוץ, והמעניין שם היה שמצאו שתאם חזק מאד בין טיודת האמצא ההיכלה ושטיבת האינטורסציה מן החוץ. כלומר: אנשים טסכילים יותר הסכו יותר על אינטורסציה מן החוץ, כשחברי מפלגה - ובעיקר טעילי מפלגה - סמכו על העתונות המרכזית המפלגתית, וחלקים אחרים של האוכלוסיה שאבו ידיעות מהסלביזיה ומן הרדיו או מהעתונות המקומית, עתונות הערב. מחננו לוסדים אסוה שהם בורקים את הדברים. אחד הדברים הטענינים במוסקבה היה שאצא ששאלו אותן שאלות בכמה איזורים, כי רצו לחקור אח היחטים בין בני עמים שונים, וקבוצה של פעילים קומוניסטים יהודים מפולדוביה הקיטה צעקה: הם אינם רוצים שיחקרו בעיה זו במוסקבה, והצליחו להסיר את השאלות הללו מן השאלון. זה היה בטיפול הוועד המרכזי של המפלגה, והם סחוו לעורר את השאלה. כאן יש לנו סימן אחד לבעיות ולכך שכדברים נאמת רבישים - לפעמים הם אינם רוצים לספל בהם. לפי מה שסוטר לי ע"י אדם שהשתתף במחקר, זה בדיוק היה הפחד: שעצם השאלה יכולה לעורר את התגובות.

אינטורסציה יש אסוה לפעמים; לפעמים הם סטרנים לספל בה. במבנה המשטר ופעילותו.

ח"כ נבון, בקר וידלין שאלו לגבי הרכבת המנהיגות, ייצוגם של בורטים שונים. למשל: מקומו של האיגוד המקצועי, וגם חשיבותם של גופים כמו מזכירות הוועד המרכזי. העקרון של הרכבת המנהיגות הוא להבטיח שהבעיות והמשימות שאנשי הפוליטביורו חושבים אותן לחשובות - יעמדו על סדר היום ויעמדו לביצוע בכל מקום. וזה באמצעות הקטר ההדוק עם האיזורים דרך הוועד המרכזי. המשטר בנוי מאד על סדר ברור של עדיפויות ושל משימות, והם רוצים שדברים צודיים לא יחפוררו מלמטה אלא אם יש בהם ענין גם למעלה. המכשיר לכך הוא

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מחיק	דמים
עוֹתָקֵם	מחיק 6	עוֹתָקֵם

22.5.73

ד"ר פרידנאט:

שטירה על זכות הסינוי בידי מחלקת הקאדרים והמחלקה הארגונית של הוועד המרכזי, כשכל חפקיד בכיר מחטלא רק לאחר אישור המחלקה הזאת ודיון אפילו בפוליסטיוורו.

מה שנוגע למקומו של האיגוד המקצועי: כזמן אין הוא משחק חפקיד פוליסטי. עוד בשנות ה-20 החליטו שתפקיד האיגוד המקצועי איננו חפקיד פוליסטי. יש לו חפקיד חשוב בענייני טעור ורווחה, גיוס הטועלים למילוי תכניות הייצור, ייצובם בקטר לבעיותיהם בענייני עכר עבודה, ורטינות, נוסע, טעור וכל המטפס הנוציאלי של המפעל. אבל לא בפוליסטיקה.

בשעתו זה היה סלע-מחלוקת בין קבוצות שונות במפלגה.

מ. בנין:

ב-1920 היה דיון סוער בנוון. ב-1921 עוד נמשך הויכוח, אבל אז הוכרע הדבר, וב-1921 הוא ירד מן הפרק, ובשנת 1927 נמעה רשמית - כשנציג האיגוד המקצועי הוצא בעצם מן המסולש שהיה אז בהנהלת מפעלי התעשייה - נתקבל העקרון שמנהל יחיד יהיה אחראי, והאיגוד המקצועי מאז הוא מחוץ לעניינים העיקריים של פוליסטיקה. הוועד המרכזי ומזכירות הוועד המרכזי הם הזירה של הכרעה. מזכירות הוועד המרכזי מסמטת סין מטשלה-צללים; יש שם מחלקה לתעשייה כבדה, מחלקה ליחסי חוץ - כמעט כל המחלקות של המפעל. והמזכירים, אם הם אחראים על מחלקה אחת או שורה של מחלקות, הם אשר טכריעים גם בצורה הביצוע, כיצד הדברים יבוצעו, אילו אינפורמציה תזרום וציזו אינפורמציה לא תזרום, אילו בעיות יזכו לסינון ואילו לא. וכשמזכיר יושב גם בתוך הפוליסטיוורו ונותן את החשובו האחרונה בקטר לסדיניות - יש שילוב של שליטה על סגנון ועל אינפורמציה, וקול בהכרעה. ובשיטה זו בדרך כלל סולטים. מי שיושב גם במזכירות וגם בפוליסטיוורו - הריהו כבר בעל כוח יותר מאשר מי שיושב רק במקום אחד.

ד"ר פרידנאט:

אחד התפקידים החשובים של כל מוכרות המפלגה הוא לשטור על כך שהמפלגה תשמש זירה לכל הדיונים, למנוע דיונים בבעיות חשובות בפורומים לא מבוקרים ע"י המפלגה, ולנסות לוחף כל ויכוח לתוך זירה מפלגתית, כדי לשטור שהמיקוח יהיה שם. ועל כן, כשח"כ נבון שאל על הסדען שחרוב, מה השפעתו ומה סעטרו - הוא אחד טאוה קבוצה שלאחר הוועידה ה-20 ב-1956, כשהדסטליניזציה געשה רשמית ופוטמכית, חשב שיש מקום לתיקון החברה מתוך המפלגה. יש שורה שלטה של אנשים שחשבו כך; כמעט כולם היום התיאשו, או שהוצאו מן המפלגה או שהם שוחקים ומינם פעילים, או שיצאו מהמפלגה סרזונם. לרוב הוצאו לפני שיצאו. זה כולל את שחרוב, את ההסטוריון (?) שכחב את וסטר הידוע על תולדות המסטליניזם, וכו'. אנשים אלה לרוב אופרים היום שאינם מרכסיסטים כפי שהיו לפני עשר שנים, והם מחפשים הנדדה חדה לעצמם. כיוון שהמפלגה בנויה כך שהמיקוח על הדיון עדיין נשאר לסעיה - בוודאי שכל מי שכתנאים אלה עדיין מחמיד בגיקורת ופנסה להעלות ביקורת פוטמכית, למצוא הגנה בתוך החוק הסובייטי להוצאת כתבי-עת או לדיבור פוטמכי - צריך להיות אדם אמיץ מאד. אלה שנשאלים על כך אופרים שוב בעיה היא פנימית מוטריית. הם מינם חושבים את עצמם לאלטרנטיבה פוליסטית; הם רואים את יחסי הכוחות. אבל הם בהחלט רואים שיש להם וובה אגאא לעצמם ולאחרים להיות שלטים עם עצמם, והם מזכירים לעתים שורה אחת של ייבטושנקו, בימים שהיה בסודותיהם (וכפי שהוה מבדיר את עצמו היום: אז הייתי אחד מהגעקנים): "עוד גביט אחורה בנושה על היטים כשלהיות אדם ישר נחשב כגבורה עילאית". הם אנשים שפשוט רוצים להיות שלטים עם עצמם. הם לא רואים את עצמם כגיבורים, אבל יודעים היטב היום שאין להם השפעה פוליסטית או סיכוי להשפעה פוליסטית.

לשכת הסדר יוקולים	
דף	מחיר
עותף	מחיר & עותקים

22.5.73

ד"ר פרידגוט:

מבחינת הכלכלה: - ח"כ ריפל ט שאל בקשר לסתירה כניכול בין הנסיונות לפיתוח סואץ של המסק ונטיון לחת יתר אוטונומיה לספעלים. כפי שהצגתי אני את הדברים כשאסרתם שהמסטר היום דורש שתתוך המפעלים הקיימים יגייסו את ההון, מתוך הר זרבות שלהם לפיתוח המפעלים הקיימים - הדבר איננו בגדר של סתן או זרבות, הם עדיין מקבלים את ההוראות בכמה יש להגדיל את הייצור במס'ול, מה יש לייצר, וכו'; כל זה עדיין זורם למעלה, אבל זה לא פלוט היום בקלות רבה כל-כך בהסקעות. כיוון שפיתוח המסק, כשיש סתח גדול בהסקעות, עדיף, ויודעים (כמו בכל טסק) שיש בזבוז. על כן החפשה היסודית של המסטר, גם בכלכלה וגם בעניינים פוליטיים, היא של פיקוח טרכווי. הורישות לסעולה הן דרישות מן הסנהל המקומי במפעל או באיזור. אבל הפיקוח הוא טרכווי. זה טטונך, כיוון מצא שקשיי התכנון הכלכלי (אם רוצים לתכנן במפורט) מתגברים עי"כ, כפי שכלכלן טוביטיטי אחד הטביר; הם גדלים בריבוע לעומת מספר המפעלים. כשיש שלושה מפעלים - אפשר לומר שהאינדקס של בעיות התכנון הוא 9; כשיש 10 מפעלים - האינדקס של הקשיים ומורכבות התכנית הכלכלית הוא 100. הקושי קופץ ביחס מצא כפול-בריבוע לעומת מספר המפעלים.

על כן, להשתלט על מבצע כזה מן המרכז זהו דבר כמעט בלתי אפשרי, ויש כלכלנים שמגיעים הנה מבריה"ט היום המנסים לטעון שבכלל אין תכנון, שהתכנון הוא פיקציה. לי זה נראה קצת זרזום, אבל סביאיים הרבה טאר אינטורסציה, ומתוך העתונות הסובייטיים רואים שעדיין לא סצאו את התרוון. יש אמכולות שונות שמועלות ע"כ עכשיו: האחת - להזין את כל האינטורסציה האדירה הזאת לתוך מחשבים; השניה - לתת לכווח אוטונומטיים לפעול, לקוחות השוק ולכווחות של מחירים. בינתיים הסנהיגות לא אמאאמאא הכריעה גובר מבחינה טבצעית, והם טנסים להשתלט מן המרכז בצורה סינהלית, כפי שהיה, בטינוטיים קלים בלבד.

לשאלה של הקשיים הכלכליים של בריה"ט: - ח"כ בקר שאל כיצד מסבירים אותם: הנה, בכל זאת טסק אחרי 56 שנות פיתוח, וכו'. ראטיח - הקשיים עדיין אינם נוראיים עד כדי כך. ע"י יבוא חטרי טזון טארה"ב חיסלו כל בעיה של רעב; אין סכנה של רעב בבריה-המועצות. יש אולי מחסור מה וטם; אפילו זה בפידה זאמטור בכל זאת להטביר. כל אזרח טוביטיטי יודע שטזג-האוויר השנה היה באופן פוחלט נגד, והוא האטם הראשון כטמטבירים את הדבר. לא טמטבירים שיש יבוא טארה"ב; זה לא טוטייע בעתונות הסובייטיית.

א. גמר:

אני שאלתי על ההסבר גם פנימה וגם החוצה.

ד"ר פרידגוט:

מבחינת הסברה בחוץ - הם אינם טורחים בכך אצ הרבה כלל. זאת איננה טוביה שרוצים לסזל בח. חלק מההסבר הוא טטוט: שטסחר בינלאומי הוא דבר טוב לכלום; הדוית זה דבר שטביא תועלת, והם רוצים אמוא להרחיב את הקשרים, ואינם טוביטיטי את הנקודה שהם צריכים לקנות טזון אחרת אולי יהיה רעב.

ע. ז. אברמוב:

קניית הסזון טארה"ב לא אמאאמאא פורטסה בבריה"ט?

ד"ר פרידגוט:

אני חושב שבטיטריין לא פורטסה בשום טקום. ער כמה שאני יכול לזכור - יש איזה איזכור של הטעילות בנטל, פריקה טטעניט וחלוקה טהנטלים, שטטנו אפשר להבין. כל אזרח בבירחהמועצות יודע, כיוון שהוא שוטע מן השכן, והוא טודאג שטא יתטתח טצב כלכלי קשה, ויש טטטיק אנטיים הטוטעים את הידורים טבחוז, ואפשר לסטוך על הבי.טי. וכל האחרים שטטדורים לשם שדאנו לפרט בדיוק כמה נטכר. אנטיים יודעים אמוא, חלק מהחוצמה הוא טטוט להגביר אי-אטון: טנטיים טחוטיים כיוון שיודעים שהם צריכים לחפש את החרות. מה גם שהשטעה של הטצב חורגש טם עור טנה-טנטיים, כיוון טגם הזרעים שיטנם הם טטיב ירור, ולכן היבול גם השנה, אפילו כתנאיים טובים,

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מחך	דמים
עמק	מחך 6 עותקים	

22.5.73

א. אליאב:

אולי תרשה לי סלה דווקא על ברוזיה.
 בברוזיה הרוב הטכני של הולכים לבי"ם
 ברוזיני. כמעט ואין אפשרות, עד לאוניברסיטה, ללכת לבי"ם וללמוד
 רוסי. דווקא הברוזינים הם בעלי הרגשות לאומיים הכי גאים.
 באוניברסיטה הם יכולים לבחור, אבל עד לאוניברסיטה - הברוזינים
 היא השפה הראשונה, ורוסית שפה שניה. ברוזיה היא הכי גאה בענין זה.

ג'ר פרידגום:

בעיר קוטאייסי לפסל, עיר של 160 אלף
 איש, העיר השניה בגדלה, כמעט שלא
 תסא רוסי. זה נכון. יש כתי-ספר רוסיים מעטים. בטביליסי תסא רוסי.
 אבל גם אחות בטביליסיקה בקוסי טדורה רוסי. היו נציגים נבחרים
 בטוביסי ומקומי שלא ריברו רוסי. מסתק כדי לדבר אתי רוסי, היתה
 זקוק לסורבמן שיחדק מברוזינים כטדינרתי אתם, והלאומנות שם בגא
 לירי ביטוף לא כשאיפה להיפרדות, על זה הם שכחו מזמן, וטביליסי...

א. גגין:

די שזה כתוב בקונסטטוציה.

ג'ר פרידגום:

לא, הם פשוט מפלימים עם העובדות
 של יחסי הכוחות, אבל הם קנה טרחמים
 על הרוסי. שחם בורים כאלה לעומת הברוזינים. ופעניין שותם הרברים
 חוזרים בפי אנשי המפלגה, אנשי הטוביסי: כשאחיו הגדולים שם בצפון
 נדרו עדיין ביערות - לנו היתה כבר כנסיה, כבר קראנו בטפריים, היתה
 לנו חרפה מסלנו.

שונה לנסרי הלאומנות בבליסיקה
 ובאוקראינה, ששם הדבר קשור בשאיפות פוליטיות, בשאיפה להפרדות,
 בגורמים מסיגרנטטיים, בגורפי חוץ, וזה משמש מהווה הרבה יותר חומר-נפץ
 בשביל המטפד הטוביסי. שם הבעיה קשה מאד, והדבר בא לידי ביטוי גם
 בדרגים גבוהים של המפלגה.

למשל: המזכיר הראשון באחת מהארצות
 הגבולטיות היה צריך לומר בפירות מפלגתי שיש חברים המתנגדים לפיתוח
 החטיה אצלם אצלו כיוון שזה מאצ פכיא עמו רוסיפיקציה. זהו ביטוי
 לכך עד כמה הלאומנות בוערת שם. יש כאן אמוא התנגשות, כשסצד הרוסיים
 סתפתחת ההרגשה שהם רטויים למקום בכיר, והם צריכים לקבל אותו. ואם
 יש גורם אחד שיכול לגרום להתלקחות פנימית - זהו גורם הלאומנות.
 היום אין לאוקראינים לאן להיטרו. אבל ההרגשה ישנה, וזה בכל הדרגים.
 בתנועה הדימוקרטית לריפורמה - גפאטאצ שם יש התנגשות עם הלאומנות,
 כשהעיתונות באוקראינה מטטימה את העיתונות במתקבה בכך שטינס שטים לב
 די הצורך לבעיה הלאומית, כשה קרוניקי, הבטאון המרכזי של תנועת
 הסחרת שם, הוא בהשטעה חובים רוסיים ובסידה מסוימת יהודים - כך
 כתוב ב"אוקראיני וטבניק", בטאון וטבניק, בברזים בוערים שם
 אטוא. ואם יש בעיה שכל שכבות העם אצא ערים לה - זאת הבעיה הלאומית.

לשאלה של היהודים מא, כיצד מחליטים
 על עליה, מדיניות העליה מבריה"ס: - כל סינוי רציני אין ספק שבט
 מתצטרף. כשבוצעו 1966 קוסינין ריבר בפריז והוא שיוזם את השאלה
 (לא העתונתיים שאלו אלא הוא העלה את השאלה) וטפרי: יש כאלה שטובלים
 על היהודים - הוא קרע סטקסט מוכן וטפרי: אם יש כאלה שיש להם קרובים
 מחוץ לבריה"ס, שנפרדו בזמן המלחמה - אין פניעה לאיחוד המטפחות.
 ואנחנו יודעים שכאשר הרברים המתכנו, כשתגיע העליה תפתחה והתפרצה
 בגלוי ב-1969 ו-1970, אחרי המטקה שהיתה בעליה אחרי מלחמת ששת
 הימים - אנחנו יודעים שהוועד המרכזי, בישיבה של המליטה...

א. גגין:

זה התחיל עוד בסוף 1968.

ג'ר פרידגום:

אא הביטוי היהודי האוטונומי פרץ
 החוצה דווקא ב-1969, בהמוניו.
 סכל מקום, אנחנו יודעים שהיו אז נטיונות טובים להגיע לכתרון, ובסוף
 1970 היתה ישיבה של מלימת הוועד המרכזי טדנה והקיסה צוות סיוחד

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מחן / דמים
עותק	מחן 6 עותקים

22.5.73

ד"ר פרידנברג:

שיחקור את בעיות העלייה היהודית ויחליט על מדיניות.

הוועדה הזאת לא נקראה "בינסקציה"?

ד"ר פרידנברג:

לא, כבר לא. הייתה למשל ישיבה שהייתה לה בנה מאחורי המחלקות של הוועד המרכזי. לחקור מה תהיה השפעת הגירת יהודים על המדינה, תוך איזה פרק זמן תהיה הצבאית למשל או המקדמית לסדעים תוכל להתקיים בלי יהודים; לחקור את תביעה מהי ההשפעה של הדבר. הם לא רצו לתת ליהודים פסוס לצאת, או לבדש אותם מבלי לדעת.

ה. גמר:

השאלה איננה בלי יהודים. בלי יהודים - סילא. השאלה היא שאתם

יהודים נמצאים כאן.

ד"ר פרידנברג:

בוודאי. השאלה הייתה כמה זמן ירוש לפחלקה מסויימת במקדמית לסדעים א כרי שתוכל להתקיים ללא נזק לסדע אם כל היהודים יצאו ממנה.

הם רוצים אפוא על השאלות הללו. למשל: הטלה הכומר הוכנה במסך זמן אמצע ארוך. ההחלטה סתי בדיוק להתחיל להחיל את החוק הזה נפלה כמעט ללא ספק בתוך הפוליטיקאים; אינני יודע מאילו טעמים, אבל הוא שהחליט סתי להחיל זאת. הביצוע יכול להיות מקומי. ייתכן שאתר יפרט זאת קצת אחרת, קבל איזו הוראה ספוסקבה ויעבד במקצת. זה ייתכן בהחלט. אבל המדיניות נקבעת בצורה, במיוחד היום כשה ענין בזירה הבינלאומית. והסומחים שלהם עובדים על אמצעאמצע השאלה את פי להוציא.

ג. האונגור:

צורה המפלגה או צאצא הממשלה?

ד"ר פרידנברג:

המפלגה. יש עכשיו דסק יהודי בוועד המרכזי, שמרכז את העבודה מהמחלקות הטובות, אוסף מידע כמה יהודים נשארו מה וסם, ומה תהיה ההשפעה אם יחזו לגרוזינים לצאת או שיחזו לבאלטים או לטולדאבים לצאת.

וזה כטובן סביא לשאלה שהיא קשה ביותר. השאלה של היו"ר: כמה אפשר ללחוץ, מה ההסיבות של תביעה לברייה'ס סבחינת הו"כוח הסניסי האפריקאי בין ג'קסון לציכסון וההשלכות על בריה'ס; כמה ניתן ללחוץ.

ה. גנין:

לפני שאתה משיב על השאלה הזאת, הייתי מבקש שתבהיר לנו: מהם עמ' הערבותיהם הפניעיים העיקריים שהביאו לפני הזה ביחסם של הגורמים האחרים בברייה'ס לגבי יציאת יהודים או עלייתם לארץ-ישראל?

היו"ר ח. ארנ:

אני מבקש שתענה על השאלה הזאת לאחר שתשיב על השאלה שלי.

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מחיר דמים
עמק	מחיר 6 עותקים

22.6.73

ג'ר מדינות:

כאן מני סטתכן הרבה, אבל קשה להחמק מן השאלה החשובה הזאת.

גדמה לי שהקרון של הספר "מילכוד 22", אותו רומטון מנסי-מלחמתי: הם יעשו כל מה שלט המנע מהם לעשות. גרמה לי שהקרון הרוסי הוא ללחוף וללחוף וללחוף, עד שנחלקים בהתנגדות, ואח"כ עומדים פה ולוחצים במקום אחר, עד שהיה טוב התנגדות. בזירה הבינלאומית הנסיון שלמד גרמה לי שרק כשהיתה התנגדות במרצה - הרוסים נעצרו. בדרך כלל הם סועלים בזוהירות. יש להם הרבה מינטרסים, ויש להם מבלגות, והם יכולים בדרך כלל להכות בנושא פסויים. התחלת התשובה היא אפוא שגרמה לי כי יש להפעיל כל לחץ אפשרי; שניתן ללחוף. השאלה היא בטיזו צורה. לדעתה יש מינטרס אמריקני חלוק טוד בקטר להסכים הסטור עם בריה"ט. אמנם, אלא אלה שמינטרסים הם את האמריקנים מרוצים טוד עם יוכלו לייצא ככל האפשר יותר לבריה"ט, ויש גם גורמים העסייתיים אחרים טירצו לייצא. אבל בכל זאת, החשמה הפיידית המורגשת היום בארה"ב היא הנבדק המינטלציה, וזה מינטרס המינטרס של הסועל העירובי או הוטב העיר כמרה ב, וזאת אצא קבוצה לא פבוטלת. גרמה לי מטוא שיש כאן לא רק ענין יהודי, ובדומה לי שהטוב טוד שההסתיות ספיתוח הסטור בין ארה"ב ובריה"ט לא חופיע רק כענין יהודי, לא חופיע רק כענין של עליית יהודים, אלא כמינטרס שם מרוצים רוצים את היהודנות שהם מקווים להשיג מהסטור עם בריה"ט (והיהודנות הללו עבדו הסובים טוד). זהו כנראה מינטרס עדיף ביותר שם) - הם בריכים לסלם בטיסורים השונים, וביניהם אלאאא חומט עליה, חומט שהוט ענין של מו"ס. הבעיה המורטטיבית כיצד לקיים את הלחץ הזה, שהטיר יהיה בטח ללחוף מכלי לבסוד מה כל הקלטים - היא בעיה. כלומר, עם תיקון ג'קסון כמי שהוט היום יתקבל - הדי זה כמיילו טוד-סטוק. או שהם ימכיסו להגירה הפטיה, ומינני חוטב שהם יגיעו לכלל ביטוי כללי של הסכמה כוזמת; או שכל הענין הסטורי נוסל. אבל אם ניתן לפסל לתקן את המיקוצים בצורה של ביקורת מקוטתית, הענקת מעמד של סדינה מועדפת ביותר לתקופה טובבלת, בתחילה לשנה ואח"כ דיון חוזר בשאלה - דבר זה גרמה לי שנותן לעשות. בזה אחם בקימים הרבה יותר: מה יכולה למשל להיות העזרה של המינוד הטקצועי באמריקה, שהוט בכל זאת כזה, בנושא כזה.

בכל אופן, יש כאן סכנה, ומני שייך לטלה הממטיבים שברז'נייב עדיין מינו עומד מיתן אלאאא ער כדי כך שיוכל להמטיין זמן רב עם יחזור בארה"ב בכיס דיק. ואם הוא נוסל - מינני חוטב שיהיה טוב ליהודים. מני חוטב שכל מי שיבוא במקומו בנטיבות כמלה יהיה יותר קשה וקטוח גם כלפי העליה ובגם כלפי הפסטר המנימי. יותר טזה קשה לי להגיד בחשובה.

ענית יותר סמה ששאלתי.

ג'ר מדינות:

מפרתי שאני סטתכן, אבל עניתי מה שיכולתי.

ג'ר מדינות:

המניעים ליציאת יהודים מורכבים מאד - מאד. זה מתחיל בתחושה של יהודים אין שם מקום; הם מינמ סטתגלים שם.

השאלה שלי הייתה לגבי המניעים של הרוסים לעליית היהודים, לא של היהודים.

ג'ר מדינות:

מני מבין. הרוסים תופסים את היהודים כבוף היחודי שלם שצא את מקומו בבריחה-הסועצות; היהודים עדיין מתקוטטים. כשטודבר בתנועה דימוקרטית - בחצו כ-800-600 המיפות על עזמות, מכתבים וחוסר סטיזוט, ומצאו שכ-25% מהן היו של יהודים. ליהודים יש בכל זאת הרגשה של חלואותיהם שלהם. לפרות הכל, הורגים אותם, פטרקים את הסוערות; באה קבוצת כדורגל סיטוטל, באה במולה ביל, יש הפבנות של הזרתות יהודית; הם לא נבלעים. ואם מינמ נבלעים - מולי טוטב להתחיל להוציא אותם. (מח"כ רסטה טק)

לשכת הפרוטוקולים	
דף 1	מתי 2 דמים
עוק 2	מתוך 6 עותקים

22.5.73
ד"ר פרידנברג:

לפני בן רשמה אב

הם אינם נבלעים. הם אינם נבלעים - מולי מוטב להוציא אותם, כיוון שזה מספיק על אחרים, זה מלווה את הלאומנות של אחרים.

יש גם ענין של התחרות, שהיהודים עלו מהר. הם היו אנשים טכנילים, היו לרוב עירוניים, ועלו סגר במיתוח הראשון של המסק. היהודים עלו בטקציות המדע, הרפואה והסנהל. חרושצ'וב עצמו התבטא פעם: היהודים עלה, גם האוקראינים חושב שהוא יכול לעלות, גם מן האוכלוסיה אשר שית יש אנשים הטובגלים להיות כך. כאן ישנה אבחנה מסוימת של חרושצ'וב בדבר רוסייה הטרסית מה יהודים. ליהודים אוקראינים אין מקום באוקראינה. יש חסימה כזאת אצל המנהיגים מאצל העם על אחת כמה וכמה.

התעוררה הגעיה של יהודים המסתחים על כל סיני ענפים, ואחר כך באה "האוכלוסיה הרוסית" שעולה ורוצה את המקומות. בעיות יהודיות מסולבות כזה, טעות אנטי-סמיות. הבלוי שהתפרסם בעתון גפרים, בו העתיקו סלה-סלה מחוברת של הסאה הסחורה, משנת 1906 שהוצגה כחשמולה אנטי-ציונית, השנוי היחיד בגילוי הזה הוא שאת המלה "יהודים" החליטו במלה "ציונים". מלה חסישות שבטארו.

הסבע הישיר שלי עם ברית המועצות היה לפני שלוש שנים, כאשר הייתי בכרית המועצות במשך חמישה חודשים לתלמיד מחקר מקבוצת. המדריך שלי במקולטה למשפטים במוסקווה, עורך דין צעיר, אדם הגון, הזמנין אותי לביתו בסוף הייתה שם. דברנו בינינו, כאשר אשתו יצאה למטבח הוא אמר לי: אנחנו מספחה יוצאת מן הכלל בברית המועצות, אנחנו הרבה יותר דתיים מאחרים, כי אבא שלי היה כומר ומנייה של אשה היה רב... כך התברר לי שאתו "יהודים". לאחר מכן הוא חקר אותי, האם נתקלתי באנטי-סמיות בברית המועצות. אמרתי לו שאני לא נתקלתי, אבל הרבה אנשים טוענים טוענים טעיה קיימת. הוא סיפר לי, שבכפר מיטה שהוא גדל, הוא לא ידע על אנטי-סמיות, זו הייתה עיסדה היו שם 39 תלמידים יהודיים והוא היה האוקראיני היחיד. אבל בזמן זה לחמה העבירו אותו לאיזור אחר, שם אף פעם לא ראו יהודים, אבל בלילה שכבו לשון עם קללה בגד היהודים, ובבוקר קמו עם קללה בגד היהודים. הוא הסביר שלוקח זמן רב עד שעוקריטור כך כזה, ויש כמלה שרוצים לעקור, אבל בנסיבות של היום הרבה יותר קל לא לעקור זאת. אפשר מפילו לפתח את האנטי-סמיות ולהיפטר מן היהודים.

ד"ר ג. גולד:

לא אספיק בוודאי לעמוד על כל השאלות שנשאלו. חבר הכנסת בקר שמל בקשר לאותה שאלה על התברר של הסובייטים לפנייה מערבה. הם מסבירים שהם פונים מערבה כי סותר לפנות מערבה, כי האימפריאליזם השתנה. האימפריאליזם נוכח לרעת שאין לו כל סיכוי, האימפריאליזם מתפרק, יש משברים פנימיים בארצות-הברית, האמריקנים מפחדים מההתחרות במערב אירופה וביפאן. זהו התסבר שלהם.

נשאלה שמלה לפיה הם מציינים כאילו ברית המועצות עוזרת לארצות-הברית ולא להיפך, ואם כן, מדוע הם עושים זאת? אותה שאלה מתעוררת, אבל גם בארצות-הברית. הסיבה העיקרית שגם מסבירים זאת בעתונות שלהם, היא השלום. פשוט מאוד, שלום. אנחנו, ברית המועצות, רוצים בשלום. אנחנו לא רוצים בהפיסת אירופה כמו שהיה במלחמת העולם השנייה. זה לא יקרה טוב לעולם. אנחנו רוצים בשלום כדי להתקדם לקומוניזם. מה יש ללא ספק רסז ויש חזק שהמתיחות עולה על עליית רמת החיים. ללא ספק הדברים מאוד עדינים ומאוד רבישים, ולכן הם נאלצים על ידי אותן קבוצות שהזכרתי בשבוע שעבר, לדבר על אי-דו-קיום בשלום שענינים אידיאולוגיים, ועל המסך ההתפתחות והפיתוח הצבאי וכו'.

כל הזמן הם מנסים להצדיק את עצמם. הם טוענים שזו הייתה תמיד מדיניות ברית המועצות. תמיד הם נוהגים לוטר, שמדיניות של היום היא המדיניות של תמיד, ומביאים לעזרה את לגין, שגם הוא דיבר על דו-קיום בשלום.

לשכת הפרוטוקולים
דף 11 מתוך 17 דפים
עותק 6 מתוך 6 עותקים

22.5.73
ד"ר ג. גולן:

אבל האמת היא, שבנוסף לקבוצות שהזכרתי, יש עוד אנשים במסלוגה
אשר נחשבו שמוכנים בר'טנט, אבל אינם שלמים עם העניין והם מנדילים
בין איזורים. הם מוכנים על ארצות הברית כמויב עדיין, הם אינם
מוכנים לד'טנט עם ארצות הברית, אבל מעוניינים מ'טנט עם מעבב עירופה.
יש כן הכולה עדינה מאד בין אימפריאליסטים, שהאמריקנים הם עדיין
חוקמנייט, אבל מערב איחזקת, אתה אמטר לשבת. הם עדיין במחלוקת עם אנגליה.
את אנגליה הם מוציאים בעניין זה מתחום אירופה.

כאנשים בדעה זו אמטר להצביע על שלטון.
מה ויש אמטר להצביע על מאמרים ב"קומוניסט" ואמטר לכצוב את הביטח
הזאת גם בטאון העמולתי של מטרד הבטחון וגם מצל סזורוב וקורלנקו.

חבר הכנסת חזן טאל טאלה הנוצעת לרקונסטלימציה לעומת סטחים, וחבר הכנסת
ריטלט על ההבדל בין הסטרנים במסלוגה ואנטי הצבא בנוגע לסיין.

העמדה הרשמית בנוגע לסיין היא עויינת.
מתקיימים אותה סכל הבחירות. אבל יחד עם זאת, העמדה הרשמית כוללת בכונות
לחיסול רקונסטלימציה. ברז'נייב בסנת 1971 ובשנת 1972 בפני האיגודים
המקצועיים דיבר על רקונסטלימציה, והוא מפילו אמר לאיגודים המקצועיים
שאם המזרח וסיין מוכנות להרשות זאת - יחסיים על בסיס של דו-קיום בשלום,
זהו בסיס של יחסים בין מדינות עם צורות חכרות שונות, לא יחסים בין
מדינות מוציאליסטיים - עם זה כל מה שישן מוכנה להרשות, נלך גם לזה.

זה כשילו ויתור מצד הסובייטיים.
אבל יחד עם זאת, גישה כזאת מאפשרת לסובייטיים להגיד: הנה סיין מינה
חברה מוציאליסטיית, ביוק כמו שסיין טוענת שהסובייטיים אינם בונים חברה
מוציאליסטיית.

הקו הרשמי מדבר גם על רקונסטלימציה וגם
מקיימים מה וישם מאמצים קונקרטיים לדבר עם המינים. עניין הרקונסטלימציה
לא מזכר בדרך כלל. כל השמועות כמעט, הדוב הגדול של סנהינים, טעום
מתקיימים את סיין ולא מוכרים את עניין הרקונסטלימציה, כולל ברז'נייב.
אין שום דמו לכך בדרך כלל. יש התקפות חריפות יותר נגד סיין מצל סזורוב
וקטורוב. הם מאחרים למסלוגה האחרות, הלא סובייטיים. סביר לומר
שהם להתנגדות לסיין. אנדרוסוב, דוש הקג'ב, גם כן נמצא בין המתקיימים
החזקים ביותר נגד סיין, ואמטר למצוא גישה כזאת מצל הלאומנים סביב טוסלוב.
דשימת המתקיימים מרובה ביותר.

יחד עם זאת, יש מספר סטרנים שמעוניינים במה
בויתורין לסיין בשם אחרות בתנועת הגינלומטיה, והם רואים בויתור
לאורטודוכסיה הסינית כדבר בלתי-טובכן לעומת ויתור לרבזוביטיים
היבוסלביים. בין הסטרנים האלה שהם בעד דקמנטא רקונסטלימציה
עם סיין אמטר לרצות את שלטון וגם את העתון שלו. שם כל התקפת
על סיין בגמרת במלה רקונסטלימציה. אומרים שגם טוסלוב סיין לקבוצה זו,
אבל קשה ביותר לזהות אנשים בדעה זו.

אשר לגממוקים, אלה שהם בעד רקונסטלימציה,
הם בעד כגלל נימוקים אידיאולוגיים ושאיפה אידיאולוגית, אינם סטרטים
כשהם מדברים על רקונסטלימציה ולא מדברים על זה בשום הקטר אחר. מבחנר
לא טוצמים באף מקום אף דמו שאפילו הקבוצה הזאת מוכנה לויתוריים
טריטוריאליים ברקונסטלימציה עם סיין. בדרך כלל חוטבים שבנו א המינים
יש מעד או ניגוד ורוקא בין הסטרנים האלה שמעוניינים ברקונסטלימציה
ובין אנטי הצבא, שחלקם רואים את המינים כמויב, ואפילו מורים שהמינים

22.5.78
ד"ר ג; גולן

מכיון שסלחמה נגד ברית הטוענות, וזה בהחלט נכון. מנחנו רואים שהסמנים מאידאולוגיים הנלכים עם הצבא כנגד ד'טנט, אבל הם נדעות שונות מול הצבא כשאלת סין וגם בשאלת הסזרה התיכון. יחד עם זאת מצאתי שה רשם סמנים בכתבי עת צבאיות המדברים על דקונטליאציה. יתכן שמד שזה מצביע על איזה שהם חילוקי דעות בקרב הצבא בנוגע לטין. יכול להיות שזה דבר מקרי, כי הסמנים האלה נכתבו לא על ידי אנשי צבא אלא על ידי אזרחים. אני חושבת שבשאלה זו יש מקום לחקור.

את ההקפה המרכזית והניסוחים המרכזיים בגר טין מנחנו רואים בוודאי בעתונות הצבאית, הסדרות על קיסין היא חברה סיליטרסיסטית, צהננים עדיפות לפיתוח נסק וכן הלאה, ואפשר לראות במסמכים האלה מולי את מבטם בהקפה על ידי קבוצה קיצונית, כמילו אנשי הצבא מופרים: כך צריך להיות. אבל שר סתם היפוטזה, כי קשה מאוד להוכיח התנגדות לעמדה הכללית בקרב הצבא. אבל אפשר לראות את ההשפעה על אותם אנשים סובלים בדקונטליאציה עם טין, אפשר לראות את השפעתם בועד המרכזי.

למשל, בהחלטת הועד המרכזי בסוף אמריל, בהחלון יש מלה לכיוון של דקונטליאציה עם טין. שלושה ימים יותר מאוחר, בבאומן של ברז'נייב ב-1 במאי, אין אף מלה על טין, וזה דווקא חידוש מצידו, ויש מלים טובים על אמריקה, ללא ספק.

בנוגע לסזרה התיכון, אין הבדל במסמכים של הסמנים ואנשי הצבא בנוגע לזכויות סובייטית בסזרה התיכון. אמרת שיש שלוש קבוצות של סמנים בנוגע לשאלת הסזרה התיכון. ישנם הסמנים האידאולוגיים, שלמין ואחרים, שהם דווקא מתנגדים למעורבות הסובייטית במזרח התיכון, כי מעורבות זו דורשת תמיכה במסמכים לאו דווקא מקורבים לזה של ברית הטוענות, ותמיכה לאו דווקא בזכות הסובייטים בתוך המדינה, וגם בגלל האינטרס האמריקני, שגורם לכך שהמעורבות הסובייטית בעיני אותם סמנים היא מעורבות הרפתקנית ומסוכנת.

קבוצה שניה של סמנים הם הלא סגים האובניסטיים, ברשם "סובייצקיה רוסייה", פולנסקי טרופים כמעורבות בגלל מינות פדגוגיות רגשיות, רוצים ברופיה גדולה. מה מצטרפים אליהם האנטי סמים האוקראינים. כאן יש דווקא כן דימוי מן האינטרס שלהם ובין האינטרס של הצבא. האינטרס של הצבא הוא, הצבא רוצה בטיסם סובייטים במזרח התיכון, וגם הם רוצים רוסייה גדולה, רוצים בעצמה סובייטית ובברית הטוענות חזקה.

לכן יש בהחלט שיתוף פעולה בין שתי הקבוצות האלה של הסמנים. לכן תמיד התנגדותי לאלה שטוענים שברית הטוענות רוצה בקומונזציה של הסזרה התיכון, מולי לספוח ארוך יותר זה נכון, אבל דווקא האידאולוגים מתנגדים למעורבות הסובייטית כאן, מתנגדים לה כי הם רואים בה צעד על חשבון ובגד האינטרס של הקומונזציה או של העתיד של הקומונזט, היות שמעורבות סובייטית הורדת בטיסית, דורשת גם יחסים טובים עם הסמנים.

חבר הכנסת דימלט שאל בקשר לבעיות הכספיות, האם הצבא לא רוצה כאן בעיה, כמילו היוצאות מה עולות על חשבונם סעודים לרשותם בברית הטוענות. הצבא דווקא מתיחס להשקעות הסובייטיות במזרח התיכון בצורה חיובית. הם דווקא מעונינים בכך. הם רואים את הסיכוי הכלכלי, את ההשקעות הכלכליות, כי זה נועד להבטיח זכויות סובייטיות מה. ההשקעות במספרן הפרטי מספקות מזדמנות או מפילו חידוש לעצמים סטויסיטים של הצבא הרוסי להתפשטות ולזכויות, ובגלל סיבות אינסטרטגיות העצמים האלה היו תומכים בהשקעות האלה. אבל אם מנחנו מדברים על השקעות היוצאות, צריך להבדיל בין הסיכוי הצבאי לבין הסיכוי הכלכלי. מה אני מסתמכת על מחקר שנערך במכון שלנו על ידי ד"ר גור עוטר, על המשא של הסיכוי הכלכלי לטעוים. הוא גילה שהסיכוי הכלכלי למזרח התיכון אינו כל כך גדול יחסית, מ-1954 עד 1970. התשובה לא השתנתה מאז.

לשכת הפרוטוקולים
דף 16 מתוך 2 דפים
עוקף 6 מתוך 6 עוקפים

22.5.73
ד"ר ג. גולן:

הסיוע הכלכלי למזרח התיכון היה 22.3% מכל הסיוע הכלכלי הסובייטי, לעומת 38.2% סיוע כלכלי למרכז אסיה, ולעומת 22.6% להודו בלבד. אפילו להודו ספייעי קצה יותר מאשר למזרח התיכון. אבל מצד שני, גטיוע הצבאי יש המונה אחרת. 53.8% של הסיוע הצבאי הסובייטי הולך למזרח התיכון. סזה 40% למצרים.

את תקורות לחיסוכים מלה מוצאים בפירסומים רשמיים, אבל בכל סיני ערכים של סיוע ושער הרובל. די מסובך להגיע לחישובים המלה. לעומת זאת, הסיוע הצבאי המגיע לאסיה הוא 18.7%. עכסיו יס ירידה ספייטת מיוע הצבאי למצרים ועליה ססוייטת מיוע להודו, אל המונה הכללית צמדת בינתיים.

הסיוע הצבאי למזרח התיכון הוא בהחלט תר יקר. הוא בערך 2%-5% של כל ההוצאות ליצור הצבאי הסובייטי. המצרים כמעט אינם משלמים דבר המורת הסיוע הזה. בשנת 1965 היו הסובייטים צריכים אפילו לבטל חוב מצרי בסך 460 מיליון דולר, ומאז המצרים כמעט שאינם משלמים כלום עבור הסיוע הצבאי.

נוסף לכך, הסיוע הזה, כפי שמרתה, הוא בתחום של נשק מודרני. זה אינו ענין של עודמים או של סוגי נשק שאינם בשימוש הסובייטיים. הסיוע הצבאי בא בעיקר בתחום של נשק קונבנציונלי, אבל רבע של התקציב ליצור הצבאי הסובייטי מוקדש לאיור גרעיני ומטרטבי, ולאיור לחלל. אם כך, המחוז של הסיוע הצבאי הסובייטי למזרח התיכון, תרם מחוז עוד יותר גדול מן התקציב בנשק הקונבנציונלי ומגיע בערך ל-7.5% של התקציב הסוצא למזרח התיכון, בעיקר למצרים.

אני חושבת שהעובדות המלה גורמות לקונפליקטים בתוך הצבא על המטאבים. כוחות הרבליים מתנגדים לרעה למעורבות הסובייטית בגלל הסיקוליים הבסטיים, בשעה שהצי הסובייטי נהנה מזה יותר. אין הרבה יוע של הצי למצרים, בשעה שהמעורבות נוחתת הזדמנות לפיתוח הצי עצמו. מנחנו רואים שבענין זה יש חילוקי דעות בין הענטים השונים בצבא. אבל הויכוח העקרוני הוא דווקא בין אנשי המפתח ובין הכלכלנים, האנשים העוסקים בכלכלה בבוטח המועצות.

הסיוע הצבאי, היות והוא בתחום של נשק קונבנציונלי מיקר, בא על חשבון היצור של מוצרי הצרכה וגם על חשבון היצור המזרחי, וללא ספק, רואים ספעם לפעם סימנים של הלונות על ידי כלכלנים וגור הלוגי הצבאי.

חבר הכנסת חזן מלה ברוגע לסינוי בהערכה הסובייטית כלפי הערבים והאינטרסים הסובייטיים פה. נדמה לי שהינוי בהערכה כלפי הערבים בא בשנת 1967, כאשר הסובייטים ראו היטב מה הערבים מסוגלים לעשות ומה אינם מסוגלים לעשות. במלחמת ההתשה ללא ספק הסובייטים ראו מה המצרים מסוגלים לעשות עם תיור הסובייטי. זה היה ללא ספק בוטה לאיור הסובייטי. זה נתן ידוד לכמה אנשים בצבא ללחוץ עד מעורבות ישירה יותר של הסובייטים, כדי שהם עצמם יראו מה הציוד שלהם יכול לעשות. אבל ללא ספק הונו כמלה שראו כי המעורבות הסובייטית במזרח התיכון היא דבר מסוכן ובלתי-יצב, וללא ספק האנשים בדעה זו השפיעו בכיוון שמנע את ספק ייטיים מלמסק למדמה כל מה שהוא ביקש. כאשר דאינו את הגבלות הנעשות בין סאדמה והסובייטים, הקבוצה המתנגדת למעורבות מסעטים מלה שחבר מסוכן וכן הלאה, הלכה והתחזקה. וכאשר מאבארי והפרו סובייטים הוצאו מהמטלה ומהמטלה במצרים, הסובייטים דרשו את ההסכט עם המצרים, כדי להציל משהו, כדי למסק איזו שיא מסגרת פורמלית לבטיסטים שלהם במצרים. אבל אין ספק שהנעשות המלה גם כן עזרו לחיזוק אותם אנשים המתנגדו למעורבות. וכאשר המצרים ביקשו את הסובייטים לצאת, לא היתה להם ברירה אלא לעשות זאת, וזה קבע ההתנגדות הסובייטית לעתיד.

כתוצאה מכך, היום מנחנו רואים שהסובייטים אינם מוכנים לחייב ולהתחייב כלפי מדינות אחרות במזרח התיכון, כמו שהתחייבו כלפי מצרים. יש סברה, אני סבורה, שהסובייטים שייך מעוניינים

לשכת המרוטוקולים
דף 5 מתוך 7 דמים
עותק 4 מתוך 6 עותקים

22.5.73

ד"ר ג. גולן:

בבסיסי האלה במצרים. זכרון הדבר שההשפעה הפוליטית של מצרים ירדה בעולם המערבי, אבל מצרים עדיין מספקת את האסטרות הסובייטית לזכות בעליהם בים התיכון המזרחי, ויש להם עדיין בעלות על התעלה. אמנם, העניין 400404040 הסובייטי בתעלת סואץ אינו נוער. בשלב זה אין לסובייטים סטטיק מניות כדי לפתח את הצי שלהם באוקיינוס ההודי. בינתיים אני חושבת שהסובייטים מעוניינים דווקא בסטטוס קוו פה. בטווח ארוך אני חושבת שהם מעוניינים בהסדר חלקי, אבל לא בצורה כל כך סידית. אני חושבת שהם מעוניינים היום בסטטוס קוו. אמנם, הם ינסו להיראות כאילו עדיין חומכים בזכויות של הערבים, אבל אין לשכוח את כל הקבוצות שהזכרתי וכל הלחצים על הסובייטים.

בנוגע להעברת העניין הסובייטי במצרים אל מדינות אחרות במזרח התיכון או אל מערב אירופה, אני רואה את ההעברה של האינטרס הסובייטי במצרים למדינות אחרות כפונקציה של שני דברים: ראשית, הגירוש הסובייטי ממצרים; שנית, חלק של המדינות הכלליות הסובייטיות כלפי מעט האזור הזה מאז מלחמת ששת הימים, ואולי אפילו לפני זה. המדינות הכלליות והמגמה הכללית הייתה תמיד דרוסה ומזרחית. אינטרס בסוריאן | בתימן | במסרד המרסי וכן הלאה.

בנוגע למערב אירופה, אינני רואה קשר ישיר לכך עם הבעיות במזרח התיכון. מערב אירופה תמיד עמדה נגד עיני הסובייטים במקום מרכזי. זה הגבול שלהם. זה המקור של איום נגד ברית המועצות במקרה של מלחמה. הגורמים שהביאו להטוטה לב וההתרחקות הסובייטית היום ממערב אירופה הם דברים. למשל, ההתקרבות הסינית-אמריקנית, ו גם נכונות מערבית לעבוד עם רוסיים, וכן לגויש את ארצות-הברית מאירופה, בגלל הצועות הבולונות הקיימות בארצות הברית. כמובן שיש קשר לכך שיש לסובייטים היום בעיות במזרח התיכון, אבל בעיקר הייתי אומר שהסובייטים רוצים להגיע למינימליזציה של שאלת המזרח התיכון, היות והם רוצים מטר. כל השאלות שעומדות במחלוקת בין המערב ובין ברית המועצות להגיע להתקרבות בטעה שהמדינות על ד' טנט.

חבר הכנסת בקר שאל על שאלת "טרור". אני מסכימה לכך שלא יגורדים המקצועיים אין כמעט קול במדינות הסובייטיות. עם מהוויים עדיין פחות קבוצות לחץ מאשר האינטלקטואלים, ודואי פחות מאשר כלכלנים. ולכן מעניין לראות ההבדל בין טרור והעניינים האחרים. הבדל שלא מקבל הסבר על ידי איזו שהיא חלוקת עבודה בין עתוננים. אמנם יש כמובן הבדל בין הקהל של העתוננים האלה, אבל ההסבר יותר בתחום האוריינטציה, מאשר בתחום האידאולוגי. זכרון יעד שנת 1970 טרור היה יותר גרוע בנוגע לישראל והוא ממשיך להיות מאד חריף בביקורת נגד האינטרסים הישראליים. זכרון הדבר שהם מאד חריפים בשפה שלהם, אולי בגלל הקהל שלהם והאידאולוגיה שלהם. זכרון שהם יותר גרועים בביקורתם כלפי ארצות הברית. אבל יחד עם כל זה הם יותר מתונים בכל העניינים האחרים של שאלת המזרח התיכון. הם מתנגדים למעורבות, הם אינם חומכים במסיוע הסובייטי, הכלכלי והצבאי, הם מתקשים את היד הסכרונת של ארצות הברית דווקא באיזור זה, וכאשר "פרמדה" ואחרים מדברים על נסיגה מכל הסטחים, טרור מדבר על נסיגה מן הסטחים. יש אפילו רמזים שהם יותר חריפים בשאלת הממש וסתן.

יש שאלה בנוגע להשפעת מדענים. המדענים בברית המועצות אינם בעלי השפעה גדולה, אבל באוסן כללי הם מד' טנט. זה מספק יותר קשרים וחילופים מדע. אין לשכוח שאחת הסיבות למדיניות הד' טנט בברית המועצות, גורמת מהצורך הסובייטי בטכנולוגיה המערבית ובעיקר בתחום המחשבים. המבצע הסובייטי להטיב שיתוף פעולה עם ארצות הברית בתחום זה, התחיל לפני שלוש-ארבע שנים, ולא היה מתחיל בלי תמיכה של המפלגה. כנראה שאנטי המדע הצליחו לטכנע את המפלגה שיש צורך בשיתוף פעולה עם המערב בנוגע לעניינים טכנולוגיים. יש מדענים בתחום זה, והיתה אפילו ביקורת בכתב על סמוגי על ההסכם הסובייטי-אמריקני בנוגע לשיתוף פעולה בחלל, ביקורת שמדנית נגד שיתוף הפעולה, על ידי פרופסור אורטו, שהעיד לחקוף את ההסכם, הוא בידידות עם סרסוז'ניקוב, שהוא

22.5.73
ד"ר ג. גולן:

היו"ר של המחלקה של הועד המרכזי של המפלגה הסוציאליסטית, העומק במסגרות
פע וחייב, והוא גם מצטיינת והוא גער רפונסלימית עם סין.
יש גם מדענים שהם ככל זאת נגד הד'טנט, אבל הם אינם בעלי השפעה גדולה.
גם בקרב סתם מקדמאים אפשר לראות לחצים מסיבות שונות גער הד'טנט בעיקר
במכון לחקר ארצות הברית, במכון ליחסים בינלאומיים, במקדמיה למדעים,
אבל ההשפעה שלהם ורומי חלופה בקטרים שלהם ש המפלגה, והייתה אוסרת
שהמפלגה טשתסת יותר במדענים מקדמאים כדי לתפוך ולהצדיק את העמדות
הטובות שלהם, יותר מאשר המקדמאים והמדענים מטייעים על המדיניות.

אשר לצ'כוסלובקיה, לא גותק לי זמן
להטיב. אבל הוטק כן מעוניים בקוריזציה בצ'כיה היום. לאט לאט מסתחררים
טן הסרנים ורוצים ללכת בכיוון של ליברליזציה.

היו"ר ח. י. גרוסק:
אני חצה להודות חודה רבה לדו פרידגוס
ולד"ר גולן. אני בטוח שבסיבוב התשובות
ששמענו היום יש כדי לגרות מערכת נוספת של שאלות ותשובות, אבל לא
זוכל לעשות זאת הפעם. נעשה זאת בהזדמנות אחרת. אני בטוח ששמענו
מסניהם נשתי ישיבות דברים חשובים, שלא רק העסיקו את הידיעה שלנו
באופן תאורטי על המתרחש בבריית המועצות, אלא גם יעסיקו את הידיעה
ואת הרקע של הדברים כשנבוא לדון, כפי שאנחנו דנים מדי פעם בפעם, גם
בענין הסעודרות הסובייטית בטורה התיכון וגם בענין הרקע המשא לעליית
יהודי בריית המועצות, ואנחנו חייבים לכס חודה רבה.

2. סקירת סר הבטחון. ס. דיין:

היו"ר ח. י. גרוסק:
בקשת סר הבטחון להטיב או לדבר בדאמית
היטיבה על שנים-שלושה נושאים. האחד -
בדבר ההערכה שלו על הסכנה או האפשרות של חידוש פעולות האיבה, וזה בהסך
להערכת מצב, שמי שידוע לך שמענו לפני ימים אחדים מפי הרמטכ"ל ורמט
אס'ן.

השאלה השניה היא, על רקע מה קרה בטובעות
האזורניים בלבנון, ועלול להתחדש, מה הן האפשרויות של התערבות סורית
פעלולה לגרור אחריה פעולה מצידנו.

יש נושא אחד שהוא בתחום אחר לבסודי.
בזמנו, כאשר הבאת בפנינו מדעים על ענין זאב סיף, בקשה הועדה לעת
מה הם הצהגים של ציחות לטלמונים סטעים בטחון. הסניית אותנו לרמטכ"ל,
והרמטכ"ל טיטר לנו על מערכת הטלמונים הצבאית. אם אני יכול לומר כך,
הרי הוא החזיר אותנו אליך או הסנה אותנו הלאה בכל הקשור בתחום
סטער ישת הטלמונים הצבאית.

סר הבטחון. ס. דיין:
בכל הקומת בהונתי, פעם אחת פנה אלי
הרמטכ"ל עמוש אמ'ן באותו סקרה עליו
סיפורתי לחברי הועדה ואמר, שהם סנקטים רשות להאזין לטלפון של זאב סיף,
מטום שחוטמים בו שהוא מעביר או העביר ידיעות בטחוניות בצורה זו או
אחרת. הם בזכירו את ענין ביצ'ר ובקשו את הנכמת לכך. נתתי את
הנכמת לכך. זה ההתחלה, זה האמצע והסוף בכל מה שאני יכול לומר
על הנוהלים. אני מניח שלו היה סגב שבו אני הייתי חושב אזריך להשתמש
באמצעי כזה, הייתי סוקל ומחפש אם יש לי סמכות או אין לי סמכות לעשות
זאת. כרגע אני יוצא מהנחה אין לי סמכות לכך. אבל גם אז חשבת
ומני חושב שנכון גם עכשיו - אלא אם כן יתברר שאני טועה - שלצבא
ולש"ב יש רשות להאזין, וכאשר בא אלי הרמטכ"ל עם ראש אמ'ן, הוא בא
כדי לקבל אישור לפעולה ולא לקבל סצירי סמכות לעשות זאת, כשם שהוא בא
כאן הוא רוצה לבצע פעולות מסויימות, למשל סיור סעבר לגבול. גם אז
הוא בא ומבקט אישור לפעולה. בענין האזנות לאנטי צבא, הרמטכ"ל לא בא אלי.
בסקרה זה הוא בא אלי. אינני חושב שלסר הבטחון יש סמכות. אף פעם
לא בקקתי את הדבר במגמה להגיע למסקנה שלסר הבטחון יש סמכות להורות או
לתבוע האזנה. יש לי חובה וסמכות לאשר או לא לאשר פעולת שהן כסמכותו

לשכת הפרוטוקולים
דף 2 מתוך 2 דמים
עותק 6 מתוך 6 עותקים

22.5.73
ס. דיין:

של המודיעין לומר: יש לנו אמנם סמכות לכך, אבל אנחנו רוצים / את
הבוטפנקא שלך עם מלוא האחריות לכך, אבל להשתמש בסמכות שיש לנו בענין
זה.

זה המצב. ברורים שבוגדים לחיילים, הוא
לא בא אלי, ובסקרה זה הוא בא אלי. יכול להיות שיהיה לא לנו והיה
נשאר בתחום אחריותו וסמכותו.

היו"ר ח. ט. צדוק:
לא הייתי רוצה לש שנקריה לנושא זה
את הישיבה. אני מציע שנשאל את השאלות
האחרות, אם יהיו חברים שרוצים לשאול בנושא זה, ישאלו.

שר הבטחון ס. דיין:
זו הפעם השניה שאנו עוסקים בזה. אם יש
לכם משהו בענין זה שאתם רוצים בו
הבהרה, אמרתי אותם הרבים בפעם הקודמת, ואין לי כל חכמה נוספת בנידון.

היו"ר ח. ט. צדוק:
יחכן מאד שהשאלה חודגת מהמסגרת של
פטרד הבטחון, אבל מה הנוהלים, מי מציע,
מי מאשר, בידי מי הסמכות בדרך כלל לצאת לשיחות סלפון סטעמי בטחון?

שר הבטחון ס. דיין:
אני צוחק. במשך שש שנים בא אלי הרמטכ"ל
פעם אחת, ואמר שהם עוקבים אחרי ידיעות
בענין יצור המטוס וזהם רוצים להאזין. אמרתי, מה הנוהלים במדינה,
אני יודע. אני מניח שלדאש אמין יש רשות להאזין. לא אני העבתי
לו אתהסמכות. הסמכות נסדרה לו מידי טר הדואר.

רמ"ל:
אם לדאש אמין יש סמכות, ממי הוא יובק זמתי?

שר הבטחון ס. דיין:
לדעת מטר הדואר, לפי החוק רבדיסי.
שאלתי את היועץ המשפטי והוא אמר שלפי
חוק הבריטי טר הדואר יכול להעניק סמכות כזאת, כך נאמר לי. אפשר
לשאול את היועץ המשפטי ממי יובקים את הסמכות הזאת.

היו"ר ח. ט. צדוק:
יש לי דושים שאין יותר שאלות לשר הבטחון
בנושא זה.

שר הבטחון ס. דיין:
בענין אפשרות הידוש הסלחמה, אני יוד
מחמיר טראש אמין.

א. יודלי:
הוא אמר שהאבירות נסוכה.

שר הבטחון ס. דיין:
לאו דווקא מבחינת המועד, אם בחדש
יוני או בחדש יולי ממעדים או ממעדים
והטורים יחדשו את האש. אני מחמיר יותר ממנו ברצת התהליך, לא כל כך
באפיזודה זו או אחרת. אין אני רוצה את הדבר? צראה לי שהיו, ואולי
גם עכשיו קיימות בפני הערש ב שלוש מאלפמא ורכים אלטרנטיביות.
האחת - לעלול על מסלול הסשא ומתן, חלקי, מלא, כזה או אחר. אפשר לחיות
עם סשא ומתן שיבוא או לא יבוא בסופו של דבר לאיזה שהוא הסדר.
זה כסובן מסלול אלטרנטיבי לפתיה במלחמה. הם לא בלכו במסלול הזה.

אני רוצים לנהל סשא ומתן חלקי
ולא זמני ולא כזה ולא אחר. דבקים כפעם לגמרי ב"לאווים" של שטום, אמנם
בטיבויים, כאשר שטור את הלמו של "לא-טלום" בניכול.

מסלול שני הוא אלטרנטיבה למסלול
המלחמה והסשא ומתן יכול להיות לו אמרו: אנחנו זקוקים לזמן רב
כדי להתכונן למלחמה, והיו מסחררים חצי מהכוחות המגוייסיים שלהם.
יש להם כשטובה מאוד אלף חיילים מגוייסיים. ואז היו צושטים גשימה עמוקה
ואומרים: אנחנו צדיכים שנים, שלוש-חמש שנים כדי להתכונן למלחמה, בינתיים

לשכת הפרוטוקולים
דף 8 מתוך 22 דפים
עותק 6 מתוך 6 עותקים

22.5.73
ס. ויינ:

מדיניות את המטח, ואחר כך היה מתברר שדיוש זמן ארוך יותר. זה יכול היה להיות מסלול שלא היה מוליך דווקא לחידוש האש. צריך היה לייצר ציוד חדש וכן הלאה. הם לא שזו זאת, הם אינם משחרדים ואינם מקטינים את הצבא ומקטינים את המתיחות המתמדת שם, המתיחות לקראת-מלחמתית. חרד על כל, בחקירה האחרונה הם הביעו את המתיחות הזאת, גם על ידי דיבורים על טראומה שהנה יוצאים למלחמה, וגם על ידי גיוס לוחמים נוספים.

הם מעבירים כידג'ים מלוב למצרים, מעבירים סריוניות מסדוקו לפוריה והנסיך מערב הסעודית, ויחידה של סודאן. מה היה אחר כך? - יגידו בעבור זמן, הסודים יגידו למדוקו שיקחו חזרה את הסריוניות כי הטלחמה בגמרה? והאם במדוקו לא ישאלו: דצ'נו לעזור לכם להילחם, וסלך מדוקו נאם נאום פנטי מובילם על ב'יהד וירושלים במסגרת שלוחה יחידה הרשיון; או האם הסודים יגידו ללוב שהענין נגמר ויסיסו את המטוסים חזרה הבייתה? בינתיים הם מגבירים את היחידות. יש ידועות על עוד יחידות שתבאנה.

השקובע זה המסלול, אלא אם כן הדבר ישתנה. הם אינם נמצאים במסלול של כשא וסתן ולא במסלול של הדמיית המטח, אלא במסלול של טחח פלום הגברתו, וזה קשה למצרים, ועלול להיות טעב שיהיה קשה להם להרשות אותו, אלא אם כן תהיה סיבה אוביקטיבית או סוביקטיבית ויוכלו להסביר כך או אחרת ויגידו מזה. אז תהיה הנחה אחרת.

היום אני חייב לומר לעצמי ולכם ולצבא, שבמסר מקסימים את כל הצבא ועושים את ההכנות ומביאים סכרית הסופעות את הנשק והגשרים וכן הלאה, ומביימים כוחות במקומות אחרים, זה מוליך לקראת חידוש האש, כך או אחרת. המסלול במסלול מוביל למתיחה באש.

מבחינת לוח זמנים, אני מסער שזה לא יהיה לסני ועידת ברז'נ'בי-ג'יכסון והדיון במועצת הבטחון. ובשלב זה אפשר לומר, אם תהיה התסוצצוק, היא לא יכולה להיות אחרי הקיץ. אם לא תהיה בין החדש הבא לבין חדש דצמבר, יבוא חורף ויהיו סיבות שונות לאי-קתיחה באש. אבל מבחנן צריכים להביא בחשבון שבמשך ששת החדשים הבאים, אפשרות שלמתיחה באש סכרית-סודית קיימת.

ח. לנדמן: כיצד אתה מעריך את היקף האש?

סר הבטחון ס. ויינ: אינני חושב שזו תהיה רק פעולת פשיטה באמצעות הליקופטר פה או שם, אני סכיר את המתיחה של ראש אמ'ן. אני חושב שהב' יפתחו באש, והדבר יכלול נטיון להפציץ בעומק ונסייון לצליחת התעלה בקנה מידה גדול. אינני חושב שיש להם מטרה או שחיים. אני לא חושב שיש להם מטרה אסרטיבית לכבוש את כל סיני ולהגיע לגבולות ה-4 ביזבי, ואינני חושב שהמטרה הפחידה אצלם זה ההיטבים הצבאיים.

אני חושב שהמטרה שלהם בהמשך המלחמה היא השגים מדיניים. אבל מבחינה אינסטרומנטלית איוזו אומרוציה מסויימת לעשות, אני חושב שזה יכול גם נסיונות על המצצה בעומק גליטובים אזורחיים ישראלים, וגם מעבר התעלה בקנה מידה ניכר.

בענין לבנון אינני חושב אסודיה מתערב, ולכן אני לא חושב שאנחנו מתערב כאומן דגיל, גם אם יתחדש הסכסוך בין הסרוריסטים לבין צבא לבנון, ואינני בטוח שהוא יתחדש. הם שנו טיבוב ועכשיו ינחו איזה שהוא זמן. אולי תהינה לנו בעיות עם הסרוריסטים ללבנון, אבל זה לא שייך לקונטקט של התנגשויות בין צבא לבנון לבין הסרוריסטים. תאורטית, אילו סודיה היתה מתערבת לצד הסרוריסטים והיתה מגיעה עם הכוחות שלה לגבול הישראלי, אני חושב שלא היינו צריכים לקבל זאת ותיינו צריכטם לפעול פעולה צבאית. אבל במשך כל החקירה הזאת לא היו אף פעם סימנים לכך. לא היתה מגמה סודית להתערב בכוחות סודיים. אני לא חושב שהשאלה עמדה בכלל. זו שאלה לגברי היסודטיית-תאורטית. לא זה

22.5.73
ס. די. 11

היה המצב. הסודיים לכל היסוד עוררו יחידות סודיים שפוצצות נסודיה
לכונן לעזרת הסודיים בלבנון. אבל לא היה לסודיה סגמה לה שחף
בפעולה בעזרת צבא סודי, פרוש הדבר שבבא דיכונני סודי ספגע בדיכוננות
לבנון, לא היה סגמה כזאת. מני חושב שזו שאלה מאד לא עקמואלית
ואין ענין להתמלסוף בשאלה, מיזה מצב היה מתרחש שביבא להתערבותנו, מאד
התלחטה שם בגמדה והסודיים לא התערבו ולא התכווננו להתערב. למה לנו ליצור
לעצמנו מצבים הסודיים?

היו"ר ח. ז. צדוק:
בקשתו אשר בבטחון לענות לשאלה על המקום
של נושא הנפט של הסודיה התיכון במסגרת
הסיקולים הבטחוניים והאחרים שלנו.

שר הביטחון ס. דיין:
זה נושא דיכונני מאד, ולוואי ואחבדה, אבל
זה נושא שיהיו לנו הרבה בעיות אצטם אתו.
בצורה זו או אחרת הוא עלול להיות סצריף העשור של עשר השנים הבאות,
סצריף טבוקט. ביסודו של דבר הנפט עצמו נמצא במידה ניכרת אצל העבריים.
כשם שהערבים מתקשים בכל פעולה פוזיטיבית או קונסטרוקטיבית שם צריכים
לעשות, בפעולה סביעית הם יכולים להצליח ואותה הם יכולים לעשות. לסגור
את הברזים הם מסוגלים. הם יכולים למסס בשפוש במצעי זה גם להתמס
בו, ובנושא זה גם כוחף של יחידות הסודי רב. לפוצץ בארצות ערביות ציבור
נפט או בארצות נפט, זאת הם יכולים לעשות, ואפילו לבוע בסיכליות.

לכן, העובדה הנכנסת נמצא בידי הערבים |
גורמת לכן כבדי לבוע אחר, לא צריך לעשות מעשה גבורה ואין צורך בטום
קונסטרוקציה הנדסית גדולה. לכן מתווספת העובדה שהנפט נמצא בידי שליטים -
כמו גם היה למה - שאינם רוצים לאבד את המוסולריות שלהם בארצות ערב, ומצב
הדוח של מדינות ערב נמצא בידי הציבור, וזה לא מתחלק לפי מדינות כרו-
ספרדיות או טרו-סודיות. הם פרו או צבד כאשר הענין נובע לארצות-הברית
או כריה וסועצות. אבל כאשר הענין נובע לישראל, סעודיה שולחת את האנטרים
שלה למצרים, ויהיו מוכנים לעשות עם מצרים יד אחת בענין זה. אז כולם
מתאחדים סביב השאלה הזאת.

לכן מני חושב שהם עלולים להתמס בכך ולקסור
זאת בגיסור של המערב אלינו.

לכך מתווספת הבעיה של הכסף שהם מקבלים
הסודיה הנפט, ולא רק כסף בכסף שבו הם משפיעים על בורסות ודברים אחרים,
אלא כמסטיף לקניית נשק. מנחמו עומרים בפני הקרופה שאני חושש מאד
שבשנים הבאות - בגיח עשור השנים הקרוב - נעמוד בפני היערכות צבאית
אחרת בארצות ערביות סביבנו סבחינת הנשק והחיסוס. יש כאלה שמקבלים
את סבדיה הסועצות, כמו מצרים, עיראק וסודיה, ויש כאלה שקונות את הנשק
מהמערב, כמו לוב, ערב הסעודית וכו'. יש להם כסף בלי גבול. יש כאלה
שעושות גם זאת וגם זאת (גם מקבלות וגם שנות). מקבלים מהסודיה וקונים
מהמערב, או שמקבלים דרך לוב. לוב קונה למצרים מערכות להגנה נגד מטוסים
וכן הלאה. היא עוזרת במטוסים, בהגנה נגד מטוסים, טילים, סודיה העופה,
סריון וארטילריה. מדצות אלה קונות כסויות עצומות של נשק. יש דברים
סודיים יקשה עליהם להמסל. כאשר סודיה בחיל אויר התקפתי, לא מסטיק
לקנות את המטוסים, אף על פי שלא התמלא אם יעסיקו סייטים זרים לוקקידים
שונים.

אבל גיחה לדוגמה את קו הערופה שלנו לדורם
אפריקה. הוא מסודר היום בצורה כזאת אמאמא שפאמאמא שכן או אחרת
הוא פוגע בדיכוננות, כפי שהם מסרטים אותה, של ערב הסעודית או מצרים,
כשהוא עובר בדיוק באיזי היים. במערך טילים נגד מטוסים אפשר שלא להדשות
ל"אל-על" לטוט סם, ולשלוח טיל נגד נומינג, זה דבר שאפשר לישות.
אפשר גם בסודיה לקבל נשק נגד מטוסים, טילים, ולחת זאת למת"ח. יש שם
כלי נשק שמופעלים ביד, הם נקראים "זרת", עין מדוסה. אין זו בעיה
להסיל באמצעותם מטוס מזרחי. הדברים האלה יכולים להרדד. אינני יודע

לשכת הפרוטוקולים
דף 3 מחוך 2 דמים
עוהק 6 מחוך 6 עוהקים

22.6.73

ס. ד"ן:

אם לפיכך יש דבר כזה, ואינני יודע אם יתנו לפת"ח, לזב יכולה לקנות רבר כזה, וקראתי יכול לתת זאת לארגוני הסווד. אין לי טקס בכך. יש לו כסף וחוא לא יהאם לצהוב במדיניות ופקרת ולתת זאת לפת"ח, ומה שיהיה - יהיה.

לכן יש בהעצמות אכזבית בשדות העופה, יש מנמר רב של סוללות טילים, יש סריון, ואפילו ירון קיבלה מהאמריקנים טנקים טובים מאד מסוג סטון, ויש לה 500 טנקים מאד מתקדמים; סוריה קיבלה כעת טנקים טובים מאד מהרוסים ונשק נגד טנקי טוב. זה איננו אותו עולם ערבי. בהתנגשות האחרונה שלנו עם הסורים נסעו טנקים שלנו, לא היטבעות טוטלית, אבל נסעו מכלי נשק אבטי-טנקיים שהפעילו נגדם. והעולם הערבי עומד במתח ומשתוקק למכור וליצור. חיסום לא מחסימות מלחמות ולא מופינים כפוינות עצומות של נשק. צרמה ואנגליה מסט מבקשות מארצות ערב לקנות אצלן נשק.

הם סוכרים את הנפט ומקבלים דולרים. יש להם מטבע, ומה יקנו תמורתה? איראן קנתה מנטומים בכפוינות עצומות. האמריקנים מוכנים למכור להם, חוץ מהשיקולים המדיניים. יש לאיראן דולרים, רוצים לקבל אותם חזרה? איראן לא רוצה לקנות מכוניות ולא מחשבים ולא מקורים, היא רוצה לקנות מנטומים - קנו מנטומים. אם זה לא טובע במדיניות האמריקנית, נותנים להם מנטומים, ואיראן אינה מוצעת במדיניות האמריקנית מבחינה זאת.

הסבב הוא, שלכל המדינות הערביות יש היום מטבע אירופי, וחוזק מהשקעה ישירה בכסף, הן עושות היום קניות וחזמנות עצומות של מערכות נשק. אני אומר זאת במסגרת החשונה בענין הנפט.

זו הנקודה השנייה. הנקודה הראשונה היא לחץ ישיר על המערב, הנקודה השנייה, המעלת הנפט והפיכתו למערכות נשק. הנקודה השלישית בתעת לענין הנפט שלנו. אני לא לבטרי בטוח שהערבים לא יצליחו לסבור או להפריע לנפט האיראני להגיע לבאן. מבחינה טכנית זה אפשרי, ואפשר לעשות זאת גם בגחריין. זה אפשרי גם מבחינת מצב הרוח. המיכליות לאחר הכל הן בליים מזרחיים, גדולים, כבדים. זה איננו מסוג קרב. בצורה זו או אחרת אפשר להתקרב בסידה מצוע ולירות לתוך מיכלית, ואם המיכלית ריקה - מצבה מסוכן יותר. כי אז יש בחדרים גזים וזה יכול להביא להתפוצצות. כאשר יורדים בנפט עצמו, הוא לא גילק במקום. אבל כאשר הקבינה ריקה, כאשר שם גז של גסט, ואז, בגלל בלחץ הוא עלול להתפוצץ.

מכל מקום, היות שהמפרץ הפרסי ארוך מאד, נאמר שבאיזשהו מקום לא יצליחו לספל בהם, על יד בחריין למשל, והם יעשו זאת. אז תכירות הביטוח וכל השותפים יבהלו מזה.

אינני מציע שנוצא אסדרות כזאת מכלל הצחה ונחשוב שהיא בלתי-אפשרית. אני אומר זאת כדבע לא במח גרמא וואא אומרטטיבי, אלא במסגרת מילוסופית, אם אפשר לומר כך - יש לנו היום נפט שמתק 70%-80% ממה שאנחנו זקוקים, והוא נמצא באבו-דודים. באותה מבינה יש עוד נפט שאיננו שלנו. אם יהיה מצב שהערבים יסברו את דרך הנפט שלנו ויסתמו בכל מיני הקומות, אני לא מציע זאת לירון ולא אומר זאת כהצעה קונקרטית, אלא אינני מתעלם מן העובדה שאם נרחיב את השליטה שלנו על נפט במדינת סיני, נוכל לומר: אהמו וצ'ים לחנוק אותנו ולא נותנים לנפט לעבור, אנחנו נמאם נשתלט על הנפט שיסגור במדינה. עכשיו נמצא הנפט הזה בידי חברות אמריקניות-מצריות משותפות, כמו שהנפט באבו-דודים היה בידי חברה איטלקית-מצרית. הנפט נמצא ביט, במחצית הים בצ'ידנו. אני מניח שאם נהיה חנוקים ותעמוד השאלה סנותטים אותנו, לא מפני שאיראן אינה רוצה למכור לנו את הנפטן אלא כי הערבים אינם נותנים לו לעבור, ויש לנו 80% מתצרוכת הנפט ובמדינה אסטר לפיק את

22.6.73
ס. דיין:

לשכת הפרוטוקולים
דף 2 מתוך 22 דפים
עו"ק 6 מתוך 6 עו"קים

ה-20% הנוחרים, אמר לקבל זאת מהם התיכון. לכן אני מבחין בענין הנפט בין שני חלקים, בין הצריכה הישירה שלנו, ובין הנפט כמציא כללי גם מדיני וגם כמטי לרכישת נשק, שנמצא בידי הערבים כקלף יקר.

ענין הנפט הוא ענין רציני ויהיו לנו היבה צרות בנושא זה והרבה מאבקים בעשור הקרוב. מולי לאחד מכן ימצא העולם פתרונות אנרגטיים אחרים, אבל לשנים הבאות - זו אבטיה.

גם התנועה שלהם מניעה באותה סדרה, גם התחבורה שלהם עוברת את אותו קו. ג. בן-אהרון:

סד הבטחון ס. דיין: לארצות הערביות כולן נפט שלהן. דרך ומואץ לא שולחים היום נפט, הם יסעי סביב הכיף. הם מניחים צנורות ודרך זרימה. כאשר מדברים מצלנו על החבת המלחמה עוד יותר ועוד יותר, אני נרתע. אמר להגיע ולאספץ את סדות הנפט בבגדד או בלוב. אבל לאן נגיע? מה יהיה? תהיה מלחמה בכל העולם? נתחיל עם לוב ובגדד ושדות הנפט שלהם?

ג. הלוי: אני רוצה להפנות תשומת לב שבאנו-רודס יש לנו 80% מהנפט, אבל זה לשנים סועפות בלבד, כי עוד מעט זה יתייבש. צריך להביא בחשבון, מה יהיה אחר כך. בנוגע לאיראן, אם הערבים יגדלו את הנרזים למערב, עדיין איראן אינה יוצרת את הכרזים למערב. יהיו להם יותר קשיים, אבל קשיים יותר קטנים.

בנוגע לחמש, נאמר שאין הבדל בין סדו מערביות ואנטי-מערביות. מה בנוגע לחימוש ירדן?

סד הבטחון ס. דיין: גם כן.

ג. לוי: מה קיימת אפשרות לחידוש החזית המזרחית באחד הימים. אני חוזר לשאלה הראשונה בנוגע להסתברות המלחמה. אילו היינו רואים דוקטרינה מצדית שאת המלחמה צריך להכין במסך כמה שנים - אסרת - יכול להיות שהיינו יותר שקטים. זו הייתה דוקטרינה של נאצר, עד שהפתיע אוקנו בסגירת סיצרי סיראן. לו הייתה להם מנטה כזאת, גם כן אי-אפשר היה לסמוך על כך, על את כמה וכמה שהם אומרים שלא זקוקים לשנים רבות.

אוביקטיבית, לדעתך ולפי דעת כל הסוכנים, כולל המצרים, אני סניח, נחוצה להם הכנה של שנים. הם יודעים שאינם מסוגלים להילחם ולנצח. אמכן, המשחק באש הוא משחק תבונה אמפריטי סידית. זה נראה יותר כ"בריסקן שים" מאשר ככוונה לחולל מלחמה אמיתית. זה נראה יותר כמלחמה עצבים, לא פחיד את המערב.

השאלה היא: מי יאבד קודם את העצבים. אנחנו לא. אבל בכל מלחמת עצבים יכול לקרות שעוברים את הגבול. איזו תשובה יש להם על ההדמעה שלנו? הלא איננו מסתירים אלא מפרסמים את התכנית שלנו, אם להביא באומן מסיבי וקשה ולא להשאיר את המלחמה למי התכחם שלהם. מה הם אומרים לעצמם? בניח שיעכרו את הגבול, יעשו סקולגיה לא מוצלחת של המחור המערב, את סטרתם הם לא ישיגו אלא יכנסו לאש חדשה. מה התשובה שלהם על פלישת ישראלית, מה הם חושבים?

סד הבטחון ס. דיין:

המצרים חושבים שני דברים, לדעתי. האחד, שאין להם מה להתמיד, וזאת לא רק המצרים. כל העולם הערבי, כולל ירדן, חושב שהמדיניות שלנו הביאה אותם למצב שאיט להם מה להתמיד. כשאין מה להתמיד, אפשר רק להרויח. שנית, החישוב שלהם הוא שהם אינם נובחים על הישגים צבאיים אלא על השגים מדיניים, מוצאה מעצם הפתיחה באש. אבל במסגרת הצדה של ההשגים הצבאיים,

לשכת הפרוטוקולים
דף 1 מחיק 2 דמים
עותק 6 מתוך 6 עותקים

22.5.73

ס. ד"ר:

אנשי חושב שהם חושבים שהם אמנם ישלמו מחיר משמעותי רב, אבל יהיו להם הטובות. כשהם מדברים על הפצת דיכוי אוכלוסיה שלנו, הם יוצאים מהנחה שחלק מהכוחות בכל זאת יגיע לאוכלוסיה שלנו, וגובה רב, ויפציץ את תל-אביב. הפצצות יפלו או ביד-אליהו או בנהלה או במקום אחר - זה אינו משנה להם. בנייה 50% מהסטוסים שלהם יפלו, אבל הישראלים יורגשו מעט, ולא רק בעמ' אחת, שבכד אזורי הישראלים נהרגים ואז העטור בפניהם שאלה.

המצרים חושבים, שהמורה מאיד יקר שהם יפלטו, יהיו להם השגים ובפעם הראשונה מופצץ תל-אביב. הם חושבים שיהיו להם הרבה אבידות בענין שליחת התעלה. הם בכל זאת סביחים, שבמסע של רבו כאשר התעלה תיבנה, הם יצליחו להציב סורך כך וכל בנה המזרחית של התעלה. הם אינם רואים זאת ככשלון טוטלי, שכל מה שהם עשו זה רק יצירת מצב רוח של מלחמה, כדי שיצטרף את המצב הטוליטי, והם חושבים שיהיו להם השגים צבאיים קטנים ממורה מחיר רב ויקר, אבל זה כדאי.

מה יהיה המחיר היחיד? ראשית, יהיה מצב רוח עולמי של לחץ על ישראל; שנית, ישראל תשלם בעד זה ושלישית, בעלה על מסלול חדש של לחימה. אין מה להפסיד, כי במסלול הנוכחי רק מפסידים.

פ. רפאל:

התשובות של ער הבטחון היזקו את דעתם של חברי הועדה, שהיו רוב, שחלקו בכך על הערכת ראש אמ"ן. אולי לא רוצה לשאול שאלות נוספות, אולם אני מבקש את היושב-ראש שיידע לי לשאול שאלה שאינה בתחום זה, כדי למנוע מטעני להציב אותה וליתר הבטחה.

אני קורא בעתון באלוף (מ"ל) הוד, לאחר פרישתו, הציג את שירותו לתעשייה האווירית. א"י מבין שהתעשייה האווירית היא בתחום שיפועי ואחריותו של ער הבטחון. קראנו בעתון שהדבר אינו מתאפשר לו. אני חושב שאדם שיש לו ידיעות כאלה ובסיון כזה ורופא להמשיך לעבוד בתחום זה, ועבד כל כך הרבה שנים, לא יתכן שלא ייבטח לו הרבה. היותו רוצה לסייע את דעת ער הבטחון ואת הסבור.

ער הבטחון ס. ד"ר:

גם אני הייתי רוצה לדאוג את אדף הוד משולב בתעשייה האווירית. הוא טוען על אחד מני התסקידים - או מנהל במקום אל שרדור, או יור מועצת המנהלים במקום עו"ד פירון. סניחם אינם רוצים להתפטר. יכול להיות מאסר לפטר אותם. לזה אינני מוכן. אם צריך לפטר אותם, הרי זה בגלל שבכשלו בתסקידים. לומר: אני הפטר אותך כי פוסי הוד רוצה להיות מנהל - אני חושב שאי-אפשר לעשות זאת.

יושב-ראש מועצת המנהלים החסנה בזמנו של אשכול ז"ל. דברתי איתו ושאלתי אם הוא מוכן לפנות את המקום לאדף הוד, והוא השיב בשלילה. הוא אמר: אם אתה רוצה לפטר אותי - הפטר אותי; אני אינני מתפטר. אילו היה נכשל, הייתי צריך לפטר אותי קודם לכן. לומר לו: עשית כך וכך ואתה ספורד. לא עשיתי זאת, כי לא הייתה לכך טיבה עד עכשיו. עכשיו יש טיבה - אלוף הוד רוצה להיות מנהל. אני יכול לקרוא ליור ולבקש ממנו לפנות את המקום. עשיתי זאת, אבל הוא איד שמדוך שקולים שוביים משלו הוא אינו רוצה להתפטר. אני אפטר אותו באיזה ניסוק. אומר לו: חסנה את המקום, כי אלוף הוד רוצה להיות במקום, או אני רוצה שהיא יהיה במקום? אני סבור שלא מוצדק לעשות זאת ואינני יכול לעשות זאת. יכול להיות שאילו אתה היית ער הבטחון היית עושה זאת.

פ. רפאל:

אני מבין שלא הייתה הצעה לפטר את המנהל. ער הבטחון אפילו לא יציע שיהיה מנהל. אבל כאשר יש יושב-ראש מועצת מנהלים, שהוא תפקיד של כבוד, הוא אינו בעל מקצוע ואין לו בזה ידיעה סיועית, ואפטר

לשכת הסרוטוקולים
דף 43 מתוך 27 דפים
עו"ת 6 מתוך 6 עו"תים

22.6.73
דטאל

להביא לתפקיד זה איש בעל ידיעות ובעל נסיון שיהן למפעל חנופה
מחודשת ויקדם את המפעל, אינני יודע אם מותר לשר הבטחון להביא:
שום שלא נעים לי להביא למישהו...

שר הבטחון מ. דיין: לא מוסר.

דטאל:
זה ענין של אי-נעימות. וודאי שעוד פירון
לא נכשל. הוא לא יכול היה להיכשל. הוא
אינו עובד בתפקיד מעשי. הוא יושב-ראש המנהל את הישיבות, ואי-אפשר
להכניס אדם כמו אלוף הוד לתפקיד מעשי. הוא וודאי לא יכניס לכך, ואנחנו
יודעים שעלידי כך אנחנו מסתירים כוח סיכול לתרום למפעל.

אני חושב שכדאי היה שעוד פירון יודע שזו
משאלה ציבורית. משאלה זו לא רק ענין מבקשים ומתחננים והוא מחליט או
אינו מחליט, שזאת הבעה אי-אמון. אני מבקש דעתו ומיעץ לשר הבטחון
שישתדל לעשות את הכל כדי לשלב את אלוף הוד במפעל.

שר הבטחון מ. דיין:
אני רוצה ליעץ לך מסהו. אני לעוד פירון
קראתי. ביקשתי ממנו והוא אמר שאינו
רוצה להתפטר, ואם אפשר אותו - הוא יהיה ספורט. אני רוצה ליעץ לחבר הכנסת
דטאל, שיאיע לוועדת החוץ והבטחון שהיא תקבל החלטה, שהיא ממלצה בסני
למסר את עוד פירון, ואז מעשה זאת. אם אתם חושבים שצריך להקים
לחץ ציבורי, אם הציבור. אם אתה כותב לשר הבטחון עצות - שמענו. אם אתה
אומר שצריך לחץ ציבורי - אתם הציבור. תקבלו החלטה ואני אבוא אליך
והוא יתפטר. מוסר לו הועדה ושר הבטחון מבקשת ממנו להתפטר, והוא יתפטר.

הינדל ח. דיין:
כל מה שקרה הוא, שחבר הכנסת דטאל שאל
שאלה יקבל תשובה, ותקבול התשובה הוא
הסיא עצה לשר הבטחון. שר הבטחון יסקול את העצה.

שר הבטחון מ. דיין:
אני שואל את ועדת החוץ, אם אתם כוערה
סבורים שצריך לפנות במכתב ולבקש שיחזרו.
לחל לי עצות שאני מעשה זאת ואתם תשתטו - זו לא חלוקת עבודה.

הינדל ח. דיין:
העצה שהושמעה מפי חבר הכנסת דטאל, היא
לא עצה של הועדה. היא עצה של חבר הכנסת
דטאל. אני חושב שהנושא הזה נמצא כולו בתחום סמכותו של שר הבטחון, ואינו
שייך לוועדה פרלמנטרית. מותר לחבר לשאול שאלות שבמה לבד עובדה.
מותר לו אמיליו לביקש דעה. אבל הנושא, מי יהיה יו"ר הועדה ומנהלים של
התעשייה האווירית, אינו נושא לדיון, החלטה או המלצה של ועדה פרלמנטרית.
זה נושא שכולו בסמכות שר הבטחון. אני מבקש לדעת בזה את הנושא
בנושא סטימנו בו.

מ. דיין:
אני מקבל את דבריו של היושב-ראש בנוגע
לסמכות, אבל לגמרי לגבי הייסי אם חבר ועדה
שאלה שאלה, ובבקשות הויכוח הזה אני מבקש לשאול את השר, האם תשפוט
העבודה בתעשייה האווירית, או כמנהל המפעל או כיו"ר הועדה המנהלים, היא
על פי דבריה לעין היחידה שאפשר לחת אותה לאלוף הוד. השאלה שלי נשאלת
בכל הרוח הטובה, ואני מקווה שתקבל כך על ידי שר הבטחון. היה לנו
מפקד חיל אוויר במסך שבק-שמדנה שנים. וחצי רב-זכויות, והוא עוזב את
הצבא. אני מבין שהוא לא מתעניין במדיניות. יש אלופים שמעניינים במדיניות
ומוצאים להם את הענין בחיים. שמעתי בעקשנים חלוצות כאלה דווקא מפיו,
שהנה הוא ממעורר בבוהק ואין לו מה לעשות. זה מצב לא טוב לדור הצעיר.
אני מבין שיש עכסוד קושי. אנלי באחד הימים נתבדר עליו. האם אי-אפשר
לכנות לאלוף הוד עיטוק אחר?

שר הבטחון מ. דיין:
ברצוני אני מקיים את הדיון כאן. יכו לחי
לשאלת חבר הכנסת דטאל למסר שקראתי
לעוד פירון, ומה שמזמק שאני בעד לטנות אותו. אילו סברתי שהוא אינו
יכול להחליף את עוד פירון, לא הייתי מבקש מפירון לעשות זאת, ואילו
היה פנוי הסקום של מאצאא אל סוויטר, לא הייתי מהסס אם לפנות את אלוף הוד.

לשכת הפרוטוקולים
דף 2 מחיק 2 דמים
עותק 6 מתוך 6 עותקים

32.6.73
ט. זיינ:

דעתו על אלוף הוד היא, שחשוב מאד להשאיר אותו בטעילות סקטורה בנושא מטוסיים. יש לו יסוד דב ותבונה רבה בענין זה. בכך אין לי צל של ספק. יכול להיות שאני טועה, ומסתבר אחד היה מחליט אחרת והיה אומר לעו"ד פירון, שבין אם הוא רוצה ובין אם אינו רוצה הוא ספורט. אטועדה תרצה להתערב - נבקשה. אז אוכל לבוא אל עו"ד פירון ולומר, שזאת אינה רק נקשה, אלא הועדה מבורה שהיא צריכה לפנות את המקום. ברור לי שהוא יצטרך להתפטר ואני אהיה שליחכם הנאמן.

אשר לשאלת חבר-הכנסת בנין, גם ש התחבורה הציע לאלוף הוד להיות יועץ בעניני אוויריה בטו"ר התחבורה, וגם אני הצעתי לו התקיד מאד מאד מרכזי בנושא זה בטו"ר הבטחון עצמו. וזאת לא רק כדי שלא יקום בגורד ויסגא את עצמו מחוסר עבודה, אלא כי אני חושב שהיה טוב אילו עשה זאת - והוא סרב. הוא אינו רוצה את התקיד שהציע לו מר טרס הוא אינו רוצה את התקיד שציע לו. הוא רוצה בתקיד בתעשייה האווירית.

אי-אפשר לומר סדר אחד שיו"ר טוענת הסנהלים זה התקיד של כבוד; ומצד שני לומר שצריך להכניס את אלוף הוד. אם זה ענין של כבוד - למוצי הוד לא חסר כבוד.

לא אמרתי כך. ט. זיינ:

אם אלוף הוד יכנס כמקום עו"ד פירון, הוא ינהל את התעשייה האווירית. הוא אינו רוצה בתקיד כדי שיהי לו כבוד פעם בטלוסה שבועות. אלא הוא, שהוא יכנס לתקיד הוא יתפח את התקיד אחרת וינהג בענין זה אחרת מאשר עו"ד פירון.

ביחס לשאלת חבר הכנסת בנין - הוצעו לו שני תפקידים, אחד במטבחה סטוד התחבורה כיועץ לעניני האוויר, בתחבורה האווירית, והשני במטבחה סטוד הבטחון, ואינני רוצה לזכור ולהגדיר בדיוק את התפקיד, אבל בהחלט בגושמיים שקטורים בנושא האוויר, ולמי דעתו תפקיד מר חשוב. התיעצתי בענין זה עם דמטכ"ל והוא חסך בכך, אבל אלוף הוד לא רצה לקבל זאת.

הדיון הזה לא מוסיף כבוד לאלוף הוד. ט. זיינ-אהרון:

אני רואה בהחלט כדבר לביטחוני, במטבחה הסיקור של הועדה על פעולות הממשלה, לשאול את סר הבטחון על הנושא הזה שאלה עזרתיה. בשאלה שאלה, ניתנה תשובה. אינני רוצה כל מקום להתערבות הועדה כמו שר בנושא זה. הנושא לדעתו נתון כולו למטבחה ואחריותו של סר הבטחון.

כאשר הוסיף בפניו ראש אמ"ן, מעבר לחיות הדעת בדבר סבירות גבוהה או נמוכה של אפשרות פתיחה במש, אמר לנו שהוא חושב שמה שטוב לך לחברים זה הסטטוס קוו.

הדע במיעוטו. הסו"ר ח. זיינ:

שכל האפשרויות האחרות גרועות יותר, והטוב ביותר למצדדים זה הסטטוס קוו, דבר שלא מתקבל על דעתו, דומני גם לא על דעתם של כמה חברי כנסת אחרים. אם הוצעה נכון, גם סר הבטחון אינו בודע המצבים דבקים בטטוס קוו, והם עשויים לעשות משהו שיסגא את הסטטוס קווה, ומפילו כדי לחולל שנוי סדיני, הוואיל ואין להם כוח לחולל שנוי צבאי.

אם תבנתו נכון את סר הבטחון גם הוא בדעה כטובי, למשל, שאין המצבים אוהבים את הסטטוס קוו ועשויים לעשות מעשה כדי לשנות אותו. זו שאלתי.

22.5.57

לשכת הפרוטוקולים
דף 5 מתוך 6 דמי
עוקף 6 מתוך 6 עותקים

שר הבטחון ס. דיין:

על קשיים אותבים זאת, אני חותם בשם יריים.

היו"ר ח. ס. צדוק:

הייתה דיווח שיהיה יסוק בהערכת הדברים של ראש אס"ן בשאלת זאת. ראש אס"ן אמר שמכל האפשרויות המעשיות המתוארות היום בפני סדרים, המטד הסוג הקיים הוא הרע במיעוטו.

ג. הארז:

בחדשים הקרובים.

היו"ר ח. ס. צדוק:

על כך אמר לחלוק, אבל זה מה שהוא אמר.

ס. כרמל:

ואילו אני הבעתי דעה בישיבה ביום ששי, ואני מביע אותה עכשיו, שהרע בפשטות ביותר למצבים הוא המטד הסטטוס קוו, והדבר שטסריר ביותר את הסדרים הוא הסטטוס הבלתי-מוסרע של הסטטוס קוו להרכה זמן, ולחשוש שהם ינקטו באמצעים כדי לשנות את הסטטוס קוו, בעיקר על ידי הפעלת כוח צבאי שיש לו סגרות סריגיות.

הואיל וארצוננו הסרור הם במצב רע ופיאש ומתחבבל, והואיל והם אינם סיגים מדינה, שדום כך הם יכולים להיות בפעם הרבה יותר מוסרד וחטר אחריות מאשר מי שסיג מדינה. והואיל ואמסרדי פייטילו למערכת הרבה מאד כסף - כי הוא נמא בידי מדינות ערב - הוא אין לחשוש שהם עשויים להסיב קלי נשק קטלני הרבה יותר מכה שאוזכר עד עכשיו ועשויים לנרום לנו בזקים גדולים?

שר הבטחון ס. דיין:

אמר לשאלה השניה, אמתכוננה לנשק גרעיני...

ס. כרמל:

זו הכרונת.

שר הבטחון ס. דיין:

אני חושב שלארצוננו הסרור אין במאחז סיכוי לקבל זאת ואין להם אמצעים להפעיל אותו.

אבל מבחינת הפקרות מדינית, יכול להיות שיש מדינות ערביות, לוג ואולי לב דק לוג, שלהן הרבה כסף, ואולי ברבות הימים עלולה פכנה בזאת לרחף. אינני סותר את עצמי מסחטנות כאלה. כפי שאני מבין, יצור נשק גרעיני זה בכל זאת פחות סורכב ופחות בלתי-ידוע עכשיו לעומת הגבר. הפיקוח על יצור נשק גרעיני לא נכנס למטלול אקטיבי וידר למעשה מסדר היום. מדינות כמו הודו וסין, לא מדינות ערביות, שיש להם את היידע הדרוש, וכאילו שהיא צורה הן ברית עם מדינה ערבית, עבוד הרבה כסף, באחד הימים עלולים לעשות זאת או לא? - אינני יודע. אני לא הייתי טציע שבבטחון גמור באמר שזה לא יקרה. וזאת בגלל שלושה-ארבעה דברים: מדיניות פאחדת, שהרעיון על פיקוח בינלאומי בטל, אולי זה יתחדש, אבל היתחוקותה שתדבר היה כפיטול וחולו מזה. היכולת של פיתוח ויצור נשק גרעיני מתרחבת מסבע הדברים. והדבר הפליטי, שלמדינותערב, חלק מהן, יש חרבה מאד כסף. והדבר הרביעי, מדינות מסוימות שטסוגלות ליצר נשק גרעיני, תראנה את עצמן סחוץ למסגרת כחיבת בנושא זה, ומחוץ שיקולים כאלה או אחרים יעשו עיסקה עם מדינה ערבית בענין זה.

למדינות הסרור אני לא חושב שעלול להגיע נשק גרעיני, ואינני חושב שיש להם אמצעי שילוח מה מחרה, ולעשות זאת באופן בלתי-ליגלי בחוץ מדינה ערבית לא יוכלו, וכמופן זה ווראי לא. זה ענין סורכב מאד.

אמר לשאלה התשוננה - השאלה למעשה כפולה. השאלה אם אנחנו חושבים מה המצבים הוטבים שטוב בשבילם, או מה אנחנו חושבים שטוב בשבילם. מה אנחנו חושבים המצבים שטוב בשבילם - הם חושבים סבסב הזה אינם יכולים להמשיך, ומוטב להם אפילו לחדש את המשוחהינה מה שהוצאות אכר תהינה, מאשר להמשיך במצב הקיים. אם יעשו זאת או לא? אינני יודע. אינני יודע אם ראש אס"ן אמר שלמי דעתו נשכיל סדרים עם הרע במיעוטו הוא להמאר במצב הזה. (קריאה: כך אמר). בשנוי נוסחא אני יכול לומר, שדעתי בענין זה כדעת ראש אס"ן, שמכל מקום, הצעד שהמצרים דוניים לנקוט בו, לא ישחד את מצבנו.

ז. המר:

על כך הוא בנה את ההערכה שלו.

לשכת הסדר סוקולים
דף 26 מתוך 2 דמים
עותק 6 מתוך 6 עותקים

22.5.78

על הבטחון פ. ד"ר:
כל פעם צריך לקפוץ לסיים, או מדיים: רגע אחד. יכול להיות שסוב יגיעו לידיים ובידורו שזו לא מדב עדיין. איכנני אומר ג'ן כל האפשרויות, אבל ב'ן החכמים הטוריסים שיש להם עבדות רבין מצבם הנוכחי, אני חושב שצבם הנוכחי הוא הרע במיעוט. מצבם לא ישתפר למחרת הטעולה. מה טוב בשבילם לדעתנו ולעם הטרוב בשבילם הוא להכנס למשא ומתן. אבל לא זו כשאלה.

א. ירליין:
חסוב מאוד לדעת עד כמה ידוע לנו מה הסודים הוטביים. ראש אמ"ן טען שהם יודעים שהם לא מוובלים. הוא לא יודע אם יכנסו לפעולות מוגבלות שלא תחייבנה אותנו לפעולה ולתגובה מסיבית. כי אז דרך שלנו כדי למנוע זאת, היא להרהיך שהתגובה שלנו היא מסיבית גם כתשובה לפעולות מוגבלות. היתה הערכה מצב שהם יודעים שאינם מוובלים, ובעימות כולל יהיה השלון, ועל רקע זה הם מכודבים את דרכם.

ההערכה שלך היא אחרת, שגם אם הם יודעים שאין להם סיכוי, אולי יש להם איזשהו סיכוי, הנצב הסתבך זה עימות כולל. אלה שתי הערכות, אבל לא הייתי מסשטם את הסיכוי. יש לכך גם טקנות טובות. אולי יש לחזור על הדעת ההדומה בדבר פעולה מסיבית. על פי ההערכה שלך זה לא סביר.

ער הבטחון פ. ד"ר:
התחלה בכך שאני רואה את הדברים בצורה טובה שיש אס"ן. אם דעתה לומר שאני רואה זאת כטעות, לא הייתי מוסיף דבר. יש לפעולה אורה מסלול. הם אושבים שהם יסיגו מהתו, והם מוכנים שלם עבור זאת.

אשר להודעות מרחיעות, אינני חושב שהענין של ההודעות או האיומים ממלאים חונקציה של הדמעות. ואני יכול להבין לכך שתי דוגמאות. האחת - המסופס הלובי, והשנייה - המעולה בגירות. לאחר הפלת המסופס הלובי, קראתי דעה מאד מאד לעשות פעולה. לא קרוב אם היה זה מסופס גופפים אדר אחר. הוא היזר על פתחי סודיה ומצהים וטס לים התסכון, ורואה שמה שמוצא מציע ציבור עולה יפה, והוא לא תיע למסקנה שטירוש הדבר שצריך לצל להילחם בישראל, אלא להיפך. ולא רק הוא.

הוא הדבר ביחס לביירות. המסקנה של הערבים היא שאין סיכוי להתמודד עם ישראל בדבר כזה או אחר, כל זמן שהמצב הכללי נשאר כמות שהוא. כל זמן שהמצב נשאר כזה, המסקנה האחרונה שהערבים יוכלו להפיל מסופס, ואתה לא יכול לעשות כלום. יכולים להכנס לביירות, ואתה לא יכול לעשות כלום. יכולים לבפציץ מהנה צבא בסודיה ליד רגבול הסודקר, ואתה תעמיד הגנה במקום אחד, והם יתקפו במקום אחד. לכן, כל המצב ביסודו הוא כזה, שהם יושבים על יד הסואץ, על יד הבית, על דמת הגולן, ויידן איננה מכשיר למלחמה היום, ואסדיקה נותנת כסף. לכן כל ההודעות המרחיעות האלה כפי מניאוח אותם למסקנה, שצריך לשנות את המצב ביסודו. זה לא מפני שהם יושבים על ידי פעולה שלהם לא נוכל להכנס לביירות, ויתאדם מתגדר להם שאנחנו יכולים, ודו חיסון שהערכת המצב שלהם איננה נכונה. הערכת המצב שלהם היא יאוש וכל וכל, ועל כן יש להכניס שנוי במצב ביסודו, וכל הדמעה ופעולת הדמעה איננה רלבנטית לענין זה. הם לא חושבים שבהחטודרות אויריה ידם היתה על העליונה ופתאום מתגדר להם שהסיסיים של צה"ל יותר סוביים. הם מומדים: אם לא בשנה את כל המצב ביסודו, הפונק רע וסוד לנו, ואז צריך לשנות את המצב, לשלם את המחיר, ולא בשביל לנוח באמצעים צ'איים, אלא כדי להשיג השבטים סדיניים ולטנות ת היזדה הפוליטית כדי להביא ללחץ טולייטי על ישראל.

א. בקר:
אם זה התביון, מודע לא הקדימו הסודיים לעורר זאת בטום המגישה בין ביכסון לגרז'אניס וחרך כדי הידיון בטוענת הבטחון?

פר הבטחון ט. ד"ו:

אם הם יפתחו באש לפני סניפת כרז' ניסיב-
ניכסון, ניכסון ניכסון ניכסון: מה אתה רוצה
שנלחץ על הישראלים במשך הסצנה מחילים במלחמת המזרח סני למועצת
הבטחון. כאשר מחקיימת מלחמה בשדה הקרב, לניכסון אין מה לעשות בענין
זה. גלחסימץ - גלחסימץ. לכן, אם זה לא היה כל כך קטן, הם היו יכולים
לעשות זאת. שבועיים לפני כן לעשות דבר כזה, זה יטבע את המדינה
מאפשרות של לחץ עלינו. הם לא חושבים שפתיחה באש תקל על ברז' ניסיב
להשיג לחץ מצד ניכסון.

2. הארצות:

האם לקראת היתה תכנית סוגרת מה לעשות
כהגובה על הפלת המטוס הלובי, ואם

ידוע שהיתה, מה היתה התכנית.

פר הבטחון ט. ד"ו:

הוא היה מוכן להרוג אותנו בכל מקום אפשרי.
אם אפשר להפיל מטוס - להפיל מטוס, להפציץ
עיר. הוא נמצא בטרוח כזה שאינו יכול לעשות זאת משם. הוא היה מוכן
לעשות זאת מטריטוריה סודית או מצדית, על ידי מארזים או טורים, אבל
על ידי טייסים שלו, או להפעיל את ארגוני הטרור לאיזושהי פעולה. הוא
היה מוכן שהיה פעולת התמודדות וכי לובים יעברו את הגבול. אבל הוא
אינו יכול לעשות זאת ישירות מטריטוריה שלו. אנלי זו לא היתה הסיבה
היחידה, אבל הוואמה לאכנסיה, גם למורים וגם למצרים, גם לאכנסיה לפעול
מטחם וגם שהם פעלו בעצמם, והם אמרו לו אינט מוכנסים.

לשכת הפרוטוקולים
דף 1 מתוך 16 דפים
עותק 6 מתוך 6 עותקים

- סוד -

ועדת החוץ והבטחון

הכנסת השביעית
ספטמבר 1957

פרוטוקול מס' 298

סיש בה' עדה החוץ והבטחון
ביום ו' בתמוז תשל"ז, 6 ביולי 1957. בשעה 10.30 בלילה

נ כ ה ו

חברי הוועדה: פ. כרמל - ס"ס הי"ד
 ח. אליאש
 ס. בגין
 ס. בן-סודר
 ח. בקר
 ז. האדומי
 ב. הלוי
 ז. חסד
 י. חזן
 ס. יערי
 ח. לנדמן
 ח. רייפל
 י. רפאל
 י. גבון

נ. ע. ז. ר. ז.
 פ. ז. חסד
 ס. בן-סודר
 ח. הלוי
 ח. בקר

חברי הוועדה: ח. לוי - ראש הוועדה למודיעין ולתפקידים
 סידורים.
 ס. יערי - קצין ראש הוועדה

חברי הוועדה: ח. לוי

נ. ע. ז. ר. ז. ח. לוי - ראש הוועדה

סדר היום: סקירת ראש הוועדה למודיעין ולתפקידים סידורים.

לשכת הפרוטוקולים	
דף 2	מחיר 26 דמים
עותק 6	מחיר 6 עותקים

6.7.73

היגיון גרמני

רשות הסקירה

אלגות גרמניות

המדרג בנושאים כלליים במדרגות ערב.

אני פותח את הישיבה. אני מקבל
בברכה את המלוף זמיר ומוסר לו את

יש נושאים שהני סוקר אותם כדי טעם
בדיווח, ובעבור עליהם בהטף. סלים

יש לנו מדרגים המסודרים עור לא החצ סטו
המדינות זיכרון-ברז'ניב. מכלי לדעת בדיוק מה הם זימו שיקרה סט -
כלומר, לא היה להם יסוד למסדה שהמדינות שם מהמכנה בדולות - היו להם
במדר לבט הקרות. מחיר הלוקאטמדיה נמק עור המדינה: היפנט המיסום,
עם סמק ומנובה, אם במפת המדינות קייבו מה פא שאבטיאו. לעצם,
הענין, אני מוצע שהמדינות עור לא קבעו המדינה מהר או מירוק מהר
שיהיו מירוק על פה. אמריגיות המסדה של הידוש מש, דבעקבותיה גם
המועצה בעטה (ידמי שמעמם על כך סקירה סדוש עם) במשכה פא וסט, מכל
מטטקו להתרגט מהן גם מלה שהמדינות מהן ברמטיהן. המדינות היו מולי
לבי קור ואלדמייט - לא מנבי שיש הקרות בדולות, אלה ספני שזא מייזם
המדינה, מייזם מירוק, סלמחה נוחן מטלייה.

מארים נבנסת כעם לתקופה של מדינות.
קייז בסודיים; המיבור סמסור - חלק יודר למלסכודרים, חלק נוסע לחוץ
לחוף. אני מניח שהמדינות מיוחד השונים במדינות יקרו בסמסכוד -
המדינות הליסודיים, יחודו בסמסודמטיים, וקרוב לוודמי שבעיות הסנים
המיינה בעיות המדינות שהעסקה את סודיים בזמן הקרוב.

במה שנוגע לביקור של קאדמטי,
מכל סודיים בעתוהות. למרות כל זה, אני סבור שיש הטשו מייזו שהיה
דרך להם לבימור מזה סמכרה בלשי, סהור. מולי ימחרו כה וסם שגרידות,
ייצאו בסמסור שלם יבניק על נטינה - בסובן, מה קאדמטי לא יתרוץ ולא
ימור שזה בלוי סהור לא עוסר בו. בסך הכל, יש הרבה מהנכדות בסודיים
לשיטה הקאדמטיה של במיחוד ולמה שיהיה מחוי האיסוד. יש גם הרבה סיקוליים
בסודיים סודק לא לעשות את במיחוד - סיקוליים כלכליים ומארים - וקשה לומר
שזה יהיה מיחוד עם מנדמה. אם המה טיה מייזו נוסמא, מהיה זו נוסמה
מטר בלמי שץ לא מבניק על כולו.

זה מה שיש טעם לאיין בעולם הקרבי.
במסוד, אני מוצע שהמדינות הקרובים לנו יהיו מירוקים של בעיות סנים,
עם מירוק מליסודיים. יש הסיבה בסודיים. יש בעיות של סמסוד בסודין -
מלה מיינם דבריה מבבלים מארים מהמכנה, מכל יש לדבריה מכונה סמכרה
והם פעיקים בפנים. יש מדינה דמסמאות של מי שביעות רצון בפנים, של
בודדים וקבוצות, ומדינה ידירות על תוסעות של שיהיה בפנים דביקורות
בפנים. בסך הכל, זה סמסוד. מייזי יודע מה זה ימסוד מה הענין, מכל,
מכל זאת, יטיש את השומה חלב לבעיות בפנים - מה עור שבענייני מוץ
יש שפועות בדולות לא מדינות.

המדינות היפני - ועור נסמאיים במייזו
בישיבה - לפיכך עם אישיות סובייטית. מייז זה בדיוק יקרה - מייזו יודעים;
יש משודיות מודעה. יכול למינה שסמדה יהיה במדינה בעת שמיחה מניבנה
בסוד, וזה יפגש עם מי שיבוא לסודיים. מי שיבוא מייזו סמסודמטיסוריה
הרמטונה. יכול למינה שמינה נטיעה, יהיה סיכנס, כדי לבדד מה היה.
הם בסמאיים סמא שמינה בפייסקה מזה בהחלט סמכנה ובלתי סמק.

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מחיק 26 דמים
עותק 5	מחוק 6 עותקים

6.7.73

ז. זמיר

הנושא השני שאני רוצה לסקור
 בהסף נוסף למדונת שבחן אנו עוסקים - זמלים אחדות על כורדיסטאן.
 למדונת איתה הוטעה בלוייה של מולט מוטטה בראשני ב"דושינגטון
 מוטט - דבר שארז לא עשה, עד כמה שזכור לנו, אף פעם אמת, הוא
 נתן דמיין לעמונטי בשם הולדן, אשר כתב סאטר או שניים בעמוד, אשר
 זכו למדונה ברהבג בהאלט, למחוז בפזרה המיכון.

א. מליאנו
 הולדן ישב אצל המולדז

מלגה ז. זמיר
 כן. המולדז, בעצם, סיפר הכל או
 כמעט הכל, ובהאלט במזמך לב.
 הוא בסביר מה שהותו של המספר ב"דושינגטון לבין הקיראקיה ופדוע הוא
 איננו ניתן ליטוב. הרבה מביקות, הרבה האשמות על הכסחות קיראקיות
 שלם הקיימות. הוא אמר אני קרמטי את גורילי עם המערב, יש לי מה
 לתת לעולם ומערבי, יש לי מה לתת למדונת-הבדיה - אני שאם לעזרה
 פאדונת-הבדיה; יש לי קטר עם ישראל - ישראל קוזרת לי, ואני קוזר
 לישראלים, לימדו דיוק, הוא אמר: גזכחות קיום כורדיסטאן הזקנה הוא
 אינמרה ישראלים, ואין שלם שהישראלים שמתים בכך. סבל מקום, כולם
 הבינו מה איבדים ברוח זו.

הרושם שלי הוא שהמדיקנים קיבלו
 זאת כנרמה. אני רוצה להזכיר לכם שארי סאנק טטוין - קודם כל, של
 המולדז, ואנחנו עזרנו לו בזה לא פעם - הוא מצליח להגיע לאיזו הידברות
 מדיקטיה עם המדיקנים. הם עוזרים לו, מה דשם - בכסף, בשווה-כסף.
 המדיקנים בסבילו חים שיש לו עורך אמריקני.

י. זמיר
 כמה עוזרים המדיקנים בנוסף לכסף?

ז. זמיר
 בשווה כסף - כנשק, בציוד מחר,
 ובמחוד כמה שאולט לא שרוה כסף
 אבל לא כמות חשובה הרבטתו שלו שיש לו עורך מיליטי במקרה של מספר.

כפי ששמרתם לכם בפעם האחרונה,
 הרושם החמילון לעסוק בכורדיים; שלהו נציגים, החמילון להשמיע עליהם -
 להטטיע במגזון רוטיז קצת מוטטים על הכסף, קצת לוחמים על הכסף,
 קצת מתייטים - דרכים טוביטיטיות סיפוטיות. אמולט הוא מפנה מדינטי
 של המנה המטע-עשרה, אבל הוא בהאלט בעל שיעור קומה; הוא קובר בשקט
 מספר למטה בעשרים במדינטי טוב. הוא ישב הרבה שנים בכריית-אמוענות;
 הוא לא נבהל מזה, ובדרך מהר דיפלומטיה דוחה את המוביטיטים.

המאמר הזה סיכם תקופה. אינני
 יודע בדיוק אם הוא התכוון במאמר ב"דושינגטון מוטט" לרמז ל"מדיקנים
 שארז אמת או ממזך ידיעה שזה ימשיך למדיקנים או ממזך כוונתה להעמידם
 במני עובדה, כדי שיעזרו לו. אבל מקום, דבר מהו בסוג - הוא עשה את
 זה בהדגשה של כוח. אני מושב שגם בלי שר הכסחות העיראקיה הזה או
 מי שיחליף אותו, גם בלי המהומה המאסיבית שהלה בעיראק בעקבות המאבק
 המסיבי - המדיקנים הם בהאלט בודים אכזר המזק ביותר בעיראק. זה
 אני רוצה להיטיע את סרטם כורדיסטאן.

הנושא השלישי שאני רוצה לסקור
 הוא נושא המדיקנים. מה אינני יכול לומר דברים גדולים. מקירת קצרה
 בכורדנא, כי אני מעדיף להשיב על שאלות שאהם שוטלים, לפי בקשתכם, ולא
 לעזול את כל הזמן.

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מחיר 26 דמים
עותק	6 מחיר 6 עותקים

6.7.73

ג. זטי"ר

בנושם היהודים מסקור מדינה-מדינה.
 קודם כל, במרוקו. במרוקו יש החליטן מהמסד של הרעה, ככל המיוונים
 בעצמם. בקרב היהודים לא מתבלה רגון לצמח. יש לנו דוגמאות הפוכות,
 למעשה. למשל, המדממים במרוקו מדינאים לא בטוח; הקהילה הצרפתית
 במרוקו מדינה שמעניין לה בטוח. המדממים מוכרים איפוא רכוש.
 מכיוון שיש גל של מכירת רכוש, יורד ערך הרכוש והיהודים קונים את
 הרכוש. עם זאת שובל את היהודים לאספת כחם קונים? הם מטייבים:
 כ"ל מי המערכת שלהם, הוד שנה-שנתיים בשלם את האסקפה. בקיבוצי,
 כלכלה היא כלכלה.

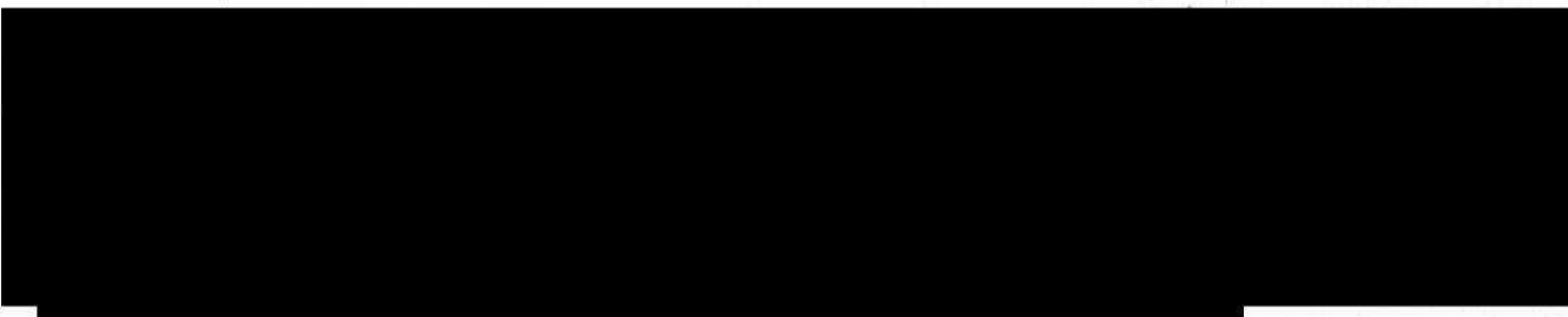
גדמה לי שהמדינה לכתב במעם
 הקודמת שהכסלנו את מספר השליחים וצמצא ובחרנו את כל השליחים שהיו
 קונים בעבר.

מה מספר היהודים שם? ג. זטי"ר

המספר לא משתנה - המספר 35 בלר,
 כי הבידול המבטי קולה על מספר היוצאים. ג. זטי"ר

עטינו מספר במול עם הסוכנות להוציא
 את השליחים שבליחו במרוקו, לעבור בכל המקומות ולהכנה בולחות.
 בקיסור, מלה מיענויות שהיננו רוצה מהן תקום לכל גדול של יהודים.

במדינה עם הסוכנות - כיוון שיש
 בצד הדבר הזה גם סיכון במדינה במרוקו, וצמצום מדינאים מכנה על
 הצנעה שלנו. יש לנו קושי לדאוג לכיסוי למנטיים שלנו - מדינה
 שמצמצם מפילו צריכים לקבל את מספר השליחים הצרפתים מדינה
 עמנו במדינה המדינה. לא מסוגל שבה עם. למנטיים היוצאים יש טענות
 קשות למרוקו, דעה לא משפט. יכול להיות שום דמיון ששלם, אשר,
 לפי דעה, תהיה למנטיים ולצנעיות - הם לא יצאו יהודים, לפה החזקתם כל
 כך הדבה שליחים? מצמצום מהמנטיים עם הסוכנות ועם התנועות בנושם זה
 כבר הצי שנה.

ג. זטי"ר

ג. זטי"ר

יש לנו קושי לקבל גם דוכוונים
 קולקטיביים, אבל היננו רוצה לומר שיש לנו להזן מיומני של יוצאים, אשר
 בגלל טעמי בדוכוונים איננו יוצאים. הפננ במרוקו, כסך המל, איננו טוב.

ג. זטי"ר

בכל זאת, כמה יהודים יוצאים מסם בחודש?

לשכת המרוטוקולים		
דף	מתוך 16 דפים	
צותק	6 מתוך 6 צותקים	

6.7.75

ז. זמור

מלגות למידה

כספי מחנה, מני מושב שבסך הכל
צביע ל-2000-2500 בשנה. מלג

המספרים של יוזמים במארוקו.

ג. מלגות

בט צעירים יוזמים פשוט

ד. מלגות

בט צעירים, השנה מני סכסכים
להביא קבוצה יותר גדולה למחנה
מני מקורה שזה יועיל.

ק"ץ בארץ, כדי לדרבן דוד הקבוצה.

שכל מקום, מהם ודמי יודעים זאת -

בכל המקומות שלנו להצלה אחרים, במארוקו ובמקומות אחרים, מני מושב
מנין ממש, מני מושבים אחרים כמקודם, שאיננו עושים אחר, בלי שם
השבוך של פהיר. בכל מדינה שבה אפשר להוציא את דמי בארצות ערב -
בט הם לא יעלו לישראל - מני עושים את כל האמצעים. כל האמצעים
הם מנעו מאנשי כוללים לעשות מני עושים.

בכלל בעיית הבטחון איננו צריכים
לבנות סדרך ונבטחם מביב ענין מארוקו, שהוא בהחלט בקיימתי כשלעצמו
אבל מני עושים זאת בתקופה זאת הלילה יקרה משהו, מני ל מחנה אחרים
שעושים את המלגות יוכלו לצאת ממארוקו בבטחון.

טורים - מאז הסעולה בניסיונות.

לא יצא מן ימיהם מלבנון. יש בלבנון מאד בעיית יהודים טורים, בלי
מסדרות להוציאם. מלג טורים שהגיעו ללבנון - זהם מנידים את הדרך -
אבל איננו מוסיפים להוציאם משם, בגלל שזה הבטחון בלבנון. אנחנו
עוקבים אחרי הטוב יום יום, ולא נרעה לנו שנטוה לצאת - לכן, יש
למנות, לשמור, בקהילה היהודית בניסיונות סמוכים את היהודים.
אנחנו לנט שלדנו שנין ביסודות לדמק והאלב יש חוק של כלים שלובים
בשינועים יהודים בניסיונות, במים מדמק - ניסיון שהמטרה הגיע לארבעים
ולמ יוזמים, המסיקו לבנות סמוכים. חלק מהסיבות לכך הים בט המהירות
נין הסורים ללבנונים לעודד הגבול המשותף, הגבולות נהמטו, יש
ביקורת ופדוקה. אבל, בכל זאת, יש עם מדבעים יהודים. אנחנו
סמטיים דרכים מוקפות כדי להוציאם. זאת אמרנו, להיעזר בשינועים של
מדינות ידידותיות. עשינו זאת נעבר - ונעמנו סמטיים דרכים כאלה עתה.
יש בקוה שנוכל להוציאם בדרך זאת - לקבל "ליטה טמטה", בשם סמטיים
בנתיבים של מדינות אחרות. סוכרתיים להשיב, בדרך זו מני אחרת, הבנה
של השלטונות הלבנוניים, כי הם יודעים זאת.

הצרה היא, מן האספקט הזה.

שאביקורות בגבול ותביקורות בשטח התעוזה בניסיונות - בגלל סיבות שלהם -
מן כל בני סמורים, שהדבר יתגלה. אם זה יתגלה, הרשויות שבדקות בשדה
התעוזה אינן דווקא שומרות סוד להסכמים מאלה, ואז הדבר יאוז וימטיד
כל סיני אנשים.

כשהלכנו לביסודות, ידענו שבטלם

בנושא הזה, אבל השבנו שזה יהיה סמיך סוציק. מני סוכרתיים לומר שלא
השבנו שכן הדברים יתחמו בנושא בניסיונות - להתנגשות ניין המיטור והמח"ע.

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מתוך	דמים
עוקף	מתוך 6 עותקים	

6.7.73

2. זפיר

מסר בעקבותיה נקטו כל המסגעים הללו ולא בגלל מעולמנו בניסיונות.

האם קיים עדיין עוצר בניסיונות? ג. גולדמן:

הוא נטק בימים האחרונים, אבל יש ניסיונות, והן לא בטוחות קבועים. ה. זמיר:
הניסיונות אינם קבועים - אינם נעשים לפתע.

כפי שאתם יודעים, אנני סגריסטים את הניסיונות בדרך הים - יש ניסיונות בימים, כיוון שכאנני בימים, הם ניסיונות כל המסגעים הדברים האלה יותר מסובכים ועוסקים בניסיונות שהכיסוי שלהם איננו טוב. ביחוד עם עוסקים ביורים או בניסיונות, כדי אלה אינם מנשים סטודנטים - והמסגעים קיימת. כל עוד ישם בקהילה והם לא מתוודעים לחץ בקהילה, הקהילה מסליצת - ועבורנו זה אחת הקריטריונים היחיד קבועים - לא להו ציטם עדיין.

אצל מי הם נמצאים? ו. זמיר:

הם סטודנטים במספרות ונבית הכנסת. ז. זמיר:

הדבר האחרון שדעתי לומר בנושאים יהודיים - ספרתי לכם פעם שאנו מסשים מנע עם יהודים בתימן. בכלל, בתוך הפרטות כולן, זה אחד הדברים המסגעים. יש לי פה סכתבים - ארצם לכם את כתב היד; מסוט פנטסטי לרמות איך יהודים כותבים. הם כותבים בכתב רש"י. זאת התפתחות האשמה ביננו לבין היהודים בתימן. איש כחובת עברית, אבל חוץ מתימני אף אחד איננו סבין פה שכתוב. יש בה כל סיני סימנים.

כמה יהודים יש בתימן? ח. זמיר:

יש 800-600 יהודים בתימן. ט. זמיר:

אני טענתי לכם את המכתבים, כדי שתורטמו סכתב היד, ואף המונות.

אלה הם מסוט פנטכים היסטוריים. אקרא לכם את המכתב המסרוך שקיבלנו מתימנים התימנים:

"סי צדיק יהנה מכמה וליטועתך קיוויתי מדני. טעה טעיה בן טעיר אל דאוד דחור.

אנני ודעם דאוד דחור וכלל יהודי מספרה, צודיעכם אלף שלום וברכה. ידוע לכם כי הנני מלינו טעיר מבן עבדאללה וספר לנו מספר אשר שלחתם אמו. השליח נאמן. השלחו לנו חומס תורה ומחזור דמש הטבה וכיפור, ושלוטכת ירבה. ואתם תשלחו צדקה לעניים. ומה שיאמר לכם טעיר מבן עבדאללה וזהו מאכה ושלום, היות דאוד (בלומד השליח) נחמו לדרכו. הפודיעכם: טעיה בן חזק (כינוי לסימני תימן). מאריך: סוד הוקות (הוא השבוע המתחיל ביום א', י"ח באייר תשל"ג, 20 במאי 1973).

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מתוך 5 דפים
עוקף	מתוך 6 עותקים

- 107 -

ועדת החוץ והבטחון

6.7.78

ג. זפיר

יש כמון מיסודא חליפת סכתבים.
יש לנו גם המדנות של היהודים האלה. מעביר אותן בינכם. זה
צומן המדנה על דרך האיים. יש כמון ילדים עם מדנה.

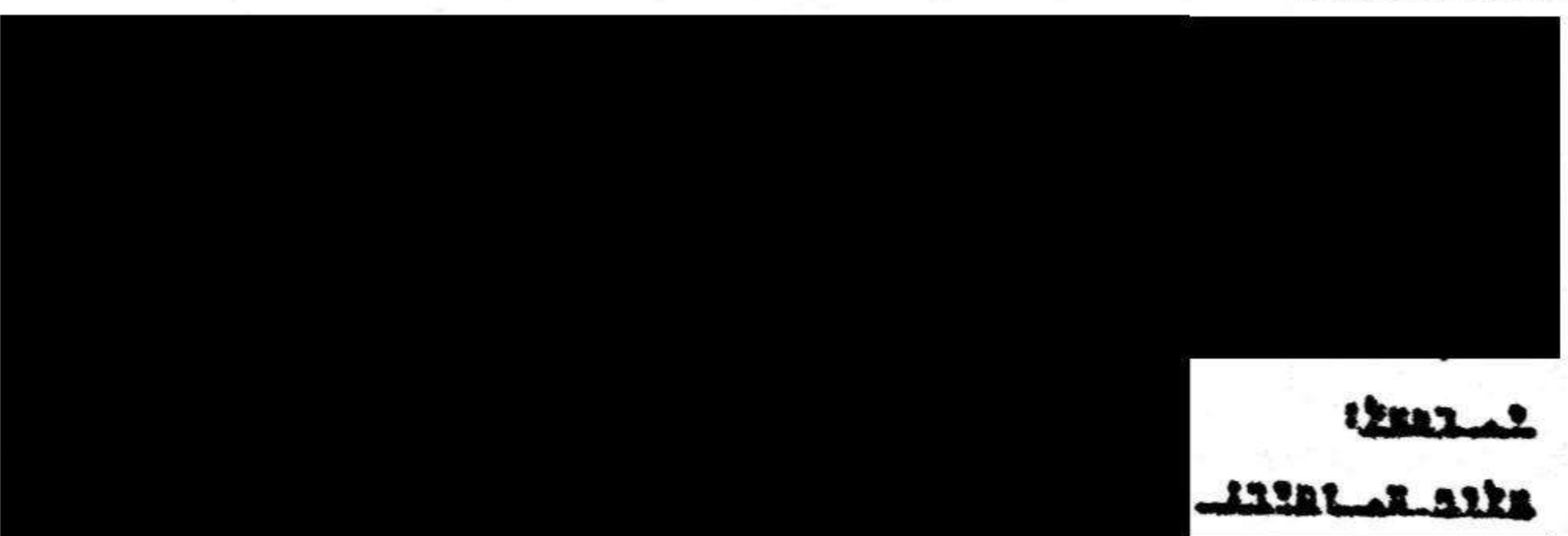
היהודים בחיפון מדוכזים בצפון
המון. סכתובי שכסך הכל הם איים לא רע. הם טובלים פנימון סכתובים
יהודים מאיים. זה המד להם; המד להם קעד אי עם היהדות.

אינני מתחייב במספרים, כי זה
מתחיל ב-400, מהר כך גילו עוד 200...

מבטנו נספחים בתהליך של סיפור
בהודעה שני יהודים. רכשו לו צימ שניס-אניים, מכל הם מדורים:
מה ידעיים - מוצאים כל בני המספחה. מדרי הדנה לבטים ומדרי שהתברר
לנו עמליה פתימן שמסר לסמוך עליו - גוצים, כנראה, שמנה או שתיים,
וחו גובל לשפוע מתן יומר. מני מקומ שכלים להוציא את יהודי תיסן,
כולם.

אולי תוכל לפרט מה הקושי בהודעתם.
ליהודים אין מדנה מדוע, אלא במדור
שיבתם. הם לא יכולים לשאת סחעיר,
מתרועע או סחעיר שבו הם גרים.

שנים, אין לנו הסדר הברחה בטוח.
אין לנו הסדר הברחה שמסר לסמוך עליו.
לפני זמן היה לנו סיפור סמוך
עם פנרים, שנראה לנו טוב. בתהליך ההוכחה שלו שמסר להבריה הוא נעלם.
יש מדורים בצפון-מערב תיסן שבהם יש שודדי דרכים. זה עוד מדנה שיש
בה שודדי דרכים, ומדריך לקצנה את השייד, את ספנו וכדומה. ענין ההברחה
הוא סוכך.

ג. זפיר
ג. זפיר

אני רדמה שמתחבטים לכבוד מאיננו
ברחוקה, מדמש מעין וכו'.

שנים עתה בעים גדולה להוכיח
להם כי מבטנו. ישב-דמש הכנסת
הוא מד תספחים ליהודי תיסן והוא נתן לנו שמה. חכמה חיתה להח
מה ששמה מכלי שספירו מוחם. לכן, הם ביניהם בוחבים שמה, מדף
מד איננו מדע למי סכתובים. סי קודמ ומינו כנין מה הקוד המקובל
נין יהודי תיסן, לא יכול לדעת מה כתוב. הם שנינים את הדברים ביניהם.
ג' סוכך יש לנו במדור המד הלסיד מכם, והוא מסר את כל מה שכתוב.

לשכת המרוטוקולים	
דף	מחוך 2 דמים
עוהל	מחוך 6 עותקים

6.7.73

2. זטי

למשל, יש לתת סגנון משלהם לסטרי הפילה, המסענות שלנו מוכר כי אך אחד, הוצע פיאנרדי מיכני, לה יקרה לסטר המסילה בשם הזה - ולא זו בלבד, גלה מיכני שגם מוזר בטוים, המיכניס בקיטיס בענין - וזה עובד, יש לנו קוסובסקיט - וזה דבר חשוב ביותר בכל סדרי העולה הזאת, מני מקורה עובליה לזו ציטא.

רציתי לומר פליס מהדות בנושא מה'ע במידותיה, מהם יודעים שמיכני יכול להגיד לכם הכל בנושא הזה, ומבקש מכם לא להביך אותו - אבל, בכל זאת, ברצוני לסקור את סגב המ'ע במידותיה, כפי שגור דומים מזה, מהות זו יותר, בימים אלה.

הערבון של המ'ע במידותיה, שגובנו למדנו אותו בזמן יומי סודי בשנה המהרנבה, נשקן, ועוד משהו להישקן, על שתי מערכות סיוע או סיקור מה'עו המהת - מערכת בלדיהן, היא מוכרת, היא ידועה, בהלקח היא נחשית מביטוי די פלומטי. ספרידיות ערביות - לא כולן, אבל בהלקח, ובסידור של לוב, שיקטק, סודיה, מלג'ידי, מני יכול להגיד כמעט בוודאות לא מהדבר בספרידיות של מציטה, לבנון, ירדן או סודיה.

ג. ג. ג. ג.

ג. ג. ג. ג.

הספרידיות הלוביות.

ג. ג. ג. ג.

ג. ג. ג. ג.

מה עם הספרידיות של מאדוקו?
 לא, לא כל הלוביות, לא כל הסודיות - אבל יש מהות, זה כמותה בצדכי המ'ע, מצד אחד, ומצד שני - במיטות המעילות בהוך הספרידיות.

יש קבוצה שמעילות שלה היא כפחדה כלליה, ביום כסף, ועד סיוע מבצעי - העברת צ'ק וכדומה.

אחד כך, יש סקרר המ'ע, המ'ע של פה'ע במידותיה, מהד היא, וכמשיך להיות, היסודי והמניס לעולה יעילה של ס'ע במידותיה, מיכני מוכר לכל ועולה, אבל מעולה יעילה לא מתמשרת גלה עם כן היא נעזרת בנושא פה'ע. המסיין הזה יש במילה סיועיה עם בהוך ספרידיות וטומיעים כנשקיהם פה'ע, ובעצם עוטיים מעולה המשיהן, המ'ע מיכני מוכיע בכניסיהם פלומטיים וכדומה. לעומת זאת, יש מעלה המ'עיה המ'עיה במלוח סדון המלה - וזו מהות של מברנו דובנתה בעבר.

בןדייה מי מיס מהתרה מהר-אבסלנס, עם כל המ'עיהם שינויי כמובנה, החלמה חזויות, מסודרות, כל מה שהרצון הקטורה המ'עיה וכך'. כל המ'עיה חזו קיימת במידותיה. היא במהלס המ'עיה לעולה יעילה.

בצד מדבר הזה, מני דונה שהדקו, שגור המ'עיהם לא ליהנות במידותיה מסיתוף מעולה רחב לב עם המ'עיהם המ'עיהם. יש דרבות של חוסר היענות, אבל עם מני צריך לומר עם יש סימוף מעולה מלה - המ'עיהם היא שליליה.

מהם המ'עיהם אל בזמן המהרנב?

ג. ג. ג. ג.

לשכת המרוסוקולים	
דף	מתוך 21 דפים
עותק	מתוך 6 עותקים

0.5.73

8. זסיר

מלגה ז' זסיר

הסיפור לא חל בזמן המהפכה, אבל
 ההגבלות וההחמרות הן בקו טן הקל
 אל המסדר; הסיפור מעולה לפחות שימוף מעולה. הם משרים בנו, מבלי
 שיש להם מף הוכחה מאת. הם משרים בנו שמוז חלקם המרדניים במירוטה.
 הסיפור הן למה פי עושה סרור. במה שנוגע לאיסלסיה, לצרפת, לגרמניה,
 לצרפת ולנל מה שאתם דוגים - שירותי הבטחון אינם דוגים סרור במירוטה.
 הם לא דוגים סימבול - זו מהירותם, והם משרים בנו שמוז חלק מהם.
 זה אלמנט מאחורף לאחורפה.

בשאר עוד שני אלמנטים, שמי
 כל הזמן נקיימים הם היסוד המחד - לא כולט פוזמים מתנו לכל מורך
 מדרך. מניבים שאנחנו נוקשים, והמדיניות הישראלית היא המעבירה את
 הטלפון למירוטה, וכדומה וכדומה (אתם מנידים את הדברים, אינני
 רוצה להמריך בהם).

אלמנט שני, שלא השתנה - מינסטרס
 פוליטי, אומרי, הלוח וכדומה.

בהגדרה כללית, שיש לה, כסוכן,
 יוצאים סן הכלל, הייתה מופר, הסיפור המעולה שהקיימים באותם הזמנים
 שגיונותים ימים, לדוגמה, כשהמדיניות או הצרפתים או האיטלקים והאנגלים
 צריכים עושה כדי למענה פרעה שמתכונת את הבטחון במדינותיהם - זה גם
 יודעים שבידי ישראל יש המטחה לענין - הם באים אלינו, צדין בקיאות
 פזות או מורה, עתם יודעים שקיימת אצלנו - הם באים אלינו, הם גם
 אינם זקוקים לנו, הם לא יבואו אלינו. מינפורמטיב על פעילות טח"ע
 בצדן מירומים מורה - בנקשה. זה מופר, מה עושים הערבים הסכורלים
 במיטלסיה - לכך יתנו המדיניות מינפורמטיב; הנה הדין לבני מגבלת
 והולנד, מה עושים בצרפת? - לא תקבלו, כי מי מטעד לסמוך עליכם.
 אין זה מופר שאתם סומקרים בענין זה, אבל במהותם האלה הם יתור
 בלויי לב.

כשהם מופרים שמי מטעד לסמוך עלינו,
 הם סכורונים לכך שאנחנו נהרוד אותם

מלגה ז' זסיר

כין מיננו יודעים את לא יקרה
 בסוף מיזה ענין, שבו מברר לצרפתים
 שהאנגלים נתנו מינפורמטיב, שאחר כך נעשה בעקבותיה סעשה סרור במירוטה
 (ואם לא יבליס להוכיח שאלה הישראלים), ובעצם האנגלים היו מיזה סוליד.
 כשהדברים ודוגים פתוך מוצג פמש, הם מימה זמר בלויי לב. זאת מהגדרה.

אני רוצה לומר לכם, שאנחנו משיגים
 גם במירוטה: שאת עוקבים אחריו. כלומר, אנחנו המכנו להיזה ששרת
 במירוטה, כפי שאת סוממשים פתח, כפי שאת סוממשים סרבלים סובייטיים
 וסרבלים מודים - הם סוממשים גם אנחנו. הם עושים את זה תוך השקעה
 סומף - הלוי במיזה מדעות. אנחנו לא מויב נורא - לא המסיקו לעשות
 כל סיני דברים אחרים ומתאבלים עלינו - אבל עלינו לשר את עצמנו
 היטב. הם בודקים. בסך הכל, כולם בסכומה גדולה, כי למף אחד אין
 שום דבר - ומיננו סדר על הוכחה; אין להם קצה של סדרים מוטרימדי -
 וזה סרבלים אותם, כשמיישנו נקרא לשר המניס והוא מופר לנו יקה מותך
 המוטל, מה קורה מהן הוא אמנם פרצה על המיננו. מה באופן קובקריס
 קורה? - הוא לא יודע מה קורה באופן קובקריס. מי מבטיע, אין מבטיע,
 מה מבטיע.

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מחך 76	דמים
עוה"פ	מחך 6	עוה"ק

6.7.75

3 דמים

אמ"ע קמ"ב בס"ק. הוא מורה יעיל מה שח"ה. אינני רוצה, חלילה, שישתנו יחסי העבודה והעסקים. אבל הם לא בטוחים. יש בילויים של בריחה. חלק מהחברים שצדדו אולכת על רגליהם, בודחין חלק כאלה שבאים לא בטוחים - מי זה שמינם עושים מה שאומרים להם, או שבטוחים מהם שצדדו להם לעשות. סממנים אלה מצוידות ובורחים (אני מזהר את הדברים שי אני יודע שצדדו בוודות סגורה). בקיצור, הם סקרניים לא להיות מעורבים בעניינים, כי הם פרזיטים לא בטוחים.

בסך הכל, זה מחליך כצדד. מהו הצדד. למעלה בלבדן היתה השמעה שדאיקה לכה על פידת הצטווה הפנימי שלהם. הם מחמשים מדבליים; בכל מיני דברים יש לנו גם פזל. בשמחה קודם אין הם רוצים את הדברים, אהה נוכח העניין הנטבטי; אך נקט לא השבתי שכן מדבר יכול להידמות. כל זה מסיל ספק בצטווה באיש שעל ידו. אין הישרותים ידעו שכל הזמן לא הייתה, וכדייק היום במהי"ז. אין הם ידעו שדייק היום קרה - לא ידעו בדייק היום, אבל הוא קודם את הדברים. זה ידעו רק מדבקה אנשים - מיטן שהוד שהדבקה אנה בזה. זה שדיר מורה של מוסר בצטווה וטעמי"ע גם, כמובן, על אמ"ע באירופה, כי הם פרזיטים לא בטוח.

הוא עם זאת, הם עושים טמטץ עליון לעשות מהו. אין מוסריים? - לא חשוב באיזה, בעיקר ששם ימים כבודתה של העתון.

הם עשו במסריים.

אינני יודע מה היא במסריים. אני רוצה שכן, אבל הוכחה אין לנו. אינני יודע. יכול להיות שכן. אין לנו בטחון שזה דווקא זה.

מה היא המבדה השנייה?

לפי כל המסמכים, אני צודק שזה

באסור, לטעם הערכתי - ואין לי בוכחות ודאינות לכך - על מי חלק מהמסמכים, יכול להיות שצדדו בעשה בשליחות צמ"ע על ידי אדם שניד. אני מושב שזה אמ"ע. אבל יש מנשים, שגם המסמכים כסודי, שאומרים שאין בטחון בזה. אינני רוצה להרחיב את הנושא הזה. ברצוני רק לומר שהם עושים כל טמטץ כדי לעשות שגור באירופה - ובאירופה אנחנו (וכדוכתי ל"סוסד") יומד

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מחיק	6 דמים
עוקפים	מחוק	6 עוקפים

6.7.73

ז. זמיר

בסימנים שאשר באסדרות. **המטען** לעשות כל דבר. מנחמו צריכיים להיוות סוכנייט לוח. זה מתייב להנביר את כל האמצעים שייט לנו, כדי לחנן על הפעור באירופה; מנחמו בטאיים בטלחה - מינני רוצה לומר שאנו בתחילתה; אנו בעיצומה, דבלי סאמניס גדוליים פמוטכיים לא נצטנן מוחה (ומינני מוסר שנפסיק מוחה).

האם רק במקרה לא ייברח על פמטכנר השחור?

ה. יארי:

אלנה ז. זמיר
במסדרות יט שלוש מרגוניים סקיליים, טאנו יודעים מוחמו הדמיון והמדול, והוא גם החשוב, הוא הפתח או פמטכנר השחור (זה מיננו חן), כטוירת הפעולה העיקרית שלהם היא צרפת. צרפת משמשת להם - מן מולי מפטר לומר שיטטה להם, וקודמה טעמיה - ויש לה הנאיים בהחלט לומר בעתיד - קנה כצטייט קרפיי. מני, ש.ב, רוצה לחזור על דברים שהם יודעים, המיקום של הדרך הממליטה, המאמן, המכוון מן מה סנקרה מצלנו היעד בטמא נבייידות, בסודיות, במדונה קרב במלל, החלטה במרץ הבט, כטייקרה, מיט ככטימאליטה. אמ, נגיד, יצאה קבוצה לעשות מיזה דבר ומטחו השתבש - הסורה מיננה מן יט פתחום שומר - היא מוודת מחורה כדי לקבל הודעה. החלטה במרץ מסוג, בטטה, היא עצומה. יכול להיוות שמוסרית למדמו לך העשה מיזה דבר. אבל בשביל להחליט מיזה דבר, זה גם תלוי באומיו של המנצח: הוא יחזור מחורה מן יטלה שלים מן יטמה למכתב מן יטלטן מן יטע בעצמו מן יטחה עם הדברים. וזהו הלוח ככטימאליטה בעורף.

בגלל הפעולה כבייידות חלק מהפעולות שלהם נפנט בלי שום ספק. ראשית, פיי המ סיטלו בעצמם, קודם כל; שנית, צינור המיקוד של המחה, של פמטכנר השחור, שכל טכנה דבייניטה.

הוארון השני הוא הארגון של הבט, שמיננו שונה פמטכנר השחור כנאיינות התכונות שביינתי. הנסיים העיקרי שלו הוא היעד, הוא כך הוא פעיל בצרפת. בצרפת הם הרבישו די בטוח. הם מועלים גם במיטליטה, גם בטקטנדייניטה - אבל קודם כל בצרפת. חלק גדול מהפעולות ראשיתן בצרפת. מוחו בודייטה, אשר היא, לפי דעה, הפנודול צמאירופה - הוא דמיון בפעלה; היא הבדל של המט דרגונה בינו לביין הליטה בטנייה בתחום הביצוע - הוא כיטתה את כל אירופה. כטי שאחסי ודקיים כהעמנונות, הוא הביט נטק לשננו כדי למנוע כפוליים.

הוא היה כאלה שהיו חיי סחחרת?

ג. חאנוני:

אלנה ז. זמיר
כן, הוא חיי חיי סחחרת מאד מאד טקטנדייניטה. הוא חיי סחחרת מיטיים קבדו. הוא מוצץ לצרפתים חלק בטמאריטיי ביטי המנבק. הוא מבצע דבייני מאד.

האם הוא הרג את המייט שלנו בסודר?

ד. רמאל:

לשכת המרוטוקולים	
דף	מתוך 6 דפים
צותק	מתוך 6 צותקים

6.9.78

2. זמיר

מלגה ג. זמיר

אין לבו הוכחה. כיוון שהוטו היה מסוגה על זה בספרד, הוא היה קטור עם המבצעים. הוא לא השתתף במעולה, הוא לא היה עם המבצעים. לי אין טקס שהוטו שלו היה בסניס.

מרכזה של "החזית", מרגונו של חבט, במידותה היא, ע"כ, צרפת ופכו כן היטליה, זהו המרגון השני בנוולו. גם המערך שלו בארמה בספק. בכלל, בשמאום קורה מסתו, הם בורטים, אבל צרפת היא המטענה שלהם. לפי דעה, צרפת המסיד לתיות המטענה שלהם - כי בצרפת יש מקלים סוליסטי, הצרתי פניסי במסטר להם למעול יותר מעטר במרצות אחרות - שמאל מרמטי וכדומה.

א. רימלם:

האם המטענה הצרפתית סלחנית לבנייה?

מלגה ג. זמיר

בכלל, אינני מוסיף שניכנס לבקשה הזאת, כי זוהי בעיה מסובכת.

המרגון השלישי שקיים במידותה הוא מרגונו של ז'ובריל, שהוא המחורתי שבכולם. הוא נטען על יזנוסלביה ועל ירון. להצטרפת, הוא ניסח את שתי הבחורות עם המטימון, הוא ניסח איזו הולנדית; הוא ניסה לבצע מעולה כיוון, במחום הסמנרה.

אלה הם שלושת המרגונים הפעילים במידותה. לכל אחד יש תשתית אחרת.

ה. זמיר

מה סבב הפעילות שלהם?

מלגה ג. זמיר

יש דרגות שונות של פעילות. היא למ מבצעים כמעט ל חלוטיין עם אנשים הפסאטיים במידותה. הם מבימים מותם כמה שבחצו קורטיים היעד. יש להם סייענים, בלורים שיובילו את הנשק, כמלה שיסתקרו להם מכוניות, כמלה שיסתקרו להם יירות, כמלה שיסתקרו להם מכוניות. כמלה שיסתקרו להם מכוניות - המבצעים במים מהיעד ברוכ הנקריים. כמה יסז - קעה לי לומר, מבצעים במידותה אין רגיים. כיוון שבנו עוסקים מבלעם שבטים מן היעד, הם לא יושבים במידותה. חלק מהמקרים שהיו ספקדים מבצעים במידותה, ברמו. אנו יודעים שחלק גדול, יכול להיות שהבני חלק מהם מנו מוקים והם פייט במחורת. קעה לתת מסודים, לפי דעה, מבצעים, כמלה שיסימו מנחה או שיסז ככונייה, מספרים סובב סניב מחור מסתי עטרות. כמה במים מדרגות היעד? כמה שיש במדרגות היעד. סייענים יש רחבה מעד, בדרגות שונות של טייענות - ומדובר בהיקף של סוגה ומולטי טלסיים.

ה. זמיר

בעבור עכשיו לשאלות.

ב. גלובי:

קודם כל, בנוגע לבנייה המורונו - הינו הממדים דמיין עם האלופי ריב, ובו הוא מנלה כי הוא מרעה מסוס "סבנה" בשנה שעברה, סוכלו שלושים ושבועה, מחור מדבקים ושמונת, בסיוענות של הסחבלים למצוץ ביסודים שראליים בחוץ למרץ. הם מוט מנלה דכריים כמלה ברבים, מה מקום הוועדה?

מלגה ג. זמיר

הוא נכנס לסחנה אחרו

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מתוך / דמים
עוקפים	מתוך 6 עוקפים

6.7.73

ג. הלוי

ג. הלוי

לענין קאדמתי ונאיהוד עם פארים -
 מדוע יש בטורים התבוננות לאיחוד?
 דווקא מבחינה כלכלית העושר של לוב והבטח שלם יכולים להרום להתעשרות
 הפארים. אני בטוח שיש גם שני - אני רואה לטוב פה גורם הסיקור
 הפארי. היום הוא מלוי במיטתיותו של קאדמתי? סוף סוף שתי מדינות
 לא התמודדות בגלל מיטת בלבד; זה יכול להיות היום קאדמתי וסדר
 מיטתו הוא. בשביל פארים, לכבוד, יש בכך רוח גדול - אך עשירה
 עם מעט מאד הושרה הופכת לחלק מפאריס; היא יכולה לסימן מן פושטת
 פאריס. זמנו שלוב יש התבוננות להסתלסלת פאריס, אבל למה דווקא
 בטורים וקלים בהתבוננות?

לימתי פאריס-ברית-הסודיות,
 מאלו פאריס זוכים ברדיו היום; הוא אמר שהסיבות והצדקות הסובייטיות
 קצבו לבשר את פאריס, ללא שום. זהו ציחוק טיפ. בכל זאת, הסיבה
 רוצה להבין יותר. בידוע הסובייטית היא ענין סמלי. הוא הסתיע
 גם את השירותים שלנו (עד כמה שהבנתו אז) וגם את האמריקנים.
 עתה, בכל זאת, נעשים הסכמים למהות את קרע. מה הם הסכמים האלה
 ומדוע קרע מינו ציחוק להחזיר?

דמי שלוחה לענין מארוקו.

ג. הלוי

הוא חזק לענין את הסכמו מלפני ואם הוא מלינו, עד כמה תוכלו;
 ובהו בן, את האם אל היהודים, יתם בית גלובת אל היהודים.

אני מקווה שאין שום סכסוך מבחינת
 הפרוטוקול שדרכה כמילוי להיום בין השליחים במארוקו לבין מספר העולים
 מבחינת שטח. גם אם יעלו מאחיים, תאם לא שום שום שליחים? בכלל,
 תאם פיתחו קעלה את השאלה בפרוטוקול בזה?

דמי שלוחה ביחס לאיחודים.

דיברנו עם ראש הממשלה, עם שר החוץ ועם שר הביטחון על מבוא של
 איחודים בזמן המהיר. היתה בסיסה לומר שכן, אם יבדדו לנו
 להתקל יו תקל. נאמר, כצורך אנו לבשר, שהוא על ענייני ה'סוד'
 שם. מולי חזק לומר את קורה שזו היא בנתנים לנו לעבוד? מה
 קרה עם לאיחוד? זה קטור, כמובן, גם לענין תימן והוצאת יהודים
 שם ו לעניינים אחרים. איך תהא רוחה את הדבר הזה ספקות ברוחה שלך?

במציאותנו עם ראש הממשלה גועלת
 שאלה השליחים באיחודים. כיצד תהא רוחה את הדברים סודות אחרים שלך?

לענין דרום סודאן, מעט במסר לנו
לם מעט על הקורה ועל הקשרים שלנו

ג. הלוי

שם, מה הסוג פירוש?

שאלה השניה פתיחתם לאיחודים.

ההחלטות מה ידוע לנו על הקשרים של הסובלים באיחודים עם שכירי הרב
 מקצועיים? בזמנו דובר על קשר עם אירלנד - תאם יש לכך איזה סיוד?

תאם פתיחה להעלאת על עקבותיהם
 של שכירי הרב במלח? תאם יסל לנו מושג בעניינים במלח?

מה הסוג הסניטי בעיראק בעקבות
 רבה שר התבונה ומה היא מרקע לרבה הזו?

לשכת המרוטוקולים
דף מתוך דמים
עותקים מתוך 6 עותקים

ט.ט.73

• חזן

החלטות
 היום ידועות על התחדשות הקרבות בין העירבקים והמנדטים. לפי ידיעות אלה, שני גדודים עירבקים התקיימו את הכוונות, וכמילוי מצו ערבים מתחזק קרבות גדולים. מה המצב לאסור?

בשעתו הגשנו לכבודים עזרה רצינית. שלחנו להם גם סלוחות. מה המצב היום? האם מצו נספחים הם במיזו צורה ומה היא העזרה הנחמדה על ידינו?

כדי שיהיה סופיות בענין, ובזמן התחדש בהכפפות גדולה, ידיעות על התבטחות ערבים של השטח לצבי סגור. האם זהו הסוגיה הנוכחית או הנחה לטעמה?

מה עם סלוחת הנחה המנדוקמי לאזורינו? בשעתו סופר לנו כגון שהדבר אמילוי טוב היהודים. האם אמנם הדבר טוב להודים?

בזמנו היום לנו קשרים ערבים עם כורקו. האם הם נחשבים או הוסקרו? אנהנו סוד הקרבות את הקשרים האלה. מינבי רוצה להבין את המלוח זמיר, אבל גם על הענין הזה במסר לנו הדעה, והודעה הזאת מדליקה בזמן די טמוכנו. כלומר, דברים בעלם מינבי מדליקה. היא דק מדליקה גם את המ"מ הזמר, למשל, שדריך אחרת לומר למדיקנים שנגדוקהדש את בעיית הנבולות והמטרות נוכח כבידה טמנוטים לוצרונה ערב.

לענין הסדר - האם, בכל זאת, מבדילות מוצות מידות ניסוח אלינו ולסדר הערבים?

שלוש התמסכה ידיעה - סק בדווי עתונתי וסק אמת - כמילוי קבוצה של סגולים ערבים וסני טיסיים כמגיים צאו לביטוח מיוזמה למידותהו למסדט טמוט, להקבירו לדרך ערבים, לטמוט הזמר גסך ולטמוטק סעל אהה ערבים במדף. האם יש במסדר הזה מיוזם גרעין מייים של אמת?

ה-ב-החלטות:
 האם מיינו שהמסים לשיקולו של הסולט לטמוט בעת תרמיון העמוכתי על קשרינו מתו?

שאלה שניה מהימחה לנו ששמת קשורט. עד כמה שידוע, היא נכשמת עכשיו בגיירות. האם מצו שהמכונים הוטעמה במני דעה הקהל העולמית, ובמילל, מה הקשר שלנו אמת?

מה טיב היחסים, הם בכלל קיימים, גיינו לבין לבנון לענין הסמ"ע, בעד היחסים הדשמיים עם הנבא?

מה היא תוצאת הסמ"ע במזרח הדרום, למחר המדינה לשגרידותנו כמאנקוק?

ה-ג-החלטות:
 שמעתי את הסבירן לגבי דעה מלון ברוטינגטון. מין לנו ידיעה ויס הערכות טובות. אבל, בהנחה סודתי מקולה של הסמ"ע, יש בכך סיכוי די יסודי, בכך שדרך היעד, המסים לטעולה שלהם, נכשמת דמוק טמוט, וכנראה

6.7.73

• נבו

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מתוך	דפים
עוקפים	מתוך	6 עוקפים

יש להם צורך, אם מטנם הם עשו זאת, בבטיח קרוב יותר - או בתוך ארצות-הברית או בתוך טפוח לארצות-הברית. האם ילבו איזו הערכה מוכן יכול להיות כפיס כזה, אם מטנם בטחולים עכט ביצעו את הרצח?

• תשובה:

מיננו יכולים, כמדובן, להעניש יהודים בגלל טענות בטיחולים. מילן מיננו יכולים לתפיל את היהודים החיטובים על ידי שליח, מפילו הדבר קטור בטיכון כלשהו, מיננו ערבים כל מה שאמור לעשות. מנו יודעים שאהודים הללו יכלו לצאת, אך נשאר בגלל שקול טפטי - איך להם טמורים של יין בשלב התהרון של מיננו, והם מיכו לטמור טוב יותר עבורו. זו מיתה קהילה של 100-120 טיט, ומני טומע טמיט גדלה בינחיים ל-300 טיט. טוב, זה בודלנו. אותו הדבר קרה עם היהודים בגודר. גם הם יכלו לצאת בטעמו. אך לא זה הטיחול - מנו טלטיט תטיט את הטמיר.

לנני השליחים במהרוקו - מה יכול שליח לעשות טפי? הרי היהודים במהרוקו מיננו מדובים בקהילות בטפנות, כפי שהיה בעבר; מלה היהודים הנדים בקהילות הגדולות. כולם מניטים בעלי הכרת, יודעים מה עליהם לעשות. מה השליח יכול לעשות לנניחם? למדובן מה יציטת מזה מיננו יכול, כי דרכי מיננו מן דרכים מהרות; היהודים יכולים ללוט בעטמם לגודלם ולהגר לצרפת, לפל, מין זה טוג בעבר, כאשר בקהילה קטנה, או מהרה, מיה צורך לבוג ליהודים ולטנע אותם. בכל המקומות הקטנים במלה מין יותר יהודים, יש עוד קנה יהודים במהרוקו, בקמאבלקא - מפילו כמט מין כבר יהודים. היהודים שנותרו הם מניטים בעלי הטכלה, סוחרים, עשירים, שיש להם טיקולים טלמם, מני שואל מיננו: מה ערבים שליחינו בטקום, מלבו טעולה למדינת-הברית? מה היה טעולה/קליט שהם ערבים?

אמרת

האם זה מתוך הלוקה המקידיים או מתוך הערכה מיננו? הנה, קרה מה שקרה עכשיו במהרות-הברית; לא מוזן מיה בטיחן דומה במורה הרחוק. מני שומלו האם ההיערכות שלכם במירוכה במה מתוך הלוקה המקידיים והכיסוי של המורה הרחוק ומרצות-הברית טיחן לגוף מהר, מו, טוק טתוך הערכה החשיבות של המיטה והלוקה הכוחות בתמא לצרכים?

• תשובה:

האם יש לנו ידיעות לפיהן אכורדים מתעוררים לנצל את הקטיים ומה מהרופה בפנימיה השודרה כיום בעירמק - להיערכות או למעולות או טמם טמכים?

במירוכה יש הרבה טודנשים ערבים והרבה עובדים ערביים. בוויננה, לפל, כל סוכרי טעחובים בלילה הם טודנטיים ערביים. בתמאים במלה מין מהר טוכן לטכור עתון עד טמיים בלילה, כך, על כל מני, מחרו לי מניט מנהלמת העחובים. האם ידוע לנו על ביננו טודנטיים ועובדים לטירותה עוד לפחבלים? מי טוכר עתון במיננו טכול העבירות מישראלית יכול לעקוב במדויק מהרי טודנטיים והבטיים.

אך האם יש לנו ידיעות, טקור בלטהו, על קינח מניט מה ע טפחובים טפי? האם יש לנו ידיעות על טנעים או קטרים טמם טקטיים?

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מתיך	דמים
עוה"ק	מתוך 6 עותקים	

6.7.73

א. דיסלס

עם קבוצות אליטות במדינות-הברית - בין הבריתים, בין הנאצים, בורדים או קבוצות?

א. לגרמני

מה המצב במסריקה אירוסטית? יש בה מוצות עם קיבוצים ערביים גדולים ובעלי השפעה. האם יש להם? נכסיון להתרבותם של הבריתים?

לפי התמיכה שלכם - ואני חושב שהיא נכונה במלוא - הסכנה בעיקרה מבחינת הח"ע היא ארץ היעד. ככל שתתפתח המעורר והבטחון עם, התשעה ניכרת סיד על מוצות היעד שלהם, סכנתם הם. האם יש הסכנות הסעשית שלנו?

א. לגרמני

התענה מיוני.

א. לגרמני

אני מבין שאין סידור הדבר שבמדינות אלו מייבנים לשבת בהיכוד ירטיים. האם יש לנו מערכת ספויסת - אם, אליה ואם, נפעל במדינות וייהפס החיש שלנו זה יכול לקרות - אין קבלות להצלחה. האם יש לנו מערכת ספויסת לגבי איתם הזו? לדעת, משונה על השמלה הזאת קובעת לא פעם את דרך הפעולה ואת מקום הפעולה.

א. לגרמני

האם יש כבר בביירות סקרה או פקדים של "ספטמבר השחור" ברמה

דומה לאלה שבארצות?

א. לגרמני

אין אתה ספריד, דטרומקטיביים, את ההלטה שמונת לסתור באש סלפני כמה סודטיס? האם היא שיש עכשיו כהחלטה שגמה לצעם ירטי טובה בתוצאה שלה? או שזו איתה האלטה דטיביים, אשר בדחתה?

מה טעם ספרים בארצות הח"ע והאם הפסקל הזה נכונה בעליה? בקרב חזרים ספודים עם ארצות הכפ"ע - מה טעם של אלה שהמוטיבטיב שלהם מדי-מולוצים ושל אלה שהמוטיבטיב שלהם מדי-מולוצים?

אני זוכר שגם ספרים - האחד בכלגית והשני בטפוד - שהיו ספרים באנשים שלנו, אשר עמדו בסכע עם סוכנים. האם בדקתם את העניין הזה - מה המסקנות שהוצאתם משגי הספרים האלה?

א. דיסלס

ברצוננו לשאול שאלה מאד באינדיה: אינדי יודע באיזו מידה אנו קובדים כי טון ההתארגנות של קבוצות, שבאות להתמסן במחנות של המלח, היא ביטחון - בארצות-בריתיות ופחותה להן. יש ביטחון איזו קח גם תפוזים הקשורה לישראל - המדינות, המקורה ראות יאנטי, כטובן. האם איננו שוקלים למנות לאזור למוד הקבוצות המדיניות המעטות מוצחים וטרוריסטים המוכנים לכל, בניגוד לכל הערבים - כדי להתר את הסוקד כבר ביטחון?

א. דיסלס

אם גם פאטיים ספודטיים יפאטיים שלופדים בארץ.

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מתוך / דמים
צותק	מתוך 6 צותקים

6.9.78

צ. זמיר

אלגה ג. זמיר

השיב על חלק מהשאלות בסטולב.
 מדוע הסורים מששים כשהוד עם
 קודם? הסיבות הן שונות ומגוונות. עיקרון של הסיבות הוא שהם של
 זלזול של המצרי המטופע ללובי, מדומהין, מצד שני, השם מצרי ממני
 התרבות קודמת בענייני מצרים, קודמת לא במ בלי קונצפציה -
 תמיד גמישה ככל שהיא, הוא גמון לה, הוא עומד קדבנות כדי להשיגה.
 הוא גם בהביעות, המצרי גם משגור סעריך את קודמת, האינטליגנציה
 המצריה צדהקת לכל הקשר של המהפכה התרבותית בלוב.

ג. תלמי

הממון הייכל דווקא מסבח אותו על
 כד.

אלגה ג. זמיר

הייכל היה כל הזמן המיש של קודמת.
 הקרה את הממד בדיק ותרה שהייכל
 מוסר מוד בעדינות, ובצורה אייכליתו אנו מושבים שזה סוקר מדי עבודתו.
 סכחיה זה, לגייכל היה כל הזמן מורי-צטמחה לקודמת. קודמיא תוך בו
 בכסף.

קודמת קורה למצרים לנעת כבוד
 הרבה דברים שהם אינם סעוני-צנים בכך: במיכנה המצריה המניסי; הוא
 כדור על סייציות מורים בצנא. כיצד אתה, בלדומי, שבא לארץ עם
 מטורה במצרים, מוסר את הדבריותו לא זו בלבד, אלא הוא יוצא בנד
 הקשרים ענין מצרים וערב המעוררת וצנד מורית, הוא סערעד על הקשר
 עם בדיה-המפעלות, הוא מוד סוכסות - הוא סביא למצרים מהמכה.
 מצרים לא רוצה כהמכה, יש גם בעיות מוד מרש גאליות - פס ימים
 מצרי אינם, לא נוח לטמדת שטמדק, סוקצה שאמה סימון במצרים,
 וקודמת משבח אותו וסקיית אותו בשבר. כל אלה הן התערבות מניסיות
 שטמדת אינו רוצה בהן.

יש הרבה סיבות מצדיות, המצרים
 תלויים בקודמת, קודמת נותן להם להרביש יפה מוד שהם תלויים בו.
 הוא לא סופע מהם כסף - הוא נותן הרבה כסף, אבל הם מדבישים שכאשר
 הוא נותן כסף, מיד קמוצה, למצרים סטובך להתחרר עם זה, הם אינם
 יכולים לזוז על הקורה הכלכלית, הם אינם יכולים לזוז על הקורה
 העצמית במישוש - וסממנים דרכים אלגנטיות לצמת טוח, אולי הם יאחדו
 איזה סחי שגרידיות וחלי...!

לענין הסובייטים במצרים -

בהסתכלות מאורה, אינני יודע אם הסובייטים לא סוכסיה את ציאתם
 מצרים כדבר היוגי. הסובייטים השתחררו סמועה שליוותה אותם בכל
 זמן שהותם במצרים - לא בסדריכים או כטמנציה, אלא כמעורבים בהצנת
 מצרים, הם היו סעורבים בהגנה מצרים כאופן מוד מדי-סמעי, אני
 מושב שהיום הם משתכלים על זה בהיכר, הם שפחים שהשתחררו ס' קומיטמנציה,
 הם לדבר בז'אנרן המקובל, עד שהם יצאו מצרים, ביחסים ענין המצרים
 לגין הסובייטים - הסובייטים היו סזחירים בלי המסק טלמ יצרו אותם,
 החלק הזה צמאמא במשורה היה יותר גדול מאשר היום, חזק על הסובייטים
 שהיו סוציאליים את הדרך, אבל, בכל זאת, בד'מטנס גיננס לבין המצריים
 הטאל לחלוקתן שיש חרדים ממני הגירדי המורה-היכרטי, שהיה צירדי
 סזר-תימנציה, הם ימרו: אתם ברשתם אותנו, אתם גולסתם שהם סודקים
 יומד סוב סמנציה, הוכיחם - אל תבדחו אלינו בטענות, הם שהיינו
 סחוייבים למה - נחנר לכם, אל תבדחו אלינו בטענות.

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מתוך	דמים
עו"ת	18	מתוך 6 עותקים

4.7.73

צ. זמיר

מנחם יודעים בנודמות שהמטרה
 שנקו ברעיון של ביטול הסכמי הידידות. הלוחם לא איבדו את יכולת
 המגן. יש להם בכיס עוד להצט, בין היתר, טשעוהיים פאר -
 נכל, נוכחות צי. המטרה לא שששים בהם, הם נמקש לא מייסטים בהם.
 אני חושב שהם יודעים בסתרי לבם שהטובים יקבלו זאת. מולי זה
 ככלל אינו בקורה יציאה.

יש סובייטים בספרים, בדרגים
 שונים של פדריכים ויועצים, בלי שישו באחריות. אין נוכחות של
 יחידות סובייטיות באיזו נהיה צורתן, יש יחידות צי. אינני יודע
 בזה הרגע כמה נדיוק יש. יש מאות מאות, יכול להיות שדובר במלך.
 באופן פוגע, הם אינם נושאים באחריות.

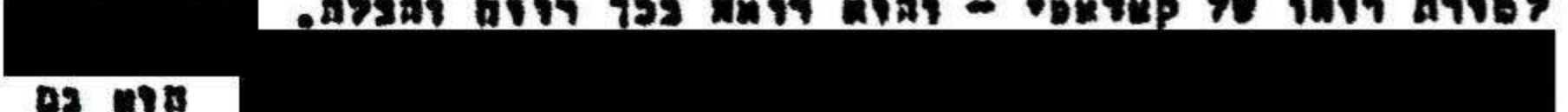
לקוחות של סודים - בדרגים
 להחיל בדברים שאמרת, ואני מקווה שיש יוננו. אני אומר את דעתי,
 וחברים אינם מתואמים ביצי לבין הסוכנות. את השאלה אני מציב;
 אף אחד איננו מציב אותה. כמובן, אינני חושב שצריך להבדיל את
 ספר השליטים ולספור אותו ביחס לעולים. אין קתח כזה. אבל
 אני חושב שבמנוח חזיקים אנשים במודקו, ומחזיקים אותם בסיכון -
 אזי, כאשר אין להם מה לעשות, לא צריך להתחייב שם. אם אפשר
 לעשות את אותו הדבר עם שלושה במקום משה, צריך להתחייב שלושה
 ולא משה. זה לקח שבנו שמיים בכל מקום, וזו בעצם גם דעתי.
 אינני אומר שבטוח בענין הזה חלטה.

לפני, איננו מצמצמים את הסעולה
 בהנחות הנודר במודקו, למרות שבחיינת הסיכון זה יותר מסוד.
 סודי - כי כאן שופרים על הענין תופס. אבל אם יש שבנון פקידותי
 שצריך לסל ביציאה, ולא יוצאים - הוא סדח אחריו גם סיכון ובעיות -
 אזי צריך לסקור את לא כדאי לאחד שתי מוגזזות במיש אחד. לכך בדיוק
 תחבונתי.

את סיסמתי כמעט הקודמת, ואינני רוצה לחזור על הדברים,
 כי הזמן קצר. הוא הולך על אוריינטציה אחת. לפי הערכתי, כל זמן
 שהאוריינטציה האחד לא תדרוש פנו קרבנות נוספים, במונחים שלנו -
 הוא לא יעשה זאת; אם הוא ידרוש סבנו קרבנות נוספים - אינני בטוח
 שלא יעשה אותם. רוצה לומר, אם המיוס למלך הוא קאדאטי; יש חתירה
 פתוחה, יש הדרכה של מודוקאים בלונ, יש הסתם - זה פתח את מודוקו
 כל הזמן. הצבא המודוקאי, שסיקולים מודוקאים, איבד את כוחו.
 כדי שהמנקים לא יתנו מיוס למיסטר, מסלך הצבא מסיסה-מסיסה בכל
 מקום, וכלי המודעת. זה הסבנון המקובל. הצבא איננו צבא ו איננו
 מהווה סכנה כלפי מניס - אבל גם איננו מהווה כוח כלפי חוץ. זה
 טשטש על הסודאל של הצבא. בכל זאת, מלה אנשים שצריכים להיות
 גאים כמה שהם עושים.

הסלך נמטר מחלק החשונקים, על ידי
 שליחתם לספרים. עבודתו יש בכך טשום רוחה והצלחה. הוא לא צריך אותם
 במודוק. טשום, לא נאם לו לזרוק אותם לים. הוא קנה על ידי כך
 גם ברשים כפיסה לקלוב הזה וגם הקל על עצמו. הסודים קיבלו אותו,
 למרות רוחו של קאדאטי - והוא רואה בכך רוחה והצלחה.

הוא גם

לא אדם מליים טבעו.

6.7.73

ג. זמיר

אם הסודיים יגידו לנו: אי אפשר לבנות כך וגם להוציא יהודים - הרי גם לא יוציא יהודים. עובדה שלא יוצאים יהודים, יוצאים יהודים לא בדרכונים קולקטיביים, אלא בדרכונים אישיים; הרי לא מוציא יהודים בדרכונים קולקטיביים. הרי מוציא יהודים בדרכונים קולקטיביים לצאת. זה כבר קרה לנו. איבנו יודעים את זה טובי או עם זה קרה. הרי משלם כרטיס חבר כדי להיכנס לפועדון.

מה עושים השליחים במארוקו? בכל זאת, גם איום עושים השליחים, לדעת, מעולה השונה מאד. יש הרבה בעיות טעויות הקטורות במרוקו ספקה ליצאה. הריך לשכנע את כל בני הבית - חלק רוצה וחלק לא רוצה; הריך לשכנע אותם שיהנו לבן לצאת למצוה; לטייע להם להשתדל סוכוסם; הריך שום סוכוסים בין המאמץ הטקטיים לבין סוכוס היוצאים, אבל כל סוכוס של יוצאים מאריך כל מאמץ. עובדים מבית לבית, אוטומטים אותם, סוכוסים אספקי סוכוס - בשום ובשום, ככל הדרכים האפשריות. סוכוסים לפתור בעיות טעויות. יש הרבה מאד בעיות טעויות מה עושים עם סוכוס, על מה סוכוסים סוכוס לנו? מני סוכוס את המעולה הזאת, לסרוה שום נכדוק אותה לסי התוצאה הסופית, התוצאה איבנה מעודדה, אבל בלי זה יהיה עוד סוכוס ואולי בלי זה לא יהיו בכלל בעתיד.

לכן, מבחשו עושים את המעולה

הזאת.

באשר למשלה צבה סוכוסים

לסוריה - איבני יודע עם זה לסוכוס ישראלי או לא. לסי דעת, זה לדעת ישראל. קודם כל, אם סוכוסים על סוכוס ישראל בראייה יודע רוצה, אם שום לנו סוכוסים נכנסה לסוכוס וזם הרי נכנסה לסוכוס, אם שום לנו שיש לנו צדק עם המארוקאים בנושאים יהודיים וזם לסי דעת, הבעיה הסוריה איבנה עוד סוכוס סוכוסים. הבעיה הסוכוסית איבנה סוכוס. המארוקאים הם גם לא כמלה שישמכו את דם על דמסק. לא על זה מני סוכוס. הם לא איום, אבל לומר שיש מזה תועלתו איבני סוכוס את הסיס הזאת. מני מוצב סוכוס ברם לנו נזק בעניינים סוכוסים - קודם כל, בנטאון היהודים; סוכוס קרה עם סוכוס סוכוסים סוכוסים סוכוסים לסיבנו הקק של יהיה סוכוסים במארוקו

בלי הצלחה, מנו סוכוסים לזרמן

איזו שום הצבה יהודית במארוקו. אי אפשר לעשות את זה. גם אין יהודים וזם אין ביטוי. לסיס יש סוכוס לסיס ולסיסלה. הרי יהודים סוכוסים. אין רחוב יהודי שמתה יכול להבין עליו. יהודים גם לא סוכוסים לבד. כיוון שום קונים דכוש, כיוון שום רוצים אחרת את העובדות - קשה מאד לבייס אותם. יש סוכוס סוכוסים אחרות - הקטר כיון עליה לארץ-ישראל ובין הישארות במארוקו וסיסול בהצבה. יש סוכוס בעיות איבניסיות - לפת מתה סוכוס את היהודים במארוקו. יש סוכוס סוכוסים אישיים - אבל עם זה בפתר. הבעיה היא שיבדו מארוקו איבני סוכוסים סוכוסים דרוכה.

לענין איחוסיה - באיחוסיה

יש סוכוס על הירדשה, מני וסיסוססיבי. קשה את מתה, שלבערשו הרב, סוכוסים גם אנשים בעלי אספקה - רחש סוכוסלה, שר החוץ וחלקים לא

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מחיק דמים
20	מחיק 6 עותקים

6.7.73

ז. זכיר

כבוד שליח בקרב האינטליגנציה; הם סבורים מה הקשר של מיתיומיה עם שרובל. מייצג ארץ להחזיק - אתם יודעים מה דעתו של מייסלה סלומס על סקוטו במטריקה. בשגילוי זה יזרח הסוב סחרבה דבריים. מה' א' היט במקום יצור כמ"ר. מה' א' הקימה מה סודותיה העסקיים במיתיומיה. להסיוכה בסוף ימיו הגל זה קומד לצאת, ויש אמריקנים שרובים בנות - ולט דק ערבים (במשפטו הושג על עמנו בדולרה, גם נסיט ביגריה הושג עקבדיה היט סדינה מסובת במטריקה ויכולה לאכסן אתם וסדות מה' א') - זה מהורה עליו מיום במוסן מיטי וטירי מייגה מעיכסיו.

בוסף לכך, היום בנה מיטסריה. מיתיומיה הן מקט לא היתה בדולה כמי שאינם חיוט. לבדולה הזאת בשקפה עכשיו סכנה. יש מיום ממשי במד סחר הכספלים, על חבל מוגרן, חבל בעל פוטנטיאל כלכלי; המלחמה נמשכה במיטריקה - זמנה, בטיט הערבים ומוסריה לו: במתור אותך מטמי הצרות המלה - ברט מה המודיסו מי שטרטס רופה מה הנכחות המודים בדבר סליאלי, סנקודה רחזה מיתיומיה, סגבל זמח, כמובן.

יש לנו בהחלט בעיה במיתיומיה. מני פגיע שחולס המריכו מה הריון הזה עם שר החוץ, כי בכך עוסק משרד החוץ.

כמובן מני עובר לנושם הסודות. מסיבוי בסודות, לגבי המיתיומיה, היה דבר סודותה רמטונה. הם מסירי תודה לנו על כך כל טעה, כל יום. בעצמ, מי שיוצא כמליץ יוסר על המיטסור המיתיומיה הוא גומיסרי. הומוסנכע פעולה ערביה במיטריקה, הוא יוצא למטר, בשחוח מייצג מה חצר המיטיומיה. מה' א' סינתה וקדה סגמ קירוב לצבוח - גומיסרי הוא יושב-ראש הוועדה, והוא נוסע לסוטמלי בנושם דברו של מייסלה סילומס. ו מי עטה מה כל זה? המיתיומיה קצרו לו ליישב מה הכעסה עם דרום סודות - לבחנה סכונה ובהלה למדעו ונת דרום סודות עשינו מנחמו לבדל' אף אחד לא קצר לנו. בחרנו לנו לעבוד, בכך מוחנו - אבל עשינו זאת לכדנו המיתיומיה מסירי תודה לנו על כך.

לנו אין מה להמטער עם הדרום סודותיהם. בכל זמחן סודותן נסמחה בסידה עזומה מחוץ לקונסליקט שלנו עם הערבים - קודם כל, כי היט סודותה בדרום סודותן. דרום סודותן חים בעיה לכל החיים. יש עם בעיה רביגיות ממד - מניסיון, סכרמיות וכלכליות - שמי ממטר למתור אותן בגלל. סודותן עטוקה בתן בונה מידה.

שניה, יש גוט דרוסי שאוסר בגלוי שמיכנו רופה להתקב בסכסוך.

לכן, הסודותיהם עושים את כל הממטודה. הם הוציאו מה הצבא שלהם וחבטיטור הבטחות - מייצג יודע במיזו סידה קייטו אותן. סודותן, ללא הסודות, סחוח סעודבת סמה שמיחה.

יש לנו סגע עם הדרומיים. הוא נעשה בקושי, אבל מני בהחלט הושג עזמה היתה הטקפה חסובת.

לשכת הפרוטוקולים		
דף 21	מחיר	דמים
עותק	מחיר 6 עותקים	

6.7.73

ג. זמיר

על המלאשים אין לי מה להגיד.
אין שום בעיה להיטגש אתם מבישה בלויה - לא זריך "מוסד" בשביל זה.

אני דווח לעסוק במדינת ישראל -
כורדיסטאן - מדינה כקוטמלכט אחד. קודם כל, אני חושב שהיחסים בינינו
לביין מדינת טורקיה נשארו. אצטאג בכל המובן כוונתיים את העניין מנקודת
ראות מדינית, את י"ש אינטרס הדדי לעשות אותו, עושים אותו. הם
במחלת בני ברית - למרות זה שהם מופרים. אינני יודע בדיוק מה
הם אמרו וכו', אבל השאא "אמר. בשביל השאא (וצריך להכיר קצת את
הפרטים) שאומרת בזה "טסט" ממדונה דאשונה - שליט חלש, דאפורטיים מוצגים
שבניים חלשים. את יעשו הכל כדי שחלש יחזיק מעמד, שלא יתפוסם חלילה
ויבוא במקומו שליט חזק. להט י"ש אינטרס שהחלשים יחיו. שאומרת שבזרם
מאדוב דווח והצלה. יושב שליט - אינו דווח את מאך למיטרך הפרטים;
הי בקושי - אבל שיחיהו

שאומרת בא לשאש לביקור. הפרטים
סייחסיים ערך גדול לפרוטוקול - הוא עולה רגל לשאש. הוא מאכה בשדה
המעופה. כל המבזר - שיחיהו צריך להגיד לו מלה טובה? - יגידו לו
מלה טובה.

לבני פייסל - אותה עמדה.
אגב, גם פייסל מעוניין ששאומרת בזה שיחיה. סבאיבה זו, יש להם
צורטיינטאזיה דומה לבני הטמפרך הפרטי. עבור השאא בזכרון ישראלית
חזקה היא אינטרס ממדונה דאשונה. אודי שאני עוזב את שאומרת, את
הידידות, את השקפת העולם, את ההתדבקות ממטעל היצירה - אודי כל זה,
שאא מעוניין במדינת ישראל, אשר, בסך הכל, כרסנה טרכיביים שיכולים
להזיק לטמפרט שלו, שהיום בולו ממדקד במיטרך הפרטי - ויש לו כבר
אמפיריביה למוקטיבנוס המודי ולזירות אחרות, שבסך הכל, אני צריך
להסתכל עליהן באיוב. הוא במחלת דווח את הברית הישראלית-איראנית
בברית אשונה. אין שום טק שהאיראניים, מנקודת ראותם, טמכטיים
אותה בברית אשונה.

בכלל, כשמתכלים על פרט -
ואני גם לשם שזי פעם - מדי עוזרת תחליך התמחוחה ממטטי. כשאני
מסתכל על השירותים הפרטיים, אותם אני מניד איטב - אני זוכה שאין
להגידם. מלה בהם התקדמות וצאת מן הכלל - גם במודות דאפורטיים,
גם בהשקפה, גם במצבון. אין שירות בעולם שיש לנו אתו יחסיים כל כך
אינטטייטיים, כל כך חבריים, בלויים וטובים כמו עם השירות הפרטי.

חלק מהפרובלמות היא כורדיסטאן.
בנה, הפרטים כועשים על כך שאומרת לא שיבה את שאא. הם כועשים בכלל,
כי יש בעיה. את האולא ממדונה, יש בעיה עם הכורדיים במדי. יש לפרטים
בעיות עזקות, אבל הם ניבשים אודא לצמדי לכל העניין.

אני מדבר מניינדי המשי.
בטיחתי מראשונה עם ראש המוסד הפרטי, חזק במ אלי במענות למה שבו
מבניבים בקרה לכורדיסטאן. היום מנאנו שם, מנאנו מהפטיים לכורדיים
גשק חשוב - להם ולנו, ואנו עושים זאת בלי בעיות. ו מדובר לה
במקדחים, מלא בחותמים - זה שסו זה ממטעל טוב. אין מה צורתם
שאנקיפטיים כורדיים והם עשו חיל; זה ל כמעט ביים אותם.

לכן, יש בהם שיתוף פעולה
בינינו לבין הפרטים, הם בבקייית כורדיסטאן. לדעת, בעיית הכורדיים
אינה מהיירה אותם. לטי דעת, סבאיבה זו, במדון יפודי וביטי -
למרות שמה ושמ יש מעבר - היחסיים לא השתנו.

לשכת המרוטוקולים		
דף	מחיר	דמים
עוהק 22	מחיר 6 עוהקים	

6.7.73

ג. זמיר

הכוורדים לא ינצלו סיסטמטיקה מוליסטית, כי, ביסודו של ענין, הכוורדים מבינים שהם אינם יכולים לרדת מהרמה לשטלה - ואני מושב שהם צודקים. מסיודדים לסיסוד, הם מצביעו את חוקם. חוקם של הכוורדים הוא בסיקום הביטחוני שלחם. הם אינם יכולים לרדת למטה עד שלם יחיו מהרם, אידידה למטה מוחביה בהקטת מהרם שלהם על חלקם במיטוד בעידוקים, כלומר, הם צריכים ליסוד בריה בעידוק עם פיהו כהחלטותיהם המוטלמטי - שיעים או טובים - ובהם הם אינם רוצים, ואם מעדימים לשבת ולהכות.

אני סוכרה לומר שמיין לנו שום סיבה לחשוב שהצוות הכוורדי איננו יודע לבחל את ענייניו. אדם עושם זאת טוב.

ג. הלגטי

מה עם הכניסם של המולא?

אלור ג. זמיר

הבנים במצב טוב.

לצבי רצם שד החבנה - הענין הוא פניסי. שוב, אינני רוצה לומר שמיין לזה גם בשלבה לסיסי החוץ של עידוק. כהחלט בן, אבל ביסודו זה ענין מביסי. זה טעם ביון החלק החבתי לביון החלק האזרחי בבעה. בסך הכל, יש בכך החלטה של החלק החבתי. אינני יודע אם יש כהן יד מרטיה מו מיין. זה המקורדיה ברהו למרם יכול להפביט על כך סיס - אבל, סוד שני, מיין להם לאן לגרוה. במסוד, הדבר יסוד בעת גל של מלחמה מביסי, שמינני יודע אם לא יולסך לבסוף להסיכה בחוץ עידוק. עידוק מביסה לבחל מבידידה. היתה מעילוח עידוקיה-מוריה, מסיננות למוד מה בבעה. כל זה הדמינו את הבעה'ים בסני המודים. אינני יודע אם הרצם איננו חלק בענין הזה.

המולט לא שכל מוחנו עם למרם על מסינו מהו. הם הוה היה שוטל - איננו מודים, לו, כדרכנו: עשה מה שטוב לכוורדיסטיון. אנהנו נטועים להכתיב לו. זה היה מקו שלנו כהחלטה. מבחינתנו, אני רוצה בגילוי סיחוף המעולה דווקא היטב. זו היתה יותד בעיה שלה. לנו לא היו מעוררים לבנות זאת - במעבורים היו מנלו, והם מודדים. הוא מרביט עכשיו ממסיק חזק כדי להת לדבר ביטוי יותד בולט. זו הבעה שלנו; לנו זה לא מביק ולם מעיק.

לבוטם היתודים - לענין כהחנה קטקוס, מיין לי מה לומר. לסי מה שדמיתי, דוריה קטקוס חנה, כנרצה, סלבנון לרצות-הבדיה. דמי ינצלו מה הענין ביכול מביסימלי. זו הודעה סוד מדימה. זו היתה מהודריה לזכות בדרכים מודים; הים מלוחה לם דק ברצה, הים מן מביסיים מודים על צ'קים עבור כסף בסופסק בחוץ. דמי מוטו מדידה, אבל, רצם מכווער ביומר מיינו. מן טעם מי מוטו להפביט את היתודים - אבל חלק גדול מהם יכול היה לצבת.

לבוטם המה'ע - בסך הכל, אנו עושים במה סיס לבנו לסי הבנהו ומתוכזים מדריים העיקריים. כהחלטותיהם מיינו במרצות-הבדיה, מידוש הדבר שיש לנו מערכת חסיים מביסיים, מוכה, יעילה וזלזיה עם מרצות-הבדיה. כשיבגרה קודם על מסייביון מידומים, מרצות-הבדיה כהחלט יוצאה מן הכסדרה הזאת. מרצות-הבדיה מועלת בגר מסודר במוסן מביסימטי. אינני מריך להזכיר לכם את מרם הדיפלומטיים בלוב זאת העדה של הנשים בנדון. היתה מו במרצות-הבדיה.

לשכת הפרוטוקולים		
דף	מחיק	דמים
עוה"ק	מחוק	עוה"ק

410-

ועדת החוץ והבטחון

6.7.48

ג. זמיר

איה מה שהיא בוועדה. כפי שהתקיימה, אינני נושא במחויבות להבטחה. אינני יכול להגיד לכם בדיוק מה היו סידורי ההבטחה שם. אינני יודע את הכל; גם אינני יכול לטפוס את הדבר. גם לשירות הבטחון הם עדיפות מסלול - ואינני רוצה שתתמקדו במבטן שום ניסוח של ביקורת. במצאות-הברית היינו בטוחים; ידענו שיש כוונות להגלה, מעברנו את ידענו למומחים - ונכלל במקרים אם שילוו אותנו ביומנו. ידענו גם על מידע, ידענו גם על כאלה שגטעו - ודיברנו על כך.

אם שובלים אותי - אגהנו זרימים לסמור על קשר עם מוצאות-הברית. השאלה של רוצחים שבידיים טעמיהם את בעיית הבטחון שלנו, מבחינת הקשר עם השירותים, צמוד הרבה יותר המור.

אינני מתרונן; לספרד אין סמור בתקציב ובו אינני יכול לפעול, בתחום המיסורים הטוליטיים. אינני יכול לומר שיש דבר שגוי חושב שחשוב לעשות - ואינני יכול לעשות. יש, בטוב, טיפולים טוליטיים, כאלה או אחרים, על הרוב המסוגל עלי, ואז טוליטי, כך או אחרת. אבל בתחום שיש הטכנה אינני טובל.

זה כולל גם את בעיית כוח המודיעין

ג. ג. ג.

זה כולל במלואו בעיית כוח המודיעין, כסף וצבא טכניים טוליטיים.

ג. ג. ג.

השאלה לבוא לקחת על עצמנו את

בעיית הבטחון בחוץ לארץ בלי השירותים הטוליטיים. זה היה נכון עם פח"ק.

המבצע שהסיר מי מלך בגלל המדיניות. אינני בטוח אם סכרת שרתל מה יודעת בדיוק את העולם והמחנה במל-מדינה. הוא מבטח במחיל להתקט בעולם התחנות? אוי וטובי לעול! אם מבטח במבד את הברית עם השירותים - היה עזורים

לשכת המרוסוקולים	
דף	מחיק / דמים
עותק	מחוק 6 עותקים

6.7.73

ג. זמיר

ומדובר בכול שיהיו - אנו לוקחים על עצמנו דבר הסודי מאוד, ובעת
זאת מאוד טוב, אני מדבר על התוצאה הסופית - נחים פחות בסוכים.
הדבר ספטיד איתנו בסני בעיה כאד סטובכה. אנהנו יודעים בודאום
שיש "טרנסקריפטים" יש טעמי סטיביים. אני יודע סודאג דודקא טאלה
סחולביטבגלל שיקולים אידאטיים.

אנו רוצה לומר לכם שהטמאל
האדש הסתחרר מודיטנאם והוא סחטש זיכה לפעולה, אנהנו שומעים
אותם, הם, ככני ברית, הרבה יותר סטובכיים טאלה שינאטיים על ס נח
לקבל כסף, כי כחם טלם יקבלו, כשהדברים נובלים בסיכון, הם לא
יעשו אותם.

בארצות-הברית יש הרבה מליטות.
כל פגור סודי, טוסלטי שפוד וכו' יעשה זאת מטורה כסף. ס-ט.בי.טי.
מכיר אותם, אני רוצה לומר לכם שהמדיקנים עושים סמך גדול לפענא
וח פדטה הדגא.

האמריקנים יודעים על הסמ"ק
בארצות-הברית, קודם כל, הם יודעים מה הם שובחנו יודעים - ואנהנו
יודעים לא מעט; הם יודעים יותר, הם יודעו מה בסאנלים, כשייודותים
במירופה אינם דוצים סח"ק, הם סברשים אותם, כשבא איש כזה לאנבלים,
ספטי שים יותר - כין עם הוא דיסלופס או לא, כשהוא מתאונן, מוסרים
לדן יש לך דק בריתה מחת - אל תכנא חנה, בודקיים אותו סכך רגל ועד
ראש - ששום יודיט לא יסיד, וזה לא נעים, האדם בא לשדה המעומה ובודקיים
אותו בסך שעות, האנבלים עדיבים, עד שהם לא בחליטיים לשפל בטיסחור;
אבל ברגע סח"ק חליטיים, הם עושים את זה בדמ קר - יודיט לחייו.

האמריקנים יהיו מאוד ברוטאליים,
אין לי שום ספק בכך, אם יברשו בלי חכמות, מצוות הנשיא הם סאטיבת
אותם.

כאמור, אנהנו יודעים על
שכירי הרב, אני סנסער להביד, אני חושב שסמחרם נמצא בקר עליה.
קודם כל, יש סמאלנים, שלמי דעה אין לבך סיכוי למצוא אתם דרך
להידברות, יש בתוכם גם יהודים, המחודים שיעצבים לסמ"ק - בעיקר
בצדקה, צדקה להם עבודה, בידיעה שהם כאלה, השיקול האמריקני
אולם עולה על אקשר היהודי סחוק מיותר, אני סוד לומר, אבל אני
חושב שהודעה היא בקר עליה - גם כי הערבים ברבים על כך הרבה,
דגם ששום שחחטיים עכשיו עשילוח חודי דויטנאום, אני סובדה לומר
שאני בהגלטי סוד דוגב - יש תנועה בדולה סוד חל סטיילים יהודים
בדרך לדרך, מי יכול לאבטח את כולמך? מירופה פתוחה - מי מסוד
גם לדרוש סהטידוטטיים לאבטח; הם גם לא סטובלים לעזרת זאת,
מפריקה, סכחינא דו, סייא עוכה, עד כמה סחייא בדולה, סייא מ', סנחייבת
שליטתה על אבולות - ובאוצות-הברית העבין העם מנדסה יותר.

האם קר העליה סודר דק לבני מנטי
השפאל ווי גם לבני מנטי העולם התחתון?

אלוה ג. זמיר

אני צבי רוצה לתת תשובה חלקית.
אנהנו יודעים על מנייה לעולם
התחתון, בדגש שחכמים לעולם התחתון והוא יודע שמדובר במעטה סטובכן.
הוא גם מלינו סבקש יותר, להביד לך בודאום ספנו מלינו - אינני
יכול לומר אינני בטוח.

6.7.73

ז. זמיר

מינב"י מודר שלט חשוב לדעת
מי הרב את ג'ו מלון. אבל עבם העובדה שמה נחשפה בקורה מודרנה
מי סבבה. זו שום פירצה שקורה לבגב.

מ. גלגל

מבחינת הדין שלן

מ. גלגל

מבחינת דיפלומטים אחרים.
עד היום הזה ממחבלים מיסטר;
היום הם עם דומים שאסור להביע לדיפלומט - גם מבחינת הדין שלו.

מ. גלגל

הלוא מיסטר לחתוקש בדיפלומטים
ובנציגויות דיפלומטיות

מ. גלגל

אבל בדיפלומטים מהוץ לשגרירות
לא מיסטר; לא מיסטר בבחי סגורים.

זו פירצה שקורה לבגב.

מ. גלגל

באמריקה הלאומית מיסטר, בקרדיטין
מיסטר - אבל לא בארצות-הברית.

מ. גלגל

אני עוד מיסטר משונה למה שאלות.
האחת, בנושא סודות, בראייה

רטרואקטיבית. אני מושב עיקר המושך שהיה
פוליטי מן ההלטה שלו בדבר מיהה גאט.
בגלוי שהוא משיב חלק מה. יש סדינות שבפחדו. הוא תוביך את
המיסטרית בנושא דלק ומניעה במינסטרטים מהרים במלחמה. יש
פדינות שהתחילו ללמוד את העניין, דאז מוחו כממטרות דחששו סכנו.
שאלת הודעה לזכר להתכונן ל מלחמה. אין לנו ידיעה על כל מה שהובא
מושב, אבל, במידה שמונחו קצת יודעים מה שהובא מושב - לזכר לא
הימה ידיעה אם הוא מתכוון בראייה או לא. אני, חושב שבסך הכל
הוא דומה בכך יותר אקט סדיני מאשר מלחמה. מינב"י יודע מה שהלים
סודות לעשות עכשיו, כי, בכל זאת, מופאיות פדיניות מתוסרות כבר
הרבה זמן. כמה זמן יכול סודי לעמוד בדבר שהוא "דד אנד"?
הוא עומד בלי שום פוליטי כבר הרבה זמן. כמה זמן הוא עוד ינסה
עכשיו הוא נחמד בווילאדתיים. מבחינה זו, זמינות עשה לו שירות
בדול - כי יש עכשיו מלחמה. כמה זמן זה יימשך - קשה לי לומר.

לשאלה בדבר המאפי הבטאון של
מינב"י בקבוצת המפקדות סנייטס סמנטינו - אני רוצה שהדעו שאנחנו
עושים משהו פסימאליה, אבל אננו מסאיים בקו הזית. יהודי מסויים
נמשש עם איש מה"ע מסויים - מינב"י בטוב שאנו כוללים לעשות קליו
היפוש לפני העגישה. אנחנו מודעים - דזה שייך לזרוב חסיכונטיים
המתחייבים מן העיסוק והעבודה. בלי שום ספק, אכזרנו - ומסקיים
כך הרבה סמנטיים, גם אנדטיים וגם פכטידיים, גם מדטימיטרטיביים -
פיקודיים - אצאמאם כדי להכניס את המנשים שלנו, אבל זה קצת סבביל
את הפעולה שלנו, תהליך הבדיקה ומבחינה הוא יותר סובב. אני מושב
שבמידה שאסור לתת למנשים שלנו בסחון, בתחום העיסוק הזה, שבנו את
המטרה.

למחרת, אמריקה הלאומית.
אמריקה הלאומית זרימה להסות במחלס דאנח גדולה עבודנו. בלי שום
ספק, היא סדינה יותר מהעזרה הדחוק. היא מהרזה דאנח סמתי בחינות;
דמטיה, בגלל גיבול הערבים אייטם בדורם אמריקה, כדי להודו לישראל -
והיו לנו סקרים פאלה; מינב"י יודע את התרסטו. איך סקרים ערבים

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מתיק 5 דמים
עוזק 6	מתיק 6 עוזקים

306
 פרוטוקול מס' 306
 משיבת ועדת החוץ והבטחון
 סיום ד' ס"ז באלול תשל"ג - 14.9.73
 שעה 11:00

נכחד:

חברי הועדה:
 ח. צדוק - ס"ר
 א. אליאב
 ס. בן טורח
 ג. הלוי
 ז. המר
 ג. האוזנר
 ס. הררי
 ס. חזן
 א. ירלסין
 ס. יערי
 ס. כדמל
 ח. לנדאו
 ס. נבון
 ס. רמל
 א. רימלס

בעדרו:
 ש. ז. אברסוב
 ס. בנין
 א. בקר
 ס. בן אהרן

מזומן: ראש אמ"ן

רשמה: א. ובר

סקירת ראש אמ"ן

סדר היום:

הסדר ה. גרונ:

אני מוחה את הישיבה. אני מבקש שהחברים
לדעת לפניהם שביום ב' הקרוב, אחרי
ישיבת הבכורה, תתקיים ישיבת גורדו שהיה מוקדשת לשני נושאים -

ה. לגרונ:

יש לנו באותו יום ישיבת מרכז, אז אם
ארכיבים להסיר דברים חשובים בישיבה זו.

הסדר ה. גרונ:

סבל באסטרטגיה בדבר שסיכמתי הוא זה:
ביום ב' מסד לאחד. ישיבת הבכורה, בערך
בשעה אחת-עשרה, יהיה לנו בפרוטוקול ישיבת הועדה. הישיבה תהיה מוקדשת
לשני נושאים: (1) נשטע, אני מניח שמי חרטטכ"ל, על מאורעות יום אתמול
נשטע (2) נשטע קסדה סמי הגורד שלנו ברוטינגטון, דיגניז.
הישיבה תיפתח בערך ששעתיים וחצי.

נשטע עכשיו קסדה סוטפת סמי ראש אמ"ן.

ה. לגרונ:

לסדר: אני רוצה לבקש אם אפשר הדבר,
אם ראש אמ"ן יכול לסטור לנו על מאורעות
יום אתמול כפי שזה נראה עכשיו, והרטטכ"ל ינתח הכל.

הסדר ה. גרונ:

על מאורעות יום אתמול נשטע סודטכ"ל.
היום נשטע קסדה על עניני סודיעין
סמי ראש אמ"ן. כשאני סוכם סידורים, הדבר נעשה בתאום עם אחדים
רזה מחייב.

אלור ה. זעירא:

הסדרה היום תיגע בכמה נושאים, כשהנושא
המרכזי והחשוב ביותר הוא הנושא העורדי.
כדי להבנים את הנושא לפרטקטיבה המתאימה, נוח לי לקחת שתי נקודות
זמן בהסדר של עשר שנים. כדי לקבל את המושג של ההתפתחות, ואם אנו
נשארים היום ב-14 לספטמבר 1973, אם אני הולך עשר שנים אחורנית ומביע
לשנת 1963, זה בהחלט נקודה נוחה.

בספטמבר 1963 המצב היה כדלקמן:
סדרים החזיקה כחמשים אלף חייל בתומן והמצב כפרי גבול סעודיים.
סעודיה חששה לגודלה היום יומי ולכן פנתה לארצות הברית בנקודות
עזרה, על מנת שארצות הברית תחליט את השיבה הסעודית המקסימלית גבר
סעודיה. בסל עבדול נאצר עשה כל מאמץ שבאפשרותו כדי להסיל את
סייבל סכטון. "אמת על ערב" שידר יום יום שעות של שידורי הסתה
עבר הושבי סעודיה, בסגמה לעודר אותם להסיל את השלטון הסונרכיטיטי
בסעודיה. בסך הכל סייבל היה במצב די "סייסק".

הסדר ה. גרונ:

סמי טולק סעודי

אלור ה. זעירא:

הוא לא טולק סמי. הוא הוחלף לאחר שכבר
לא היה פעיל. סמי בדיחה, אינני זוכר.

עשר שנים לאחר מכן יש מצב לבסרי אחר. סדרים לא נמצאה בתומן, אלא על
גדול העלת סואץ, על גדת מחת של התעלה. זה הצד הגיאוגרפי והצבאי.
משלה הסיני העיקרי הוא הסיני האידיאולוגי. הסדר שבאצר איננו
ומאדמת הוא אדם אחר, מאדמת איננו האדם שפעל את אמת-אל-ערב
על מנת לשכנע את הערבים להסיל שלטונות סונרכיטיטי. מבחינת השקפת
עולמו הוא הרבה מחות מקטיבי בכיורן הזה, ולכן הרבה יותר קל לסייבל
להגיע להבנה עם מאדמת מאשר עם נאצר.

בנוסף לכך, כלליה סדרים איגורה הרבה
מכוחה כמנהיגת העולם הערבי, ולכן המחור סכנה היום הוא יותר קטן.
המצב הכללי במצרים בעיקר הכלכלי, גרוע והסדינה היו נמצאה במצב די
סעודי טוליטיה וחברתית וגם כלכלית. על דקע הזה נוצרות סאמטי
סדרים סודיעים להגיע לאיזשהו איחוד דופף עם לוב וזאת בסגמה לקבל
מלוב את הסיני הכלכלי בעיקר, שיכול לעשות את ההבדל בין סכר כלכלי
ואי פיתוח ואי העלאת רמת החיים, למצב סדרים גבול של פיתוח אמרי
והעלאת הדרגתית איטיה של דמת החיים.

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מחיר 1 דמי
עוקף 3	מחיר 6 עותקים

14.9.73

אלוף א. שפירא

אבל הצרה היא שבחגיגה מוצלחת לא מתקיימת
 הקשרים האישיים בין קדמני למדעת ומה ישנו מצב של על סף מספר תסודי.
 מה המצב הזה מוצלח הסעודים, כשהם אומרים לעצמם מה בעצם רוצים המצריים?
 אם הם רוצים נשק טורבי, גם אנו יכולים לקנות להם; אם רוצים טורבי צבאי
 גם אנו יכולים לקנות להם, וזה מתחיל מצב של התחרות בפנים, אבל למדעית,
 בין קדמני לבין מייצג על ליבו של מדעת ועל ליבה של מצריים, כשבעיקר
 הסעודים של קדמני והקיסודים שלו מטייעות לסייע על להגיע למצב של איזון
 ואולי גם של הצלחה יחסית יותר גדולה מאשר של הלוביסט. בנוסף לכך,
 לדעת קדמני ישנו גורם סודי טוביסיטי לבסודי, הרי אין ספק שאם מדעת חושב
 במעמקי ליבו שלא יהיה לו מצום אלא בהדרגה לסנות לסערב, ברבה יותר תגיובי
 לעשות את זה דרך סעודים מאשר דרך לוב.

לכן ישנו גורמים כפרי מסקל גם מצל
 הסעודים בניסיון התקרבות למצריים וגם מצל הטורבי בניסיון של בענות
 להתקרבות הזו, וגם בין השאר יש בכך פעין מסקל גברי ללחצים של קדמני.
 כלומר, המסקל בין קדמני לסייעל הוא שנותן למצריים די הרבה חומש מעולה
 בין הגורמים האלה, כשמתדלו להפיק מלוג וסעודים את הטכניסיום ולתת את
 המיניסיום או להיכנס מיניסיום. מבחינת מייצג עצמו, המצב הוא מידיאלי
 בהשוואה לצרות ולפחדים שהיו לו בספטמבר 1963 (אם אני לוקח אתי בקורות
 יסון) ורוא בהחלטת יהיה מוכן לשלם עבור יחסים טובים עם מצריים, ובעיקר
 עבור העובדה שמצריים לא תעסק בהתקרבות בגו סעודים, דבר שסייעל מאוד
 חומש ממנו.

החזק את מצריים חזק משמעותי, אלא תמיד החזיק אותה במצב של תלות.
 ברור שהמצריים יודעים את זאת והסעודים יודעים את זאת והלוביסט יודעים.
 אין מה טרדות, אבל כולם יעקרו הלאה את המזחק. יש לפי הדגשתו של מייצג,
 היום הזדמנות לסעודים לרכוש עטרת השמעה בכירה מאוד בעולם הערבי.
 וזאת למרות העובדה שסעודים כמדינה וכעם הם די קרובים לאמס. אבל יש
 בלדנו של מייצג שני קלטים.

כמה תושבים יש בסעודיה?

החזק

בערך חמש ה מיליון.

אלוף א. שפירא

לפי הפרוטומים יש 4.8 מיליון.

א. אליאגי

יכול להיות. אבל קשה מאוד לסמוך על
 מספרה עם.

אלוף א. שפירא

הקלטים אינם כידיו של מייצג הם למעשה שניי ער שלושה: הקלף הראשון
 הוא הנפט בכמויות גדולות מאוד שיש מדינה; ב) הצבר הון לא צורטלי.
 הייתה אומר הצבר הון עצום על רקע של חומר משמעותי להוציא אותו, לבזבז
 אותו. כלומר, הון סנדי בכמויות גדולות מאוד, שיעלף ויגורל;
 ג) מצבה הגיאוגרפית של סעודיה שנמצאת על המערב המדיטי, ויש לה מה להביד
 כללית לגבי המערב המדיטי. כלומר, ירכי הנפט של עירק, אירן וכדומה.
 על הרקע הזה ובעיקר (וזו נקודה מאוד חשובה) חולשתן של הרבה מדינות
 ערביות שהיו בעבר חזקות ונחלשו בעקבות מלחמת ששת הימים, ובתוצאה משלחת
 ששת הימים התחמק בגלגל לגבי מקומן של כמה מדינות ערביות, הרי יש חסום
 סיכוי לסייעל לכבוש עטרת הגסוניה בעולם הערבי וליצור מצבים של כוח
 ולחצים.

יש גם להוסיף שסייעל רואה לעצמו שליחות
 מיוחדת כסגן האימלם. כלומר, יש גם נקודה דתית בשאיפות שלו, מבחינה זו
 הוא די קטור לגורלם של המסגודים ועל המקומות הקדושים המוסלמיים בישראל.

אם אני מבני עכסיו לייחר מירוס, אני רוצה
 להכניס דמשיח כל לנושא המס. יש בנושא זה שתי נקודות מעניינות:
 ראשית - מבחינה כלכלית מהורה על סעודים להקטין את תפוקת הנפט השנתית,
 לא רק שלא להגדיל, אלא להקטין. השנינות לכך הן שבסידה והתמוקה יורדת
 יש מבירות שהמחירים יעלו. סעודים יודעת שדורכות הנפט שלה הן קבועות,

לשכת הפרוטוקולים
דף 4 מתוך 10 דמים
עווק 6 מתוך 6 עווקים

14.9.73

אלוף א. זעירא:

אולי עוד לא פילל הכל, אבל זה דבר ולא גדל עם הזמן, ויש נסיגה הנידונה בטעויה לטעון את הקומה ההסקה על יוזמותיו בניגוד. אני עוד רוצה להוסיף על כך שיש היסוד טעב טעויה לא יודעת מה לעשות בנסיגה שלה. אז נניח שהיא חסיק יותר בפיט דמיס יותר כפי, האלה שלמניה היא מה לעשות עם הכסף. כי כדי להפיק כמיס (ומני מדבר על מדינה ולא על זמין זה או אחר) במסר לצרכי המדינה, צריך שהיה במה להפיק; צריך מיושמו פרויקט וצריך איזה בני אדם שיוכלו לבצע את זה. והיום יש בטעויה כפי בכמה גדולה, והטעויה לא יודעים מה לעשות אחר, חוץ מאשר לספק אתו באירופה, אבל זה לא בונה מדינה. וזה טעור טעויה כשמונו דמיס למשל את הדמיסון האחרון; שהיה לסייע עם כתב של ה"ניוורויק" והוא אומר שיש לבן שתי טענות לאמריקה:

- (א) למה הם לא בונים לנו העיטה שתחזיק את טעויה כשמיס ייבטרו. זה בעצם כל הסיפור. ברור שהוא מוסיף ואומר -
- (ב) המדיניות הפרו ישראלית של ארצות הברית. זה טעב נוח מאוד. כי כשיש שני ארגונים שמיסלם במותו כיוון, אין בעיה להשתמש בהם. אם היה מה טעב נוגד, למשל, אם הקטנת התפוקה הטעויה היה נובדה את מינסטרם הכלכלי למשל של טעויה, ולמרות זאת הם היו מסייעים על הקטנת התפוקה או על אי גדולת התפוקה בגלל הנושא המוליסי, אמר היה לבחון ולומר שיש מה טעויה המקריבה את הענין הכלכלי הלאומי שלה לעומת השקפת עולט אנטי ישראלית זה בכלל לא כך. אילו זה היה כך, אין לי ספק שמה שהיה קובע זה האינסטרם הכלכלי הלאומי של טעויה. היום שזה מתרד יחד, נוח לעסוק את הנישם הכלכלית של טעויה בטענת אנטי ישראלית. אז זה סעלה את קרנו של הפלך בין כל מדינות ערב וחצה הוא המנהיג הגדול.

בהחלט יכול להיות טעויה תהפוק זה-מקטו בכל מיני הצהרות רשמיות וחצי רשמית וחגוא וחביד לפזרים שהיא השיבה את הסכת של אותו סילר, מנהל "המגורט אויל". עובדה שאף שליש ערבי אחר לא השיב שום מכתב סמנהל הברת במט זו או אחרת. אינני מושב טעויה תקריב טעור טעויה האמיתיים שלה לסוכת האינה האנטי ישראלית, אלא אם זה היה חוץ טלחמה טעס. כלומר, אם תפרוץ טלחמה בניגוד לארצות ערב, אני טעיה טעויה תמסיק את זרימת המט ליסיט או שזע עומ. אבל כל עוד לא תחיה טלחמה, טעויה תבקוט לפי האינסטרם המדיניים, לאומיים כלכליים שלה, והיות ויש חסימה בין האינסטרם האלה להטענות אנטי-ישראליות, היא תעשה את שני הדברים יחד.

ישנה גם מגמה מוליסיסית מיוחדת לסעויה והיא נובעת מהאידיאולוגיה המנסי קומונסטיסית החדשה של פייצל. יש לו ענין רב, הרבה יותר גדול מאשר כל הנושא הציוני, בהרחקת מדינות ערב מורסיסה. בנושא זה הוא רואה בלחמה בעיקר כלמי סצרים, כשבו בזמן הוא גם טעס בלחם על ידי מטורטט דמיס וסיוע כמיס וסיוע בנסק - בגד מדינת דרום הימן, עדן לשעבר, וחוא נותן סיוע טעסי לחימן בגד טוררים וערבים בדרום הימן, וסיוע כמיס לכל מיני גמיכוסות כמו עומן, קטר ואחרות, במידה שיש להן בעיות בגד חחרנות. כל מדינה, בעיקר בחצי האי ערב, שיהיו לה קשיים רחוצאה טחתרפת שמאלית, תקבל סיוע כמיס וצבאי טעויה. בענין זה אין לטעויה שום מקבלות וחששות לגביע דחוק.

בענין זה רואה פייצל שליחות בחיזוק המחנה הפרו מערבי. בענין זה הוא טראה גם את השקפת עולטו, וגם את האינסטרם האמריקאי באזור. הוא יבנה בכל מיני דרכים לקרב את סצרים של המערב. הוא יבנה לגבי גוש פרו מערבי, כשהמתלך הואשון החשוב שנראה לו הוא לתח טעור הרבה יותר איובי לירטון בין מדינות ערב, וחידוש הקשרים בין ירדן לפזרים, והחכמת סצרים היא פרי שמטעמי של פייצל. זה אחד התשלומים שסצרים טלמה לפייצל. זה לא נוגד שום אינסטרם סצרי, ולא קשה לפזרים לשלם את התשלום הזה. יתכן שגם בלי בלחץ הזה היא היה עושה את זה. אבל עקרונית יש מה חרלין מדיסי טמוסיט שאומר טעויה רוצה ליצור גוש פרו מערבי ומעורבינות לקרב אליה מדינות שהן הצויות בליבן ביח סימן עם המערב ועם המזרח

14.9.73

אלוף א. זעירא

לשכת המרוטוקולים
דף מתוך א דמים
עותק 6 מתוך 6 עותקים

בעתיד הקרוב נראה כתוצאה משני מהליכי פעולה דיברתי עכשיו, את הדברים הבאים: נראה מצד ציט מדיניות של פעולה לקרב את מצרית ליורדן, את יורדן למצרים ואת שתיים אליה ואם כל הנוש (למערב; ב) נראה את פעולה קונה נשק מערבי עבור מצרים; (ג) נראה את פעולה חומכת כלכלית במצרים, כולל גם השקעת כושרים פרטיים במשתתפות של מצרים, לדוגמה, במצרים יש תכנית די עתידה להנסיח צינור נפט מאזור הנוץ לאלכסנדריה. המוס' עם הברות מערביות אירופיות ואמריקאיות לא הביע לכלל הגשטה, ויש היום ידיעות די טובות שבנופן של דבר הצעורים והכוונותם יהיו אלה שיסקיעו את הכושרים במצרים על מנת להניח צינור ערבי ולא מצרית. ישנן ידיעות נוספות על די הרבה השקעות גם של אנשים פרטיים מצרית במצרים, מתוך הרגשה יתרה נוח להם וקרוב לליבם להשקיע את השקעותיהם החדשיות בארץ ערבית כמו מצרים, יותר מאשר באירופה, דבר שנעשה דרך מתווכים ולא חסיד הם מבינים איך זה נעשה.

נשק מערבי עבור מצרים - הדבר מאוד משמעותי. מצד רומים התלסך אל הכניסה נשק מערבי למצרים, כמקסימה תכנית של שתי מדינות גם לוב וגם מצרית, להביא לידי כך שבצורה הדדית חלק משמעותי מהנבא המצרי, ובעיקר חיל האוויר המצרי וההגנה האנטי אווירית המצרית, יהיו מבוססים על כלי נשק מערביים. מה שכבר התחולל עד עכשיו הוא הרבה של סיראז'ים שזלקם כבר הגיעו למצרים על ידי לוב; דבר של סילי ג"ס סגוב גרוסל שכבר נרכשו בצרפת עבור לוב, כשידוע שרובם ככולם, ויחבן שמם כולם, יגיעו למצרים; דבר של הותחים מתנייעים אמריקאיים על ידי לוב מאיטליה; דבר של נגמ'שים מאיטליה עבור מצרים (אמריקאיים) ודבר דומה מצד רומים במעורבות כששם הם הכניחו אתן די קרובות להגשמה בדבר רכישה מסווגת סיראז' קצת יותר מתקדמת בצרפת, גם כן עבור מצרים, כאשר ידוע לנו שבמו"מ הטכני משתתפים מצרים עם דרכונים מצריתים. לכן מצד צושים שבחלק השני של רמזור, אמילו מעכשיו הלאה, מצרים חלק ותקבל יותר נשק מערבי טוב.

ח. לגדארי:

מה זה נשק מערבי טוב?

אלוף א. זעירא:

סיראז' מתקדם הוא נשק מערבי טוב.

ח. לגדארי:

לא פנטזיטי?

אלוף א. זעירא:

אני אתייחס לכך אחר כך. הקדומל, אם כי לא הוכיח את עצמו בשרה הקרב, הרי מבחינת הבחונים הטכניים שלו הוא טייל נ"ם מאוד מתקדם. הוא לא מניע אננם לטווחים של "הוק", אבל בטווחים המצומצמים שבהם הוא מניע, הוא מולי עולה על ההוק. יש ידיעות שצדפת מוכרת ציוד אלקטרוני חסימה והאזנה שפותקן במטוסים אמריקאיים שנקנו על ידי לוב וצחורים להניע למצרים. לוב רוכשת מטוסים אמריקאיים, מעבירה אותם לצרפת, בצרפת מתקיימת על המטוס ציוד חסימה והאזנה אלקטרוני משוכלל, והמטוס האמריקאי הזה עם דגל לובי עם ציוד אלקטרוני צרפתי יחזור למצרים וישלח בגד יארטל.

בדרך שעל הרקע הזה יכולים להתחולל הרבה מהליכים שאני מעמוד עליהם בקצרה. (א) נשק מערבי משוכלל יוכל ליצור מצד המצרים הרבה שמצבם באוירי לא כל כך גורע, דבר שברבות הזנים יכול להביא לחידוש הטלחטה; (ב) היחס, למחות של צרפת ואנגליה, לארצות ערב הולק ומשתנה. שינוי מהותי לטובת אותן הארצות על הרקע הכלכלי. למה אני מתכוון? - אם קבוצתי הכלכלה והמדיניות בצרפת ובאנגליה, על הרקע של בעיות כלכליות בשתי המדינות האלה ועל רקע של התחרות כלכלית ביניהם רומות לפתע שנתת שוק סומצצימלי לכלי נשק בטכונים של אלפי ומאות מיליוני דולרים, לזה היום באירופה יש השמעה מאוד משמעותית על המדיניות של שתי המדינות האלה, והן תעסיבה כל מה שאפשר על מנת לזכות בשוקים אלה, ואננם צדפת ואנגליה זכו בנתחים מאוד רציניים ובטכונים מאוד רציניים בשנים עברו, עם תכניות לעתיד.

14.9.73

מה לגבי איטליה

א. הלימה

אלוף א. זעירא

הרבה מאוד. אין לה מה למכור כמעט. לכן אנגליה וצרפת רואות שיש מה שוק טיטניום גידול מאוד, ולדעתן הן השקדנות, בצורה די טובה, את המדיניות שלהם להזדמנות הכלכלית שלהן. זה ייעשה לפי מסגרת ההיסטורית של אנגליה - הם יגידו את ההיסטוריה ויחסיכו, אבל מה שיקבע את המלכים החשובים אצלם ואצל הצרפתים יהיה הסווקים הגדולים האלה בארצות ערב. עם זאת, אני חייב להזכיר שלמרות העובדה שהיום המצב במהלך ההיסטוריה היא לקרוא את הקרבות של כמה מדינות טנצ'ה סעודית, הרי ביטורו של דבר הנטיבות הסניטיות בין סעודיה ובין מצרים, כלל לא נעלמו. ואפשר לראות את התופעה הנזכרת בתופעה חולפת, כשלטי סטב הסעודית הערבית במקרים או במיוחד הסעודית יצוף על מני הטטה והסחלוקות בין שני המטרים האלה - המטיר במקרים והמטירה בעודיה - יקבלו שוב תנועה הרבה יותר גדולה.

אני רוצה לומר שלא ניתנת למעשה ונחשב שהמדינות הסניטיות והסכסוכים בין ארצות ערב נעלמו ולא יהיו. זה דבר הקוסמי על עליה וירידה, כשהיום אנו הולכים לקראת תקופה של הקטנה כוח הסכסוכים ועלייתם של הגורמים המאחדים. אבל אני רוצה לחזור ולהדגיש שזו לא תופעה לעולה ועד ובטורקים או במיוחד יחזור הגלגל לקדמותו והסכסוכים יצמדו על מני הטטה ויקבעו יותר מכל דבר אחר ככגעים בין המדינות הערביות.

כזה אני חושב שנוצעת בראשי פרקים בעיקרון של הבעיות העולמיות, ואם נרצה להרחיב, נעשה את זה בשלב השאלות והתשובות.

נושא נוסף שהייתה רוצה לרונן בו הוא ועידת המדינות הנבלתי מזדהות. שוב נוח לי מאוד להשוות שתי נקודות זמן, וזו המעידה הנזכרת וועידת בנדונג ס-1955. ועידת בנדונג בהסתמכות נתרו, טיטור ונאצר הייתה מעידה מאוד חשובה ומשמעותית בעולם של אז, על רקע הציבה הכאור רצינית בין ארצות הברית וברית המועצות. אבל מאז העולמ הסליטי בכוח שקע, ומה שהיה לטקטיקה הוא עידן ההירבבות בין ארצות הברית לברית המועצות. כשבועות שב-1955 ברית המועצות לא הייתה מסוג אחת מהמדינות הנבלתי מזדהות, אבל היא לא הותקפה, הרי הטעם מצב כמעט לא היה טובה סמאבה של ארצות הברית, כשסין הייתה המניע לגישה המנטי הוביטיטי, בהיותה אחת מהמדינות הנבלתי מזדהות. ודאי נזקקת משטב טוביטיטי חריפות נזר ועידת הנבלתי מזדהות. כוונתי לומר שלמרות שהשתמשו בוועידה יותר מששים מדינות, היו שבעים ושש חברות ושש-עשרה מטקטיות, ולמרות נזכחותם של כמה מנהיגים שאני מקרא להם בולטיים, לאו דווקא חשובים. ובין הבולטיים אני יכול לאמין את סידל קטרו ואינדירה גאנדי.

קטרו אינו חשוב

ב. נכונ

אלוף א. זעירא

אנשים לדעתם מסתמים הוא לא חשוב אבל בולט, וקטרו לאחר נפילת איינדה הוא עוד פחות חשוב טמה שהיה. בכל אופן, לגבי גודלה של מדינת ישראל קטרו לא חשוב.

בוועידה זו נדונו הרבה מאוד נושאים, נושא המזרח התיכון לא היה מרכזי, אבל נזר שאאלנו זה הדבר הכי חשוב. הייתה אטר שהחשיבות כלפינו בהחלטות שם היא בשני סטחים: (1) סקטי או מדיטיבי דבריי סוכסור שם או שהתקבלו על דעת הנבלתי מזדהות, הם כחוד יועלו בעצרת, ויש נגידות שאותן המדינות הנבלתי מזדהות שהצביעו בעד או לא התנגדו להחלטה כזו במלג'ר, גם יצביעו בעד או לא יתנגדו בעצרת; (2) יש נקודה נוספת שאור לנו לזלזל בה אבל אין גם להגזים בה, והיא שטטור לגייט טטיט ויותר מדיניות ולקבלת הסכמתן בטה סלא או בחצי מה נזר ישראל. אינני חושב שיותר לנו לזלזל בכך כמו שלא צריך להגזים בעובדה שזה לא סקטיין את הברירות שלנו בעולם.

אינני רוצה לעבור עכשיו על כל ההחלטות כולן, כי נודתי קראתם אותן, אבל יש טעם לבטח בכמה נגודות. באותה ועידה טורטמו שלוש סטטיים שלטעה שלושתם נוצעה בנושא המזרח התיכון, ויש שם חפיפה בין שלושתם.

לשכת המרוטקולים	
דף	מתוך 10 דפים
עותק	מתוך 6 עותקים

14.9.73

אלוף א. זעירא

בהסכמה המדינית הכללית היא סדק על הסדרה התיכונה. יש החלטה סיוחית על המצב במזרח התיכון ויש החלטה סיוחית בנושא המלחמה באי. שלושת המרכיבים יחד הם לטענה מהווים בהחלט סטטיסטיקה את מה שחובים עם בנושא המזרח התיכון. אני רוצה לנעת ציטה בקורות:

- 1) הוצעה המסיכה כוללת במצרים, טוריה וירדן כמאבקן למצטיחה את זכויות העם המלחמתי במזרח התיכון. ובמסגרת ההחלטה הזו הובר הארגון לשחרור פלשתיין כמייצג הלגיטימי של העם המלחמתי והפך מאבקו הלגיטימי.
- 2) גיבוי למעצמות המערב המעניקות המסיכה צבאית, כלכלית ומדינית ומסורית לישראל, וקריאה להטסיק את המסיכה הזו. יש גם מיזמה רסז בגד ברית-המועצות בנושא העליה, כשמדובר על קריאה לכל המדינות שלא למפסד הגירה לישראל ולטטחים המוחזקים על ידה. כנראה שהטעם הזה נכנס בהמסיכה סינית או מפילו ביזמה סינית, היות שהמדינות מסביבה לערבים שארזטים פרטים אותם כשטזד אחד נותנים להם נטק ומזד שני נותנים לישראלים חסילים.
- 3) העידות והברכה להחלטותיהן של כמה מדינות לנתק את יחסיהן הדיפלומטיים עם ישראל. ברכה לאלים ששנו ועידוד לאלה שלא עשו.
- 4) הועדה מוציאה את שרי החוץ של המדינות הנזכרות בוועדה לייצג את ההחלטה האלה בעצרת האו"ם הקרובה.

כפי שאמרת, כסך הכל הארגון הזה של הבלתי מודהות איננו רגז חטוב. למעשה הוא מבטא את ידיותו של הצוף הזה של הבלתי מודהות, בעיקר על רקע ההתקרבות בין מדינות הברית לברית המועצות, אבל בנושא הישראלי הוא בהחלט לא מוסיף לנו בריאות - לא בעצם ההחלטה שיש בהן חסוב סטטיסטי כלפי המדינות האלה לגבי ההתקרבות בצד"ם, לא גיזה שהוזעלו לחצים על קסטרו וכתוצאה מזה הוא גיתק את היחסים אחרו, וכללית - לא לכך שיש מיזה השפעה על המדינות האלה בכיוון של בידוד ישראל בעולם.

ג. הלוי:

כשאמרת שחידוש היחסים בין מצרים לירדן זה תוצאה הטעמה של מעוררה, מין אתה מסביר את חידוש היחסים בין טוריה לירדן? בהקשר זה, ההתקרבות למערב עומדת לעומת המדינות המתקרבות לרוסיה כגון טוריה ועירק, וזה מוסיף אלמנט של פירוד? אמרת שהפירוד קלול לצוף בין המדינות. המפירוד קיים כמובן זה גם היום.

מה לדעתך תהיה השפעת ההתקרבות הזו בין מצרים, טוריה וירדן, לגבי המחבלים?

א. ג. מורנו:
 1) אילו ידיעות יש לנו לגבי ברית-המועצות והתנהגותה בענין הצטט בענין המתסיחות בין מדינות הברית לבין מדינות ערב?

2) שמענו דראינו במלויזיה את עראמאת שבינה את אלה שחטפו את המעוררים. האם זו צביעות, או שזו תוצאה על הועדה של הבלתי מודהות, שמילצה מותרות להביד כה שאמרו?

ח. לנגרין:

אין לי מה לשאול ביחס לנושא הברון. אולם אני רוצה להביד לסרוטוקול שאני מחטלא שלא שמענו חסוב דו"ח על מה שארע אחרול. בטמע ביום ב', אולם אני חושב שעד מז שטרננים אחוז בקרא בינתיים בעתוננים, וזו ועדה שלדעת המקידה וחובתה וזכותה כשקורה רגז כזה וביט טקטימת שטיבה, לדעת ולשמוע דאסיה כל על מה שארע.

בערת השנים, שבקט למסור אותה לשר החוץ ובמקדם המשורי, קטורה לתקון ג'קסון. בארצות הברית החלה כבר היום המערכה בועדה-בגית המבחרים. ראשיתה של המערכה כשהנשיא וטר החוץ מבטיח לנהל מערכה בגד תיקון ג'קסון. ולאוד מה שמתרחש בברית המועצות ויחד המלכותות אל היהודים, יש במערכה הזו חשיבות לגבי העליה היהודית והיבוייה טראט.

אבקש למסור את דברי למסדר החוץ ואולי בכלל לראש הממשלה שאני יודע שהבעיה הזו קרובה לה - שלא ירזנה יום אחד במערכה הזו, שבמעשים וחלילה במחדלים אנו עלולים לגרום להתמתחות הסודות מאוד.

לשכת הפרוטוקולים	
ד"ר	מתוך 1 דמים
עוקף 6	מתוך 6 עותקים

14.9.73

סיכום

אנשי רוצה לדעת מה ידוע לנו על
הנסיגות להחיימת החזית המזרחית?
מה ידוע לנו על עמדתו של חרמסין בקשר להכנסת צבא ערבי זר לארצנו,
האם יש סיכוי מסוים בידיעות שהיא מוכן להחזיר את המחבלים כתנאי שיהיו
נתונים למרותו?

הערות ש. צירוק:

ביחס להתקפת המחבלים על הסגרירות
הסעודית במרוס - ההסדר שהט מוציא
אתם אל בני הערובה הערבים - האם זה היה מוטב עם סדינות ערב או רק
עם צרפת גלי סודינות ערב הנוגעות בדבר יהיו שותפות לדבר?

סיכום

יש לי שאלה שמיצני יודע אם אתה
צריך להשיב עליה: האם אנו יודעים בבירור
מסין הגיעו הטיילים לרוסאץ האם אנו יודעים שלא רק מאיזה מדינה הם הגיעו,
אלא האם הישראלים של הטיילים ידעו שהם הגיעו לאן שהגיעו? כי הנוהג
הוא שכאשר מוכרים טיילים כאלה מהנים זאת שלא יעברו לטקוט אחר.

עלון מ. זעירא:

ביחס לנקודה האחרונה מיצני יודע אם
יש תנאי כזה כשהרוסיים מוכרים צסק.
אני די בטוח שחודשים ידעו מה קורה עם הטיילים. איך זה הגיע מיצני יודע.

טוריה גם כן כעונשינות בחידוש היחסים
עם ירדן, היא כהחלטת מעורבות בזה. (א) ישנו חשש בטוריה שצריך להבטיח
את האגף הדרומי, והטוריים אפילו לא מוציאים סכלל חשבון אפשרות של סלחמה בין
ישראל לסוריה כאשר זה"ל יעבור לאוריה דרך ירדן. הם משא ומתן בכל מיצני
טקרים שזה נוח ויש מטרה לסמוך על היירדנים, ואם היחסים בין טוריה וירדן
נרועים, זה לא נוח להם. לכן יש מה גם עניין אטרסני של מנסחת האגף הדרומי.

(ב) דבר שקטור כלית בכל מערכת היחסים
הכלכליים: נוח להם שסחורות עוברות צפונה ודרומה פירדן לביירות ונחורה,
דרך טוריה, כי אז הם מרוויחים טוב. והיום טוריה לא נמצאת במצב כלכלי
כזה שהיא יכולה לתצוץ את הנקודות האלה.

(ג) גם טוריה ואפילו עירק יש להן עניין
לחזק את האחדות הערבית. זאת מוסדה, הינו במסגרת להדמות נכיה לחידוש
קשרים ולאחדות וזה מהאיים לתקופה. לכן הם עושים את זה. יש להם יתרונות
לא גדולים, אבל במסע ואין בזה שום חסרון. אבל זה לא סגור הדברים
שהיום מחדשים את היחסים ואין מעט לא ינתקו אותם. זה לא דבר חשוב
מצד, וזה יכול להתנות. די בקלות מחדשים את היחסים ודי בקלות מנתקים
אותם.

אנו רוצים בטוריה ובעירק איזושהי נטייה ללכת
לקראת סעודיה, וגם העירקים באו לפעודים ואטרו - אנו לא כל כך סרו רומים
עובדה שטורנו את מערדי התרבות של צ'כוסלובקיה וברמניה המזרחית, כי אנו
לא כל כך בעד הרוסיים, ויש בהחלט מקום לתחרישין. והם מנו לפעודים ואטרו -
בואו צדן טוב על סיסון הנבול.

מה שכרוך בנושא בתקופות סעודיה,
מרוס וירדן והיחס למחבלים. לענין החזית המזרחית.
טוריה מעורבות בחידוש היחסים עם ירדן, כי זה המסד שעליו אפשר לחדש
את החזית המזרחית, והם מעורבים בחידוש החזית המזרחית.

יש לחרמסין שתי דילמות (א) החזית המזרחית;
(ב) המחבלים. כענין החזית המזרחית הוא לא מוכן לחידוש החזית המזרחית
בתנאים שלו, ורק בתנאים שלו. התנאים שלו הם: (1) לא יכנס צבא זר
לירדן אלא אם יהיה תחת סיקור ירדני; (2) לא תהיה המעלה החזית המזרחית
אלא בהסכמה סת-אחד של כל השליטים. כלומר, חרמסין אומר - סלחמה נגד ישראל
מהחזית המזרחית - אני חרמסין צריך להסכים, ואם מיצני מסכים, אין.

די קשה, אבל לא בלתי אפשרי, למצרים ולסוריה
לקבל את התנאים האלה. דבר הרבה יותר מסובך זה הענין הפלשתינאי. דאשית,
היום יש איבה החמורה בין הפלשתינאים כמו יאסר עראפאת לבין חרמסין. זה
ממש כבד ענין רבשי. (ב) הם לא מעורבים להכנס ליירדן ולא לפעול. חרמסין אומר
רוצים להכניס מחבלים ליירדן - בתנאי שהם תחת סיקור, ואני מחליט אם יפלו
נגד ישראל או לא. עובדה שגם היום יש ביירדן צדור פלשתינאים, אבל הם לא
טועלים נגד ישראל.

לשכת הפרוטוקולים	
דף 9	מחיר 1 דמים
עותק 6	מחיר 6 עותקים

אלוף א. זעירא:

ארגוני המחבלים לא מסכימים לזה. אין להם אינטרס להכנס לסדרן בלי להעלות. כזה שנוצרת עסקה כזו שהם נכנסים לסדרן ולא מועלים, הם מורידים את הניקודת שלהם על חוססין ורוא נעשה פרסונה גרמטא, וזה כמילוי חידוש היחסים אתו, וזה לא אמרתי מבחינת המחבלים, כי הם רואים אותו כמזוייב. לכן לדעתי, העניין הזה יישבר על אי רצונם של המחבלים להכנס, אם חוססין יסכים להכניסם. והעובדה היא שכל ההתקרבות הזו של מצרים וסוריה לסדרן היא מאוד לא לרוחם של המחבלים.

החלטה

אתה מכיח שחוססין היה מסכים להכניס את המחבלים לו הם היו

מסכימים?

אלוף א. זעירא:

הוא היה מסכים למשל לקבל אלף ציט אבל לא היה צותן להם לזרז.

ג. האונגור:

מה תגובה קראמפי?

אלוף א. זעירא:

לבני סוריה - סוריה היא חלק משלב שהפרוציה של השלוש, אם כי קראמפי עזב את החודים מאוד וזה הדדי. מאוד לשכוח שזו פרוציה ויש כשלהם אתה, דה-יורה לפחות.

הבעיה היא בעיית ירון, ולטענה ללוב טענות די רציניות בגד ירון, בעיקר בנושא הפלסטינאים.

אבל לוב לא

נמצאת ביום בעמדה שביכולתה למנוע את זה, כי זהו תהליך אנטי ערבי. כי בשבילם לקראמפי אומרים לו - אנו רוצים לקרוב את ירון בעד החזית הכורחית. אז אומרים לו - אתה בגד החזית המזרחית? הניסיון בעד ירון זה כדי להזיג את החזית המזרחית, וקראמפי אומר - מי אמר להלוא בגד ישראל כלי חזית מזרחית. אני רוצה להזכיר לו עדה שלפני כמה חודשים אמרתי לו עדה שאיך המצבונים למלחמה פיסידית זה קראמפי. מדוע? הוא אומר - המלחמה זה לא בשביל העלת סואץ, אלא בשביל דפלה. יום וחיפה. בשביל זה גולכיה למלחמה, עם סיכוי להגיע לשם. היום אין למצרים טכני, אז בואו נרחה. בכלל, אין לזה סיכוי בלי החזית המזרחית. אז היום הוא לא יכול להגיד אני בגד ירון, כי אז המסמעות היא שהוא בגד החזית המזרחית.

לענין הסוגיות המעוררת בסדס -

מה חשוב מאוד לעתה שיש יריבות גדולה מאוד בתוך ארגוני המחבלים בין חששיתם וזמית חוד טנד אחד ועוממת טנד שני. זו יריבות שמנוססת על הסקנות שונות אומכרטיביות ובעיקר על השקפות לגמרי שונות חבדיות. חיש הוא הרבה יותר שפאלי וישמר עוממת הוא בסח לא שפאלי, אינני יודע אם יש לו בכלל השקפת עולמ. הוא מוחלם.

מה שקרה בסוגיות המעוררת בפריס

הוא למי כל הערויות שזה נעשה לא ביריעת יאטר עוממת, אלא ביוזמה של וואדיע חוד הסגן שלו. אינני טניח שעוממת ידע על כך, זו היתה יוזמה של ואדי חוד בניגוד לכל מה שאפשר היה לצפות שיאטר עוממת יסכים, ואולי כדי להעמיד אותו בפנוכה, כי זה היה בדיוק כשהכנסה ועידת הגלתי מזרחית, וזה לא עוד בכלל לאיפאג' של הערבים. זה קלקל די חבה לערבים. הדבר גרם לטתיחות ביחסים בין הפלסטינאים לסעודיה, בין צרפת לסעודיה, וכללית זה הביא הרבה נזק לערבים.

המבנה של זמית חוד היתב בעיקר

לדעך את עמדתו של עראממת ולהראות שהוא לא בקובע, שהוא לא הסתאם וישנו מה גוף טמוחזק בגד, אבל ישם בכוחו להביא לכל מיני מצבים לא נעימים. כל הנזשם הזה של אבו-דאוד הוא טוזד. אבו דאוד לא היה טוכן בכלל להסתחוד, כי הוא אמנם נתמס על ידי הירדנים, אבל נחשב על ידי הפלסטינאים לבוגד, ואילו היו מוציאם אותו, היו מוציאם אותו פעמיים: פעם סביח הסוהר ופעם לאודג. זה כטו מישהו שבנד בפאטיח ויוסכ בבית סוחר בני-יודק. הוא לא טעונין שהמאפיח תשחד אותו. ההסונה הכללית שפאטיירת אומרת שבין הטלסטינאים יש ניבורים וידיבויות חוסר תיאוד ופלחטות זניטיות רציניות מאוד.

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מחיק 10 דמים
עותק 10	מחוק 6 עותקים

14.9.73

אלוף א. זעירא:

אני רוצה להזכיר שזוער מוחסיין, ראש הצעקה, פרסם מאמר אין שמר עראמית סקבל תסיבת כסיסה טכניכות שונות כדי שחלק זאת לארנוני החבלה, והוא לוקח את הכל לפתח ולעצמו ולא נותן למף אחר.

בענין הנכס הערבי ובריה המועצות - כסה שזה סוזר, בריה המועצות לא עושה כלום. יש לי בכלל הרושם שכנושא הנכס בריה המועצות הרינה את מדינת, וכל המיטורים שהסיצו שבריה המועצות הולכת לכיוון של השתלטות על הנכס בספרך בטרם, יש לי הרושם שזו היתה הכנה להשתלטות אמריקאית.

היו"ר ח. צדוק:

מה נסחט להוצאת בני הערובה מפרסט - האם הוצאתם היתה על דעת ערב הטעורית

או רק על פי הסכם עם צדמה?

אלוף א. זעירא:

בכל היתה על פי הסכם עם צדמה. טעוריה היתה במירוש נבר. טעוריה וצחה ספסלת צדמה לא היתה למף אחר לצמה, לכן יש מתיחות פמטיסת בין טעוריה לכין צדמה, וצדמה מעלה בניגוד לפה שחשבה שטעוריה רוצה או מדינות ערב רוצות. צדמה מעלה על פי מה שנראה לה רצוי - קודם כל שהחבלים והטעוריה ייצאו מאדמה.

היו"ר ח. צדוק:

אני בני מכיר את המאמר של זועיר מוחסיין. אם זה לא חולק, היתה רוצה שתראג לכך שזה יחולק לנו, בכלל, שחולק לקט של רברים דמטייה שפורטמו ביחס לרברי ארגון חבלה אחר על השני.

היו"ר ח. צדוק:

ההוצאה להורג שהיתה בעירק - האם יש לזה קשר לבריה המועצות?

אלוף א. זעירא:

לא, אין לזה קשר לבריה המועצות, זה רק ענין פנימי.

היו"ר ח. צדוק:

אין היחסים בין הכורדים לעירקיים? חלה הרעה, או שיש שמירה על היחסים קרוב?

אלוף א. זעירא:

חלה הרעה והכורדים נפצאים תחת לחץ טטויים. אבל הקרבות לא יימסכו זמן רב כי החורף מתקרב וזה יימחק עד האביב, אמלי שספק באביב יתחדשו הקרבות. העירקים התחילו מאוחר. הם היו צריכים להתחיל ביוני.

היו"ר ח. צדוק:

יש עוד שריט כורדים במטשלה עירק?

אלוף א. זעירא:

נראה לי שיש עם שר אחר, אם הוא לא התפטר בינתיים. המטשלה עם מאור טלואידי

היו"ר ח. צדוק:

אני טודה מאוד לאלוף זעירא ומאחל לו שנה טובה.

ניום ב' תהיה ישיבת הועדה.

פרוטוקול מס' 311

מישיבת ועדת החוץ והבטחון
תל-אביב, מוצאי יום הכפורים חש"ד - 6 באוקטובר 1973

נ כ ח ו :

חברי הועדה:

- ח.י. צדוק - היו"ר
- ש.ז. אברמוב
- א. אליאב
- י. בן-אהרן
- מ. בנין
- א. בקר
- ב. בן-פורח
- ב. הלוי
- י. הררי
- י. חזן
- א. ידלין
- מ. יערי
- מ. כרמל
- ח. לנדאו
- י. נבון
- א. רימלס
- י. רפאל
- ז. המר

מזכנים:

- יושב-ראש הכנסה י. ישיעהו
- השר י. גלילי
- מנכ"ל משרד החוץ א. קדרון
- אלוף א. יריב
- אל"ם י. ליאור

מזכיר הועדה:

א. רדאי

קצרניח:

מ. איזנברג

סדר-היום:

מלחמת יום הכפורים.

היו"ר ח.י. צדוק:

אני פותח את הישיבה.
אני מבין שרצונה של ראש-הממשלה הוא שתהילה נשמע את אלוף יריב.
אלוף יריב, בבקשה.

אלוף א. יריב:

אבוני היושב-ראש, רק היום גוייסתי לתפקיד. הרמטכ"ל גייס אותי
מהמילואים לעזור לו במה שקורה עכשו. ברור שאינני בקיא כל כך
בהרכב פרטים, כפי שהייתי בקיא בעבר.

מה שקרה היום בא על רק ההתפתחות של 10 הימים האחרונים.
הענין החל לאחר הפלה 13 מטוסי הסורים עם הגברת המערך הסורי עד כדי הגבורה המלא, דברים
שפורטמו בעתונות. במקביל לכך חלו גם חגבור, כוונות ומחילות במערך המצרי. עד כמה שהספקתי
לקרוא את הניירות היום אחר-הצהרים, היה לנו מעקב טוב אחרי כל מה שנעשה בשתי החזיתות.
כטובן שברקע הייתה הפגישה שנערכה בקהיר לפני כמה זמן בין הסורים, המצרים והירדנים.

ביום שני בבקר, כחוצאה פגיחה מעל המערך המצרי, נראה
שהמערך המצרי כלא ומוכן כפי שעוד לא היה בעבר, מאז מלחמת ששת הימים. כן הגיעה ידיעה
על הכנות לפניו מספר גדול של רוסים, משמחות ואנשים, גם מצרים וגם מסוריה. בנוסף לכך
הגיעו גם ידיעות נוספות, וידיעה ממקור מהימן שדיברה באופן מפורש על כוונתם של הסורים
והמצרים לפתוח במלחמת היום.

בהתאם לזה נקט כמובן צה"ל אחרי דיון והחלטה - מחוץ לצעדים
אחרים במישור הדיני - בצעדים שונים בשטח. כפי שאמרו יודעים, הצבא הסדיר לא יצא הביחה
ליום הכפורים. ונעשו הכנות לגייס כוחות נוספים.

לפי הידיעות האוייב היה צריך להתחיל את המתקפה לפנות ערב.
לא ברור מדוע הקרימו את המתקפה - אולי הידיעה לא הייתה מדוייקת, אם כי הייתה ממקור מהימן
וכל מה שבנאיים בשטח הוא בהתאם לידיעה - משעה 18.00 לשעה 14.00. אולי בגלל הגיוס שלנו
ואולי משום שהרגישו שאנו מוכנים בשטח.

א. ידלין: אולי בעקבות חידוש הסדרים שלנו?

אלוף א. יריב: הסדרים בקול ישראל חודשו אחרי ההתקפה. ובשעה 14.00 הם התחילו
המלחמה. המלחמה התחילה על ידי המצרים וסוריה על ידי חקיפה
אווירית בשתי החזיתות. ובעקבות החקיפה האווירית באו פעולות יבשתיות שנמשכות עד הרגע הזה.

אני רוצה לומר כלליה איך נראית התכנית, על פני שאנו
יודעים ועל פי מה שהיא מתפתחת בשטח. וההתפתחות בשטח מתאימה לידע שהיה בידי המודיעין.

ס. בגין: חכנית האוייב?

אלוף א. יריב: כן. הם רוצים לכבוש שטח ולהחזיק בו. הם רוצים לכבוש רצועה
ניכרת בסיני עד המעברים - אולי יסתפקו בפהות - ולהחזיק
בשטח. לכבוש רוב רמת הגולן, ואחר כך להפסיק ולהיות מוכנים למו"מ מתוך עמדה צבאית
משופרת, אם לא לומר עדיפה. בהתאם לזה התחילו בהתקפה אווירית בשתי הגזרות.

ההתקפה בגזרה המצרית הייתה על מטרות לאורך כל סיני, כולל
אזור גארם א-שיך ובעומק עד אזור שדה התעופה רפידיים. זה כלל גם נסיון לחקוף בעזרת
מפציץ סופלב 16, לשגר טיל אוויר-קרקע, עוד לא ברור לאיזה כיוון. אבל כלליה אני יכול
לומר - באיזה מקום נהיים התיכון בין חל-אביב וקצת דרומה. פייס שלנו הצליח ליירט את
הטיל ולהשמיד אותו.

בצפון חקף חיל האוויר הסורי מטרות בקן. המצוינו גם את
כפר גלעדי וגם את קריית-שמונה. חיל האוויר שלנו שהיה ערוך לפני הצהרים לאפשרות של חקיפה
של חיל האוויר הסורי, עוד לפני כן קבע לעצמו לוח זמנים, וכאשר עבר הזמן שאמור לחקוף

את חיל האוויר הסורי, העביר עיקר החימוש לפעולה הגנתית.

חיל האוויר נכנס לפעולה נגד חיל האוויר המצרי וחיל האוויר הסורי. ואסיר לומר שבפעולה הנגדית יירט בין 17 ל-20 מטוסים סורים ומצריים. היחס ביניהם איננו בדוק כל כך. על כל פנים מספר גדול יותר של מטוסים מצריים ומספר קטן יותר של מטוסים סורים. בפעולה זו לא איבדנו אף מטוס.

יחד עם הפעולה באויר התחילה גם חקירה ביבשה.

אולי חציין שעות.

מ. בן-פורח

בשעה 14.00 התחילה החקירה האווירית. היא נמשכה שעה. התחילה גם חקירה בקרקע מלווה בארטילריה והיא נמשכה עד עכשו.

אלוף א. יריב

בגזרה הסורית המאמץ של החקירה היבשתית בשלב הראשון היה מיועד לעבור רצועת שדה המוקשים שנמשך עד להעלת הנ"ט. להגיע בכוחת קטנים להעלת הנ"ט, להעמיד גשרים ולעבור את התעלה. בעניין זה לא היו להם הצלחות גדולות. רק במקום אחד הגיעו למעלה הנ"ט וניסו להקים גשר. אבל גם במקום זה, על ידי התקפת נגדית של הכוחות שלנו, הגשר נשבר.

בשלב שני התחילו לחקור מקוניטרה דרומה.

מה שיש לנו היום ברמת הגולן זה כוח המחנכט על 180 טנקים. מחר בבקר יהיו לנו 300 טנקים. כוח זה הצליח בשלב זה לעצור את המתקפה הסורית ברמת הגולן, פרט למקום אחד, שבו תקפו הסורים פעמים ובמעט השניה הצליחו לכבוש את המוצב שלנו בחר חרמון. אין קשר עם מוצב החרמון וכנראה שהוא נכבש. הם בכל אופן הודיעו שמוצב החרמון הוחזר לידיהם. הם אומרים שאנו התחלנו במלחמה. הם בשו עמדות. והם כבשו את מוצב החרמון. פרט לכך לכל אורך רמת הגולן אנו מחזיקים בעמדות. יש כוחות סורים שעברו את הקו, אבל לא הצליחו לכבוש, פרט למוצב החרמון, אף אחד מהמוצבים שלנו. יש להניח שיעשו מאמצים בהסות הלילה להעביר כוחות מעל לתעלה כדי להמשיך עם בקר את המתקפה ולהכניס את עצבות השריון שלהם, כי עד עכשו את עצבות השריון לא הכניסו להתקפה.

המצב קשה קצת יותר בגזרת תעלת טואץ. אני אשתדל להראות את

הדברים על המפה שעל קיר זה. החקירה ביבשה היתה לאורך כל החזית, כאשר המאמצים המסתכנים הם אלה מאמץ אחד מהמשלש הזה. (מצביע על המפה). מכאן הם תקפו מוצב שאנו מחזיקים, מוצב שנקרא "בודסט", והם תקפו מספר פעמים עם טנקים. עד עכשו כל ההתקפות שלהם נהדפו על ידי אנשי המוצב, על ידי טנקים ובעזרת חיל האוויר. המוצבים שלנו בשני המקומות מחזיקים מעמד. בנוסף לכך צלחו את התעלה בכמה מקומות בגזרה זו. ולפי ידיעות שבידנו כבשו שני מוצבים שלנו.

על ידי גישור?

מ. בגין

לא, על ידי סירות.

אלוף א. יריב

מאמץ רציני נוסף היה בגזרה הדרומית, כי כאן יש להם שני צירים: כביש המיתלה וכביש גידי. וכאן פעלה דוויזיה. ולפי דיווח המצרים הצליחו להעביר את מטקדת הדוויזיה. הם צלחו בדרום, באגם המר, עם טנקים אמפיביים. לפי דיווח שהגיע לפני חצי שעה נאמר שהכוחות של החטיבה שלנו הנמצאת באזור זה הצליחו להשמיד את הטנקים האמפיביים ולטפל בכוחות שצלחו, ומנהלים מבצע שהור.

אם לסכם את החמונה כפי שהיא מצטיירת לנו, אני מניח שעדיין יש

כאן כוחות מצריים.

מאמץ נוסף הם עשו באזור קנטרה. הם תפסו מעוז שהיה ריק, וכנראה הצליחו להעביר כאן כוחות. המקום שבו עשו פעולה מסוגה אבל לא הצליחו לצלוח, הוא אזור איסמעליה, שידוע כאחד המקומות שבו צריך להעשות המאמץ העיקרי. המאמץ העיקרי הוא באזור איסמעליה והמאמץ השני כאן. עכשו המאמץ העיקרי הוא בדרום במקום שבו הם צלחו. יש לנו כאן 3 חטיבות טנקים שנמצאות במקום והן פועלות עכשו בשלוש הגזרות.

ברור שחיל האוויר יכול לפעול כאן רק במגבלות כי כל האזור מכוסה טילים וצריך לעשות את הקונץ שקוראים לו " כדי לזרוק פצצות בצד השני, כי בצד הזה גמצאים הכורות שלנו, ולמרות הטילים לפגוע בפטרות של הצד השני. אבל כמובן שהאפקטיביות של השיטה הזאת מוגבלת, וזו איננה שיטה של תקיפה מסיבית.

היום יש לנו כאן 300 סנקים. עד מחר יהיו לנו עוד 300 סנקים. ואם הכל יתנהל לפי החכניה עד יום ב' יהיו עוד 300 סנקים. זאת אומרת, עד יום ב' בערב יהיו לנו כאן 900 סנקים.

המצרים חקמו מהאוויר מטרות שונות. חקמו את שדה התעופה רפידיים, סוללוח, בסיס חשוב שיש לנו בג'בל מוחשיבה, ובאזור החדירו הליקופטרים בשני מקומות, שלחו הליקופטרים לראם-סודר. חיל האוויר שלנו פעל נגד ההליקופטרים והשמירו 10 הליקופטרים.

בכל הפעולות הללו בחקיקה האווירית לא היו לנו הרובים. היו לנו מספר פצועים. רובם פצועים קל וכמה פצועים בינוניים.

כאן (מצביע על המפה) המצב אינו ברור, כי נכבשו מעוזים ואיננו יודעים כמה זבויים ישנם, כמה הרובים וכמה פצועים.

מ. בגין: כמה אנשים שלנו נמצאים במעוז?

אלוף א. יריב: בין 15 ל-20 איש במעוז.

שני מעוזים באזור הסואץ שנכבשו על ידי המצרים עוחררו על ידי החקפה נגדית שלנו.

ח. לנדאו: ולא נמצאו בהם הרובים?

אלוף א. יריב:

אינני יודע. יש כאן ערפל לא מועט, כי הנפקדים והאנשים עסוקים בלחימה ואינם מתפנים לדיווח פרטיק ומתיר. אולם התמונה הכללית היא ברמה הגולן אנו מחזיקים את הקו היטב. כנראה שנכל מוצב החרמון. צריך לצפות שהם ירצו לנצל את הלילה כדי לקדם כוחות פנימה לקווים שלנו, כדי להיות במצב טוב לקראת היום ולחקוף עם כוחות גדולים.

אני רוצה להזכיר לכם שלקראת הבקר מצבנו ברמה הגולן יהיה הרבה יותר טוב. במקום 180 סנקים או 177 סנקים יהיו לנו 300 סנקים. לפני צאתי לכאן שמעתי שאלוף סיקוד הצפין אמר לרמטכ"ל שהוא מתכוונן לעשות סאמץ לכבוש חזרה את מוצב החר מון ועוד מספר פעולות קטנות יותר.

לגבי התעלה, המצרים ירצו לנצל את הלילה כדי להקים גשרים ולהעביר כוחות שריון. אנו יודעים שהדוויזיה הרביעית שצריכה לפעול בגזרה זו מתקרבת לתעלה, ודיוויזיה מספר 1 נמצאת בהנועה לעבר התעלה, כאשר המאמץ שלהם הוא להעביר מכסימם כוחות בלילה. ואנו נצטרך לראות מה לעשות כדי לשבש להם את העניין. כלומר, למרות הטילים לשבש להם את עניין העברת הכוחות לצד הזה.

חיל האוויר פעל בינתיים בעיקר בשתי צורות: בקרבות אוויר-אוויר כשהיה גל התקיפה הראשון של הסורים והמצרים, ולאחר מכן פעל גם כאן וגם בצפון בשיטה מסוימת כסיוע לכוחות הקרקע, אבל בסך הכל לא בקנה מידה מסיבי. נפגע מספר מטוסים לא גדול. עד שעזבהי לא היה ברור בדיוק מה מספר המטוסים שנפגע. התמונה התברר בעוד 2-3 שעות. גם לא ברור מי צנח ומי לא.

אינני יודע מה יסוכם למחר. זה דבר שנהוץ לדיון, באיזו צורה יופעל חיל האוויר ונגד מי, אם הקרימה תנהן להשמדת חיל האוויר הסורי או לפגיעה קשה בחיל האוויר המצרי. הדבר חלוי במצב בחזיתות האלה. אם אנחנו היינו היוזמים, החכניה העיקרית הייתה ליזום תקיפת של חיל האוויר הסורי. אבל מה היו שיקולים - מוכרחים היו להיות שיקולים - לא רק צבאיים אלא גם מדיניים.

קריאה: מה עומק החדירה במיני?

אלוף א. יריב:

במקומות מסויימים זה עומק של מאות מטרים, ובמקומות מסויימים - 2-3 ק"מ, כפי שהתמונה מצטיירה עכשו.

אנו צריכים להביא בחשבון שאולי ירצו לנחות. אנו צריכים להביא בחשבון נחיתות באזור המפרץ ופשיטות על כל מיני יעדים. אבל אלה דברים שמוכרים לנו. וננקטו כל האמצעים כדי להגן על היעדים הרבים, גם כאן וכצורה דומה ברמת הגולן.

בשארם א-סיך היה קרב אווירי ושם הופלו מספר מטוסים. הם אומרים שחופלו 7 מטוסים. מה היה נסיון של הנחתה כוחות עם מטוסים, נסיון יסוכל. חקמו את המטוסים בעודם מעל ליט.

מ. יערי:

אמרת שמטוסים שלנו לא נפגעו.

אלוף א. יריב:

אמרת שבפעולות ישירות אוויר-אוויר לא נפגעו מטוסים שלנו. אבל לאחר מכן כפעולות סיוע לכוחות הקרקע נפגעו מספר מטוסים.

מ. בגין:

אולי נשטע עכשו את ראש-הממשלה על הסוגיות המדיניות וההתפתחויות?

היו"ר ח.י. צדוק:

ראש-הממשלה, בבקשה.

ראש-הממשלה ג. מאיר:

כפי שאמר אלוף יריב, ידוע לנו לפחות שבוע ימים, ואולי אף יותר, שגם המצרים וגם הסורים מרכזים כוחות. לגבי המצרים זה היה צריך לחיות חמרון שהם עורכים מעט או פעמיים בשנה. קרה כבר פעם אחת, לפני שנה או שנהיים, שהם מצאו לנכון, באמצעות צד זלישי, להודיע לנו שהם יוצאים לחמרון, שלא נתעצבן.

אלוף א. יריב:

זה היה בסוף 1971.

ראש הממשלה ג. מאיר:

וכך זה היה אז. הפעם לא הודיעו שום דבר. זה היה צריך להיות כאילו במסגרת חמרון. הסורים התחילו להעביר כוחות בצורה מסיבית. אבל כרגיל-אנו זוכרים זאת עוד מ-1967- יש הערכות שונות אם זה מערך להחזקה או מערך להגנה, אם אינם עושים מה עושים מתוך פחד מן אנו נחקוף.

אנו עמדנו בחילוסי אינפורמציה וחקירות עם השלטונות האמריקאים, עם המודיעין האמריקה. והיו לנו ולהם ידיעות שבאו מאותו מקור. והיו ידיעות - בעיקר ב-24 השעות האחרונות - שהן מיוחדות לנו, כפי שאמר אלוף יריב, ממקורות מהימנים בחילם. האמריקאים סברו שזה איננו מערך להחזקה. ואני צריכה להגיד שגם אצלנו לא הייתה ההערכה אבסולוטית שזהו מערך להחזקה. לקחו בחשבון שזה יכול להיות גם מערך להחזקה, גם בגלל המטוסים שחורדנו לסורים.

הריכוז בגבול הסורי הלך והתגבר. ועל פי מקור שאנו סומכים עליו, כמעט כל הצבא המצרי - על כל זרועותיו - היה מרוכז בחעלה. גם בסוריה מעט מאד השאירו להגנה על דמשק.

מה היו שני הסימנים הבולטים ב-24 השעות האחרונות? האחד - נודע לנו ממקור שאין לערער ע"יו, שיש רכבת אווירית גדולה, מסיבית, של מטוסים רוסיים גם מדמשק וגם מקהיר. אלה מטוסים להעברת אנשים ולא להעברת ציוד. ונודע לנו שיש ממש בהלה בין הרוסים. זה התחיל באבקואציה של גשים וילדים וחברר שנוסף למשפחות יצאו גם הגברים. יש הערכה שיצאו אלפים משני המקומות. גם כאשר זה נודע, היה דיון מה פירוש הדבר, או שזה באמת הכנה למלחמה והרוסים לא רצו שהמשפחות שלהם יהיו. לא היה ספק ועד עכשו אין כמעט ספר שהרוסים לא רצו במלחמה לא בסוריה ולא במצרים. אבל השמעתם בעניין זה קטנה ואיננה ממשית. השאלה הייתה - האם הרוסים יוצאים כאשר יש הכנות למלחמה והם אינם רוצים להיות מקורבים במלחמה, או שמא זה ניתוק בין הסורים ובין הרוסים והרוסים יוצאים. אבל חיש מהר התברר שהרוסים יוצאים מפני שההכנות למלחמה הן רציניות. אבל מסקור מוסמך ביותר, שהוא מהימן עלינו מזמן והידיעות שלנו מהימנות, למדנו שיש החלטה בשתי הארצות להתקיף, וזו צריכה להיות פעולה משולבת, והיא צריכה להיות היום.

י. בן-אהרן:

הידיעה הזאת מהמקור המוסמך נמקבלה אחרול?

ראש הממשלה ג. מאיר: כן. הדבר היחיד שאינו סחאים לאינפורמציה שקבלנו, שהתקפה החלה בשעה 14.00. אמנם האנשים שלנו התמלאו אין מחילים בהפצות לפנות ערב. וההסבר מדוע בחרו ביום כפזר הוא, כי ביום כפזר הישראלים יופתעו, כל אחד עוסק בחפילה ובצום ולא יהיו מוכנים.

ג. הלוי: זה ההסבר של המקור או ההסבר שלנו?
ג. יערי: זו השערה שלנו.

ראש הממשלה ג. מאיר: זהו ההסבר מדוע בחרו ביום זה. ואז עמדנו בקשר סחמיד לא רק עם הזרוע של המודיעין האמריקאי, כי אם העלינו זאת גם לדרג המדיני הגבוה ביותר.

א. אליאב: השגריר שלנו נמצא שם?

ראש הממשלה ג. מאיר: השגריר שלנו יצא היום לאמריקה. אבל גם אם השגריר איננו, יש מספר 2 בשגרירות. לא היחה כל בעייה להגיע למקום שהיינו צריכים להגיע עם הידיעות הללו. ובקשנו שני דברים - וזאת בקשתי גם הבקר כאשר הזמנתי את השגריר האמריקאי:

א. במידה ויש להם מגיע עם הרוסיס והמצרים - לאמריקאים אין מגע עם הסורים - להודיע להם שאין לנו כוונת החקפה. אם הם יתחילו, חזקה עלינו שיקבלו מכה הגונה;

ב. אולי הרוסיס יכולים להשפיע על המצרים שיניחו לזה.

לשיחה זו עם האמריקאים היחה חשיבות רבה. במשך היום דברו אנשי משרד החוץ עם 18 שגרירים, והודיעו להם שלא חכנו החקפה. עכשו זה ממלא תפקיד חשוב מאד. למזלנו האמריקאים מאמינים לנו. רק עכשו קבלתי פתק שגם האנגלים מאמינים לנו. אני אופרת כל זאת מבלי לחתום שכך זה יהפחה.

אני קראתי לישיבת ממשלה היום בשעה 12.00. כמעט כל השרים היו, פרט לורהפטיג ובורג. חזר חזני שגר בתל-אביב הלך כשלוש-רבעי שעה ברגל והשתתף בישיבת הממשלה. בישיבה זו היה דיווח ונתקבלו מספר החלטות. והיחה החלטה שאנו איננו היוזמים. אני מוכרחה להגיד, שלאחר ששמעתי את הרמטכ"ל הבקר, שמצבנו יכול היה להיות הרבה יותר טוב אילו היינו היוזמים. אני אינני מצטערת שהממשלה החליטה לא. שר הבטחון וכל חברי הממשלה, ואני בחוכם, החלטנו - לא. 1973 איננה 1967. והיינו מוכרחים לראות מה יהיה אחרי זה. מה שנכון הוא שלא ידענו שהשעה שקבלנו איננה השעה, כי הוזינו את שעת החקפה ב-3-4 שעות. וכאשר ישבנו כאן קבלנו ידיעה שהחקפה התחילה אצטא בשתי החזיתות.

מזכיר האו"ם וולדתיים שאל את אבא אבן, וגם מה שאלו. לא סוריה ולא מצרים אינן מבקשות כינוס מועצת הבטחון. ואני בקשתי את אבן שלא להעלות זאת לא כושינגטון ולא פה. ראש המשקיפים של האו"ם פה שאל אם אנו מסכימים להפסקת אש. אמרתי שיגידו לו שיטאל קודם כל את אלה ששלשו. אבל כרגע קבלתי ידיעה שיש הצעה שהאמריקאים אצוהאנגלים יבקשו כינוס מועצת הבטחון ויודשו שני דברים: הפסקת אש וחזרה לקווי הפסקת האש, כאילו זה מנאי. אינני יודעת אם זו כבר החלטה אצלם או לא.

אנחנו החלטנו שאיננו מבקשים את כינוס מועצת הבטחון. בכל אופן לא לפני שנזרוק אותם החוצה ויקבלו מכה שטגיעה להם. זו הפעולה שעשינו מבחינה מדינית.

בעחונות המצרית ובעחונות הרוסית זה כבר ימים מספר מופיע ספור דומה למה שהיה ב-1967, שאנחנו מרכזים כוחות בגבול הסורי כדי לחקוף את סוריה. המצרים המשיכו בזה והצביאו ספור שלא היה ולא נברא, שכל הענין ההחיל ככך שאנו חקפנו בזעמנו בסיס סירום. לא היה ולא נברא.

מזלנו שהפעם לא רק בית הלגן אלא גם מחלקת-המדינה מצפינים לנו. בקשנו לדעת אם אנו אומרים שלא היה שום דבר. אמרתי זאת הבקר לשגריר וחדענו זאת לושינגטון. ואין מטילים ספק בזה שלא אנו התחלנו והיזמה באה מהסוריים והמצרים.

י. נבון:

זה מסקור מוסמך?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

בהחלט. אני אינני מציעה שנצא היום
ונחגרה בהם.

הבקר החלטנו להתחיל בגיוס חלקי, שרוא
יותר מהכפלה הכוח שיש לנו היום; כל חיל האוויר, כל חיל השריון, ויחד
זה למעלה מהכפלה הכוח שיש לנו היום.

אלוף א. יריב:

עם פתיחת האק - גיוס כללי.

י. חזן:

מה המצב בביר-גפגפה?

אלוף א. יריב:

הנזקים לא היו גדולים. אבל פגעו במסלול
בכמה מקומות. אולם עד לפני שעה המסלול

היה בסדר.

ראש הממשלה ג. מאיר:

המספר הסופי של המטוסים שהפלנו עוד
איננו יודעים. מעריכים שהוא כ-20

מטוסים פלום 10 הליקופטרים.

מ. כרמל:

מה נשמע בירדן?

ראש-הממשלה ג. מאיר:

נודע לנו, זמן לא רב אחרי התחלת
הקרבות, שהמטוסים הסורים נוחתים בלבנון.
והוסכם שיחראו ל"ידידנו" הלבנוני ויגידו להם דברים ברורים ופשוטים, שאין
לנו כל ענין לחקוף את לבנון ולהכנס אתה למלחמה. אבל את היא החץ, על
פי נוסח קרייסקי "פסיליטיס", אנו ננהג כמו קרייסקי נגד ה"פסיליטיס".
ונחקוף את המטוסים שעופדים לרשותם של הסורים. יותר לא שמעתי בענין זה.

אלוף א. יריב:

כאשר קזבתי לא היה עדיין ידיעה.
אני שכחתי למסור ענין ירדן שהוא חשוב

מאד.

לפי ידיעות שבירדן הצבא הירדני הכריז
מצב חירום. זה אומר גיוס כל מה שיש לו במילואים, וזה איננו הרבה. הם
ישימו דגש על המערך האווירי.
אבל כטובן שצריך לעקוב אחרי התפתחות הדברים

י. הררי:

כמעט רוב השאלות נשאל בקריאות ביניים.
אני הייתי רוצה להדגיש ענין אחד הדגשה
יתרה. אני חסיד דוגל בדיעה, שאם עלינו לעשות משהו, לא חמיד אנו צריכים
להחשב כמה שיגידו לנו. במקרה זה אחת הדאגות העיקריות שלנו צריכה להיות
א הוכחה שהמצרים והסורים התחילו. טוב מאד שארצות-הברית תריטניה מאמינות
לנו שהם התחילו. אבל מנסיוני במסך 25 שנה בועדת החוץ והבטחון אני יודע
שאמונה זו, כעבור חודש ימים נשכחה. עלינו לאסוף כל ההוכחות המוחשיות
שיש לנו - כמו אחי שידור בין נאצר וחוסין ערב מלחמת ששת הימים, שאילו
צילמנו אותו מצד זה של דהעלה, יכול היה לשמש הוכחה - כדי שנוכל חמיד
להוכיח שהם התסיפו. הם לא היו מגיעים לצד זה של החעלה, אילו אנו
היינו מתחילים בהתקפה. צריכה אפוא לצאת הוראה, שכל מה שאפשר לאסוף
מבחינה זו, צריך לאסוף. אם נוכל להוכיח שהם התחילו, זה ישמש לנו לטוב
אדיר.

אני מבין שהאלוף יריב גוייס ברבע

האחרון ואינו טובע בפרטי הדברים.

האם השמדנו את המטוסים על החיילים שבחוקם

אלוף א. יריב:

הם הופלו מעל הים ונכלו לחוך המים;
יש להניח - עם החיילים. בסיני לא ברור
עדיין אם השמידו את המטוסים על החיילים שהיו בהם או לא.

י. הרדי:

אחה הזכרת שהסורים עברו את שדה המוקשים. האם עברו אותו בכלות, האם זה להם קרבנות? אני שואל שאלה זו כדי לדעת מה ערכו של שדה המוקשים.

אתה ספרת על טיל שנשלח מהסופלב, וטייס שלנו יירט אותו. על אפשרות כזאת לא שמעתי בועדה אף פעם.

אלוף א. יריב:

שמעה בטני.

י. הרדי:

אני מבין שאפשר ליירט טיליה.

אלוף א. יריב:

כן.

י. נבו:

האם בחקיפה שלהם זה כדור התעופה שלנו, אבדו לנו מטוסים?

אלוף א. יריב:

לא.

י. נבו:

ברצוני להציג שתי שאלות לראש-המטלה: א. האם נקטנו יזמה, באמצעות ידידים אמריקאים או מישהו אחר, להטיביר מסג' למלך חוסיין, כפי שעשינו פעם בהנאים אחרים, ואם כן - מה הייתה החשובה, אם בכלל הייתה?

ב. יש לעשות מאמץ עליון בחינם והסברתי במידה ויכולתי להקשיב לתזכורת השידור הערבית, הרדיו המצרי היה מרוסק. הוא כחקה את הטכניקה שנקטנו ב-1967; הוא מודיע שישראל החחילה; ישראל צלחה את החפלה ואז הם עברו לחתמה. השדרים ברדיו קהיר שקטים ורגועים. המרשים הצבאיים אינם נשמעים. הם אינם מדברים על דברים גדולים. והכל נובע אופי שהם לא רק הצליחו לעבור להתקפה, אלא הצליחו לחקוע יחד בצד השני של החפלה.

במצב זה ענין ההסברה נראה לי חיוני ממדרגה ראשונה. ואני מציע שהאדם שיעטוק בהסברה - ואני אומר זאת על יסוד ניסיון כלתי מוצלח בעבר - לפני שיתן הסברים יקרא מה אומרים הערבי

ולנסוף, אם עוד ניחן לפני גמר הישיבה, הייתי מציע שנשמע סיכום ראשוני של אבידות ושל ההתפתחויות האחרונות.

ט. בן-פורת:

אנו יודעים שמול כל חכניה שלהם, יש חכניה שלנו. האם יכולנו להשיב להם מיין

על יסוד החכניות שהיו בחימים שלנו?

אלוף א. יריב:

בהחלט כן.

מ. בן-פורת:

אני מבקש שראש-הממשלה תאשר, האם הממשלה נהנה הוראות, שכדי להרוץ את האוייב

יכול הצבא לעבור את הקווים מבלי להעצר?

מה המצב לגבי לוב? האם יש הנושה מצדה של לוב? האם יש העברה מטוסים, ואם כן - האם נסמל גם בלוב?

מה מספר הקרבנות שנפלו עד עכשיו?

מ. בגין:

אפתח בענין צרדי אבל בעל חשיבות. אני מציע שראש-הממשלה תחן הסכמה - ואני מבין שלמעשה הסכמה כבר נחנה - שאנו נמכים כולנו, שכל עוד נממכים הקרבות שטיקים העטולת הבחירות גם ברדיו וגם בטלוויזיה. עודעוה שכבר נמסרו לעתונות, אריך לעשות הערב מאמץ להוציא אותן. אינני חושב ששחר יימסרו הקרבות. אני מציע שזה יהיה הסיכום: כל עוד נממכים הקרבות, אנו שפטיים העטולת הבחירות, ליבות אסיפות. עכשו עם ישראל נלהם באוייביו ואינו מנהל העטולת הבחירות.

שנית, אני מציע שבהסכמת ראש הממשלה נחכנז מחר בשעה 10.00 בבקר. אני מתאר לי שבשעה 08.00 חשמע הממשלה דין וחשבון. ואני מציע שבשעה 10.00 החקייים ישיבה נוספת של הועדה. בלילה יהיו התפתחויות רציניות בשני הצדדים.

י. נבון:

הממשלה חשב רק שעחיים?

היו"ר ח.י. צדוק:

מחר תהיה ישיבה של הועדה. על השעה המדוייקת, נודיע.

מ. בגין:

אני אבקש ראש-הממשלה, שתורי לבדוק את העניין של המידע שקבלנו מהמקור המהימן, לפיו האוייב מתכוונן לחקוף עם רוח החשיכה, בעוד שבעובדה חקף בשעה 14.00. אין לי ספק שהמקור היה מהימן. ואני מניח שהוא לא הטעה אותנו. אבל במקרה זה צריך לבדוק אם האוייב לא הצליח להטעות אותנו על ידי המקור שלו נפטרה הידיעה על שעת ההתקפה והמקור סטר לנו. העניין הוא רציני. בימינו 4 שעות של הפרש זמן בהתקפה הוא הפרש רציני מאוד. החקפת-מחש מהאוויר קובעת מלכתחילה עובדות מסויימות והוא הדין בצליחת מים. אני מדבר בלשון זהירה מאוד. אבל אני חושב שמחובתנו לבדוק זאת גם למען העתיד. זה יכול להיות חוך כדי הסרבות או בחקופת אחרת. קרבות אלה יסתיימו. איש אינו יודע מתי. אבל הם יסתיימו. אנו צריכים לדאוג לעתיד. אין ספק שהפרש זה בזמן יטבע מספר אבידותינו. אבל זה בדיעבד. ולכן עניין כל כך רציני. ואני מבקש שנהיה בטוחים מבחינה ההנחות לגבי סוגיה זו.

מבחינה צבאית, אני חושב שצריך לתת לאוייב מכות גיולות ביותר. סוף סוף הם חקפו אותנו. ואני מטעתי את דבריה של ראש הממשלה בשידור לעם. הדברים היו רציניים מאוד. המדובר במלחמה. אני סובר שצריך לנצל, אם אפשר את הלילה, ובודאי את שעות הבקר המוקדמות, עם שחר, כדי לנסוח להשמיד מירב שדות התעופה של האוייב, שלא יהיה להם מניין להמריא ולאן לשוב. כמובן, צריך לבדוק אם לא נטבול אבידות גדולות מטוסים שלנו. אני מעלה את הרעיון. אם נצליח להשמיד חלק ניכר של המטלולים בטוריה ובמצרים, יהיה להם קשה להמריא להתקפה נגדנו על מרכזי האוכלוסייה, ויהיה להם קשה לשוב אחר כך. אני משמיע הצעה זו באזניה של ראש הממשלה ובאזניו של האלוף יריב. אבל צריך בהחלט לשקול הצעה זו.

מבחינה מדינית יש יסוד להניח, כי מועצת הבטחון תכונס באופן דחוף. אנחנו לא בקשנו כינוס מועצת הבטחון. הטעמים לא בקשו והרוסים עדיין לא בקשו. אבל הרוסים יכולים לבקש. והאמריקאים וגם גורמים קטנים יותר יכולים לבקש כינוס של מועצת הבטחון. ואם תלילה ירגישו שאינם מתקדמים, הם יכולים בעקיפין לבקש כינוס של מועצת הבטחון. משהו חמסו. בשביל הפרסטיג' זה הספיק. עלינו לא להשאיר ספק עוד בלילה זה, שלא נקבל הפסקת אש קודם שנזרוק אותם חזרה.

לפני שש' שנים ומחצה, אור ליום ד' של הקרבות, כאשר נתקבלה ההחלטה של מועצת הבטחון הקוראת להפסקת אש ואוטרות על חנועת כוחות, אנו הבאנו לשנוי ההחלטה שנתקבלה ביום ג' בקשר עם ירושלים - עד שיניף האוייב דגל לבן, ובבקר יום ד' נכנסנו לעיר העתיקה. על משקל המשפט הוא "פרובידד" שהצד השני יקבל הפסקת אש, אנו צריכים להיות מוכנים מראש לומר: "פרובידד" שהצד השני יחזור. דבר זה יתן בידינו פצת זמן לרכזאת הכוחות ולהדוף את האוייב.

שמענו שאלוף פקוד הצפון הודיע, שאולי עוד הלילה ינסה לחקוף מוצב החרמון. הוא האיש במקום והוא יכול לשקול. אם עד הבקר נקבל הוספת של 120 טנקים, אני חושב שצריך לשקול אם לא מוטב לחכות עוד כמה שעות א עד שיקבל חוספת הטנקים.

אלוף א. יריב:

אי אפשר לחקוף שם עם טנקים.

מ. בגין:

בודאי, שם יפעל חיל האוויר. אבל בדרך כלל זה חוסך דם.

ח. לנדאו:

לאחר שהועלה הצד הטדיני והיסברתי, אני רוצה להעלות מספר שאלות ודאגות

שהתעוררו אצלי בקשר לצד הצבאי.

אני מציב את השאלה שהופעחנו, ואני מציב אותה במלוא הכנות והחרדה. לנו היה ידוע מצילומי אוויר ביום ששי על עיבוי של קו החפלה. ביום ששי בבקר היו בטיני 300 טנקים שלנו וכתר, נתי לשמענו, יהיו עוד 300 טנקים. ביום ששי המו היה משובד. עד שיגיעו עוד 300 טנקים, תעבורנה 48 שעות. אני חושב שזה כל ההבדל כולו. מבהינת מצבנו בחפלה והטרבות הנמשכים בחפלה, אני חייב להציג את השאלה: האם לצור הידיעות הללו, הגיוס שהחל, החל בחסן או שהגיוס החל מאוחר? ואם לא מדובר בגיוס כללי, הרי גיוס השריון, כי המערכה בחפלה היא מערכת שריון.

אנחנו אמרנו חסיד, שהמוצבים שלנו בנויים בצורה כזאת שיחזיקו מעמד עד שחגיע הגבורה השריון.

אלוף א. יריב:

הקו, לא המוצבים.

ח. לנדאו:

מה זה הקו? הרי הקו אינו רצוף.

אלוף א. יריב:

לכן.

ח. לנדאו:

פה אי אפשר לדבר על קו אלא על קטעי קו. כלומר, הקונסטפציה היחה שהמוצבים סחזיקים משמד ולא הקו. כך הבינותי וכן אני מבין עכשו, אחרת צריך היה לבנות קו רצוף, אלא אם המוצב מבוצר, ומבוצר טוב עם קני ירייה לכל הכיוונים, שטגיש הסיוע השריוני. מה קרה אפוא בשני המוצבים בצפון החפלה?

ועוד שאלה המדאיגה אותי - המצרים הצליחו להצביר הצליחה דוויזיה.

אלוף א. יריב:

אלמנטים של שחי חסיבות.

ח. לנדאו:

הגשר הזה סחזיק מעמד כמה שעות?

אלוף א. יריב:

הגשר הזה לא עבר עליו אף אחד. עברו בסירות. יש גשר שלא נוצל.

י. נבו:

ברדיו הודיעו המצרים שהם עוברים דרך הגשר

ח. לנדאו:

ועוד שאלה לגבי גיוס השריון בשני הגזרות

על הגבול הסודי היו 180 טנקים ומחר בבקר יהיו 300 טנקים. שוב ניצבה השאלה של 24 שעות. וזה הבול רציני. אע והרגשה שלי היא שהופענו מהחינה זו.

וכמה הערות לגבי המערכה כפי שהיא נראית היום על מי מה שהוצג כאן, ומה למי דעהי הקווים שנוצרי לחשוב עליהם. ראשית כל - עלינו להחפטר מאוייב שנמצא אצלנו. והיה, אם בנה ראש גשר, יז לזרוק אותה הימה. ואם אי אפשר להפעיל את חיל האוויר, צריך לפעול אלטרנטיבית. אני מניח שעושים זאת. אני מניח שבעלי המעצוע שלנו מצויינים, והם רואים דברים אלה.

אני מבין שהאוויריה קשה הפעולה. אני מופתע. אנו שאלנו, מה על האוויריה שלנו ומעריך הסיליה שלה? הצגנו שאלה זו החל פעם - יש פתרונות או אין פתרונות? יש פתרונותאש למס 13 יש פתרונות למס 16?

ראש-המשלה ג. מאיר:

אני למדתי שבין 300 וביין 600 יש הבדל.

ח. לנדאו:

ביום מסויים וברגע מסויים החשובה היחה: יש פתרונות.

אלוף א. יריב:

יש.

ח. לנדאו:

אם אנו עומדים בפני צליחת כוחות מצריים, ומערך כיליה המונע פעולה פשוטה, אולי המסקנה היא - ניקוי הטמים. ואז כמובן, הטמים - שמים לישראל, ונפעל כפי שמעלנו במלחמה ששה-הימים. זה שיקול סקטי, מה המחיר, ומה הסיכון. אני מבין שרשו המפצה היא מהצד באלכסון, בגלל מערך הטילים. צריך לחשוב על ניקוי הטמים, ואז לא תהיה בעיית קרקע.

אני מציע דרך שניה. אם נהדוף את הסורים, עלינו ללכת דרך ארץ. הם שכחו את הלכה של מלחמת ששת הימים. אני מציע חזירה לסוריה, שלא על חנה להשאר בה. אין לנו מה לחפש שם. אמנם אלעזר בא משם. אבל אני מנימליסט. אני מציע שיקול של חזירה שריון לסוריה. אינני רוצה להציב גבולות. אבל הדירה שריון כדף שאולי תוריד את השלטון בסוריה. מכה הוגנת יכולה להביא מכה מדינית לשליט סוריה חאפס אמד.

אני מציע לא רק המפצת שדוח העופה. במצרים אנו חלויים הרבה במערך הטילים, ולא נסכו מסוסים חסם. אני מציע לשקול מכות מצרים על פי השיקול של "כוסט-אפקט"; אני מציע להרוס מחנות צבא, [REDACTED] אני מציע שהפגיעה יהיו בצבא [REDACTED] מבלי שנפגע באזרחים; הרג בצבא, [REDACTED]

אלו הן ההערות שלי לניהול המלחמה.

ג. האוזנר:

רצוני לשאול שתי שאלות:

- א. איך מחקדם הגיוס בהנאים שבו החל?
- ב. כיוון שהידיעות הגיעו במועד שהגיעו, מדוע גיוס הכוחות והעברת השריון היו במועד שהיו?

א. אליאב:

אני רוצה לגעת ב-4 נושאים. וחדאשון - האוכלוסיה הערבית צשטאאצ, מליון הערבים בשטחיה, ו-400,000 ערבים ישראלים. אני בטוח שעצות אינן חטוה. ובודאי כל חלק מהצבא וכוחות הבטחון יודע מה לעשות. ובכל זאת אני רוצה לומר שאני בעד יד קשה כלפי מליון הערבים בשטחים, בימים קשים אלה העוברים עלינו. שמעתי שרדיו קהיר פנה לפלשתינאים שיחזרו ויראו נחח זרועם ויעשו טרור. אני מסוה שעם כל היר החזקה לא נחזור על דבר דומה לזה שזרה בכפר קאטם.

ראש-הממשלה ג. מאיר:

אני שכחתי להגיד: ההחלטה הכמעט ראשונה שנחקבלה בישיבת הממשלה היא, שאיננו מפסיקים בואח של ערביי השטחים לישראל, והגשר נשאר פתוח. מי שרוצה לעבור לירדן - יכול לעבור. וכל זמן שלא יקרה, חלילה, שום דבר, הם באים לעבורה.

א. אליאב:

אני מניח שקאדפי יתפוזר על עגלה זו מחר. הוא אינו יכול אחרת. הוא ראש הקיצונים. הוא לא יתפוזר על העגלה? לא רק יעביר מטוסיים - זאת הוא עושה כל הזמן - אלא ירצה להראוה איזה דבר יוחר ספקטקולרי. הוא כבר ניסה להעביר שיירה של אלפי אנשים מבנגזי לקהיר. אני חושב שהפעם יש לנו כל הזכות להכות בו בכל מקום שאפשר.

אני הבינתי שהטיל מהטופלב שיורט על ידי היה מרוון על ידי המצרים לפגוע באוכלוסיה אזרחית שלנו.

אלוף א. יריב:

בלי ספק.

א. אליאב:

אם הייתה כוונה לפגוע בטיל באוכלוסיה אזרחית בישראל, אני מציע שייאמר להם באופן גלוי ביותר שהיתה כוונה כזאת, שהאוכלוסיה במצרים ובסוריה חרע

שהיחה כוונה כזאת, אני מקווה ומאמין שסיני יתמך לבית ספרו לצבא המצרי שעבר אליו. הוא הדין לגבי הסורים ברכה הגולן.

כל הזכות וההכרה, לקחת חלקים בסיני. אלוף יריב אמר שאחד המאמצים העיקריים הוא בטורס-פואד. גם מכך כתבשטת מסקנה.

נוסף על מה שנאמר לגבי הצד ההתברתי, נחזור ונאמר מה שאמרנו ב-1949 (הדברים נאמרו בסגילת העצמאות) שאנו רוצים בשלום עם המצרים, הסורים, הירדנים, הלבנונים והלובים, עם העולם הערבי. אני מציע שנחזור בצורה זו או אחרת על החלטות הטטסלר והכנסת הנוגעת לשלום ולנכונותינו לויחורים למסן השלום.

י. חזן:

אני מציע שלא נעסוק בבעיות שהיו, לפי האימרה של הרבי מקלוץ "אל נחשוב על מה שהיה אחמול, נדאג למה שיהיה מחר". אני חושב שאם נהיה סבלניים, על חלק מהדברים נקבל תשובות על ידי המציאות, ואל חלק מהדברים נצטרך לחזור.

יש חברים המציעים הצעות בחחום הצבאי. אני - לא. אני בכל זאת סומך על צה"ל. ואני מניח שאותן הצעות שהועלו כאן, בצה"ל חשבו עליהן, בדקו אותן והחליטו מה שהחליטו.

אני מעריך מאד את המאמץ שלנו להביא לידיעה העולם שאנו הותקפנו ולא התקפנו. ואנו צריכים לחזק ככל האפשר את הרושם הזה ואת ההכרה הזאת; אם כי אני בטוח בכך, שלאחר שננצח חרבה מהרושם הזה לא יסאר, חוץ מאשר אצל ידידים שיזכרו לנו זאת. ארצות-הברית חזקו לנו זאת. אבל אנו צריכים להיות בטוחים שלאחר הנצחון - ואני בטוח בנצחוננו - ישכחו את הדבר. ונעמוד בפני החקפה רצינית על אף שיש לנו חמר. ואת החמר הזה צריך להבליט.

לאחר שאינני מיעץ ומציע שום הצעות צבאיות, רצוני לומר מספר כלים על המטרות ועל הבעיות. אם נגזרנו לנו לצאת למלחמה שלא רצינו בה, אני חושב שאנו צריכים לנצל את המלחמה הזאת ולנצל אותה עד הוסה. זאת אומרת, עד להרס חכות הצבאי שיצא למלחמה עלינו. לפי דעתי, אין לנו, ולא יכולות להיות לנו, שום מטרות טריטוריאליות, ושום מטרות של כיבוש ושנוי גבולות, אולי חוץ מפינה אחת ברמת הגולן? שלא הספקנו לסתום אותה במלחמת ששת-הימים. אני חושב שאם רק ינתן לנו, צריך להביא לידי כך שהמלחמה תחרק מאתנו עוד פעם, ואולי חוץ סוף ילמדו לקח שהדבר אינו כדאי.

אני בטוח שברגע שהגלגל יתהפך, והוא יתחפך, מחר מאד יתחילו לפעול המוסדות הבינלאומיים. מתוך כך כל הפעולות שלנו צריכות להיות מהירות. המטרה שלנו צריכה להיות ברורה וחדה - שהכות הצבאי שהחקיף אותנו ככל האפשר ייעבר. וזה צריך להיות מכוון כל המאמץ שלנו. אם הכריחו אותנו לצאת למלחמה זו, אנו צריכים לחזק כוחו של הצבא, והצבא צריך לדעת לכה מצפים מינו. אין מצפים ממנו לשום כיבושים טריטוריאליים. אבל מצפים ממנו ככורה לעבור את הגבול כדי לחזור אחר כך, אבל לחזור אחר כך לשטח מנוקת. זו צריכה להיות המטרה במידת היכולת. חפקיד הועדה להביא לידיעה הממשלה ולידיעה הצבא רצונה זה. רצונה מוגבל באופן ברור לחלוטין. כאיזו סידה ואיך יעשה זאת הצבא - אני משאיר זאת לצבא.

מ. כרמל:

בניגוד לכמה חברים בוועדה, אינני רוצה לומר דבר על הצד האופרטיבי. לפי דעתי, אין לנו נחונים מספיקים. ולי נראה שאין זה רציני במידה מספקת - לפי הנחונות שיש לנו בוועדה - להציע הצעות אופרטיביות. משום כך אני רוצה להסתפק בהערות כלליות גם בחחום המדיני וגם בחחום הצבאי.

בשעה זו יש עדיין הרבה ערם, אני מבין גם במטה, ועל אהת כמה וכמה בפנינו, שאיננו חיים את הבעיות האלו יום יום. אנו נמצאים בסטדיה של יתרון לאוייב. זה דבר שמורה לחוקף. לחוקף יש יתרון בשלב הראשון. ואף על פי כן אני מזדהה עם ההכרעה שנפלה בממשלה, שלא להקדים את האוייב בהתקפה. אני חושב שאילו היינו עושים זאת במצב המדיני שמדינת ישראל נמצאת בו בעולם, היה הדבר דוחק אותנו למצב מדיני חמור ומסוכן עד מאוד. אני חושב שהממשלה הייתה צריכה ליטול על עצמה את הסיכון להערך, אבל לא להקדים בטעולה, אף על פי שבשלב ראשון יש יתרון לאוייב. אני בטוח, לפי הערכת הכוחות של שני הצדדים, שנמצא במלחמה זו, ולא יעבור הרבה זמן ונשיג יתרון בחזיתות. אולם סרם הגענו לשלב של איבוד היתרון של החוקף.

הואיל וטרם הגענו לשלב זה של הטיית כפות המאזנים לצדנו, יש סכנה - כבעבר - שירדן חגיג בשלב מסויים, כאילו סצרים נמצאת במצב של כיבוש והסתלטות על שטחים, והיא צריכה להיות שותפת לעניין הזה. ואין זה בלתי אפשרי, שגם החזית היודנית תחלק, אם ירדן תחשוב שהיא צריכה להיות שותפת בחלוקת השלל שהם מתכוונים ליטול ממדינת ישראל.

אני סבור גם כן שאנו נמצאים במלחמה, מלחמה כוללת. שתי מדינות ערב החזקות ביותר הטילו סלוא כוחן למלחמה. וגם אנו מטילים סלוא כוחנו למלחמה, ובמלחמה - כמו במלחמה. ויש לעשות לשבירת הכוחות של האוייב ככל שהדבר ניתן, ולא אציע הצעות, אם אלה שדות תעופה או טילים, צריך להסמיד את האוייב. ושום הפסקת-אש בטרם הוחזר המצב לנורמותיו בשרה.

והערה אחרונה - אני מסכים שאין לנו שום כסרות של כיבוש שטחים. אבל אם יש מלחמה, יש הכרח בתיקון הקו ברכה הגולן, בכדי לבצר את החזית שלנו בעתיד, ויש הכרח שנחזיק בכל הגדה המזרחית של התעלה. הפעולה אינה צריכה להסתיים, אלא אם אנו מחזיקים לכל אורך הגדה המזרחית של התעלה.

ב. הלוי:

אני מסכים עם הדברים האחרונים של חבר הכנסת כרמל. דוקא משום שהיכינו ולא יזמנו, למרות שידענו 24 שעות מראש על אקטואטאא כוונת האוייב להתחיל וייתרנו על היתרון הצבאי האסטרטגי של התקפה מוקדמת - יש לנו יתר זכות וחובה לנצל את ההתקפה של האוייב להתקפה נגד על האוייב.

בכל פעם שבועדה זו נשאלה השאלה, מה יקרה אם תהיה חפרה רצינית של הפסקת האש על ידי האוייב, חוסבר לנו על ידי שר הבטחון והרמטכ"ל, שמבחינת צבאית לא נשחק את המשחק של האוייב, אלא המלחמה תהיה כוללת, ואם להשתמש בביטוי של חבר הכנסת כרמל, המלחמה תועבר לשטח האוייב ברגע שכוחנו הצבאי יאפשר זאת. זה יכול לסחת 24 שעות, אבל זו התכנית.

אני אינני גורס את המצגת ההגנתית גרידא. כסובין, צריך להסמיד את הכוחות שכשטח שלנו; צריך להגן על הסוויים שלנו. אבל צריך לעבור להתקפת נגד בשטח האוייב גם במצרים וגם בסוריה, ולשבור את זרוע האוייב. זאת אומרת לגרום לחבוסה סוטאלית של האוייב, אם אנו יכולים, ונדמה לי שהמומחים העריכו שאנו יכולים.

אשר להפסקת האש ופועצת הבטחון, אינני מסכים לנוסחה שנוכל להסכים להפסק אש, פרובייד לכך שהאוייב יסוג עד לקו הקודם. לא נוכל להסכים לשום הפסקת אש. ואם תהיה פקודה להפסיק את האש, אסור לנו לקיים אותה, אלא אחרי שנוציא את האוייב מהשטח שלנו, ולא זו בלבד אלא עד אחרי שנשלים חבוסתו של האוייב בפועל. זה יכול להיות עניין של הפרש זמן של 24 שעות. ואם ייגזר עלינו, בעל כורחנו נמשיך במלחמה. זאת אומרת, לא נסכים לפורטולה, שבתנאי זה או אחר, נסכים להפסקת אש. אנו יכולים לוותר על התקפה מוקדמת. אבל עכשו נגמור את המלחמה, נסבור אם זרוע האוייב ונמצא בשטח האוייב.

לגבי התביעות הטריטוריאליות, יש לנו חביעה טריטוריאליות בסהונית - אין מדובר על קו הווה שלום, אלא על ייסור קו הפסקת האש - לגבי פורט-מואד שלא הסמקנו לקחת במלחמה ששת

הימיה או שלא הערכנו שזה חשוב. ומקום זה משמש חמיד עקב אכילס שלנו בצפון התעלה. גם ברמת הגולן יש כמה נקודות חודשה. יש לנו אמור מטרות סריטוריאיות ליישר את הקווים. אבל העיקר הוא - להביס את האוייב.

כמה פעמים העלינו את השאלה - האם האוייב יפר המסחה האש או לא? חמיד אמרנו, שלפי כל המבחנים הראציונליים לא יעשה זאת. אבל אצל טורפים קשה לדעת. אני מודה ומתוודה: לא חשבתי שהם כל כך אי-ראציונליים. אני חשבתי שהם למדו את הלקח והוא חדר עמוק לתודעתם, ואיך להם מספיק כוח. אם הם עושים זאת בניגוד לכל סבירות, הם טפשים. הם עשו בענין זה טפשות גדולה. ועכשו ידנו על העליונה, לא ננוח עד שנביס אותם.

ש.ז. אברמוב:

רצוני לשאול:

א. האם עד לשעה זו המצב שדות

תופה של האוייב או ניסינו לשבש את פעולותיהם מאחורי הקוויים?

ב. כמה זמן יקח לנו לנקות את השטח

בסואץ?

ג. מבחינה מדינית אני מניח שהערבים יצאו מהנחה כפולה, שיצליחו לכבוש עמדות גשר, ואם לא יצליחו - יעלו את הנושא בזירה הבינלאומית על מנת להפעיל גורמים בינלאומיים לפתרון הסכסוך במזרח התיכון. אני מעלה את הדבר האזני ראש-הממשלה, כי עכשו נדרשת מחשבה מדינית איך לנצל את הובר מבחינה מדינית בצורה כזאת שהעלאת הבעייה בזירה הבינלאומית לא תקנה יתרון לאוייב.

י. רפאל:

רצוני לשאול שאלה להבהרת האינטורטציה ששמענו.

אחמול בתהילת הערב ידענו שמגייסים אנשים. בירושלים כאשר יצאו מבית הכנסת ראינו שמגייסים אנשים. הבקר בשעה 6 סמו מסוסיים. וכל אחד ידע שיש מהיחוח והכונה. הבקר בבית הכנסת כמעט ולא היו צעירים. שמעתי שהקרובה פראו בשעה 14.00. ידעתי שאנו לא היינו מופתעים. כאן שמענו שהיו ידיעות לפני שבוע וידיעות יותר קונקרטיים כלפני 24 שעות. בכל זאת מסתבר שכמעט הופתענו הן בחעלה והן ברמה. אני חי רק כמה שאני שומע בוועדה זו. אינני יודע מהו החזן של אנשים במעוז. מחבל הרושם שאפילו החקן לא היה מספיק במעוזים ומנקים בודאי שלא היו מספיק. אינני אומר זאת לשם בקורת. אינני מומחה ואינני רואה את עצמי מומחה. ואני יודע שאפשר לסמוך על צה"ל. אבל בכל זאת מחבל הרושם שאנו הופתענו. כל הזמן טוענים שעיקר הסכנה ברמה ומרכזים כוח ברמה. מדוע יש פחות מנקים מהנחוצים? אני חושב שאנו זקוקים בשלב זה להסבר יותר מלא.

אני מקבל את הגישה שגם בידענו שעומדיה להתקיי אוחנו - וכל החקפה היא יתרון לאוייב - טוב שלא הקדמנו להתקיי בגלל המצב המדיני הקשה.

לגבי המטרות לעתיד, אני מסכים בהחלט עם מה שאמרו חברי הכנסת חזן וכרמל.

א. ידלין:

שום מלחמה אינה חוזרת על עצמה. ולכן גם בשום מלחמה אין מפלג מהפתעות. אני סבור שהערב אין לנו מספיק נתונים כדי לחוות דיעה בענינים צבאיים וכדי להסיק לקחים כלשהם לגבי הכוננות, המודיעין ותכניות המלחמה.

מה שמפליא אותי, אינן כל כך ההפתעות
הכביכול צראיות - מה שבהחלט יכול לקרות, כי אי אפשר לדעת כל דבר במדויק
אלא שאנו עומדים בבחינת הערבים בפני הפתעות מדיניות. גם מלחמת ששה הימים
בזה כהתפתחה מדינית, בניגוד להערכות מדיניות על המועד של התפרצות המלחמה,
ואפשר להסביר זאת כעניין מקרי או כפרי הולכת שולל של הרוסיים. גם המעט
אני חושב שכל ההערכות המדיניות ששמענו לא היתה בהן אפשרות של מאמץ טוטלי.

פ. כרמל:

לא היתה ההערכה שזה לא יכול לקרות.
תמיד הנחנו שזה יכול למרות מטעמים
מדיניים כדי להוכיח שלא השלימו עם המצב.

א. ידלין:

הנחה זו תמיד היתה קיימת. אבל לא ראינו
כלחמה ביזמת האוייב, חוץ גיוס מלא
הכוח, כאשר המטרה היא לא פשיטה וחזרה, אלא כיבוש שטחים חוץ זמן קצר.
תיארנו לעצמנו שיהיו עוז מערכות מדיניות, ניצול להציע של מדיניות הנפט וכו'.
נדמה לי שפה אנו צריכים להביא בחשבון שהמעט הערבים כנראה למדו לקחים
מעצמם. אנו חיינו את ההכרזות של סאדאת על תאריכים. והחברר שהמלחמה הזכננה
כאשר הפסיקו לדבר על תאריכים. ובכל זאת השאלה המעניינת היא - האם יש לנו
ההערכות על המוטיבציות, מדוע עכשיו? אולי מבחינה צבאית רצו לעשות זאת
לפני החורף. אבל האם יש לנו הערכה, מדוע עוד בסתו זה? האם זה מקרי,
פרי אמוציות, תגובה להתפתחות המסויימת הסוריים, או שיש שיקול ראציונלי מתוכנן
אלה, ומדחינה כדינית לא ראינו אפשרות זו?

האם יש לנו תכניות גיוס וקומוניקציה ליום כפור, או שמבחינה זו החמצנו
משהו?

ז. המר:

הדבר הקשה ביותר בחזית המצרית זו
הצייית החעלה ויצירת ראש גשר. כפי
ישמענו, יש לנו תכניות שימתיעו אותם וישמיעו אותם. לאחר שהפסו ראש גשר
הח מצריים כוחות שאנו בולמים. האם קרה משהו שלא צפינו או שההפתעות
שלנו עוד צפויות?

כיצד אנו מעריכים את יכולת האוייב

לפגוע באוכלוסייה האזרחית שלנו?

האם ההריגה של קצין המשטרה בעזה, יש

לה קשר להתקפת המצרית והסורית?

י. בן-אהרון:

אינני יודע איזה קולות שמעו החבריים
בועיה מאז 1967 ומניין ההנחה שאלמי
הקנים שנאגרו ברמה ומעבר לחעלה לא יופעלו נגדנו; וכאשר יופעלו נגדנו,
נעמוד בפני סיוול של יום קיץ או של יום סתו, ונסאמא אותם בהבל פה חוץ 24
שעות. אולי הלכו בארץ זמירות כאלה. ויש לנו כמה נביאים כאלה. אבל לכל
אחד צריך היה להיות ברור שמלחמה זה דבר חמור מאד. ויש להם במה לצאת למלחמה.
והפעלת הכלים האלה כמות שהם, איננו עניין של אמנות אסטרטגית. זה עצמה
כמותית אדירה. בחזית אחת יש להם יותר מאשר היה למונטגומרי באל-עלמיין.

אני שמח שכולנו מאוחדים בדיעה, שהממשלה
ניגה בחבונה ובחכמה שהיא גילתה התאפקות והחליטה לעצור בפני כל פעולת
יזומה, ולהמתין ליזמה שלהם על כל היחרוזה הנובעים מיזמה זו.

יש חשיבות רבה לחזק את לב העם, לא
באמונות קלות. ערשו מוטלים שירות קרבנות. ואנו יודעים מהו כל קרבן בעמנו,
במשפחותינו וביושבינו. אנו יודעים מה הן המסגרות השחורות בעתונות. צריך
שהעם ידע שמלחמה זו האבקות מרה. והעליונות שלנו איננה מוטלת בספק, עליונות
שבאה לנו כתוצאה מקרב, ממאמץ ומקרבן, ולא כתוצאה מהבל פה. בודאי שגם
הפעם נצטרך לשלם מחיר עד שנהדוף את ההתפתחות ונשביר את זרוע האוייב. זה
לא ייעשה כיום אחד ולא ב-48 שעות, לא אם אלה הם יחסי הכוחות.

אני אינני יכול לקבל את הדיבורים, שנשמעו בשנים אלו בוועדה - ובהם הפליאה, בשל מה נלחמים; מדוע עמים החשיט נחווים בכל זאת נאבקים. מוזר שהדבר נשאל אצלנו.

ב. הלוי: איש לא שאל.

י. בן-אהרן: הערכת זאת כטפשות. אתה יודע, יש קרבות

ויש מלחמות. ויש על כך אפורציזמים. והמלחמה הזאת גם לגבם היא אמצעי פוליטי. זה איננו דבר מסופש. ואיש מאתנו אינו יכול להיות סבור שעצמה זו, אין בה פתיון ואינה מפחה אנשים ועמים. הם אינם יכולים להחשיב עצמם כדומן השדה. אלה עמים עם עדיפות עצומה. שלא ינסו את כוחם כאשר לא נמצא פתח לשלום ולתמורה? אני זוכר עשר הבתחות וראש הממשלה ועוזריהם אמרו לנו לא פעם שנקודה זו היא המסוכנת ביותר; מצב זה שהם עומדים בו הוא הכי קשה להם. קשה להם לשאת שאין תזווה פוליטית ואין פתרון צבאי.

אינני מסיל ספק שיעמוד לנו כוחנו, כוח דבחורים וכוח החשיבה והאסטרטגיה, לגבור גם על תקפנות זו ולהדוף אותה. אבל מן ההכרח שנאמר לעם, כל אחד בדרכו, שזו מלחמה של שני צודדים. אנו כל כך התמנקנו ויש לנו אמונה כל כך עצומה בכוחנו ובכוח בחורינו עד שלא חששנו אנו מחלמים מצצמחו של האוייב מול העם הקסן הזה, עם המונה בקושי 3 מליון נפש. צריך לדעת להעריך זאת וצריך לדעת שזהו מאמץ גדול. וצריך לקרוא לעם שלא יפול ברוחו מהמכה שקבלנו היום ומהמכה שעוד תהיה מחר, עד שייתנה המצב.

אינני נכנס לבעיות של מועד גיוס המילואים. אני יודע שכל חברי הוועדה היו מאוחדים בדעתם, שכל האפשר פחות במדים; ככל האפשר - חזרה לחיים תקינים. ואנחנו ידענו יפה איזה עו דק מחזיק בסיני. לא העלימו מאחורנו שעומד גדוד מול דוויזיה ופלוגה כול גדוד. ידענו זאת. רצינו לחיות חיים תקינים. גם לזה יש מחיר.

אסרתי דברים אלה על מנת שהוועדה תוציא גילוי דעת שיש בו לא רק התייצבות מאחורי הממשלה אלא אמירה לעם שמלחמה לישראל ומלחמה כבדה. ללאאך ספק בחוצאה, בנצחון ובהכרעה צאצא וללא ספק בקרבן הנדרש ובהחלכות הנדרשת ובעצבים הנדרשים. אין זו מלחמה של 24 שעות. מה שעשינו במלחמת ששת-הימים - ואני מקווה שגם הפעם לא תאריך המלחמה הרבה יותר מזה - זה אחד מפעמי הפלאים של העם הזה והצבא הזה.

נדמה לי שאין זה הזמן לשאול שאלות, אלא לחזק ידי כולם נוכח המערכה הקשה והכבדה על אבדותיה.

א. רימלט: יש לי שאלות רבות. אבל לא היום הזמן לשאול שאלות, ואין זה הערב לנתח את הדברים ניתוחים פילוסופיים.

התכנון של האוייב - ואינני מדבר על הביצוע - היה יסודי. גורל המערכה מבחינה צבאית, ולא פחות מבחינה מדינית, חלוי בכך שנטכיהם להפסקת אש לא רם לאחר שנסהר את כל השטח שבשליטתנו מהאוייב אלא נספיק לחת לו מכה נצחת.

בהסברה צריך להדגיש, שאין זו אפיזודה של הפרח אש, אלא מלחמה קשה, מלחמה סוטאלית. והעובדה שהיריה הראשונה נורתה על ידי האוייב, מבטלת כל ההחלטות והטכמחנו לדברים שנוסבלו לאחר מלחמת יוני, כולל החלטה 242; כלומר, אם תהיה החלטה על הפסקת אש עם אזכור החלטות קודמות, אין לקבל אותה. זה כוחו של יום הכפורים שמלחמה מורצת בו.

באשר למטרות, אני מסכים לדברים שאמר י. בן-אהרן.

היו"ר ח.י. צדוק:

אני מניח שימיה אלה עלולים להיות ימים, שארגוני הטירור הפועלים בשטחים בישראל וברחבי העולם, עלולים לנסוח ולנצל אותם. ואני מניח כהנחה טובנת מאליה שבשטח זה יש הגברת הערנוה.

נשאלו כמה שאלות. אני סבור, שחלק מהשאלות אולי נצטרך לחזור אליהן אחרי הנצחון שלנו.

אני חושב ששולחן זה מאוחד בכמה דברים: האחד - טוב עשה הממשלה ולא נקטה פעולה מקדימה, אלא התנהגה כך שיהיה ברור - ככל שהדבר אפשרי - שהיזמה באה מצד האוייב. והמטרה עכשו - ונדמה לי שגם לזה יש הסכמה - היא בשנים: שבירת כוח האוייב וחסול כל המאחז של האוייב בקווי הפסקת האש. והצעדים המדיניים צריכים להיות מסייעים להשגת המטרות הצבאיות הללו.

בהמשך אציע שאחרי הישיבה יסארו חברי הכנסת כרמל, חזן, בגין ורפאל, וננסה לכלול הפעם בקומוניקט שלנו קריאה לעידוד הצבור.

ראש-הממשלה גולדה מאיר:

נשאלה שאלה לגבי חוסיין וירדן. זו שאלה חשובה. אין לי חשובה בשם חוסיין. אני יכולה רק לומר: מכל מה שהגיע אלינו במשר חקופה די ממושכת, ואפילו אחרי ההסכם על חידוש החזית המזרחית - אינני מדברת בשם חוסיין, ואינני נוהגת שום ערבות לגביו - נדמה לי שהוא עוד לא השתחרר מהמכה שקיבל, מהטעו הפטאלית שעשה ב-1967. ולעת עתה - זה יכול להשתנות בעוד שעתים או מחר בבקר - לעת עתה נדמה לי שהוא לא יצטרף. נדמה לי שהוא למד מה כוחו של צה"ל והוא אינו מוקף בידידות נלהבת ממדינות ערב. ואם לפעול על פי ההגיון, אפילו ההגיון שלו, לא שלנו, נדמה לי שהפעם לא יצטרף. אבל איננו מקבלים זאת כנחון. יש פיסוח ויש ערנות למה שעלול לקרות בצד זה של הגבול.

עוד לפני מספר ימים פנו אלי שר הבטחון והרמטכ"ל, שאם בכל זאת תפרוץ מלחמה, אנו בהחלט נטבור את הגבול על מנת להפציץ מהנות צבא, שדות חקופה, אוביקטים [redacted] לא בינלאומיים, השייכים לסוריה. זאת אומרת לתת מכה לסוריה בצורה היעילה ביותר בפנים, לא בריכוזי אזרחים. אמרתי: כן. ועמדנו להביא זאת מחר בבקר לישיבת הממשלה לאשור. בישיבת הממשלה שהיחה היום, אושרה בקשה זו.

ג. האוזר: זה חל רק על סוריה?

ראש הממשלה ג. מאיר: אז דובר רק על סוריה.

חבר הכנסת בגין הציע לבדוק את המקור. זה דבר לא פשוט. יש לנו נסיון עם מקורות אלה. ועד עכשו נדמה לי שזה היה מדוייק.

י. נבון: הבדל של 4 שעות איננו נורא.

מ. בן-פורת: זה כן נורא.

ראש-הממשלה ג. מאיר: אנחנו מפונקים כל כך; צריך לאאאאאא להיות לנו מקור, והמקור יגיד מה הן התכניות, ויגיד את היות. אני אומרת לך, שאני רואה את המקורות האחדים שיש לנו כהישג פנטסטי. המקור הזה או שהוא טעה בארכע שעות או שהם פתחו בשעה 14.0 במקום בשעה 17.00.

מ. בן-טוריה:

צבא אמקדימים לו החקפה ב-4 שעות, זה דבר חסוד מאד.

ראש-הממשלה ג. מאיר:

זה לגמרי לא היה נחון, שנדע בדיוק את היות. איזה סינוק!

בסנין קאדפי, נאמר כאן שהוא עליל לטפוז על דעגלה. יכול להיות. אבל אנו יודעים מה עמדתו העקרונית, שלצאח למלחמה של כנה לשחרר לסאזח את סיני ולאסד את הגולן, לא כדאי המאמץ. צריך לחכות עד שיעשו את המלחמה ויזרסו אותנו לכל הרוחות. זה כדאי. אבל אין מירוש הדבר שהוא לא יזור, אפילו לדבר "הפסל" הזה, שהם מנסים עכשו. אין ספק שהמטוסים שבנינו שופדים לישוחם. אינני חושבת שהצבא הלובי יכנס. אבל גם זה יכול להיות.

שנקהל איזה דבר של הטסקת אש כל עוד לא נהיה בטוחים לגמרי שהמצב חוזר לעדוהו. ואני אומר בלתי ואני אומר כאן, ואני בהחלט רוצה שנספיק לתח מכה הגונה, שלא יצאו כל כך יבשים, אפילו אם זה יהבטא בכך שצריך לחזור מאיזה טקום; הייתי רוצה שהסוריה יקבלו מכות אחדות שיזכרו אותנו. אבל אינני יכולה להשלוח את עצמי ולהגיד: גם אם יקבלו מכה, זה סוף מסוי. נדמה לי שרבים מהיושבים כאן ורבים אחרים חשבו: על מי ההגיון, זה לא היה מספיק? זה לא היה מספיק.

עכשו שואלים, אם ההלפה זו היא פרי אמוציה או פרי ההגיון? אני עוד לא פגשתי איש שדיבר עם סאדת וחזר בהרגשה שסאדה מאמין שהוא יכול לנצח צבאיה. חמיד הוסיפו: ובכל זאת הוא סוכרה לעשה איזה דבר.

היו"ר ה.י. אדוק:

יש לו הגיון אמוציונלי.

ראש-הממשלה גולדה מאיר:

אני אינני עושה פטיכואנליזה.

חמיו אמרו הוא וערבים אחרים: מה יהיה, בכלל יכתו אותנו. למעלה טשט שניט זה נמשך, עוד שנים אחדות ונגמר הפנין.

אני חושבת שאחת הסיבות שבחרו בזמן הזה - להביא לכר שעצרת האו"ם החמט לאור האש שחיה כאן. זה דוקא הגיוני. אם יש להם מחשבה שטוכרתיים לעשות איזה דבר, נדמה לי שהזמן שעצרת האו"ם יושבת, זה הזמן הנכון. יכול להיות. גם בזה אינני בטוחה. אבל שלא עולה על דעה של סאדת שהוא יכול להחזיר את הגלגל למה שהיה ב-1967, שמענו מכל מי שראה אותו.

י. ורון:

אי אפשר לדעת.

ראש-הממשלה ג. מאיר:

יכול להיות שהם חייט בעולם של "ווישפול סינסינג", שמה שהם רוצים, כך יהיה. אבל עם אנשים רבים הוא דיבר בהגיון, שהוא יודע שהוא אינו יכול לנצח. אבל הוא סוכרה, ומזה באו החאריכים. קבע חאריך וביטל; קבע חאריך וביטל, עד שבסופו של דבר עשה מה שעשה.

לגבי הגיון, שאל אחד מחברי הוועדה, אם יזה הכיור היה אלמנט. בהחלט - לא.

אני רוצה להסביר מה היו הסיבוליות. כולט אומרים שגוב שהממשלה החליטה - ולא היה על כך ויכוח, זו היתה ההלטה פה-אחד - שלא היתה פעולה יזומה, פעולה מני. באותו הקשר היתה הרגשה שאם הם אינה מוכוונת באמת למלחמה - וכוחבים שבוע בעחונות בריח המועצות ובימים האחרונים בסצרים - שאנו מחכונייה להתקוף - גיוס כולל יכול היה רט לשמש הורחה לכך. אבל חמיד אפשו חצי טפה לאתר מעשה להיות יותר חכמים מאשר טעתי לפני המעשה.

בכל אופן אני רוצה להגיד: לא הופתענו בסניף התכניות. הן היו ידועות. כבר מזמן ידוע שתכנית-האב שלהם - שילוב סוריה וכצ"ח; מה יישה זה ומה יעשה זה ומה יעשו במשותף, לא היה ברור. עד דרגע האחרון לא היה ברור ששני הג'נטלמנים לא ינסו לרמות זה את זה, האם באמת יתחילו יחד או לאחד יתחיל והשני יחכה לראות כיצד מתפתחים הדברים. הפחד זה היה שמש באותו רגע פשוט הצודקים. עוד הבקר ישבנו וחשבנו מה לעשות אם רק אחד יתחיל, האם לראות זאת כחזית אחת. מהיכוח הזה הם הצילו אותנו, כי הם התחילו בדיוק באותו רגע. לא הופתענו שיש להמך תכניות. לעח עתה הם הולכים לכי התכנית שלהם ובלי הפתעות. גם לנו היו תכניות, אם זה ימרה כה אנו צריכים לישות.

ועכשו רק הערה כללית. יכול להיות שאחרי המלחמה יהיו כל מיני דברים. אני הייתי מייצגת לחברי הועדה, כאשר עומדים באש, לא להכניס ויכוח פוליטי. יבוא יום, יבוא רגע, אולי זה יהיה ואולי לא. אני משוכנעת שאין בינינו כל חילוקי דיעות לגבי רצוננו בשלום. יש חילוקי דיעות איר אפשר להגיע לשלום. אולי. אבל עשרות פעמים אמרתי - וזו איננה חכמה כל כך גדולה, כל אחד מאתנו אמר וחשב זאת - שהמסקנה האש והרגיעה אין פירושה הדבר שגמרנו את המלחמה. מצדנו - כן. ולא פעם אמרתי: הלילה זה יכול להתחיל, כי זה תלוי באד השני. אני מצטערת שכך זה קורה. אני בטוחה בדבר אחד, ידם יפלו מכה. והלוואי והייתי בטוחה שמכה זו חביא אותם לדרך אחרת. אני אינני מארינה בזה. אינני מאמינה, כי לא השטחית יצרו את המצב. כאשר לא היו שטחים והיו גבולות אחרים, גם אז לא השלימו עם סיומנו. הלוואי והפעם יקרה נס. זה קרה ביום הכפורים. זה צריך להיות גם עצה לטובהנו. אולי.

בכל אופן אנחנו עכשו בטלחמה. ואנו למדנו את הדבר המר, שאפשר לנצח, אבל זה עולה במחיר, והמחיר הוא הדבר האיום ביותר והיקר ביותר. ובדואי כבר שילמנו איזה מחיר בעד היום הזה. וזה עוד לא נגמר.

ח. לנדאו: שמעתי שיש 20 הרוגים ו-60 מצועים בחעלה.

ראש-הממשלה ג. מאיר: אינני יודעת אם המספר הוא 15 או 20 או 21. שזה יעלה בחיית, זה ברור. הבנתי נהרצו בדבר אחד - איר אפשר לגמור את הקרב עד כמה שאפשר יותר מהר כאשר התוצאות הן לפחות, אם לא שלום, שימשיך יצא זמן עד שיעיזו להתעורר מחדש ולנסות שוב פעם.

אלוף א. יריב: כמה א ידועות לעדכון. נורו כמה ראשי חמור נפץ על נצרת ופגשו במגל העמק. ויש הערה שאלה טילי "פרוג", כי דסורים חבלו טילים רבים כאלה והם יכולים להגיש לנצרת.

ס. כרמל: מה הטווח של טיל זה?

אלוף א. יריב: 65 ק"מ. נחתו מספר מסוקים מצרים באסור, וחיל האוויר הזניק מטוסים כדי לספל בהם. מה ההוצאה, עיין לא ברור. בשעה 19.30 עלה כוח סנקים וזחלמ"ים לחרמון על מנת להדוף את הסוריה. אהצאצא במוצב עוד נמצאים חלק מהחיילים שלנו, פרטיו כמה ואיר - עדיין אינם.

מ. יערי: כבשנו את המוצב?

אלוף א. יריב: כן.

ועכשו לשאלות הסובבות סביב הנושא הנקרא פה - הפתעה. אני יכול רק להגיד את ההתרשמות שלי. ההתרשמות שלי, שלא הייתה הפתעה. אבל לתת תשובה מלאה על לוח זמנים והערכות, לא אוכל. אני אסור את העניין לרשטכ"ל, כי זה נושא רגיש ופה התשובה צריכה להיות

ועדה החוץ והבטחון - 6.10.73
אלוף א. יריב

אחראים ומבוססת על פרטים. ואני אינני יכול לעשות זאת.

א. ידלין:

איך אתה רואה את העניין מדיני?

אלוף א. יריב:המיד אמרנו שאיננו רואים בזה הגיון
צבאי. אבל הגיון מדיני תמיד ראינו.הבעיה הינה העיתוי. תמיד ראינו שהם כסוגלים לעשות משהו משוגע אפילו
כדי להרוויח רווח פוליטי.מה שעשו הסורים היום הוא - מעבר
שדה המוקשים והגעה לתחלת הנ"ט. היו להם אבידות. הם פינו את המוקשים.
תפקידם של המוקשים היה לגרום קשיים. לסורים הושמדו בין 70 ל-80 טנקים.
מערך המוקשים, הסנאים והארטילריה שלנו, זה נתן תוצאה.ח. לנדאו:

האוכלוסיה האזרחית בצפון ה נפגעה?

אלוף א. יריב:

כאשר עזבתי לא שמעתי שהיו נפגעים.

באשר לטיל שיורט, טיל זה מסוס ללא

טייס שנמצא מתחת למצפץ ומשחררים אותו מרחק. הוא אינו סס במירות
גבוהה. ולכן יש אפשרות ליירט אותו. אם אינני סועה זה היה במרחק
80-60 ק"מ.מ. בגין:

פוגעים בו מסטוס?

אלוף א. יריב:במקרה זה, זה היה מסטוס. אפשר לפגוע
בו גם מהקרקע.מה שנוגע לתכניות אופרטיביות הגנתיות
והחקפיות, שמעתי כל מה שנאמר. אמסור לרמטכ"ל. עד כמה שאני זוכר את
התכניות האופרטיביות, כמעט אף אחד מהדברים שהוזכרו לא נשכח על ידי המטה
הכללי. רק צריך לקבוע קדימויות בהתאם לאפשרויות. לדוגמה - מערך הטילים.
בהחלט אפשר, ויש תכנית, לספל במערך הטילים אמצעים המצרי בתעלה. אבל
זה מחייב חקיפה מיוחדת בהנאים מסויימים. זה לא יכול להעשות בלילה. אבל
אם בכל אופן הלילה צריך להפעיל את חיל האוויר נגד הצליחה, צריך לעשות
זאת במכניקה מסויימת. זה אינו עומד בסתירה להחקפת מערך הטילים.
חקיפה שדות התעופה צריכה להעשות בתנאים מסויימים עם כוח ראיני, לא עכשו
בלילה. אפשר לעשות כל מיני דברים שניים, אבל לא את המכה הרצינית. למשל,
יהיה שיקול ראיני אח מי תופפים קודם. אי אפשר לחקוף בבת אחת שדות
התעופה בסוריה ובמצרים, כי צריך ללכת עם כוח מרוכז. וזו תהיה האלה
להכרעה, אם קודם ילכו לסוריה או קודם למצרים. הכל תלוי בהתמחויות.

באשר לגיוס, שמעתי שהגיוס מתקדם בסדר.

עניין האוכלוסיה בשטחים - עד שעזבתי

היה זעט. אבל זה בהחלט נלקח בחשבון, כי זה הצבר כוח שיכול לעשות צרות.
גם לעניין זה מוקצה כוח, לא יוחר מדי גדול, אבל מטפיק כדי שאפשר יהיה
לספל בו כראוי.

אשר לחדירה לעורף, צריך להביא בחשבון

שמסוסים מצרים ו/או סורים יכולים לחזור לעורף ולהטציץ מטרוח אזרחיות.

י. רפאל:האם הריגה קציין המשטרה בעזה יש לו
קשר עם העניין?ראש-הממשלה ג. מאיר:שום קשר. נכנסה חולייה ביומים
האחרונים. ומחפשים את אנשיה.מ. בן-פורת:

יש נחונים על דאבירות שלנו?

המסמכים שנחקבלו לפני שעה וחצי הם:
בדרום 30 הדוגים וכ-60 מצועים.

ומי יחיהם?

לא קבלנו מסמכים.

אלוף א. יריב:

ש.ז. אברמוב:

אלוף א. יריב:

י. נבו:

היום וראש הממשלה מכהנת גם כשראש החוץ, אני מציע לזמן שגרירים של מדינות זרות, לא באמצעות פקידים של משרד החוץ, לשיחה ולהסברה ישירה בפיר. יש לזה אפקט אחר מאשר הצנור הרגיל. זה חיוני ביותר. הם רגילים לעניין זה. זו מלחמה הדבר יכול להמשיך שעה אחת, אבל חיוני שייעשה, יחכן אפילו הלילה.

מ. בגין:

עם כל הכבוד לשגרירים, אלה המדווחים לרדיו ולטלוויזיה חשובים יותר.

ראש-הממשלה ג. מאיר:

דיין נפגש אתם. ודאגנו שכל יום יהיה מגע הדוק עם הנספחים הצבאיים, בעיקר עם האמריקאי, אבל גם עם הישר. פעלתי הבקר בעניין השגרירים. פשוט חשבתי, שמה שנחוץ מייד הוא שהשגריר האמריקאי ישמע מפי שאיננו מתכוונים להתקיים. קודם כל, זה חשוב מדינית. שנית, יחכן שנצטרך לזרוש מהם אצא פריטים מיוחדים. ומייד רציתי שהשלחן יהיה נקי ולא יהיה ויכוח מי התחיל ומי אשם. וגם מדינית וגם מעשית שדרך זו תהיה פתוחה. אחר כך חשבתי להזמין עוד שגרירים אחדים. אבל אני מקבלת את ההצעה של הבר הכנסת כבון. העובדה ששני חבריהם בכירים במשרד החוץ ישבו היום ומסרו להם מידע ודברו אתם, גם זו לטובה. הלילה לא אומין אותם בשעה 24.00, ובשעה 22.00 יש ישיבת ממשלה.

י. נבו:

אני באחי מירושלים. האנשים בבתי צמוד לרדיו. יחכן שאריך להחיות את הפרשן

אלוה חיים הרצוג, או מישהו אחר.

א. ידלין:

דברין ברדיו, ראש הממשלה, היו חשובים מאוד.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני שידרתי ברדיו ובטלוויזיה. ודיין היה צריך להופיע בטלוויזיה בשעה 21.00

אלוף א. יריב:

אני הטעיתי את הועדה בעניין המוצב בחרם המצב הוא זה: כוח נמצא בדרך, אלא

שהמוצב לא נכבש, הוא מכותר.

בחעלה החמונה הכללית כרגע: יש סכסוך אלא שהכוחות המצריים שעברו, נלחמים בכוחות שלנו. יש מעוזים שנכבשו על ידם ונכבשו על ידינו ושוב על ידם, ויש מקומות שבהם יש התכתשות.

ח. לנדאו:

כמה מוצבים כאלה ישנם?

אלוף א. יריב:

שנים-שלושה.

היו"ר ח. י. אדוק:

הישיבה הבאה של הועדה חתומים מחר. על הטעה המדוייקת - תבוא הודעה.

ישיבה זו אצאצא נעולה.

הישיבה נעלה בשעה 21.25

(נפתחה בשעה 19.00)

ייב"

הודעה לעתונות

מדיוני ועדת חוק ובטחון
6.10.73

~~מסמך מס' 1000/73~~

ועדת החוק ובטחון של הכנסת נתכנסה לישיבה
מיוחדת וכמעט מסי ראש הממשלה הגב' גולדה מאיר דו"ת
על התקנות היוזמה והמתואמת של מצרים וסוריה נגד
ישראל כן שמעה הועדה גם מידע על מהלך המערכה מסי עוזר
הממשכ"ל אלוף א. יריב.

הועדה מביעה בטחוניה שצה"ל יחדף את האויב המצרי -
סורי ויטבור את כוחו התקפני.

העם בישראל יעמוד באחדות מאחורי צבאו וכל אחד
בישראל ימלא את תפקידו

מסקנות ועדת החוק והבטחון
בענין הפגיעה במיכלית "קוראל-סי" במיצרי
באב-אל-מאנדאב

ביום כ"ב בסיון תשל"א - 15.6.71, לאחר התייעצות
עם ועדת החוק והבטחון, העביר יושב ראש הכנסת לוועדת החוק והבטחון
לפי סעיף 31א(א) לתקנון הכנסת 8 הצעות לסדר היום כדלהלן:

1. התקפה על מיכלית ישראלית במים הבינלאומיים
- ח"כ י.ה. קלינגהופר
  2. הפגיעה בחפשי השיט בים טוף - ח"כ מ. סנה
  3. תקיפה על מיכלית דלק, בדרכה לאילת, במיצרי
באב-אל-מנדב - ח"כ ט. סנהדראי
  4. ההתקפה על המיכלית קוראל סי - ח"כ ג. האוזנר
  5. הסכנה לחופשי השיט וההתנכלות למיכלית - ח"כ מ. ברעם
  6. הפגיעה במיכלית הישראלית - ח"כ א. אבנרי
  7. התקפה על אניה על יד באב-אל-מנדב - ח"כ ש. לורנץ
  8. הפרוה חמורה של הפסקת האש על-ידי האויב והתוצאות
המדיניות והצבאיות הנובעות ממנה - ח"כ ש. תמיר (כצנלסון)
- בהתאם לסעיף 31א(ב) לתקנון הכנסת, החליטה הועדה
לדון בהצעות הנ"ל:

ביום כ"ט בסיון תשל"א - 22.6.71 סיימה הועדה את
דיוניה במסקנות הבאות

1. הועדה רואה את הפגיעה במיכלית "קוראל-סי" כמעשה
פיראטיות המהווה סכנה לשיט הבינלאומי.
2. הוועדה רואה חשיבות בהגברת פעולת ההסברה בקרב
הממשלות, הארגונים הבינלאומיים, חברות הספנות הבינלאומיות,
ודעת הקהל בעולם על המשמעויות החמורות לשיט הבינלאומי
הנובעות מהפגיעה במיכלית "קוראל-סי". על גופים אלו
לנקוט בדחופות בכל הצעדים הדרושים כדי למנוע פעילות
טרוריסטית-פיראטית בימים.
3. הוועדה סבורה שיש לנקוט בכל האמצעים - בנמלי ישראל,
בכל נתיבי השיט ובנמלי חוק-לארץ - להגברת העירנות
וסדורי הבטחון כדי למנוע פגיעה באניות המפליגות לישראל
וממנה.
4. הועדה קוראת לממשלה, לחברות הספנות הישראליות, לצבור
הימאים ולשאר הגורמים הקשורים בגיוס והכשרה של כח ידם -
להגביר פעילותם כדי להגדיל את מספר הישראלים המצוותים
את אניות צי הסוחר ולהבטיח ללא-שהיות גרעין של צוות
ישראלי בכל אניה ישראלית.
5. הוועדה מביעה הערכתה לאנשי צוות המיכלית "קוראל-סי"
על התנהגותם בעת הפגיעה ושולחת לימאים המפליגים באניות
לישראל וממנה ברכת חזק-ואמץ.

סודי ביותר

פרוטוקול מס' 37

מישיבת ועדת החוץ והבטחון

ביום ד', כב' באלול תשכ"ג - 11.9.63

בשעה 9.30

נכחיו:

- חברי הוועדה:
  - מ. ארגוב - היו"ר
  - מ. ארנא
  - א. אלטמן
  - י. גלילי
  - י. חזן
  - י. כסה
  - ח. לנדאו
  - מ. נמיר
  - י. סמילנסקי
  - א. רימלט
  - י. רפאל

הוזמנו:

ראש הממשלה ל. אשכול
סא"ל י. נסיהו

סדר היום:

סיכומים על הדיון בענין
התפטרות הממונה לסעבר על שירותי הבטחון.

=====

היו"ר מ. ארגוב:

אני פותח את הישיבה.

ד"ר א. רימלט:

ברצוני להזכיר ליושב-ראש הצעה שהועלתה
באחת הישיבות הקודמות. הצעה זאת אומרת
שהוועדה תקבל פרטים בענין תשובת הממשלה לאגרת הסיניית.

כדאי אולי שתמסר אינפורמציה על ידי הרמטכ"ל
על ההתרחשויות והמצב בגבולות בימים האחרונים לאחר בעילת מועצת הבטחון.

ברצוני לשאול את שר הבטחון: באחד העתונים
הופיעה לפני ימים אחדים הודעה שמדען מארצות הברית הוזמן הנה כאורח
משרד הבטחון והוא מומחה לניצול קרני האור לצדכי האדם. בתוך הכתבה
מופיעים גם ענינים צבאיים אשר לפי שעה אי-אפשר לנצלם.

ועל הבעת הצער על התפטרותו של הטמונה לא היו שום הסתייגויות מאף אחת ממפלגות האופוזיציה. הטעם הוא שהחברים הציעו הצעות נוספות.

ראש הממשלה ל. אשכול: לדעתי זה מיותר.

היו"ר מ. ארגוב: הוועדה פרטמה בענין קו הפעולה בקשר לטענות הגרמנים את החלטותיה אאאאאאאא ברדיו ובעתונות רק לפני חודש ימים. פה יש סעיף שלישי שהוועדה קיבלה כוועדה. אני יכול לפרסם שלסעיף השלישי הצטרפה גם האופוזיציה, אבל אינני יכול לפרסם זאת לגבי יתר הדברים.

ראש הממשלה ל. אשכול: קודם היה נימוק לתת למפלגות לפרסם את הצעותיהם מכיוון שמפרסמים את ההודעה. אני מצדי בעד זה שלא יפרסמו שום דבר.

היו"ר מ. ארגוב: אני מבקש לא להכביד יותר. אני מציע לקבל את הודעת היושב-ראש שהפעם בלי יוצא מן הכלל וללא תקדים יורשה למפלגות האופוזיציה שהיו להן הצעות נחרות לפרסם אותן ככתבן וכלשונון ללא פירושים, ואז לא אתן שום תוספות להחלטה שנתקבלה.

ח. לנדאו: אנו ניתן תוספת, שלא הצבענו נגד הצעות הממשלה, אלא אנו אף תמכנו בהצעה השנייה של הממשלה.

י. גלילי: אינני יכול להסכים עם זאת שזכות זאת תהיה רק למפלגות האופוזיציה. הדגש כאן על המלה "רק". לאחדות העבודה יש ראשות להאיר עמדתה?

מ. נמיר: אילו נתקבלה הצעתך, רצייתי לרשום בפרוטוקול שאני לא רוצה להתנגד ליושב-ראש, אלא שאינני גורם זאת. אני נגד יצירת תקדים. לדעתי זה תקדים גם עם מודיעים שזה לא תקדים, ואני נגדו. יהיו מפלגות שלא יהיו לויאליות כלפי ההחלטה. יש כללים ונוהג מסויים שאין מפרסמים והייתי מבקש לא להפר נוהג זה. ליצור כאן מצב שאפשר אחר כך להגיד: נקבל עוד פעם החלטה שלא תשמש תקדים - זה דבר שאינו רצוי מהבנה בחינות, ואני מציע לא לטעות מהנוהג הקיימים.

י. סטילבסקי: אני מצטרף להצעה הזאת.

היו"ר מ. ארגוב: הודעת היושב-ראש נשארת בתוקפה.

היו"ר מ. ארגוב: נשמע עתה אינפורמציה בענין ועדת שרף-ידין.

ראש הממשלה ל. אשכול: הדו"ח איננו ארוך ואתן לכם את הנקודות המרכזיות, כמעט את כולן.

הם מציעים להשאיר את המוסד כמו שהוא היותו אך לטובת את שמו ל"מוסד לטודיעין ולתפקידים מיוחדים". עשיתי מזה ראשי תיבות "ממות"ם", מפני שהבטחון לא מעקף עבודתו.

הם מציעים לראש המוסד כבעבר יהיה כפוף ישירות לראש הממשלה. ביחס לשירות הבטחון הכללי הם מציעים לכפוף את ה-ט"ב לראש הממשלה. הכוונה לראש השירות. אגף הטודיעין בטכ"ל - אט"נ - יטאר כפי שהינו כיום ויהיה כפוף לשר הבטחון.

הם מציעים שבמשרד הבטחון ירוכזו כל הגורמים העוסקים בענין ישירות לצורכי הפיתוח שלנו בתוך הלשכה המדעית של משרד הבטחון. כיום גם במוסד וגם במשרד הבטחון ישנם גופים כאלה, ואט"נ עוסק באיסוף ידיעות אלה בכלה קטור לאויב.

הם מציעים לחזק את מחלקת המחקר במשרד החוץ כדי לראש הממשלה יוכל לקבל הערכות מאוזנות בנושאים מדיניים הן מאט"נ והן ממחלקת המחקר.

הם מציעים למנות יועץ מיוחד לראש הממשלה אשר ייעץ לו בכל הנושאים הטודיעיניים. ליועץ לא יהיו סמכויות של פיקוד או מתן הוראות, אלא יעוץ בלבד.

הם מציעים להפעיל את ועדת ראשי שלושת השירותים לצורך תיאום ודיון משותפים, מתוך הבחנה שיהיו ישיבות קבועות. בזמנו היתה ועדה רחבה יותר אשר לא פעלה באופן רגיל. הם חושבים שזה גם נבע מכך שהיקפה היה יותר מדי גדול. גם הפעם יצורף לוועדה זאת עוד מיטהו ממחלקת המחקר של משרד החוץ, אם יהיה דבר כזה הרי זאת תהיה כבר ועדה של ארבעה. אלה הן הצעותיהם.

בין הברה שינויים. הם מציעים ששירות הבטחון הכללי יהיה כפוף לראש הממשלה; הם מציעים שיהיה יועץ לראש הממשלה; הם מציעים שהוועדה הזאת למרכזה את השירותים תהיה כזאת שתשב בזמנים ברורים וקבועים; הם מציעים שהיושב-ראש של הוועדה הזו יהיה ברוטציה - זאת זה איננו מקבל.

ה. לנדאו: ולומר, אין יותר ממונה.

ראש הממשלה ל. אשכול: אלא שלושת ראשי השירותים הנפרדים עם מחלקה נוספת במשרד החוץ. שלושה אלה מהווים גרעין להתיעצויות או לידיעה הדדית אחד מהשני. כפי שאמרתי, הם מציעים שיושב-ראש הוועדה יהיה ברוטציה, אבל את החיפון הזה איננו נוטה לקבל. לדעתי, בריך להיות יושב-ראש קבוע ואז הוא ינהל את ישיבות הוועדה. הוא איננו ממונה כי הוא לא יכול לתת הוראות. כל שירות אחרתי וכפוף למיטהו, או לשר הבטחון או לראש הממשלה. הוא אינו יכול לתת הוראות. תוך כדי התאום יכולים להעורר ויכוחים - לא הוא הפוסק.

גם יהיה יועץ - מדבר עליו. הם לא נוחים ליועץ שום סמכויות. כולם טוענים שאין לו עיסוק מלא. אני לא פוסל הצעה זאת לחלוטין, אבל ברגע זה אין לנו את מי להביע.

גנו בכוננו כבר ממש לביצוע, ראש המוסד יקבע או בקבע והולך ובזה גם יקבע מי יהיה ראש אט"נ. ראש ה-טב"כ חי וקיים.

ח. לנדאו:

האם נכון שהוא פגיש את התפטרותו? אני שואל
שאלה המתהלכת במיבור. בעתונים לא כתבו על זה
אבל זאת ידיעה המתהלכת במיבור, כמילוי הוא ביקש עם ראשית השנה לשחררו
מתפקידו באירות.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אם בקשה לפיטורין צריכים לקבל בכתב - עוד לי
קיבלתי מכתב כזה.

ח. לנדאו:

האם לכי זה יוצא שהמכונה על מחלקת המחקר תהיה
שרת החוק? אני שואל זאת, כי המכונה היא מכונה
גם על המחלקה הזאת.

ראש הממשלה ל. אשכול:

המחלקה הזאת תחזק בהרבה. בראשה יעמוד אדם
בעל קליבר חשוב. גם הוא נכנס לקורסט הזה
ועל ידי כך יונבר קשר מלא. מעכשיו זה יהיה תלוי גם בשר הבטחון וגם
בראש הממשלה, במידה והם כטופים לו.

י. גלילי:

אני מוצא לנכון להציע שנהליף דברים בעקבות
הודעתו של ראש הממשלה. יש בה אלמנטים חיוביים
אחד, יש בעיות שטעונו בהרה, ולכן אני מביע שייקבע מועד לברור.

היו"ר מ. ארנוב:

אני מסכים שבטח הישיבות נקדיש זמן לברור טובה
ה-ש"ב.

אני מאחל לכולכם שנה טובה.

הישיבה נועלה בשעה 12.00

16-7

העתק מס' 7. פתוך 6 העתקים

מדינת ישראל
הכנסת

טודי ביותר

פרוטוקול מס' 39

מישיבת ועדת החוץ והבטחון
ירושלים, לשכת ראש הממשלה, יום ב', י"ט בתשרי תשכ"ד -
7.10.1963, שעה 11.00.

רשמה 9.

ב כ ח ו :

- חה"כ פ. ארגוב - היו"ר
- חה"כ מ. אונא
- חה"כ י. ברזילי
- חה"כ ד. הכהן
- חה"כ י. כסה
- חה"כ ה. לנדאו
- חה"כ י. מרידור
- חה"כ ט. נפיר
- חה"כ י. סמילנסקי
- חה"כ א. רימלט

פוזפנים:

ראש הממשלה ושר הבטחון שר ל. אשכול
ש"מ שרת החוץ סגן ראש הממשלה השר א. אבן
סא"ל י. נסיעו - מזכיר צבאי לראש הממשלה

סדר-היום:

שאלות;
סיכום החקירה על פותו של אייבור לוין ז"ל;
הפוך הדיון על פסקנות ועדת ידין-שרף;
סקירת ש"מ שרת החוץ השר א. אבן.

המשך הדיון על מסקנות ועדת ידן-שרף

חה"כ ח. לבדאו: אני מציע שנשכע שוב את הדו"ח, זה טסמך רציני.

ראש הממשלה ושר הבטחון ל. אשכול: השארת המוסד כפי שהוא כיום, אך לשנות שמו למוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים. לפני נקרא מוסד מרכזי לבטחון ולמודיעין. לאו דוקא בטחון משקף את עבודתו, זה לא מרכז עבודתו.

כבעבר מציעים שראש המוסד יהיה כפוף ישירות לראש הממשלה. מציעים שירות בטחון כללי (שב"כ), ושראש השירות יהיה כפוף לראש הממשלה, בניגוד למה שהיה קודם, שהוא היה כפוף לשר הבטחון. הראל היה כפוף לראש הממשלה. אילו היה נשאר, היה נשאר כפוף לראש הממשלה.

אגף המודיעין במטכ"ל יישאר כפי שהוא כיום, כלומר כפוף לשר הבטחון, דרך הרמטכ"ל.

חה"כ י. כסה: זאת אומרת שהרמטכ"ל מביא בפני ראש הממשלה את העניינים?

ראש הממשלה ושר הבטחון ל. אשכול: הכפיפות היא דרך הרמטכ"ל. אין שום ספק ששר הבטחון יש לו קשרים ישירים לשירות זה. אבל כמו לגבי מפקדי חילות, אותו דבר גם לגבי האיש הזה, שר הבטחון אוכר לרמטכ"ל: אני רוצה לדבר אתם. כך גם כאן.

איסוף ידיעות פדעיות - מציעים לרכז במשרד הבטחון את כל הגורמים העוסקים באיסוף ידיעות לצרכי פיתוח שלנו, כתוך הלשכה הפדעית שבמשרד הבטחון. היום יש גופים כאלה גם במוסד וגם במשרד הבטחון, כאשר אמ"ן א עוסק באיסוף ידיעות על האויב. לדעת הועדה החומר שנאסף משרת רק את משרד הבטחון, וצריך לרכז את כל זה במשרד הבטחון. מדובר פה על איסוף ידיעות מגורמי מחקר בעולם, על ידנו, סכרות, פרסומים שונים שיכולים לתרום לנו ידע בנושאי פיתוח שלנו.

חה"כ י. ברזילי: בעצם זה עבר מהמוסד לאמ"ן.

ראש הממשלה ושר הבטחון ל. אשכול: לא, זה במשרד הבטחון. אמ"ן יכול להשתמש בחומר הזה, אבל זה מכשיר שהוא במשרד הבטחון, כפוף לשר הבטחון.

הועדה ממליצה לחזק את מחלקת החקר במשרד החוץ (במשרד החוץ גם היום מחלקת חקר), כך שראש הממשלה אצ יוכל לקבל הערכות מאוזנות בנושאים מדיניים גם מאמ"ן וגם ממחלקת החקר. משרד החוץ העמיד עכשיו בראש המחלקה איש בעל "קליבר" חשוב.

ובכן יש שלושה שירותים, לכל אחד יש ראש ואחראי. שני מהם כפופים לראש הממשלה, ואחד, אמ"ן - לשר הבטחון. מלבד זאת - מחלקת חקר במשרד החוץ, ומחלקת מחקר במשרד הבטחון.

שלושה אלה יהוו גרמיום שיקיים ישיבות כפי שיקבע, אחת לחודש או אחת לשבועיים, לחילופי אינפורמציה, ידע, התאמות.

נוסף לזה אומרת הועדה ששוב שיהיה לראש הממשלה איש שיוכל לייצג לו בעניינים הללו. אין לו סמכויות, אין לו גם תפקידים רבים, אבל הוא יסתובב סביבו. תפקידו יהיה ייצוג בלבד. את זה עדיין לא הוצאתי לפועל.

רה"מ ושה"ב ל. אשכול:

הם מציעים להפעיל את ועדת ראשי שלושת השירותים לצרכי תיאום ודיון נשותף. בזמנו היתה ועדה, קצת יותר רחבה, שלא פעלה באופן רצוף, אולי גם פתוך כך שהיו בה יותר מדי אנשים. עכשיו מוצע שנוסף לשלושה אלה ישתתף גם ראש מחלקת החקר של משרד החוץ.

מוצע שראשות הוועדה הזאת תימסר בכל שלושה חדשים או בכל חודש לחבר אחר. אני הרשיתי לעצמי להציע שהיושב-ראש, האיש שמופיע פה לעתים תכופות, אלוף עמית, יהיה קבוע. אין לו יותר זכויות, אבל הוא אדם שדואג לישיבות, לסדר יום וכו'. ייתכן שבמשך הזמן ירכוש לעצמו, בגלל עמדתו והצלחותיו, איזו בכורה מסויימת. אבל אין הוא פכריע, אינו קובע. יכול מישהו לא להסכים לו, ואז כמובן יבואו הדברים לראש הממשלה ושר הבטחון לבירור.

יועץ טרם מיניתי, כי לפי שעה לא ראיתי התלהבות גדולה מצד השלושה להצעה זו. קודם כל נסתכל עוד בעצמנו על הענין, למה לפרר את החיים? אתם יודעים שאנשים לא כל כך אוהבים שפסתובבים סביבם. אין לי ברגע זה גם הצעה כזאת שכל הצדדים, כולל אותי, יחשבו שזה באמת יכול להביא תועלת גדולה.

אלה הם הדברים. אומר מה הוצא לפועל. מיניתי את עמית צא כראש המוסד. עוד תקופה קצרה הוא יהיה ראש אמ"ן, אני מיניח שזה יהיה עד סוף דצמבר. ראש השב"כ ימשיך בתפקידו עד סוף השנה. מה שהגיע לעתוננים לא בדין הגיע. הוא ימשיך עד סוף השנה. ואין פה שום מתיחות. אכנס, אינני צריך להיות באיבי כדי לחשוב שלו הצעתי לו להיות ראש המוסד, אז הוא היה ממשיך. אז ודאי מישהו אחר היה מתפטר. הוא אמר לי שהיה בדעתו להתפטר כבר לפני שנה. הוא אמר שבענין זה מספיק לו. מגיע גם גיל אצל רבים בשירותים אלה כשהם אוקרים: עכשיו אינני צריך לחכות עד שיסליכו אותי, כי אם צריך לתכן את עצמי ל-10-15 השנים הבאות.

אני מציע שאני יודע מי יהיה ראש אמ"ן. גם ראש השב"כ מציע לתפקיד זה את סגנו. אני חושב זאת לדרך טובה, שאדם שעבד איתו במשך שנים, והוא מפליץ עליו בכל לב, יקבל את אצ התפקיד. היתה לי גם שיחה עם פר הראל, שאלתי גם אותו. גם הוא אמר לי: אם זה הולך - מתקבל על הדעת האיש הזה והזה.

אותו הדבר גם באמ"ן. זה יהיה איש פתוך הענין, פתוך העשיה, שגם כן משפל בזה שנים. גם כשכוהן גדול נכנס לעזרה, צריכים להתפלל לשלומו. ובכן צריכים להתפלל להצלחה, אבל דופני שהענינים מסתדרים. הייתי פלא תמיהה שהעתוננים ניפחו את הענין. אחד אמר שהוא פקיד בכיר, שני אמר פקיד בכיר מאד, נתנו סיפנים וכו'.

זה מה שיש לי להגיד בענין זה.

חה"כ ד. הכהן:
אם אפשר שלא להתייחס ברצינות לדו"ח של שני אנשים שאני מאד סוכך עליהם, כמו ידין ושרף. אבל אני כודה שתמוה בעיני ענין היועץ, ואני שפח על ההסתוינות של ראש הממשלה לגבי הערכה זו שלהם. כי אם לא יהיו לו סמכויות ביצועיות, אז יש סגן ראש הממשלה, מנהל כללי של משרד ראש הממשלה, סגן שר הבטחון. כל אלה הם יועצים. גם כששלושה אנשים יושבים יחד יכולות להיות פגיעות לא קטנות. לכן אני שפח על מה שראש הממשלה אמר, שלעת עתה הוא רוצה לחכות, אם כי אינני יודע איזה יסוד היה להם להציע זאת.

חה"כ ד. הכהן:

עכשיו אני רוצה להציג שאלה, ואני מציג אותה כי כשהתחיל כל העניין עם המפונה, היתה לי אפשרות והזדמנות לברר אצל חברי פרלמנטים זונים איך העניין הזה מתנהל בארצות אחרות. הופתעתי כמה שאכרו לי. אפרו לי למשל ששר חוץ לעולם אינו יודע כי זה ומה זה, באנגליה, ואין לו שום קשר עם זה. אמרו לי: איך אתה יכול לתאר לעצמך, איזה נתיב אנגלי בוחש שם בהולנד, רומניה או מקום אחר, ואדר כך נחשב. אז שר החוץ ו השגריר שלהם שם מודיע: יש כל מיני יוצאי דופן אנגלים, האם אני אחראי להם? וכשהוא אומר זאת, הוא צריך להיות שלם עם עצמו, באמת לא יודע. יש ביוון, יש כל מיני דברים, ולא סתם יוצאי דופן, אבל שר החוץ באמת לא יודע.

הקשבת לזה, כי אני יודע שאצלנו שרת החוץ ידעה היטב על זעניבים האלה. הם אפרו לי למשל ששום ועדה פרלמנטרית אינה יודעת על העניבים האלה. הם יכולים לשאול, אבל לא עונים להם. כך גם באמריקה...

סגן ראש הממשלה א. אבן: באמריקה עניבים אותו בפרהסייה.

חה"כ ד. הכהן: אבל לחקור על ביצוע פסויים - אסנס לא יכול. אך אני מדבר על אנגליה, גם על הולנד.

רציתי לשאול את ראש הממשלה האם הוא מביא את הדברים לממשלה, מה עושים, מה פועלים, או שהוא עושה זאת על דעת עצמו ועל אחריותו? מה הנוהג? איך נהגו קודם ואיך הוא ינהג עתה? האם הוא קודם שואל, או האם הממשלה מחליטה? האם הוא מוסר דו"ח או לא?

חה"כ י. מרידור: אני מצטרף לדעתו של חה"כ הכהן שטוב שאין יועץ. בפידה שמתחילים לתת סטטוס רשמי ליועץ, לפעמים זה נהפך לרועץ. אם ראש הממשלה יזדקק ביום מן הימים לעצה, יפנה לי שהוא מוצא לנכון. אבל לתת סטטוס של יועץ, שאמנם סמכויות לא תזיינה לו, אבל יוכל "לקפוץ" בין אחד לשני ולבסור רשמים שלו לראש הממשלה - אני חושב שזה עניין חולני.

אינני מאושר מההצעות שהושמעו מסיבה אחת. זה לא טוב שבזירות האלה, כשהחלוקה היא בפידה מסויימת ברורה, אבל מצד שני היא גם קטורה אחת עם השניה, חופפת - שאין אדם אחראי לזה. לא ייחכן שיהיה קולגיום של שלושה, שאמנם יהיה אחד ה"פרימוס אינטרפרס", אחד שהוור הראשון בין השניים, ישב ראש בישיבות, כמו עמית, ויהיה אחראי שישיבות אלה תקיימנה. מבחינת הנסיון - ולצערנו היה יותר נסיון בכל מיני מכשולים בשטח השירות - היו הרבה הישגים כלפי חוץ, אבל כלפי פנים יצרו כל מיני פרשות וכך הלאה, כל הבעיות צמחו או מחוסר הגדרה, סמכות, או מחוסר דברים ברורים. לא הייתי מציג לראש הממשלה, שהוא נכנס לתפקידו החדש, שיצור מראש מצב שיסאיר אותו בחושך. ועלולים להיווצר מצבים שאחד יזרוק את האחראיות על השני. קורים דברים כאלה. מה שאין כן כאשר יש אדם אחראי, לפחות כלפי ראש הממשלה. אם עמית קנת מתאים, אז צריכים לתת לו סמכויות, והשאר יסתגלו. אחר כך יהיה יותר קשה לכפות את המשפעת של עמית על אחרים. טוב יהיה, עם ראש הממשלה בחר בעמית, אם יתן לו את הסמכויות. ומפילא יתרגלו וייווצר מצב שהוא יהיה אחראי. אני יודע מהנסיון שלא נולדים מנהיגים, אלא הם נוצרים מהתפקיד והאחריות המוטלת עליהם. על כן אני מיעץ לרוש הממשלה ללכת בכיוון זה.

וכאן אני רוצה להגיד דבר שהוא מבחינה מסויימת עלול לסתור את מה שאפרתי, אבל מבחינת עקרון אינו סותר. אינני מאושר מהעובדה שאנשים שעמדו בראש השירותים האלה זזים לשטחים אחרים, ומשאירים את השירותים האלה בידי סגניהם או בידי אנשים חדשים. אדוני ראש הממשלה, השירותים האלה יהם עניין של נסיון; בשום אונברסיטה אי אפשר ללמוד קורסים כאלה. תותחן טוב יכול להיות תותחן טוב, ילמד את זה. אבל אינני חושב שאדב כמו איסר למשל מתגלגל אצלנו ברחובות או

חה"כ י. פרידור:

אפשר לפצוא שני לו, בגלל סיבה פשוטה, שבמשך 15 שנה עמד על יד עריסת הבטחון מבחינה זו של שירותי בטחון, למד, נכשל, תיקן את הכשלונות. ועל כן יש לו היום נתונים מסויימים שהוא יכול למנוע כשלונות ומשגים. והיות ואי אפשר ללמוד דברים אלה, אני חושב שיש לעשות מאמץ עליון כדי שאנשים אלה לא יזוזו, או ליצור מצב שהם לא יהיו שווים עם שאר השירותים בצבא. אני חושב שיש ליצור בשביל אנשים אלה תנאים שהם ירצו להישאר בשירותים האלה, שיוכלו להתקדם יותר, באופן פרופורציונלי, מאשר בשירותים אחרים של הכוחות המזויינים שלנו.

אילו הייתי במקום ראש הממשלה, לא הייתי מוותר עדיין לגברי על שני אנשים שאמרו שהם פורשים מהשירות, כי הנסיון שלהם שזה למדינה הרבה מאד. ואינני חושב שאנחנו יכולים להגיד להם: לכו לחיים אזרחיים. אם יש אפשרות איזו שהיא, הייתי פונה לא לוותר על שירותם של שני האנשים האלה, גם של עמוס פנור וגם של איסר הראל.

חה"כ א. רימלט:

אני רוצה קצת להתנגד לדברי חה"כ הכהן ומרידור. לא הייתי פגיע לכוונתם לפי הדוגמה האנגלית. שם אין ועדת חוץ אהבטחון. אינני חושב שזוהי הדרך. אני גם לא חושב שטוב בשירותי הבטחון אם יש "אוברול בוס", איש אחד שמרכז הכל ואשר הוא הממונה. הדבר הזה פרחיק לפעמים הכרעות מהזרוע הממשלתית. אני חושב שאם יש דצנטרליזציה מסויימת של הדברים, אז יש לפעמים צורך שהשירותים יביאו את ההכרעות לראש הממשלה, וזה טוב ובריא. במבנה אחר - ההכרעות כבר נופלות, וראש הממשלה מקבל את זה. יעזבו

אני חושב שלא רצוי שאנשים אצאצאם ללא צורך, כשהם עוד בפלוא כוחם, ורוצים להישאר, אלא שלא מאפשרים להם. זה לא טוב. אבל בכוח אי אפשר להחזיק אדם. זו עבודה פפרכת, מעייפת. מבחינה פסיכולוגית אפשר להבין שאחרי 10-15 שנה אדם טיפה את עצמו ואינו יכול יותר. אז כמו בכל שירות חיוני צריכים להכין עתודה, כאלה שיבואו אחר כך. ולא צריכים לעשות את החילופים הללו בצורה מלאכותית, ללא צורך, כפי שהיה בענין הממונה.

בניגוד לגישתו הקבליסטית של חה"כ הכהן - ששתי שיטות, אנגלית ואמריקנית. אני חושב שאולי צריכים לשקול פעם אם לא להסתיר את שמות האנשים. במדינת ישראל הקטנה כל מי שרוצה לדעת יודע את השמות ואת הכל. לשאר האנשים זה לא אומר ולא כלום. יוצא לפעמים כמו שיצא עם הפקיד הבכיר. זה באמת עושה לפעמים רושם קצת קרתי. אינני חושב שזה אסון אם יודעים את השם. אז עוד לא יודעים את כל המבנה וכל הסודות. יש מדינות שבהן השם הוא גלוי, לא מה שהוא עושה, וזה בסדר. במדינת-ישראל כל מי שרוצה לדעת יודע, לאו דוקא חברי כנסת, מטפרי היודעים הוא גדול מאד, ויוצאים דברים מוזרים. אולי פעם נשנה את זה. יש מינוי, כל אחד יודע שיש תפקיד כזה. אם יודעים את התפקיד - אפשר לדעת כי ממלא אותו, ובוזה נגמר.

חה"כ י. כסה:

אני משער שההצעה למנות יועץ לראש הממשלה באה ודאי פתוך חשש שראש הממשלה עסוק מבחינת הזמן ואינו יכול לעקוב אחר הדברים. יחד עם זאת אני מצטרף לאלה שאפרו לא למנות יועץ. אני רוצה שבשטח עדין זה לא יהיה לראש הממשלה יועץ, אלא שהוא יהיה יועץ של עצמו, ושאינו מבחינה פסיכולוגית לא תהיה לו הרגשה שיש לו איזו משענת. כך אני מעריך את הענין. וגם קצת פתוך בסיון העבר. אינני יודע גם איך לקבוע את זה מבחינה סטטוטורית, שהיה רצוי שבישיבות של אותו גרמיום, מלבד מנהלי הפחלקות עצמם, תהיה איזו חובה קבועה שראש הממשלה נשד הבטחון יהיה יושב-ראש. אינני בקיא בפרטים, אבל יש ודאי שורה של עניינים שלדעתי חשוב שייקבע מראש שבעניינים אלה שר הבטחון ישב ראש בהם. שלא יהיה כך שבכל השטחים יושבים לחוד, ואם יש איזו פלוגתא - אז באים לראש הממשלה. לפעמים השתתפותו של אצא שר הבטחון בעניינים חשובים נוענת פלוגתות שיכולות ליהפך לתקלות חמורות על-ידי יצירת עובדות או על-ידי התהוות עובדות.

ויה"כ ט. אונא:

ויה"כ כ. אונא:
לי נראה שהמבנה הזה המחולק ללושה הוא
בכונן. לגבי מטריה זו טוב שיש אפשרות
לבחון ענינים מסויימים מתוך שיתוף ופתוך אספקטים שונים. אם יש ראש
אחד, אני חושב שזה יפגע במידה רבה.

לא ברור לי אם יש כאן איזו הגדרה ברורה
של סמכויות. זה לא נאמר. בכל אופן נראה לי שהיה רצוי שזה יהיה ברור,
אם כי אי אפשר להגדיר את הסמכויות בסיפול, כי אם אחר כך צריך להיות
תיאום. אם מתגלה תוך כדי פעולה שיש חפיפה, צריך לדאוג לתיאום. אבל אני
חושב שהיה רצוי שייקבעו סמכויות ברורות.

ביחס ליועץ - אינני כל כך בטוח שזה רעיון
כל כך יוצא דופן. צריך לבחון אותו. ברור, השאלה היא אם ימצא האיש
שיכול לקבל עליו תפקיד כזה, כי למעשה זה צריך להיות פישור שיש לו
ידיעה רבה ונסיון רב בענינים אלה, כדי שהוא יוכל לשקול יפה את הבעיות.
אני יכול לתאר לי שדוקא אדם שאינו שקוע בענינים ואחראי להם, יכול
לפעמים להצביע על דברים שמי שקוע בהם אינו רואה אותם או אינו מחשיב
אותם במידה מספקת. על-ידי כך יכול היועץ לעזור בהכוונת הפעולה.
אינני רוצה לומר שזה הפתרון, אבל אני יכול לתאר לעצמי שאם ימצא האיש
המתאים - זה יכול להיות לראש המשלח לתועלת לא קטנה.

ולבסוף לגבי הסודיות הנהוגה לנו
בקשר ליחפות. סיפר לי רופא השניים שלי סיפור כזה, קרא אותו בעתון,
ואמר: אני אדע על זה. הוא שאל את הלקוחות. הלקוח השלישי ידע את
הכל. אחר ששאל את השלישי הוא סיפר לי איך זה הולך. הוא אמר: איזה
טעם יש לזה? אילו הענין היה גלוי, פה זה היה פענין אותי? האם אסיית
שואל פישור? אבל ברור שכאשר נגרים בצורה כזאת, אז רוצים לדעת, ומגלים
את הכל. אינני יודע אם זה לתועלת הענין או אם השכר לא יוצא בהפסד,
שכל הבחישה הזאת בתוך הסודיות אולי דוקא פביאה לפעמים לידי כך שאם
שכוחשים בדברים שלא צריכים לבחוש בהם.

ויה"כ מ. במיר:
אני נוטה לדעתו של פר אונא בשני הדברים.
אינני מדבר על ענין השמות, לא מענין
אותי אם ידעו או לא. מפייל יודעים, ואולי כדאי לשמור על הנוהג שהיה
סיים עד עכשיו.

בנוגע לשלושת הזרועות (בעצם תהיה גם
רביעית, מחלקת החקר), אני מוצא שבתחום הזה שהוא באופן אובייקטיבי
מעורפל, פועלים בתחום שהנוגע בדבר משתדל להחזיק אותו במצב ספוי מן
הענין, ובחלקו בפכוון ספוי מן העין, והרבה בנוי כאן על אינטואיציה,
על טיפוח החוש, חוש הריח, כלומר שהם פועלים כאן לא על בסיס של עובדות
קיימות, על איזה גירסות מנוסות ובדוקות מראש ועל הלכות מסוקות מראש,
אלא הכל נתון לשיקול דעת על בעד ונגד, והסון דברים הם על הגבול - אז
רצוי שהענין ייבחן על-ידי זרועות אוטונופיות, עצמאיות, למען שהרשות
העליונה, המפקחת עליהם, תוכל לשקול את כל הקונצפציה. זה לא דופה לפי
דעתו לשיטה שלא נראית לי, של העצמאות היתרה של החילות הנפרדים בארצות-
הברית. שם כל אחד פועל נגד השני; שם יש יותר מדי עצמאות לכל אחד מן
החילות. פה לא מדובר על תחום כל כך מוגדר מבחינה פיסית ושכנית
ופדעית ונסיונית, אלא בהרבה מאד על ההשערה, על ההברקה. אז אם פה
יפעלו זרועות ריבוניות, שאינן כפופות לפרות אחת, מלבד הפרות העליונה -
זה עלול להביא יותר תועלת מאשר אם מביניהם יהיה אחד הפמונה על כולם.
זה עלול שלא מדעת מהנחיל קונצפציה אחת סטנדרטית בכל שלוש הזרועות,
בעוד שדוקא רצוי שיפעלו באופן נון-קונפורמיסטי בכל אחת מהן.

ובנוגע ליועץ - אני הייתי מייעץ לראש
המשלה לא להכריע גם לצד השליה במהרה. יש כל מיני סיבות לא לפהר

חה"כ פ. נמיר:

להתקין אינסטנציה כזאת, אבל גם לא להכריע לשלילה. עדוע אני אוטר זאת?
 כי הנוגעים בדבר, ראשי שלוש הזרועות, כל אחד לחוד וכולם יחד, מטבע
 הדברים רוצים את המגע הישיר עם ראש הממשלה או שר הבטחון עצמו, בלי
 חוליה פקשרת ביניהם. יש לזה יתרון, מכל בחינה שהיא. אבל יש לזה גם
 הסרון, כי לראש הממשלה יש מספר תפקידים אחרים. הוא יכול להיות גם
 קליינט נוח פאד של גישה ישירה אליו, כלומר תהיה פחות גישה, משמע גם
 פחות פיקוח. אז יש נימוקים כמעט שקולים לדעת בעד יועץ ונגד יועץ.
 אבל משום שיש בזה משום חידוש, אז עד כדי קבלת פסק נגטיבי - אני הייתי
 מציע להשהות את הדבר ולחשוב הרבה עד שיחליטו עליו.

במידה שהבינותי, איש לא הציע שהיועץ
 יהיה במקום מישהו.

היו"ר חה"כ פ. ארגוב:

חה"כ ה. לנדאו:
 לפעשה מדובר בחמש זרועות, והפתרון שהוצע
 על-ידי הועדה מציע לפעשה ריבון של שלוש.
 מדובר בחמש זרועות: המוסד, אג"ן, ש.ב., מחלקת המדע שהיא אולי מהחשובות
 ביותר, ומחלקת החקר. לפי הערכת ארבע זרועות שלמות, החמשיית - מחלקת
 החקר - אולי אצבע בזרוע. והייתי רוצה שנבהיר לעצמנו מהות זרועות אלה
 והתיאום בין הזרועות האלה, כי יש חפיפה בשטחי כל הפעולות של זרוע אחת
 שנוגעת בחברתה, ואין להימנע מזה.

אני רוצה קודם כל לדעת האם מחלקת החקר
 במשרד החוץ תטפל רק במה שקרוי חקר מספכים וחומר ליגאלי, דיווחים,
 עתונות, מחקרים שמתפרסמים, אבל אין לה זרוע של עבודה וכיו"ב. וכיו"ב
 אצלה לא קיים. אם זה כך - היא יכולה להישאר כפי שהיא, והיא מדווחת.
 יש ליצור צינור מתמיד שדרכו היא תדווח לאלה שהיא צריכה לדווח אליהם.
 אבל תפקידה לדאוג לחומר, לחקור אותו.

אבל מדובר בארבע זרועות, ואז אני רוצה
 לשאול מי יכסה את ה"וכיו"ב" של מחלקת החקר. הוזה אומר: אצא אצא הכוסד
 למודיעין ותפקידים מיוחדים כפי שהיה עד עכשיו, הוא עוסק בפעולות
 הוץ-לארץ. ומחלקת החקר היתה מחלקת משנה על ידו, זו שעסקה באינפורמציה
 שהיתה זורמת. האם הבינותי נכון או לא? אינני יודע. אבל יש לי
 עכשיו הרושם שלזה הכוונה בחלוקה הזאת שבין שתי המחלקות הללו.

אם כך, אין ספק שמדובר בארבע זרועות,
 ואינני מבין למה הזרוע המדעית - והיא יכולה לפעמים להיות החשובה ביותר -
 הוצאה מהתיאום לפחות. היא אינה קיימת. הראש שלה אינו משתתף כלל
 בוועדת השלושה שאדוני דיבר עליה. והחשיבות שלה יכולה לפעמים להיות
 מכרעת.

מדובר בארבע זרועות אלה. ואני הייתי
 מציע מבנה כזה: ארבעה ראשי זרועות אלה יהיו גרמיום, ופעליהם ממונה
 שאין לו מחלקה משלו, שאינו מטפל שיפול אישי יום-יום במוסדו, ובזרוע
 שלו, אלא יש לו האפשרות קודם כל לתאם, זה אולי התפקיד הראשון במעלה.
 מי שממונה על מוסד מסויים הוא עמוס בתפקידו הוא. ואם בהיותו כזה
 אינו ממונה - אני רואה סכנה לעצם אפשרות התיאום הטוב. אם יתחלפו
 יושבי-ראש, אין לך תיאום, כי אין לך ריכוז הדברים, ריכוז המחשבה
 לתיאום הזה.

אם הצעת שיהיו ארבעה פלוס אחד יכולה
 להתקבל - זה לדעתי הטוב ביותר. ואם לאו - הפטונה חייב להיות קבוע
 מראש ולא להתחלף.

אתה מציע שהממונה יהיה מעל כל אלה,
 איש מיוחד, לא ממלא תפקיד?

היו"ר חה"כ פ. ארגוב:

חה"כ ח. לנדאו:

שתפקידו יהיה פטונה, מתאם, והוא גם יהיה האיש הקשור עם ראש הממשלה. אז אין צורך ביועצים כלשהם. הוא האיש, הוא רואה את התפונה כולה, בשלמותה. לי נדפה שזה יהיה המבנה השוב ביותר והבריא ביותר. כאן דצנטרליזציה הכרחית, מבחינת ראיית פני השטחים כולם, ויש ביניהם מגע יום-יומי.

חה"כ ח. לנדאו:

עוד דבר בענין המחלקה שהוזכרה דרך אגב, מחקר מדעי במשרד הבטחון. אנחנו חיים בעידן בו מחלקה זו יכולה להיות מבחינה בטחונית עבורנו המכרעת בחשיבותה. אני סבור שאפשרויות הפעולה בשטח זה הן עצומות מבחינת מספר המדענים היהודים בעולם כולו העוסקים בשטחים הללו. וכמעט בכל ארצות העולם החופשי, ובודאי גם פאחורי עסק הברזל. ובשטח זה דוכני שלא עשינו רבות; בשטח זה אצא צריך לעשות, אמר לעשות, לא קשה לעשות.

חה"כ י. ברזילי:

לגבי יועץ - אני נוטה לנימוק אחד של ראש הממשלה ולנימוק אחד של חה"כ כסה. ראש הממשלה אכר איזה נימוק, שיועץ כזה לגבי ראשי המחלקות יכול להיות בעיה שאין להתעלם ממנה, וצריך לקחת את זה בחשבון. חה"כ כסה בצדק הדגיש שיועץ ליד ראש הממשלה עלול לשמש לא גשר אלא מדיצה, ולהרחיק ולשחרר כביכול את ראש הממשלה מהדבר הזה. אינני אומר דבריו נכונים; גם ראש הממשלה עוד מהרהר בענין זה, אבל אני הייתי רוצה לחזק את הנטייה בשלב זה לשלילה.

לגבי מבנה השירותים האלה - גם אני כמו חה"כ נמיר, בניגוד לחה"כ לנדאו, סבור שכאן אוטונומיה היא יותר פועילה מאשר ריכוזיות מופרזת, כפובן אוטונומיה שמתרכזת אצל ראש הממשלה ושר הבטחון, לא שכל אחד עושה מה שהוא רוצה, ולא אוטונומיה שהם לא צריכים להיפגש בינם לבין עצמם ולהחליף דעות. אבל ריכוזיות בתוך הפעולה הזאת, מודרכת על-ידי איש שיהיה מעל לכולם, שאינו עוסק בעישרין בדברים האלה - זה איזה פיניסטריום שאני חושב שיש בו הרבה מאד סיכונים ואני חושב שמה שמוצע עכשיו נראה יותר טוב.

הייתי רוצה, שאם הם צפגשים וייפגשו, שיהיה תקנון מה חייב באופן מוחלט דיווח לראש הממשלה. אנחנו יודעים כמה פרשות די קשות מתוך כך שלא היה ידוע מה חייב דיווח ומה לא. צולי נחוצה ועדה לא פחות לענין זה, מה חייב דיווח לראש הממשלה, שאי אפשר לפסוק ולומר: זה היה ברור, חשבנו שאנחנו יכולים בעצמנו להחליט. זו נקודה שלדעתי ראש הממשלה צריך לתת את דעתו עליה, ולקבוע אותה מיד.

ודבר נוסף: אינני פאושר דוקא שכל איסוף הידיעות כפוף למשרד הבטחון. ושוב, מתוך אותה המגמה שהדגיש אותה חה"כ נמיר. אני חושב שמה שהיה עד עכשיו היה לא רע, שהיה איסוף ידיעות כפוף לראש הממשלה, והיה איסוף ידיעות כפוף למשרד הבטחון. וזה לא רע אם הפעולות האלה לא תמיד חופפות, אלא לפעמים סותרות ולפעמים מתנגשות. בשביל זה יש ראש ממשלה, שהוא ידע לבחון את הדברים האלה, אם יש סתירה או התנגשות, או שידע להכריע או לחשוף איזו מגמה פוליטית מאחורי הידיעות הנאספות.

אני על כל פנים אינני מבין גם את ההגיון, שאם גם ראש המוסד כפוף לראש הממשלה, גם השב"כ כפוף לראש הממשלה, שלא כמו בעבר - שיש להוציא מראש הממשלה את הפונקציה של איסוף ידיעות, את השליטה על כך. אני רואה בזה איזה פתח לדברים לא כל כך טובים.

ודבר אחרון על פרסום השמות - כולם כולם
אנפרים: מפילא/יודעים. אז אם מפילא כולם יודעים - נבטל את הסודיות של שם המטונה. גם חה"כ נמיר אמר: לו אבנם לא חשוב מה שיוחלט כאן, אבל מפילא כולם יודעים. אין שום סיבה שאנחנו לא נפרסם את שמות האנשים.

רה"מ ושה"ב ל. אשכול:

אנחנו הצענו שצריך לפרסם את שם המכונה
על בפת הכנסת. אנחנו בדעה זו גם היום.
זה בריא וזה טוב.

חה"כ ח. לבדאו:

ראש הממשלה ושר הבטחון ל. אשכול: חה"כ הכהן שאל שאלה אחת קשה: איך
ינהג ראש הממשלה בקשר לישיבות ממשלה.
נראה לי שהממשלה צריכה כאן לתת חבל ארוך לראש הממשלה. אבל באפת זה
שטח מאד חלק. אינני רואה דרך אחרת. יכול להיות שגם לראש הממשלה צריך
שיהיה חוש. אם הוא עומד לעשות פי יודע מה, אז באיזה אופן שהוא הוא
ימצא פעם ועדת בטחון קטנה שאפשר לדבר אתה.

חברים התחלקו פה בדעותיהם ביחס ליועץ.
לפי שעה כיוונתי לדעת כולכם, גם לדעת השוללים וגם לדעת המתייבים.
גם אני אמרתי: נראה, מתוך כפה נימוקים, האדם עוד איננו, ולא ראיתי
רצון לכך מצד אלה שצריכים לעשות את המלאכה, וכן מתוך כך שמוטב אולי
שראש הממשלה יהיה בעצמו בתוך העניינים.

אני מתכוון שתהיינה לי שיחות או ישיבות
קבועות עם השירותים, קודם כל עם יו"ר הועדה הזאת. אגב, אני לא הצעתי
חילופין, הועדה מציעה חילופין. אמרתי שתהיה ועדה של שלושה-ארבעה אנשים,
יחד עם מחלקת החקר של משרד החוץ, הוא יהיה יושב-ראש קבוע ולא להכניס
רוטציה. מטבע הדברים הוא שהוא כמעט פרימוס אינטרפרס. כי בשב"כ בא
אדם חדש; באמ"ן גם כן יהיה אדם שעד עכשיו עבד אתו כיד שניה. אבל אני
לא קבעתי, לא אמרתי שהוא ראשון. אך מטבע הדברים כך. אני גם רוצה
לראות את האנשים בעבודתם.

ביחס להפרדה - הובעו פה דעות שונות.
אם הועדה ראתה איזו רבותא בעימצאיה, אז דוקא בזה שהיא אפרה: שלושה.
אולי קודם היה ריכוז יותר מדי גדול, מופרז. זה גם תלוי באיש, באדם.
הם דוקא עמדו על כך שכל שלושת השירותים הללו יהיו נפרדים, לכל אחד
יהיה אחראי, ראש, וכפי שאמרתי תהיה הועדה הזאת לתיאום פנימי.
כאמור יהיו לי ישיבות גם בראש הממשלה וגם כשר בטחון, עם כולם. על
אמ"ן יש עוד רמטכ"ל, לרמטכ"ל יש סגן רמטכ"ל. אז בודאי ישנו בישיבות
כמעט קבועות עם הרמטכ"ל. רק עכשיו זה מתחיל להיכנס לעסלול. אני
מתכוון לכך שיהיו לי ישיבות קבועות. נוסף לזה כל ראש ידע שהוא יכול
להשיג אותי, אם לפישהו יראה שסיכמו לא טוב. ואם יהיו לי עניינים
לברר - כמובן שאקרא להם. כך אני מתאר זאת לעצמי.

חה"כ * כסה: זאת אומרת שיש להם גישה ישירה לראש
הממשלה בכל עת?

ראש הממשלה ושר הבטחון ל. אשכול: כן. ולא רק בזה. כך גם ביתר
החילות. זה גם בידיעתו והסכמתו
של הרמטכ"ל; או שאני אומר לו שאני רוצה לשוחח עם שירות זה וזה,
או שראש חיל יודע שהוא יכול לראות אותי.

אמר חה"כ פרידור שהוא לא כל כך מתלהב
מהעניין הזה של חילופין או שאנשים רוצים להתפטר. לא אמרתי שברצון
בכלל הלכתי לפטר. אמרתי שאתי יעבוד כל מי שרוצה לעבוד, כל זמן שאינני
רואה שיש איזה ניטוק להגיד שהוא לא טוב. לעצם העניין - לא אני רציתי
שיתפטר או יתחלפו אנשים. אבל בדרך כלל - ואני פסתכל גם בשירותים
אחרים - נראה לי שבטחיל רב-שלבית יש איזו חכמה: שלב אחד מעלה, השני
עושה דבר אחר, ואחר כך בא השלישי. יכולים להיות אנשים בתפקיד מסויים
הרבה שנים, עושים עבודה מצויינת, אבל כנראה שהם הגיעו לכל מה שהם
יכולים להגיע. כי בדמה להם: את זה לא תשנה, לא תשבור. ויש גם
יחסים. וכאשר בא אדם שני, הוא יכול להכניס את היד לאיזה דבר, לבדוק,
לראות. ולכן נראה לי שלא תמיד צריך להצטער על כך. בכדינות רבות
יש כמעט חוק של חילופין. יש בזה גם איזה דבר טוב.

רה"מ ורה"כ'. זשכול:

דוכני שמקובל שמגן הרמטכ"ל מושה את המלאכה, ושמים דגש חזק מאד על תפקיד זה. מה אני רוצה לומר בזה? שלעתים יש שירותים שהמגן או מי שיכול להיות כדלף, יש לו דאיבות גדולה מצד, הוא יודע את הדברים, הוא פבין. גם הם עצמם אמרו לי: בעצם מי שעשה את זה וזה, דבר שכולנו התכארנו בו, זה דוקא לא זה, אלא אחר. אינני קובע חות, אבל גם הדבר השני איננו חוק.

לגבי ריכוזיות כבר אמרתי, שהועדה

דוקא חשבה שמוטב לא.

אשר לסודיות - דוכני שאתם כדוכנים משהו. אתם אומרים: פה יודעים. זה נכון, ואולי לא כל כך נכון. לא כולם יודעים. אבל גם אני ניסיתי לשאול את האנשים שצריכים להיכנס עכשיו לעשות את המלאכה הזאת. מישהו אמר לי: פתאום אני אעלם מהחיים, איש לא ידע לאן נעלמתי. חכמים גדולים יתחילו בדרך של דדוקציה, ואולי יגיע לזה. בכל זאת שאלתי מה דעתם, האם זה טוב או רע לעבודה? אמרו לי: מוטב שלא לפרסם. אנשים אלה צריכים להופיע בחוץ-לארץ. אפשר להגיד שהריגול הנודי ודאי יודע, אבל אולי איננו יודע? אם מישהו מאתנו צריך להופיע באיזו מדינה שיש לנו אתה קשרים ידידותיים ומסחריים, פרס, אתיופיה, תורכיה - לא עד הסוף רוצים. ויש לנו אחר כך קשרים גם על-ידי האנשים הללו. יש כאלה שאתה כרגיש שזה בלב ונפש, ויש כאלה שלא. כשהתחיל הענין של הפרסומים, אמרתי: נפרסם ונגפור את הענין. אבל כששאלתי - אמרו לי: לא. יכול להיות שבפסך הזמן נגיע לפסקנה שאפטר לפרסם. ברגע זה זה לא כדאי.

דוכני שהה"כ לנדאו בכל זאת כמריז בחלוקה שלו, שהוא אומר שזה ארבע-חמש זרועות. נראה מה הגדרת התפקידים ממש. ראש המוסד, הוא בעצם אאאא עוסק באיסוף ידיעות על האויב בחוץ-לארץ, בתפקידים מיוחדים כמו עניני עליה עכשיו, מי יודע עוד כמה שבים. הועדה רצתה להוציא את זה, אבל אמרנו להם שזה ייגמר פעם, זה לא ימשך לאורך ימים. אפנס שנתיים או ארבע שנים זה גם כן זמן, אבל לא הרבה. ש.ב. זה בטחון עניני במדינה, לפי חוק המדינה נגד ריגול ופעולות אחרות, ופה ודאי יכולה להיות רגישות. אבל זה מה שהוא עושה. יכול להיות שמי שעוסק בזה פה צריך גם פעם להגיע לחוץ-לארץ, אבל זה כרכז עבודתו. אמ"ן אוסף ידיעות על האויב לצרכי הצבא בכלל באמצעים אחרים. ובכן אלה השלושה, על כל אחד יש אחראי. ייתכן שבה ושם יש נקודות פגע, ואחד צריך ליהנות מהשני.

כאחת היסיבות התענינתי בעניני כלכלת מצרים. באו שניט-שלושה בחורים עם טבלאות. יש ידע. תוך כדי דיבור נודע לי איזה דבר שהקפיץ אותי. את החומר הזה עוד לא הטפיקו לנצל. גם עשית הודה בזה. אז את הידיעה הקצרה הזאת צריך היה כבר מזמן לדעת. אולי צריך להרעיש עולמות, אפילו לא בגרמניה. כשאתה נכנס לענין הזה, אינך בשום שכל יתר המדינות כל כך צדקניות. אפשר להזמין קשה שנקרא כפית תה, ואחר כך מתברר שזה שרמטכ"ל. זה ג'ונגל גדול מאד, כשנכנסים לענין של הרכבת מנגנונים מכניים רציניים, שממסר להרכיב אותם חתיכות-חתיכות. שנית, אם אתה מתחיל עם כל העולם, אז אפשר גם להגיד לך: טול קורה עבין עיניך. גם אמרנו באיזה מקום רוכשים משהו, גם זה מסוכן, זה יכול להרגיז את מישהו.

ובכן בשנים מהנשואים הכפופות היא ישר לראש המכסלה; בשלישי - לשר הבטחון, וכמוכן לרמטכ"ל.

אני מניח שכל דבר שיש לו איזה ערך - בזה אני מסביל על עצמי אחריות גדולה מאד - אנשים ירצו שאני אדע, או להתייעץ, או לדעת או לקבל פסקנה. על כל פנים שאדע.

רה"ט ושה"ב ל. אייכול:

כדוע אני אומר שזה בכל זאת שלוש זרועות? לך יש אינפורמציה לא מדוייקת. הלשכה הפדעית במשרד הבטחון עוסקת באיסוף חומר גלוי, מעובר את הצנזורה בכל העולם, בדרך כלל, והכוונה היא לענייני הפיתוח התעשייתי שלנו. זה מרכז עבודתו. אינני מוכן להיסבע שהוא לא מנסה באיזה מקום לדעת גם איזה דבר שעוד לא הודפס. הייתי מתפלא אם לא היה עושה מאמץ כזה. אבל זה עניינו. זה מכוון לענייני הפיתוח. החומר שהוא משיג עובר לאנשים שעוסקים בפיתוח, לאנשי מדע. אני אתכלא אם אין שאיפה וחתימה להשגת חומר שאינו מתפרסם. אבל אז זה צינור מיוחד, וכל מה שאפשר לדעת מגיע לאותם אנשים שצריכים אחר כך להשתמש בחומר הזה. מחלקת החקר במשרד החוץ עוסקת רק בהערכות. לשם צריכות להגיע הידיעות שישנן אצלנו, וגם הם מנסים לתת הערכה על מה שיש. יכול להיות שתהיה פעם דעה מנוגדת לזו של השירותים. זה ייתכן. אבל אנחנו אמרנו שהאיש הזה יהיה חבר בוועדה.

זאת חלוקת התפקידים. אני מוכן להגיד לעצמי שמותר בעוד חצי שנה או שנה לנסות ולבדוק שוב את הדברים, להוציא מסקנות על יסוד נסיון של שנה או חצי שנה, איך הולכת העבודה.

על שלושה אלה להרכיב אדם נוסף - זה לא סתם אדמיניסטרטור. ולפי מצב הדברים היום אני חושש שזה יביא לפיטורים הרבה יותר מאשר עכשיו. ואתה אינך רוצה בזה; גם אני אינני להוט לזה. אני חושב שהקולגיום הזה יעבוד יפה, ואני בותן משקל רב לעפית, אני גם יודע את האיש שיהיה בא"ן, עלי עשה רושם כאד חי וער, בעל יכולת. נראה. הוא אדם צעיר, כבן ארבעים.

אשר לפרסום שמו של ראש המוסד - אשאל את האיש שצריך למלא את התפקיד. אם זכרונני אינו מטעה אותי, שאלתי את עמוס מנו, דעתו היתה שאין צורך בזה. אין צורך לפרסם גם את שמו של מי שהיה ראש המוסד.

היו"ר ה"כ מ. ארגוב:

אני מציע שנשמע עכשיו סקירה קצרה מפי סגן ראש הממשלה, שמלא מקום שרת החוץ.

סקירת סגן ראש הממשלה, מ"פ שרת החוץ, השר א. אבן:

מ"פ שרת החוץ השר א. אבן:

ביכולתי להשיב על שאילתה אחת מהשאלות ששאל חבר הכנסת לנדאו, בדבר פעולת הפדענים הגרמנים. אתייחס כמובן רק לפעולה במישור הפדעני, הגלוי. אנו כידוע רואים את הממשלה והפרלמנט כחייבים בנקיטת פעולה תחיקתית בבון. ובימים אלה מתקיימות ישיבותיו של המוסד הפחוקק. שר הפנים של הממשלה הפדרלית הודיע לנציגנו כי הולך ומושלם נוסח החוק, והוא אאצא יועבר לממשלה ולשר למנט בראשית ימי כהונתו של ראש הממשלה החדש, ארהארד. אותו שר פנים מוסר שהוא לא מצפה להתנגדות בממשלה או בפרלמנט. חילופי המסמרות מתקיימים ב-1 באוקטובר.

רוב הפעילות המדינית שלנו בימים האחרונים היתה מרוכזת בניו-יורק, ולא יארכו הימים עד שהועדה תוכל לשמוע סיכום ביניים מטקור ראשון כאשר שרת החוץ תגיע בעוד חריטר ימים בערך. אסתפק רק בכמה ראשי פרקים כלליים על-מנת שהדיון יישך ויסתכם בנוכחותה של שרת החוץ.

נתקיימו כמה תריסרי בירורים בין שרת החוץ ושרי מדינות אחרות. אתעכב על שלושה: עם ארצות-הברית, ברית-המועצות ובריטניה. בשיחות הללו דובר על הפצב הבינלאומי בכללו. כל הפדענים מתייחסים בכובד ראש להסכם החלקי על איסור הנשק הגרעיניים, אולם אין אחד מהם מצפה לקצב במרץ של הישגים נוספים. התרשמתי מהזהירות וההסתייגות לגבי הציפיה להמשך התנופה הזאת. אין פסתמן סיכוי לפתרונם של הסכסוכים הפרתביים הגדולים. שרם הושגה מידה כלשהי של התקדמות

העתק מס' 1... מחוך 6 העתקים

בסת השמית
ושב ראשון

סודי ביותר

פרוטוקול מס' 23

פלישה ועת החוץ והבטחון
ירושלים, יום ג', יז' בתמוז תשכ"ו - 5 ביולי 1966,
שעה 9.30.

רשמה ט.י.

ב כ ח ו :

- חה"כ ד. הכהן - היו"ר
- חה"כ ד. ברקת
- חה"כ א. בן-אליעזר
- חה"כ ע. גוברין
- חה"כ י. הרני
- חה"כ י. חזן
- חה"כ י. ישעיהו
- חה"כ מ. יצרי
- חה"כ ג. כהן
- חה"כ ח. לנדאו
- חה"כ י. מדינור
- חה"כ י. סרלין
- חה"כ ז. צור
- חה"כ א. דימלט
- חה"כ י. רפאל

מזמנים:

שר החוץ מר א. אבן

מר מ. רביג - מזכיר מדיני של שר החוץ

סדר-היום:

שאלות;

סקירת שר החוץ על עניינים מדיניים.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר חת"כ ד. הכהן:

שאי לתו

חת"כ א. רייטלס:

הצעה לסדר. אני מציע להזמין את ראש הממשלה ושר הבטחון כדי להבהיר כמה תמיהות ושאלות שיש לחברי הועדה בקשר להתפטרותו של היועץ מר איסור הראל. אני מאד מבקש להבהיר את זה, כי אנחנו חושבים שצריך לברר את הדברים כאן ולא בהצעות לסדר היום בפליאת הכנסת. ברור שבמידת ההימנעות חלופה גם הימנעותנו מהעלאת בעיות אלה בפליאת הכנסת.

היו"ר חת"כ ד. הכהן:

אני ודאי שאינני מעוניין לצמצם את מסכומי הועדה. אבל בדרך כלל קבלת פקידים, שליחת פקידים, דברים שאנחנו מלונים א לפעמים פרשנות בעתונות והדלפות לעתונות, אם זה נעשה במישרין על-ידי המעורבים בכך או על-ידי העיתונאים בעצמם - דברים אלה אינם מחייבים את ראש הממשלה להביא את הענינים לפנינו. אבל ראש הממשלה יהיה כאן בשבוע הבא, ואעביר לו את השאילתה שלך.

חת"כ א. רייטלס:

זו אינה שאילתה, זו הצעה לסדר היום של הועדה.

היו"ר חת"כ ד. הכהן:

כל הצעה לסדר היום בוועדה זו היא לפעשה שאילתה. על כל פנים אתה יכול להגיש הצעה לסדר היום גם בכנסת, אם אתה מעלה את זה פה - זו שאילתה.

חת"כ א. רייטלס:

אני מעוניין בהבהרה מסוימת גם כן. לא שאלתי שאילתה, ביקשתי שיעלו את זה לסדר היום, שראש הממשלה ימסור על כך, כי הדברים אינם רק אישיים, עד כמה שאני מבין.

היו"ר חת"כ ד. הכהן:

אינני יודע אם ראש הממשלה או במקרה דומה נביח שר החוץ, אם פתאום ישאלו אותו מדוע פוטר או עזב שגריר זה וזה והוא פוסם משהו בעתונות - אם הוא חייב לענות על כך בוועדה.

חת"כ א. רייטלס:

בשעתו מסר ראש הממשלה ושר הבטחון לוועדה זו על מסקנות ועדת ידין בענין הריאורגניזציה. הוא מסר לוועדה על הצעה למנות לו יועץ, מתוך נימוקים שהדבר חשוב וחיוני. הוא הביא את זה בשעתו לוועדה...

היו"ר חת"כ ד. הכהן:

יש הגדל ניין מסירת דו"ח לוועדה על ריאורגניזציה מסוימת של מחלקותיו, ובין תפקידים האישי של ממונה זו או אחר. זה לגמרי בסמכות הממשלה. אבל אני אומר לך שאעביר את הפרוטוקול לראש הממשלה, הוא יבוא לוועדה ביום שלישי הבא למסור על ענין אפריקה, דברים שלא טפס יש לו ולבנו מה לומר עליהם. הדברים שהצגת יבואו לפניו, ואם הוא ירצה מיד להיכנס לדיון - טוב, אם לאו - בקבע ישיבה אחרת. אך אני חוזר ואומר: כניסה לעצם הדבר היא בסמכותו הבלעדית של ראש הממשלה.

4-17-66

העתק מס' 1... סתור 6 העתקים

הכנסת הששית
פושב ראשון

סודי ביותר

ס ר ו ט ו ק ו ל פ ס' 24

מישיבת ועדת החוץ והבטחון
ירושלים, יום ג', כד' בתמוז תשכ"ו - 12.7.1966
שעה 10.00.

רשמה ס.י.

ג כ ה :

- כה"כ ד. הכהן - היו"ר
- כה"כ ר. ברקת
- כה"כ י. ש. בן-פאיר
- כה"כ א. בן-אליעזר
- כה"כ ע. גוברין
- כה"כ י. הררי
- כה"כ י. חזן
- כה"כ ס. יערי
- כה"כ י. ישעיהו
- כה"כ ג. כהן
- כה"כ ח. לנדאו
- כה"כ י. מרידור
- כה"כ ס. גמיר
- כה"כ י. סרלין
- כה"כ ש. פרס
- כה"כ ז. צור
- כה"כ א. רימלט
- כה"כ י. רפאל

מופנים:

יו"ר הכנסת ק. לוז
ראש הממשלה ושר הבטחון ל. אשכול
אלוף מ. עמית - ראש הפוסד לפודיעין ולבטחון
מר ע. יפה - מזכיר פדיני של ראש הממשלה ושר הבטחון
אל"ם י. ליאור - מזכיר צבאי של ראש הממשלה ושר הבטחון
מר הר-אבן

סדר-היום:

שאלות;

סקירה מפיי אלוף מ. עמית

(באיווי מקפו על צו 26 לחוק טילה הבטחון (ציון))

חה"כ א. רימלט:

ש א י ל ת ו ת

חה"כ א. רימלט:

יש לי שאילתה לשר הבטחון. קרה פקרה בדרום הארץ שנהרגו שלושה אזרחים עובדי צה"ל. עד כמה שהידיעות שבידי פהיסנות, היתה התחרות בין הליקופטר וקומנדקר. שלושת האנשים ישבו על הקומנדקר, ההליקופטר ירד ועלה, ירד ועלה, עד שפגע בראשיהם של שלושת האנשים.

אני שואל האם הידיעה הזאת נכונה. אם אן - זה מחוסר כל אחריות, ואני מתבטא בצורה מאד פאופקת. ופה חושב הצבא או משרד הבטחון לעשות דברים כאלה לא יישנו?

עוד שאלה לראש הממשלה, אם כי העניין הוא בתחום מדיניות החוץ. האם הצעת שגרירנו בבון, שמציע תיווך גרמניה בין ערב לישראל, היתה בהתאם לקו של הממשלה?

אני רוצה להזכיר שבישיבה הקודמת העליתי הצעה לדיון, אינני יודע אם זה הועבר לראש הממשלה. הייתי מבקש הסברים על התפטרותו של מר איסר הראל מתפקידו כיועץ לראש הממשלה בעניינים מיוחדים ובענייני בטחון.

חה"כ ח. לנדאו:

התפרסמו היום ידיעות שהסורים החלו בהטיה בקצב פוגבר ובכלים נוספים. הייתי מבקש אינפורמציה מה המצב בקשר לזה, איפה עובדים ומה קצב העבודה.

התפרסמה היום ידיעה על טילי קרקע-קרקע שבידי מצרים, טילים מטיפוס חדש. הייתי מבקש אינפורמציה בעניין זה.

היו"ר חה"כ ד. הכהן:

אם ראש הממשלה ירצה לענות על השאלות היום - בבקשה; אם לא יוכל לעשות זאת - נשמע את התשובות בישיבה הבאה.

אשר לעניין איסר הראל - אני רוצה להזכיר לך שבעניין זה בדיוק, לגבי אותו איש, נשאלה שאילתה עוד בימי בן-גוריון, בערך בפעם דומה. אתה אז היית חבר ועדה כסוני, אני לא הייתי אז יושב-ראש הועדה. והוא אז נקט עמדה שזה עניין אדמיניסטרטיבי, פנימי, אישי, ואין הוא מחוייב לפסור על כך דיווח. זוהי דעתי הברורה גם עכשיו. אני הייתי שואל שאילתה כיצד הצנזורה מתירה לאיש כזה לתת ראיונות על פעולותיו. אבל מדוע הוא נתקבל ומדוע הוא פוטר - ראש הממשלה אינו חייב לפסור לנו. הוא כסובן רשאי לענות או לא לענות, זה ענינו. אולם הועדה איננה יכולה בשום פנים ואופן לחייב אותו לענות על כך.

5.

ועדת החו"ג - 12.7.66

חה"כ א.א.רימלט:

אני שמח שהיושב-ראש קבע שזוהי מסגרת
המשך.

חה"כ א.א.רימלט:

אני מציע שהיושב-ראש לא יפסוק. אני
מבקש חמש דקות להנמקה, ואז אגיד כמה דברים שאני יודע שלא היו
בראיון, אבל רק אם העניין יעמוד על סדר היום, ואני מבקש שהוא יועמד.

ראש הממשלה ושר הבטחון ל.אשכול: אגיד על כך משהו בסוף הישיבה.

6/.

היו"ר חה"כ ד. הכהן: בענין "צורון" - אני מבין
שהועדה נותנת את אישורה להארכת תוקפו
של הצו לששה חודשים נוספים, עד 1.2.67.

6/.

ועדת החו"ב - 12.7.66

17.

רה"ט ושה"ב ל. אשכול:

חבר הכנסת רימלט שאל על ההתפטרות של איסר הראל. אני מוכן להגיד בסגנון כזה: אני מסייע ומבקש, אם אתם רוצים, לא לשאול אותי בעניין זה. אינני נוטה לעסוק בזה, לא כאן, לא בממשלה, גם לא בכנסת. זה אדם שעבד אתי, ונפרדנו. יותר מזה אינני רוצה להגיד. ואני שוקל כל מלה שאני אומר. יכול להוסיף משהו אפילו בצורת הלצה, אבל גם זאת אינני רוצה.

היו"ר חה"כ ד. הכהן:

ענית לחבר הכנסת רימלט בעניין ההתפטרות. אבל אני שאלתי כיצד מתכוונת הממשלה להגיב על העובדה שעובד בטחוני מסדרגה גבוהה סאד פתיר לעצמו לתת ראיונות ולהופיע באסיפות? איזה צעדים אתם עומדים לנקוט בעניין זה? כאן יושבים אנשים שעוסקים או שומעים על עיניים בטחוניים, ויש עליהם פגבלות קשות מאד, והם עומדים בהן. כיצד איש כזה אינו עומד במגבלות, ולא חלה עליו צנזורה? אנחנו כאילו נתונים בפחד וחרדה שעורכי העיתונים ייטפלו אלינו מדוע מחפירים אתם, בזמן שהוא נותן ראיונות ומזפיע באסיפות.

ראש הממשלה ושר הבטחון ל. אשכול:

אני מציע לך להבין את זה, שדוקא במקרה זה, אני, אולי פחות מאחרים, צריך לדרוש לנקוט באמצעים דרסטיים. אני סומך על הצנזור. אם כי לעתים הוא לא מסלא, או שהוא חושב שהוא עושה בדיוק מה שצריך לו.

אבל אני רוצה להגיד לחבר הכנסת רימלט, אני זוכר שהבאתי הנה את הדו"ח של ועדת השניים, בו הייתה כלולה ההצעה לפנות יועץ; אני מסופק אם עד עכשיו התפרסם תוכנו.

חה"כ ש. פרס:

התפרסם, אחרי שהיה הסבר על הסוסד, על מבנהו וארגונו.

ראש הממשלה ושר הבטחון ל. אשכול:

אני חושב שלא התפרסם סעיף סעיף, בפידה שאני קראתי את השיחה.

אבל מה שאני יכול לענות לך הוא: הפנה את תשומת לבו של הצנזור, אם הוא יכול לעשות יותר - יעשה יותר; אם לא - לא.

ייתכן שבעוד שלושה או ששה חודשים צריך יהיה לחשוב ולקבוע כללים: אדם שעבד בממשלה, במדינה, אפילו במשרד כלכלי - מה מותר לו לומר למחרת התפטרותו ומה לא. אינני רוצה לעשות זאת עכשיו, כאשר יש מקרה שאיש אומר עלי מה שהוא חושב לנכון.

חה"כ ש. פרס:

כשהוא התפטר בפעם הראשונה היו צריכים לעשות זאת.

ראש הממשלה ושר הבטחון ל. אשכול:

ובכן אני מציע לא לעשות זאת עכשיו, אלא בעוד חצו שנה.

ועדת החו"ב - 12.7.66

היו"ר חה"כ ד. הכהן:

היו"ר חה"כ ד. הכהן:
 אמילג קרש כנה כמו ענין אייכמן, שהוא
 כבר סומן בעולם השיכחה - ראש הממשלה
 אמר אז פעל במת הכנסת שאנחנו הבאנו למשפט את אייכמן. לא נאמר אז
 אם זג היתה פעולה ישראלית או לא. זג היתה פעולה קצת שטייזנית. אז
 מה הולך האיש הזה ומודיע שאנחנו עשינו את זה? איך עושים דבר כזה?

הישיבה נפתחה בשעה 12.50.

4

משרד הבטחון
ארכיון צה"ל ומערכת הבטחון

סוף התיק

5000 (1.70)

28/דא